

УВОД

Јужнобачки округ је највећи округ на територији АП Војводине и простира се на површини од 4015 км². Према процени за 2016. годину, у Јужнобачком округу живи 617333 становника и административно је подељен на 13 општина (11 општина и Град Нови Сад) са укупно 77 насељених места. Седиште округа је Град Нови Сад, други по величини у Србији.

Анализа здравственог стања становништва представља основу за објективну идентификацију здравствених проблема и приоритета, организовање и спровођење адекватне, ефективне и ефикасне здравствене заштите, избор и примену стратегија, мера и активности у здравственој заштити, праћење промена здравственог стања становништва током времена очување и унапређење здравља становништва.

За анализу здравственог стања становништва Јужнобачког округа коришћени су подаци витално-демографске статистике, подаци о регистрованом морбидитету, раду и коришћењу здравствене службе и условима животне средине из следећих извора података:

- регистари виталних догађаја (рађање, умирање)
- медицинска документација (рутинске евиденције и извештаји здравствене службе)
- епидемиолошка истраживања
- извештаји о квалитету ваздуха, намирница, воде за пиће, воде за пиће јавних бунара, површинских и отпадних вода, квалитета животне средине и др.

За потребе анализе демографске ситуације (број и структура становништва) и анализе индикатора виталне статистике (наталитет, фертилитет, морталитет, природни прираштај) коришћени су подаци о становништву Републичког завода за статистику.

1. ВИТАЛНО-ДЕМОГРАФСКА СИТУАЦИЈА

1.1 БРОЈ И СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА

Према проценама Републичког завода за статистику у Јужнобачком округу је у 2016. години живело **617333** становника а у односу на претходних пет година није дошло до значајне промене броје становника (табела бр. 1). Становништво Јужнобачког округа је у 2016. години чинило 32,8% становништва Војводине.

Табела бр. 1 Број становника у Јужнобачком округу 2012. и 2016. године, према полу

Пол	Број становника према процени 2012. године	Број становника према процени 2016. године	Индекс 2016/2012. (%)
Мушки	296594	297654	100,4
Женски	319022	319679	100,2
Укупно	615616	617333	100,3

Извор података: Процена становништва за 2012. и 2016. годину Републичког завода за статистику

Маскулинитет је показатељ полне структуре становништва и представља број мушкараца на 1000 жена. Ниже вредности маскулинитета говоре у прилог бољег здравственог стања становништва, јер су последица смањене смртности жена фертилне доби. У Јужнобачком округу у 2016. години маскулинитет је био негативан (**931 мушкарац на 1000 жена**), а његова вредност је се није променила у односу на 2012. годину (930).

Очекивано трајање живота је веома значајан показатељ здравственог стања становништва. Жене у Јужнобачком округу имају око 5 година дуже очекивано трајање живота (78,1 година) од мушкараца (72,8 година). У односу на период од пре пет година очекивано трајање живота се повећало за скоро једну годину код оба пола. У поређењу са Војводином у целини, мушкарци и жене у Јужнобачком округу имају нешто дуже очекивано трајање живота (табела бр. 2).

Табела бр. 2 Очекивано трајање живота у Јужнобачком округу, по полу

Територија	Очекивано трајање живота 2010-2012. (године)		Очекивано трајање живота 2016. (године)	
	мушкарци	жене	мушкарци	жене
Јужнобачки округ	71,8	77,0	72,8	78,1
Војводина	71,1	76,6	71,8	77,3

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији, 2012. и 2016. године.

Старосна структура становништва се процењује на основу више индикатора. **Биолошки тип становништва** показује учешће појединих старосних категорија (0-14, 15-49, 50 и више година) у укупном броју становника. Са 37,3% особа старости 50 и

више година и са свега 15,5% млађих од 15 година, становништво Јужнобачког округа спада у **регресивни** тип становништва, који карактерише висок удео старог становништва и мало учешће младих. У односу на претходних пет година није дошло до значајних промена у старосној структури становништва Јужнобачког округа (табела бр. 3).

Табела бр. 3 Биолошки тип становништва Јужнобачког округа у 2012. и 2016. години

Старост	2012. година ¹⁾		2016. година ²⁾	
	Број	%	Број	%
0 - 14 година	93694	15,2	95938	15,5
15 - 49 година	296250	48,1	290850	47,1
50 и више година	225672	36,7	230545	37,3
Укупно	615616	100,0	617333	100,0

Извор података: Процена становништва за 2012. и 2016. годину Републичког завода за статистику

Просечна старост је још један показатељ старосне структуре становништва чија вредност изнад 30 година указује да је становништво старо. Према подацима из 2012. године просечна старост становништва Јужнобачког округа је износила 40,6 година, а у 2016. години се повећала на **41,2 године**.

Индекс старости представља однос броја особа старости 60 и више година и младих до 19 година. Гранична вредност за тај индикатор је 0,4, а вредност већа од 0,4 указује на процес демографског старења. У Јужнобачком округу индекс старости показује тенденцију пораста јер је у 2012. години износио 1,06 а у 2016. години је достигао вредност од **1,17**.

Зрелост становништва говори о процентуалном учешћу особа старих 65 и више година у укупној популацији и колико је већа од 10% становништво се сматра старим. У Јужнобачком округу удео лица старих 65 и више година у 2016. години је био **16,7%** и повећао се у односу на 2012. годину када је износио 15,1%.

1.2. НАТАЛИТЕТ

Стопа наталитета је основни показатељ позитивног природног кретања становништва и представља број живорођене деце на 1000 становника. У Јужнобачком округу у 2016. години је рођено **6482** деце, а стопа наталитета је износила **10,5‰**. У поређењу са Војводином у целини стопа наталитета у Јужнобачком округу има нешто повољнију вредност, иако у округу и у Војводини има ниску вредност. Посматрано по општинама највећу стопу наталитета у 2016. години су имали Град Нови Сад (11,6‰) и Жабал (11,3‰), а најмању Бачки Петровац (7,2‰) (табела бр. 4).

Табела бр. 4 Стопе наталитета у Јужнобачком округу у 2012. и 2016. години

Општина	Стопа наталитета (‰)		Промена стопе 2016/2012 (%)
	2012. година	2016. година	
Бач	8,0	7,4	-7,5
Бачка Паланка	8,3	9,2	10,8
Бачки Петровац	7,2	7,2	0,0
Беочин	8,4	8,7	3,6
Бечеј	9,2	9,1	-1,1
Врбас	9,5	9,3	-2,1
Жабалъ	10,3	11,3	9,7
Србобран	9,8	7,7	-21,4
Сремски Карловци	8,4	8,9	6,0
Темерин	9,4	8,8	-6,4
Тител	6,6	8,2	24,2
Град Нови Сад	12,3	11,6	-5,7
Јужнобачки округ	10,8	10,5	-2,8
Војводина	9,3	9,1	-2,2

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији 2012. и 2016.

1.3. ФЕРТИЛИТЕТ

Општа стопа фертилитета представља број живорођене деце на 1000 жена фертилног периода (од 15-49 година) и у 2016. години је износила **44,8‰** и није се променила у односу на 2012. годину (44,7‰). Највиша општа стопа фертилитета је била у општини Жабалъ (54,3‰), а најнижа у општини Бачки Петровац (34,5‰). У односу на вредности од пре пет година, стопа фертилитета се највише променила у општини Тител у којој је порасла са 30,0‰ на 39,7‰ (табела бр. 5).

Табела бр. 5 Општа стопа фертилитета у Јужнобачком округу у 2012. и 2016. години

Општина	Општа стопа фертилитета (‰)		Промена стопе 2016/2012 (%)
	2012. година	2016. година	
Бач	36,8	36,3	-1,2
Бачка Паланка	38,9	44,5	14,2
Бачки Петровац	33,8	34,5	2,3
Беоцин	38,3	40,8	6,6
Бечеј	42,4	43,1	1,7
Врбас	41,8	42,5	1,8
Жабаљ	46,0	54,3	18,0
Србобран	43,8	35,5	-18,9
Сремски Карловци	37,2	42,0	12,9
Темерин	40,5	39,0	-3,6
Тител	30,0	39,7	32,3
Град Нови Сад	48,0	46,3	-3,5
Јужнобачки округ	44,7	44,8	0,0
Војводина	41,2	41,4	0,5

Извор података: Процена становништва за 2012. и 2016. годину Републичког завода за статистику; Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији 2012. и 2016.

Специфичне стопе фертилитета представљају број живорођене деце које су родиле жене одређене старости, исказане на 1000 жена те старости. Највише специфичне стопе фертилитета у 2016. години су биле код жена старости 30-34 године и 25-29 година. У односу на 2012. годину, дошло је до опадања специфичних стопа фертилитета код жена млађих од 29 година, док је су специфичне стопе фертилитета порасле код жена старости 30 и више година, што указује да жене рађају децу у старијим годинама у односу на период од пре пет година (табела бр. 6).

Табела бр. 6 Специфичне стопе фертилитета у Јужнобачком округу у 2012. и 2016. години

Старост	Специфична стопа фертилитета (‰)		Промена стопе 2016/2012 (%)
	2012. година	2016. година	
<15 год.	0,2	0,0	-
15-19	15,3	14,8	-3,3
20-24	54,1	50,6	-6,4
25-29	93,1	86,6	-7,0
30-34	89,4	91,8	2,8
35-39	36,3	45,8	26,1
40-44	6,7	7,7	15,7
45-49	0,4	0,4	1,8

Напомена: Није укључено 9 живорођених из 2012. године и 7 живорођених из 2016. године које су родиле жене непознате старости

Извор података: Процена становништва за 2012. и 2016. годину Републичког завода за статистику; Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији 2012. и 2016.

Стопа укупног фертилитета говори о просечном броју живорођене деце на једну жену фертилног доба и у Јужнобачком округу у 2016. години је износила **1,49**. Вредности овог индикатора мање од 2 указују да у Јужнобачком округу долази до смањења броја становника. **Бруто стопа репродукције** представља број женске деце које ће родити жена у току свог фертилног периода и у округу је већ више од десет година **мања од 1** (табела бр. 7). Ниске бруто стопе репродукције показују да жене у фертилном периоду не обезбеђују себи биолошку замену рађањем једног женског детета, односно да долази до депопулације становништва.

Табела бр. 7 Стопа укупног фертилитета и бруто стопа репродукције у Јужнобачком округу у периоду 2005-2016. година

Индикатор	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Стопа укупног фертилитета	1,45	1,50	1,46	1,47	1,51	1,46	1,47	1,48	1,47	1,47	1,52	1,49
Бруто стопа репродукције	0,66	0,73	0,69	0,70	0,72	0,72	0,70	0,72	0,71	0,70	0,74	0,71

Извор података: Процена становништва од 2005. до 2016. године Републичког завода за статистику; Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији од 2005-2016. године.

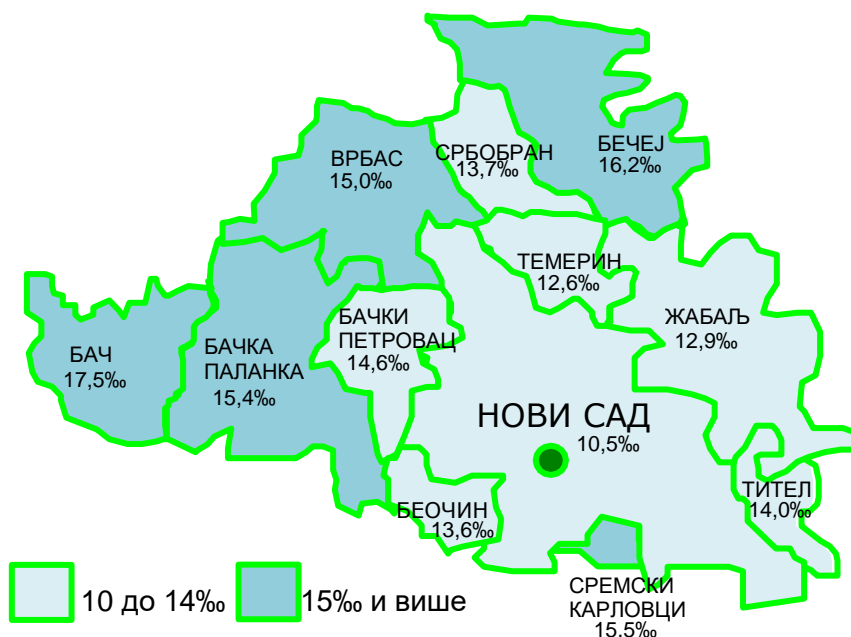
1.4. МОРТАЛИТЕТ

1.4.1. ОПШТА И СПЕЦИФИЧНЕ СТОПЕ МОРТАЛИТЕТА

Смртност становништва представља негативну компоненту природног кретања становништва и најчешће се изражава **општом стопом морталитета** која представља број умрлих особа на 1000 становника и тумачи се као висока уколико је њена вредност изнад 12‰. Према подацима Републичког завода за статистику, у 2016. години на територији Јужнобачког округа је умрло **7590** особа, а општа стопа морталитета је била висока и износила је **12,3‰**. Иако је стопа морталитета у округу висока, посматрано у односу на Војводину у целини (14,5‰) има нешто повољнију вредност. У односу 2012. годину (12,6‰) општа стопа морталитета у округу је остала на истом нивоу.

Посматрано по општинама Јужнобачког округа, најнижу стопу морталитета је имао Град Нови Сад (10,5‰), а највише стопе су регистроване у Бачу (17,5‰) и Бечеју (16,2‰). Пет општина је имало врло високу општу стопу морталитета (15‰ и више) (картограм бр. 1).

Картограм бр. 1 Општа стопа морталитета по општинама Јужнобачког округа у 2016. години

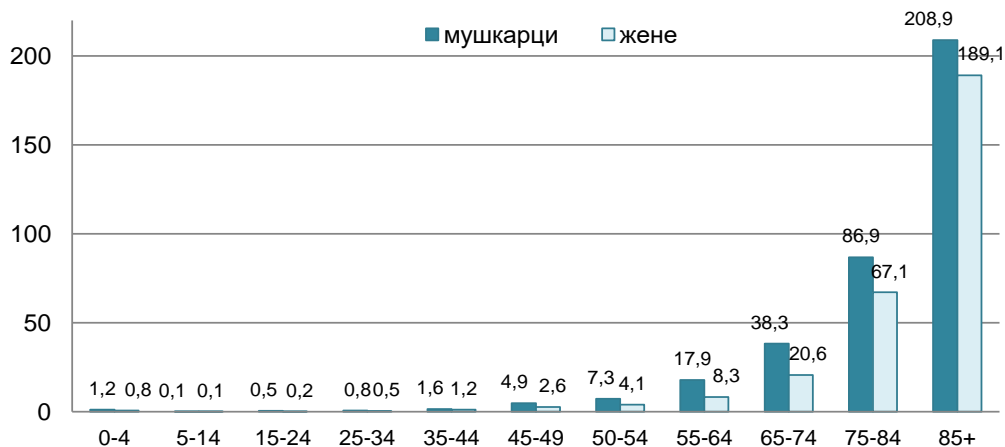

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији, 2016.

Специфична стопа морталитета по старости/полу представља број умрлих особа одређене старости/пола на 1000 или 10000 становника одређене старости/пола и прецизније описују смртност од опште стопе. Специфична стопа морталитета код жена у Јужнобачком округу је била **11,8%** и нешто је нижа у односу на стопу морталитета код мушкараца (**12,8%**). Посматрано по старосним категоријама, смртност особа женског пола је нижа у свим узрастима (осим у узрасту 5-14 година где су вредности стопе исте). Након 50-те године разлике у специфичним стопама морталитета између мушкараца и жена постају посебно уочљиве. Интензивнији раст стопа смртности по старости се запажа након 65-те године живота (графикон бр. 1).

Графикон бр. 1

Специфичне стопе смртности на 1000 становника, према полу и старости у 2016. години

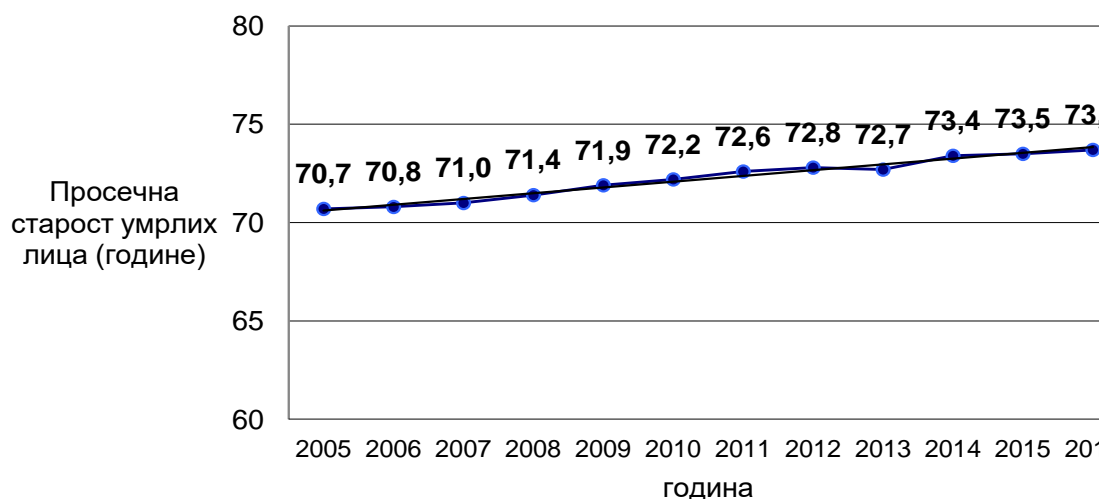

Извор података: Процена становништва за 2016. годину Републичког завода за статистику; Радне табеле Републичког завода за статистику за 2016. годину

Просечна старост умрлих лица у 2016. години је износила 73,7 година. У последњих десет година посечна старост умрлих лица показује тренд пораста и од 2005. године се повећала за 3 године (графикон бр. 2).

Графикон бр. 2

Просечна старост умрлих лица у Јужнобачком округу у периоду од 2005. до 2016. године

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији, 2005-2016. године

1.4.2. СТРУКТУРА УЗРОКА СМРТИ

Структура узрока смрти представља процентуално учешће појединих узрока смрти у односу на укупан број умрлих. Водећи узроци смрти становништва Јужнобачког округа су болести система крвотока, тумори, болести система за дисање, болести система за варење и повреде, тровања и последице деловања спољних фактора. Водећи узроци смрти се нису значајно променили у односу на пре пет година. Посматрано по групама болести, учешће болести система крвотока у укупном mortalитету у 2016. години је опало са 52,8% на 50,4% у односу на 2012. годину, док је процентуално учешће тумора порасло са 23,6% на 25,8% (табела бр. 8).

Табела бр. 8 Структура узрока смрти становништва Јужнобачког округа у 2012. и 2016. години

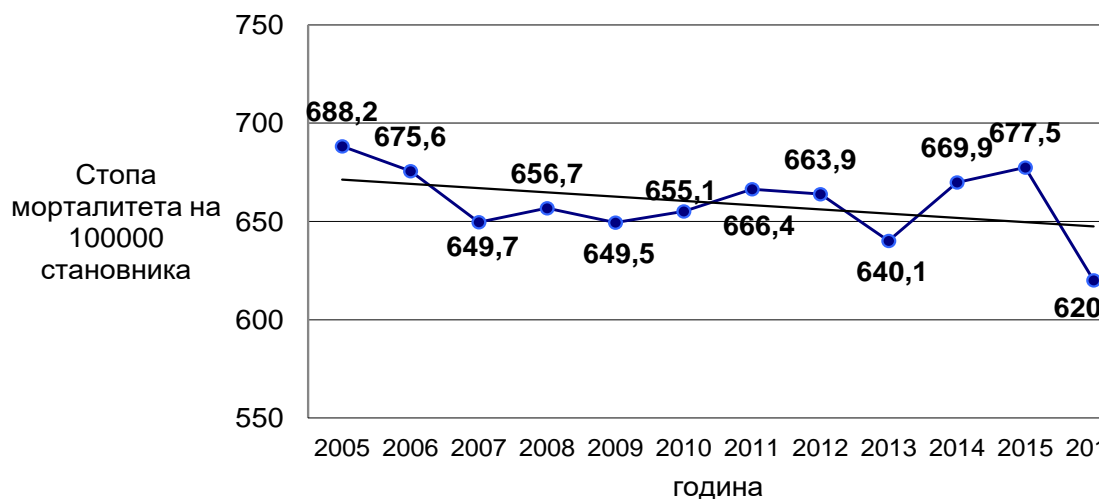
Узрок смрти	Шифра	2012. година		2016. година	
		Број умрлих	%	Број умрлих	%
Болести система крвотока	I00-I99	4087	52,8	3828	50,4
Тумори	C00-D48	1829	23,6	1962	25,8
Болести система за дисање	J00-J98	391	5,0	434	5,7
Болести система за варење	K00-K92	273	3,5	241	3,2
Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора	S00-T98	288	3,7	215	2,8
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	R00-R99	184	2,4	214	2,8
Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма	E00-E88	239	3,1	206	2,7
Болести нервног система	G00-G98	127	1,6	137	1,8
Душевни поремећаји и поремећаји понашања	F00-F99	48	0,6	123	1,6
Болести мокраћно-полног система	N00-N98	164	2,1	119	1,6
Остало	-	114	1,5	111	1,5
Укупно	A00-T98	7744	100,0	7590	100,0

Извор података: Радне табеле Републичког завода за статистику за 2012. и 2016. годину

Од **болести система крвотока (I00-I99)** у 2016. години је умрло **3828 особа**, односно свака друга особа је умрла од болести кардиоваскуларног система (50,4%). Међу овим болестима, најчешћи узрок смрти су биле болести повишеног крвног притиска (24,9%), исхемијске болести срца (22,8%) и болести крвних судова мозга (20,3%) које су заједно чиниле две трећине свих узрока смрти из групе болести система крвотока.

Специфична стопа mortalитета од болести крвотока на 100000 становника у 2016. години је износила 620,1 и била је виша код жена (654,1/100000) него код мушкараца (583,6/100000). У периоду од 2005. до 2016. године специфична стопа mortalитета од болести система крвотока показује благо опадајући тренд (графикон бр. 3).

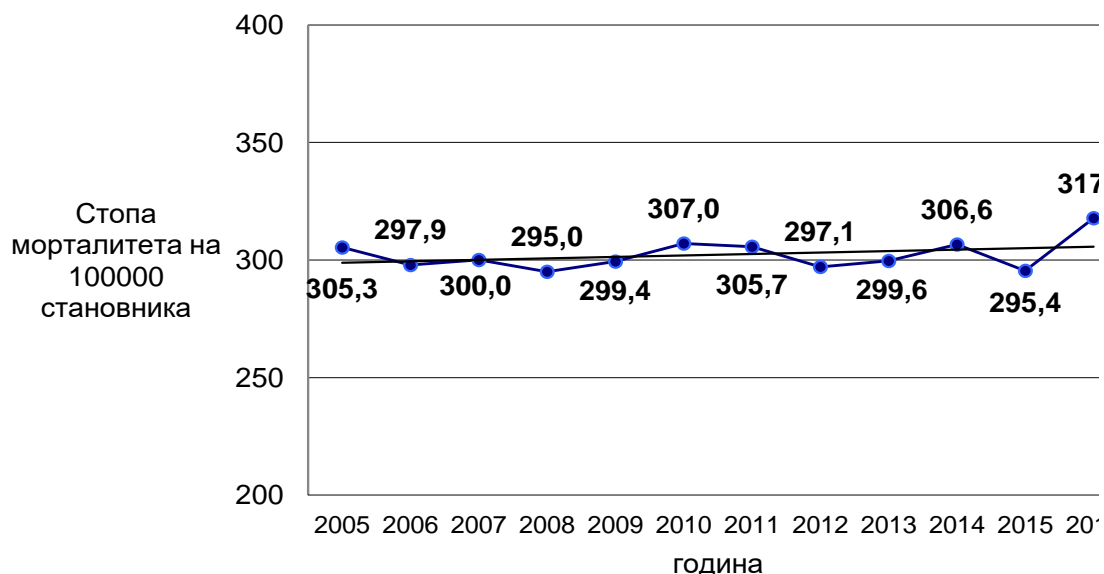
Графикон бр. 3 Специфична стопа морталитета од болести система крвотока на 100000 становника у Јужнобачком округу у периоду 2005-2016. године

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији. Београд, 2012; Процена становништва од 2005. до 2016. године Републичког завода за статистику; Радне табеле Републичког завода за статистику од 2005. до 2016. године

Други најчешћи узрок смрти код становништва Јужнобачког округа су били **тумори (C00-D48)**, од којих су умрле **1962** особе, односно свака четврта особа (25,8%). Специфична стопа морталитета од тумора је је износила 317,8 на 100000 становника (графикон бр. 4). Посматрано по полу, међу умрлима од тумора већи је проценат мушкараца (54,7%, 1073 мушкараца), а специфична стопа морталитета од тумора је износила 360,5 на 100000 мушкараца. Најчешћи малигни тумори код мушкараца су били малигни тумори душника, душница и плућа (352 умрле особе), дебелог црева (150 умрлих особа), простате (80 умрлих особа) и панкреаса (52 умрле особе). Због тумора је умрло 889 жена, а специфична стопа морталитета је била нижа него код мушкараца и износила је 278,1 на 100000 жена. Најчешћи малигни тумори као узроци смрти код жена су били малигни тумори душника, душница и плућа (165 умрлих жена), малигни тумори дојке (151 умрла жена), малигни тумори дебелог црева (125 умрлих жена) и панкреаса (48 умрлих жена).

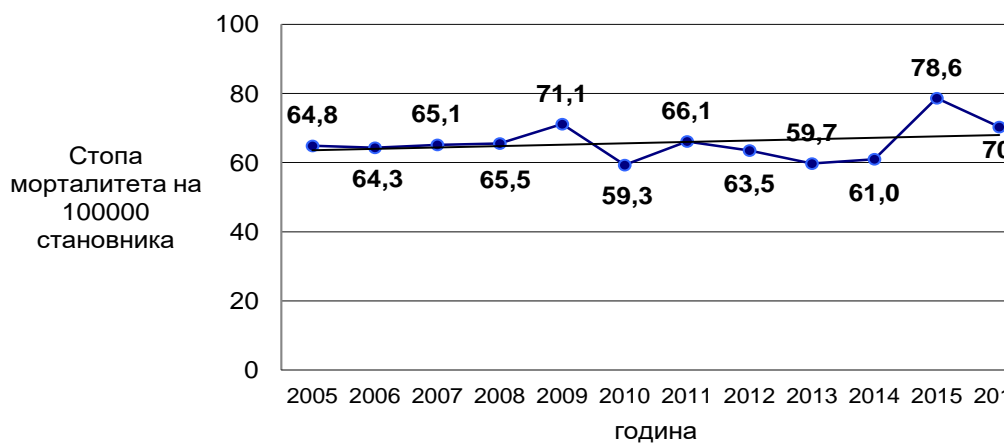
Графикон бр. 4 Специфична стопа морталитета од тумора на 100000 становника у Јужнобачком округу у периоду 2005-2016. године

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији. Београд, 2012; Процена становништва од 2005. до 2016. године Републичког завода за статистику; Радне табеле Републичког завода за статистику од 2005. до 2016. године

После кардиоваскуларних болести и тумора заступљеност свих других узрока смрти је била значајно мања. Трећи најчешћи узрок смрти становништва Јужнобачког округа су биле **болести система за дисање (J00-J98)**, од којих су умрле **434 особе** и које су чиниле 5,7% свих узрока смрти. Међу болестима дисајних органа као узрок смрти су биле најзаступљеније хроничне болести доњих дисајних путева које су чиниле 47,0% свих узрока смрти из ове групе болести и упале плућа (35,5%). Специфична стопа морталитета од болести дисајних путева у 2016. години је износила 70,3 на 100000 становника (графикон бр. 5).

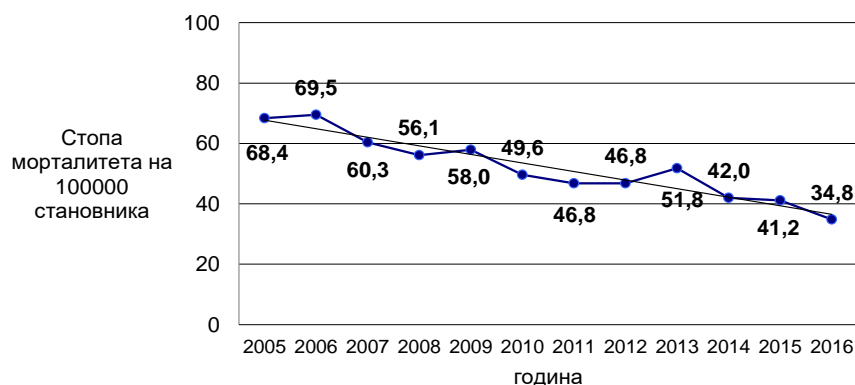
Графикон бр. 5 Специфична стопа морталитета од болести система за дисање на 100000 становника Јужнобачког округа у периоду 2005-2016. година

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији. Београд, 2012; Процена становништва од 2005. до 2016. године Републичког завода за статистику; Радне табеле Републичког завода за статистику од 2005. до 2016. године

Од повреда, тровања и последица деловања спољних фактора (S00-T98) у 2016. години је умрло 215 особа, а специфична стопа морталитета је износила 34,8 на 100000 становника. Стопа морталитета од повреда, тровања и последица деловања спољних фактора је била више него троструко већа код мушкараца (54,4/100000) него жена (16,6/100000). У последњих десет година опада специфична стопа морталитета од повреда, тровања и последица деловања спољних фактора (графикон бр. 6).

Графикон бр. 6 Специфична стопа морталитета од повреда, тровања и последица деловања спољних фактора на 100000 становника Јужнобачког округа у периоду 2005-2016. година

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији 2005-2016. године; Радне табеле Републичког завода за статистику за 2005. до 2016. годину

У 2016. годину су међу насилним узроцима смрти најбројнији били несрећни случајеви (38,2%) и самоубиства (34,0%) (табела бр. 9). Стопа самоубиства у Јужнобачком округу у 2016. години је износила 11,8 на 100000 становника и смањила се у односу на 2012. годину када је износила 16,4/100000 становника.

Табела бр. 9 Умрли од повреда и тровања према спољном узроку смрти у Јужнобачком округу у 2012. и 2016. години

Врста насилне смрти	2012.		2016.	
	Број умрлих	%	Број умрлих	%
Самоубиства	101	35,1	73	34,0
Саобраћајне несреће	41	14,2	41	19,1
Остале несреће	50	17,4	41	19,1
Убиства	8	2,8	9	4,2
Сви остали спољни узроци	88	30,6	51	23,7
Укупно	288	100,0	215	100,0

Напомена: Остале несреће се односе на падове, задесна дављења и утапања, излагање диму, ватри и пламену и случајна тровања, док се под осталим спољним узроцима подразумевају: излагање неживим и живим механичким силама, други удеси који угрожавају дисање, излагање електричној струји, зрачењу и превисоким температурама и притисцима ваздуха, излагање топлим и врелим материјалима, догађаји са неодређеном намером

Извор података: Радне табеле Републичког завода за статистику за 2012. и 2016. годину

1.4.3. СМРТНОСТ ОДОЈЧАДИ

Веома значајан индикатор здравственог стања становништва представља **стопа смртности одојчади** (број умрле одојчади на 1000 живорођене деце у једној години). Циљ СЗО за европски регион је да до 2020. године смртност одојчади буде испод 20‰, а у земљама у којима је тај циљ достигнут тежити стопи од 10‰ и мање. У 2016. години у Јужнобачком округу је умрло 29 одојчади, а стопа смртности је износила **4,5‰** и била је нижа у односу на стопу у Војводини као целини (5,0‰).

Посматрано по општинама округа, најнеповољније вредности стопе смртности одојчади су забележене у Бачу (29,7‰), Беочину (22,7‰) и Сремским Карловцима (13,2‰). У Бачком Петровцу и Србобрану нису регистровани случајеви смртности одојчади (табела бр. 10).

Табела бр. 10 Стопа смртности одојчади у Јужнобачком округу у 2012. и 2016. години

Општина	Стопа смртности одојчади (‰)	
	2012. година	2016. година
Бач	17,5	29,7
Бачка Паланка	2,2	4,1
Бачки Петровац	-	-
Беочин	-	22,7
Бечеј	-	6,1
Врбас	10,1	8,0
Жабаљ	7,5	9,9
Србобран	19,0	-
Сремски Карловци	13,7	13,2
Темерин	3,8	4,1
Тител	-	8,0
Град Нови Сад	4,5	2,4
Јужнобачки округ	5,0	4,5
Војводина	5,5	5,0

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији 2012. и 2016.

1.4.4 МАТЕРНАЛНИ МОРТАЛИТЕТ

Један од најзначајнијих показатеља здравља жена, здравственог стања становништва у целини, као и квалитета пружене здравствене заштите је **матернални морталитет** и исказује се стопом која представља број умрлих жена услед компликација трудноће, порођаја и бабиња на 100000 живорођене деце. Национални миленијумски циљ развоја у Републици Србији је смањити стопу матерналне смртности испод 5 умрлих жена на 100000 живорођених. У Јужнобачком округу у 2016. години је умрла 1 жена услед компликације трудноће, порођаја и пуерперијума, а стопа матерналног морталитета на 100000 живорођене деце је износила **15,4**. У 2012. години је такође регистрован један смртни случај услед компликација трудноће, порођаја и пуерперијума (стопа је била 15,1/100000).

1.5. ПРИРОДНИ ПРИРАШТАЈ

За процену природног кретања становништва користи се и **стопа природног прираштаја**, која представља разлику између броја рођених и броја умрлих изражену на 1000 становника. Стопа природног прираштаја испод 5‰ се сматра ниском. У Јужнобачком округу стопа природног прираштаја је у 2016. години била негативна и износила је **-1,8‰** и задржала је исту вредност у односу на 2012. годину (-1,8‰). Негативне вредности овог индикатора указују да у округу долази до смањења броја становника (денаталитета или депопулације). Природни прираштај је био негативан у свим општинама округа, осим у Граду Новом Саду где је износио 1,1‰ и такође се може сматрати неповољним. Поред Новог Сада, највишу стопу природног прираштаја је имао Жабаљ (-1,0‰), док су најнеповољније стопе имали Бач (-10,0‰) и Бачки Петровац (-7,4‰) (табела бр. 11).

Табела бр. 11 **Стопа природног прираштаја у Јужнобачком округу у 2012. и 2016. години**

Општина	Стопа природног прираштаја (‰)	
	2012. година	2016. година
Бач	-8,4	-10,1
Бачка Паланка	-6,5	-6,2
Бачки Петровац	-7,8	-7,4
Беоцин	-6,1	-4,9
Бечеј	-7,6	-7,1
Врбас	-4,8	-5,7
Жабаљ	-2,9	-1,0
Србобран	-5,4	-6,0
Сремски Карловци	-5,1	-6,6
Темерин	-1,7	-3,9
Тител	-6,4	-5,7
Град Нови Сад	1,2	1,1
Јужнобачки округ	-1,8	-1,8
Војводина	-5,0	-5,4

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији 2012. и 2016.

Витални индекс је индикатор који служи за процену рационалности природног прираштаја и представља број живорођених на 100 умрлих. У Јужнобачком округу је у 2016. години имао неповољну вредност од 85,4% што указује да је природни прираштај нерационалан, односно на 100 умрлих је рођено 85 особа.

1.6. ЗАКЉУЧЕНИ И РАЗВЕДЕНИ БРАКОВИ

Према подацима за 2016. годину **стопа нупцијалитета** (број закључених бракова на 1000 становника) у Јужнобачком округу је износила **5,7‰** што је више него у Војводини (5,3‰). Највиша стопа нупцијалитета је била у општини Бечеј (6,1‰), а најнижа у општини Сремски Карловци (4,2‰). Највиша **стопа диворцијалитета** (број разведених бракова на 1000 становника) је забележена у општини Бечеј (2,3‰) и Бачка Паланка (1,8‰), а најнижа у Србобрану и Сремским Карловцима (0,4‰) (табела бр. 12).

Табела бр. 12 Закључени и разведени бракови у Јужнобачком округу у 2016. години

Општина	Закључени бракови	Стопа нупцијалитета (‰)	Разведени бракови	Стопа диворцијалитета (‰)	Стопа разведених на 1000 закључених бракова (‰)
Бач	69	5,1	22	1,6	318,8
Бачка Паланка	279	5,2	98	1,8	351,3
Бачки Петровац	56	4,3	14	1,1	250,0
Беочин	66	4,3	14	0,9	212,1
Бечеј	220	6,1	81	2,3	368,2
Врбас	227	5,6	53	1,3	233,5
Жабалъ	138	5,4	31	1,2	224,6
Србобран	83	5,3	7	0,4	84,3
Сремски Карловци	36	4,2	3	0,4	83,3
Темерин	154	5,5	29	1,0	188,3
Тител	83	5,5	15	1,0	180,7
Град Нови Сад	2084	5,9	536	1,5	257,2
Јужнобачки округ	3495	5,7	903	1,5	258,4
Војводина	9965	5,3	3110	1,7	312,1

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН50, Статистика становништва, Закључени и разведени бракови у Републици Србији, 2016.

У 2016. години на свака четири закључена брака разведен је један брак. У односу на 2012. годину повећао се број развених бракова на 1000 заључених бракова са 218 на 258 (табела бр. 13).

Табела бр. 13 Закључени и разведени бракови у Јужнобачком округу у 2012. и 2016. години

Година	Закључени бракови	Стопа нупцијалитета (‰)	Разведени бракови	Стопа диворцијалитета (‰)	Стопа разведених на 1000 закључених бракова (‰)
2012.	3457	5,6	755	1,2	218,4
2016.	3495	5,7	903	1,5	258,4

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН50, Статистика становништва, Закључени и разведени бракови у Републици Србији, 2012. и 2016.

ЗАКЉУЧЦИ

- ❖ Становништво Јужнобачког округа према свим демографским критеријумима спада у демографски старо становништво. Висока стопа морталитета од 12,3‰ и ниска стопа наталитета (10,5‰) доводе до веома неповољног природног прираштаја (-1,8‰) и смањења броја становништва.
- ❖ Стопа смртности одојчади као једног од најзначајнијих индикатора здравственог стања становништва је имала ниску вредност (4,5‰) и указује на добру здравствену заштиту мајке и детета.
- ❖ У 2016. години у Јужнобачком округу је умрла једна жена услед компликација трудноће, порођаја и бабиња, а стопа матерналаног морталитета је износила 15,4 на 100000 живорођене деце.

ПРЕПОРУКЕ

- Низак наталитет, ниска стопа укупног фертилитета и бруто стопе репродукције у Јужнобачком округу захтевају јасно дефинисање и спровођење пронаталитетних мера и активности у циљу повећања рађања.

2. МОРБИДИТЕТ (ОБОЛЕВАЊЕ)

2.1. ВАНБОЛНИЧКИ МОРБИДИТЕТ

2.1.1. СЛУЖБА ОПШТЕ МЕДИЦИНЕ

Током 2016. године у служби опште медицине у Јужнобачком округу укупно регистрован морбидитет износио је 714.814 обољења и за 1,7% је већи него у 2012. години. У структури морбидитета редослед прве четири водеће групе болести је исти у 2016. години, као и 2012. години, док су на петом месту у 2016. години болести мокраћно - полног система, замениле душевне поремећаје и поремећаје понашања. У односу на 2015. годину редослед водећих група болести је остао исти у 2016. години.

На првом месту налази се група **болести система крвотока** са учешћем од 17,4% у укупном морбидитету у 2016. години. У односу на 2012. годину број регистрованих обољења из ове групе повећао се за 0,8%. Водећа дијагноза из ове групе болести, уједно и најчешћа у овој служби, је *есенцијална артеријска хипертензија* са учешћем од 10,8% у укупном морбидитету ове службе у 2016. години (табеле бр. 14, 15, 17). *Есенцијална артеријска хипертензија* је била водећа дијагноза, са учешћем од 10,4% и у 2015. години.

На другом месту на листи водећих група болести се налазе **болести система за дисање**, чије је учешће у укупном морбидитету службе у 2016. години 14,0%. У односу на 2012. годину број обољења из ове групе се повећао за 2,4%. И поред високе учесталости регистрованих дијагноза из ове групе, оне немају већи социјално-медицински значај јер се најчешће ради о акутним респираторним обољењима са кратким током и могућношћу ефикасног лечења. Најчешћа дијагноза из ове групе болести је *акутно запаљење ждрела и крајника* и налази се на трећем месту водећих дијагноза у обе посматране године са укупним морбидитетом од 5,1% у 2016. години и 5,6% у 2012. години (табеле бр. 14 - 17).

На трећем месту је група **болести мишићно-коштаног система и везивног ткива** које су чест узрок радне неспособности и апсентизма (одсуствовања са посла). У 2016. години, као и 2012. години свака десета дијагноза регистрована у служби опште медицине припада овој групи болести. Најчешћа дијагноза из ове групе, уједно друга на листи водећих дијагноза у обе посматране године је *друга обољења леђа* (5,3% у 2016. години и 5,6% у 2012. години) (табеле бр. 14 - 17). У 2015. години ова дијагноза се такође налазила на другом месту водећих дијагноза у служби опште медицине.

Следећа на листи у 2016. односно 2012. години је група **фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом** (6,8%, односно 8,5%). Дијагнозе из ове групе суштински не представљају део морбидитета, али су често разлог посете лекарима ради нпр. систематских прегледа, издавања уверења, контроле клицоноштва, имунизације итд. Водећа у овој групи, а пета на листи водећих дијагноза у 2016. години је *лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања* са учешћем од 3,7% у укупном морбидитету службе (табела бр. 14, 15, 17).

На петом месту се налазе **болести мокраћно-полног система** са учешћем у укупном морбидитету од 6,3% у 2016. и 2015. години. У 2012. години на петом месту у структури морбидитета се налазила група душевних поремећаја и поремећаја понашања са учешћем од 6,4% (табеле бр. 14, 15).

Табела бр. 14 Водеће групе болести у служби опште медицине у 2012. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система крвотока	123108	17,5
2.	Болести система за дисање	97566	14,4
3.	Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	66861	9,5
4.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	59379	8,5
5.	Душевни поремећаји и поремећаји понашања	45113	6,4
6.	Остало	310570	44,2
Укупно		702597	100,0

Табела бр. 15 Водеће групе болести у служби опште медицине у 2016. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система крвотока	124035	17,4
2.	Болести система за дисање	99887	14,0
3.	Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	68117	9,5
4.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	48962	6,8
5.	Болести мокраћно-полног система	45166	6,3
6.	Остало	328647	46,0
Укупно		714814	100,0

Табела бр. 16 Водеће дијагнозе у служби опште медицине у 2012. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Есенцијална артеријска хипертензија	75474	10,7
2.	Друга обољења леђа	39505	5,6
3.	Акутно запаљење ждрела и крајника	39151	5,6
4.	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	36116	5,1
5.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	29935	4,3
6.	Неуротски, стресогени и соматоформни поремећаји	25645	3,7
7.	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	22454	3,2
8.	Друге болести коже и поткожног ткива	19735	2,8
9.	Инфекције горњих респираторних путева	19564	2,8
10.	Циститис	17082	2,4
11.	Остало	377936	53,8
Укупно		702597	100,0

Табела бр. 17 Водеће дијагнозе у служби опште медицине у 2016. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Есенцијална артеријска хипертензија	76782	10,8
2.	Друга обољења леђа	37984	5,3
3.	Акутно запаљење ждрела и крајника	36457	5,1
4.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	33144	4,6
5.	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	26390	3,7
6.	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	24550	3,4
7.	Инфекције горњих респираторних путева	22239	3,1
8.	Друге болести коже и поткожног ткива	21344	3,0
9.	Неуротски, стресогени и соматоформни поремећаји	19221	2,7
10.	Шећерна болест	17258	2,4
11.	Остало	399445	55,9
Укупно		714814	100,0

2.1.2. СЛУЖБА МЕДИЦИНЕ РАДА

Примарну здравствену заштиту радно активном становништву обезбеђује служба медицине рада. Укупно регистрован морбидитет у овој служби у 2016. години у Јужнобачком округу износио је 95.390 обољења и повећао се за 7,7% у односу на 2012. годину и за 4,7% у односу на 2015. годину.

Болести система за дисање налазе се на првом месту у обе посматране године са учешћем у укупном морбидитету од 18,7% у 2016. години и 18,2% у 2012. години. Најчешћа дијагноза у овој групи - *акутно запаљење ждрела и крајника* у 2016. и 2012. години налази се на првом месту од свих дијагноза, са учешћем од 7,3%, односно 7,7%. У 2015. години ова дијагноза била је на другом месту са 6,9%. *Инфекције горњих респираторних путева* заузимају четврто место међу водећим дијагнозама ове службе у 2016. и 2012. години са 6,6%, односно 5,8% (табеле бр. 18 - 21).

Група **болести система крвотока**, налази се на другом месту у 2016. години и свака осма дијагноза забележена у овој служби припада овој групи (11,9%). У односу на 2012. годину број регистрованих обољења из ове групе повећао се за 8,8%. У укупном морбидитету ове службе *есенцијална артеријска хипертензија* се у обе посматране године налази на другом месту водећих дијагноза са укупним морбидитетом од 7,1% у 2016. години и 7,2% у 2012. години (табеле бр. 18 - 21), док се у 2015. години налазила на првом месту.

Група **болести мишићно-коштаног система и везивног ткива** се у обе посматране године (2016. и 2012. година) налази на трећем месту са учешћем у структури морбидитета службе од 11,6%, односно 11,5% у 2012. години. Најчешћа дијагноза из ове групе, *друга обољења леђа* се налази на трећем месту у 2016. и 2012. години са 7,0%, односно 7,1% у укупном морбидитету службе. Ове болести су значајан узрок одсуствовања са посла, али и захтева за стварањем оптималних здравствено-безбедоносних услова за рад у радној и животној средини (табеле бр. 18 - 21).

Група **болести система за варење** налази се на четвртом месту у укупном морбидитету службе медицине рада у 2016. години (7,3%), као и у 2012. години (7,0%).

Број регистрованих обољења из ове групе болести се повећао за 11,5% у односу на 2012. годину и 3,6% у односу на 2015. годину (табеле бр. 18,19).

Болести мокраћно-полног система, у 2016. години, налазе се на петом месту на листи водећих група болести у овој служби, са учешћем од 6,8% у укупном морбидитету службе, исто као и у 2012. и 2015. години (6,7%, односно 6,8%) (табеле бр. 18 - 19).

Табела бр. 18 Водеће групе болести у служби медицине рада у 2012. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система за дисање	16110	18,2
2.	Болести система крвотока	10411	11,7
3.	Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	10178	11,5
4.	Болести система за варење	6227	7,0
5.	Болести мокраћно-полног система	5971	6,7
6.	Остало	39708	44,9
Укупно		88605	100,0

Табела бр. 19 Водеће групе болести у служби медицине рада у 2016. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система за дисање	17886	18,7
2.	Болести система крвотока	11331	11,9
3.	Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	11021	11,6
4.	Болести система за варење	6941	7,3
5.	Болести мокраћно-полног система	6441	6,8
6.	Остало	41770	43,7
Укупно		95390	100,0

Табела бр. 20 Водеће дијагнозе у служби медицине рада у 2012. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Акутно запаљење ждрела и крајника	6849	7,7
2.	Есенцијална артеријска хипертензија	6403	7,2
3.	Друга обољења леђа	6257	7,1
4.	Инфекције горњих респираторних путева	5165	5,8
5.	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	3351	3,8
6.	Друге вирусне болести	3019	3,4
7.	Неуротски, стресогени и соматоформни поремећаји	2987	3,4
8.	Друге болести коже и поткожног ткива	2809	3,2
9.	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	2428	2,7
10.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	2376	2,7
11.	Остало	46961	53,0
Укупно		88605	100,0

Табела бр. 21 Водеће дијагнозе у служби медицине рада у 2016. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Акутно запаљење ждрела и крајника	6.975	7,3
2.	Есенцијална артеријска хипертензија	6.769	7,1
3.	Друга обољења леђа	6.652	7,0
4.	Инфекције горњих респираторних путева	6.341	6,6
5.	Друге вирусне болести	4.151	4,4
6.	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	3.056	3,2
7.	Друге болести коже и поткожног ткива	2.938	3,1
8.	Неуротски, стресогени и соматоформни поремећаји	2.755	2,9
9.	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	2.716	2,8
10.	Други болести система за мокрење	2.397	2,5
11.	Остало	50.640	53,1
Укупно		95.390	100,0

2.1.3. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ (0-6 ГОДИНА)

У служби за здравствену заштиту предшколске деце у Јужнобачком округу у 2016. години укупно регистровани морбидитет износио је 184.907 обољења и у односу на 2012. годину се смањио за 1,3%, док се у односу на 2015. годину смањио за 5,3%. У структури морбидитета, болести ува и мастоидног наставка, које су на трећем месту водећих група болести у 2016. години, замениле су на том месту факторе који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом, у односу на 2012. годину.

Болести система за дисање налазе се на првом месту, при чему је готово половина регистрованих дијагноза у укупном морбидитету службе из ове групе болести (48,6%). У оквиру групе доминира дијагноза *инфекције горњих респираторних путева*, уједно и најчешћа дијагноза у укупном морбидитету службе, која је у 2016. години, била свака пета регистрована дијагноза. На другом месту у оквиру водећих дијагноза укупног морбидитета службе у 2016. години је *акутно запаљење ждрела и крајника* (18,2%), док је у 2012. и 2015. години ова дијагноза заузимала прво место (табеле бр. 22 - 25).

Група **заразне и паразитарне болести** која се налази на другом месту, са учешћем у укупном морбидитету службе од 15,4% у 2016. години, односно 14,2% у 2012. години, има посебан социјално-медицински значај због масовности и контагиозности у дечијим колективима. Водећа дијагноза у овој групи болести, а трећа регистрована дијагноза у морбидитету ове службе је *друге вирусне болести* и чини 11,5% од укупно регистрованих дијагноза у 2016. години (табеле бр. 22, 23, 25).

На трећем месту се налазе **болести ува и мастоидног наставка** које учествују са 7,1% у укупном морбидитету службе у 2016. години. Водећа дијагноза у 2016. години у оквиру групе је *болести средњег ува и болести мастоидног наставка* са учешћем од 5,1% у укупном морбидитету службе и налази се на петом месту водећих дијагноза, док је у 2015. години ова дијагноза је била на четвртном месту (табеле бр. 22 - 25).

Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом налазе се на четвртном месту по учесталости међу водећим групама болести ове службе са учешћем од 6,1% у 2016. години, док је у 2012. години удео био већи и износио је 8,0%. Најчешћа дијагноза у 2016. години у оквиру групе, а шеста на листи водећих дијагноза, је *лица која траже здравствене услуге ради прегледа и*

испитивања (4,5%), исто као и у 2015. години (5,0%) (табеле бр. 22, 23, 25).

На петом месту у структури укупног морбидитета ове службе у 2016. години су **болести коже и поткожног ткива** са 5,3% и водећом дијагнозом *друге болести коже и поткожног ткива* која у морбидитету службе учествује са истим учешћем као и у 2015. години (3,9%) (табеле бр. 22, 24).

Табела бр. 22 **Водеће групе болести у служби здравствене заштите деце (0-6 година) у 2012. години у Јужнобачком округу**

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система за дисање	91357	48,7
2.	Заразне и паразитарне болести	26628	14,2
3.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	14993	8,0
4.	Болести ува и мастоидног наставка	12726	6,8
5.	Болести коже и поткожног ткива	10077	5,4
6.	Остало	31574	16,9
Укупно		187355	100,0

Табела бр. 23 **Водеће групе болести у служби здравствене заштите деце (0-6 година) у 2016. години у Јужнобачком округу**

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система за дисање	89789	48,6
2.	Заразне и паразитарне болести	28508	15,4
3.	Болести ува и мастоидног наставка	13168	7,1
4.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	11222	6,1
5.	Болести коже и поткожног ткива	9870	5,3
6.	Остало	32353	17,5
Укупно		184907	100,0

Табела бр. 24 **Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите деце (0-6 година) у 2012. години у Јужнобачком округу**

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Акутно запаљење ждрела и крајника	41748	22,2
2.	Инфекције горњих респираторних путева	30740	16,4
3.	Друге вирусне болести	19054	10,2
4.	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	10455	5,6
5.	Акутно запаљење бронха и бронхиола	8909	4,8
6.	Болести средњег ува и болести мастоидног наставка	8713	4,7
7.	Друге болести коже и поткожног ткива	6987	3,7
8.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	5548	3,0
9.	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	4253	2,3
10.	Друге болести ува и болести мастоидног наставка	3973	2,1
11.	Остало	46975	25,0
Укупно		187355	100,0

Табела бр. 25

Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите деце (0-6 година) у 2016. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Инфекције горњих респираторних путева	36151	19,6
2.	Акутно запаљење ждрела и крајника	33706	18,2
3.	Друге вирусне болести	21225	11,5
4.	Акутно запаљење бронха и бронхиола	10552	5,7
5.	Болести средњег ува и болести мастоидног наставка	9505	5,1
6.	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	8303	4,5
7.	Друге болести коже и поткожног ткива	7131	3,9
8.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	5974	3,2
9.	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	3946	2,1
10.	Акутно запаљење гркљана и душника	3718	2,0
11.	Остало	44696	24,2
Укупно		184907	100,0

2.1.4. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ

Током 2016. године у служби за здравствену заштиту деце школског узраста укупно регистрован морбидитет у Јужнобачком округу био је 172.282 обољења, што је за 9,0% више у односу на 2012. годину и 1,9% више у односу на 2015. годину.

Највећи удео у регистрованом морбидитету у 2016. као и у 2012. години има група **болести система за дисање** (40,3%, односно 42,2%), у оквиру којих у 2016. години доминира дијагноза *инфекција горњих респираторних путева*, чинећи 16,2% свих дијагноза регистрованих у овој служби. У односу на 2012. годину број оболелих од ове дијагнозе се повећао за 30,0%. Друга на листи, у оквиру групе, као и у укупном морбидитету службе у 2016. години, али и у 2015. години, је дијагноза *акутно запаљење ждрела и крајника* са 15,0% односно 14,8% (табеле бр. 26 - 29).

Заразне и паразитарне болести се налазе на другом месту у обе посматране године са учешћем у укупно регистрованом морбидитету ове службе од 15,7% у 2016. години, односно 13,5% у 2012. години. Водећа дијагноза у оквиру групе, у обе посматране године је *друге вирусне болести* и износи 12,8% у 2016. години (табеле бр. 26 - 29).

На трећем месту у 2016. години налазе се **симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази** са учешћем у укупном морбидитету службе од 8,1%, као и у 2015. години (8,2%). Ова група болести у 2012. години се налазила на четвртом месту са уделом у укупном морбидитету од 6,6%. Најчешћа регистрована дијагноза из ове групе, у 2016. години, *други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази* са 5,3%, налази се на високом четвртом месту на листи водећих дијагноза. Висок ранг ове групе дијагноза у регистрованом морбидитету указује на неопходност побољшања дијагностике, квалитета рада, као и евидентирања у овој служби (табеле бр. 26 - 29).

Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора, су група која има изразит социјално-медицински значај зато што може довести до трајног оштећења организма и инвалидитета. Ова група учествује са 6,1% у укупном морбидитету ове службе и налази се на четвртом месту најчешћих група болести у 2016. години. Водећа дијагноза у оквиру групе, а шеста на листи водећих дијагноза регистрованих у овој служби је *друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде* (4,6%), док је у

2015. години ова дијагноза била на петом месту (4,7%). Оно што је важно напоменути да се у односу на 2012. годину укупни морбидитет ове групе болести повећао за 5,5%, што указује на неопходност креирања превентивних програма усмерених на превенцију повреда у овом раном узрасту (табеле бр. 26, 27, 29).

Група **фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом** је са учешћем од 6,0% у 2016. години заузела пето место у укупном морбидитету службе, док је у 2012. години ова група болести са 8,1% заузимала треће место. Водећа дијагноза *лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања*, налази се на петом месту у 2016. години, док се у 2012. години налазила на четвртом, а у 2015. години на шестом месту у укупној структури водећих дијагноза ове службе (табеле бр. 26 - 29).

Табела бр. 26 Водеће групе болести у служби здравствене заштите школске деце у 2012. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система за дисање	66871	42,2
2.	Заразне и паразитарне болести	21331	13,5
3.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	12731	8,1
4.	Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	10418	6,6
5.	Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора	9753	6,2
6.	Остало	36952	23,4
Укупно		158056	100,0

Табела бр. 27 Водеће групе болести у служби здравствене заштите школске деце у 2016. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система за дисање	69512	40,3
2.	Заразне и паразитарне болести	27106	15,7
3.	Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	13948	8,1
4.	Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора	10590	6,1
5.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	10286	6,0
6.	Остало	40840	23,7
Укупно		172282	100,0

Табела бр. 28 Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите школске деце у 2012. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Акутно запаљење ждрела и крајника	32082	20,3
2.	Инфекције горњих респираторних путева	21469	13,6
3.	Друге вирусне болести	17732	11,2
4.	Лица која траже здрав. услуге ради прегледа и испитивања	10725	6,8
5.	Друге специфичне и неспецифичне и вишеструке повреде	7180	4,5
6.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	6706	4,2
7.	Друге болести коже и поткожног ткива	5211	3,3
8.	Акутно запаљење бронха и бронхиола	4358	2,8
9.	Друге болести црева и потрбушнице	3790	2,4
10.	Болести средњег ува и болести мастоидног наставка	3757	2,4
11.	Остало	45046	28,5
Укупно		158056	100,0

Табела бр. 29 Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите школске деце у 2016. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Инфекције горњих респираторних путева	27899	16,2
2.	Акутно запаљење ждрела и крајника	25923	15,0
3.	Друге вирусне болести	22115	12,8
4.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	9145	5,3
5.	Лица која траже здрав. услуге ради прегледа и испитивања	7780	4,5
6.	Друге специфичне и неспецифичне и вишеструке повреде	7893	4,6
7.	Друге болести коже и поткожног ткива	6129	3,6
8.	Акутно запаљење бронха и бронхиола	5586	3,2
9.	Друге болести црева и потрбушнице	4463	2,6
10.	Болести средњег ува и болести мастоидног наставка	3850	2,2
11.	Остало	51499	29,9

2.1.5. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ЖЕНА

У служби за здравствену заштиту жена у Јужнобачком округу у 2016. години укупно регистровани морбидитет износио је 51.542 обољења и за 17,3% је мањи него у 2012. години, док се у односу на 2015. годину повећао за 12,6%.

Болести мокраћно-полног система у 2016. и 2015. години се налазе на првом месту и чине скоро половину укупно регистрованих дијагноза у морбидитету ове службе (46,1%, односно 47,0%), док се у 2012. години ова група болести налазила на другом месту са учешћем у укупном морбидитету службе од 41,7%. Најчешћа дијагноза у овој групи болести, а истовремено и друга међу водећим дијагнозама у укупном морбидитету службе у 2016. и 2012. години је *друга запаљења женских карличих органа* (13,9%, односно 12,1%) (табеле бр. 30 - 33).

Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом у 2016. и 2015. години налазе се на другом месту и заузимају значајан удео у укупно регистрованом морбидитету ове службе (39,2%, односно 39,3%), а у 2012. години ова група болести је заузимала прво место са готово половином регистрованих

дијагноза (45,1%). Најчешћа дијагноза у оквиру групе, а истовремено и најзаступљенија дијагноза у укупном морбидитету службе у 2016. и 2012. години је *лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања* (23,4%, односно 25,3%) (табеле бр. 30 - 33).

У обе анализиране године **трудноћа, рађање и бабиње** налазе се на трећем месту са 6,3% учешћа у укупном морбидитету у 2016. години и 6,2% у 2012. години, а водећа дијагноза у овој групи, уједно и седма дијагноза у укупном морбидитету службе у 2016. години су *друге компликације трудноће и порођаја* са 4,4% од укупног морбидитета (табеле бр. 30, 31, 33).

На четвртм месту у укупном морбидитету, у 2016. и 2012. години, налазе се **тумори** (4,0%, односно 2,8%). Тумори се налазе на четвртм месту у укупном морбидитету службе и у 2015. години. Следе их **заразне и паразитарне болести** са уделом од 1,8% у 2016. години (табеле бр. 30, 31, 33).

Табела бр. 30 **Водеће групе болести у служби здравствене заштите жена у 2012. години у Јужнобачком округу**

РБ	Група болести	Број	%
1.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	28143	45,1
2.	Болести мокраћно-полног система	25966	41,7
3.	Трудноћа, рађање и бабиње	3864	6,2
4.	Тумори	1728	2,8
5.	Заразне и паразитарне болести	1378	2,2
6.	Остало	1256	2,0
Укупно		62335	100,0

Табела бр. 31 **Водеће групе болести у служби здравствене заштите жена у 2016. години у Јужнобачком округу**

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести мокраћно – полног система	23741	46,1
2.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	20203	39,2
3.	Трудноћа, рађање и бабиње	3258	6,3
4.	Тумори	2050	4,0
5.	Заразне и паразитарне болести	936	1,8
6.	Остало	1354	2,6
Укупно		51542	100,0

Табела бр. 32 Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите жена у 2012. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	15723	25,3
2.	Друга запаљења женских карличних органа	7478	12,1
3.	Препорођајни прегледи и друге контроле трудноће	4933	7,9
4.	Поремећаји менструације	4388	7,0
5.	Контрацепција	4202	6,7
6.	Друга обољења полно-мокраћног пута	3303	5,3
7.	Болести менопаузе -климактеријума	2917	4,7
8.	Запаљење грлића материце	2767	4,4
9.	Друге компликације трудноће и порођаја	2323	3,7
10.	Нега и преглед после порођаја	1890	3,0
11.	Остало	12411	19,9
Укупно		62335	100,0

Табела бр. 33 Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите жена у 2016. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	12075	23,4
2.	Друга запаљења женских карличних органа	7168	13,9
3.	Поремећаји менструације	3891	7,5
4.	Болести менопаузе -климактеријума	3588	7,0
5.	Препорођајни прегледи и друге контроле трудноће	3399	6,6
6.	Друга обољења полно-мокраћног пута	2290	4,4
7.	Друге компликације трудноће и порођаја	2265	4,4
8.	Запаљење грлића материце	2091	4,1
9.	Контрацепција	1839	3,6
10.	Нега и преглед после порођаја	1666	3,2
11.	Остало	11270	21,9
Укупно		51542	100,0

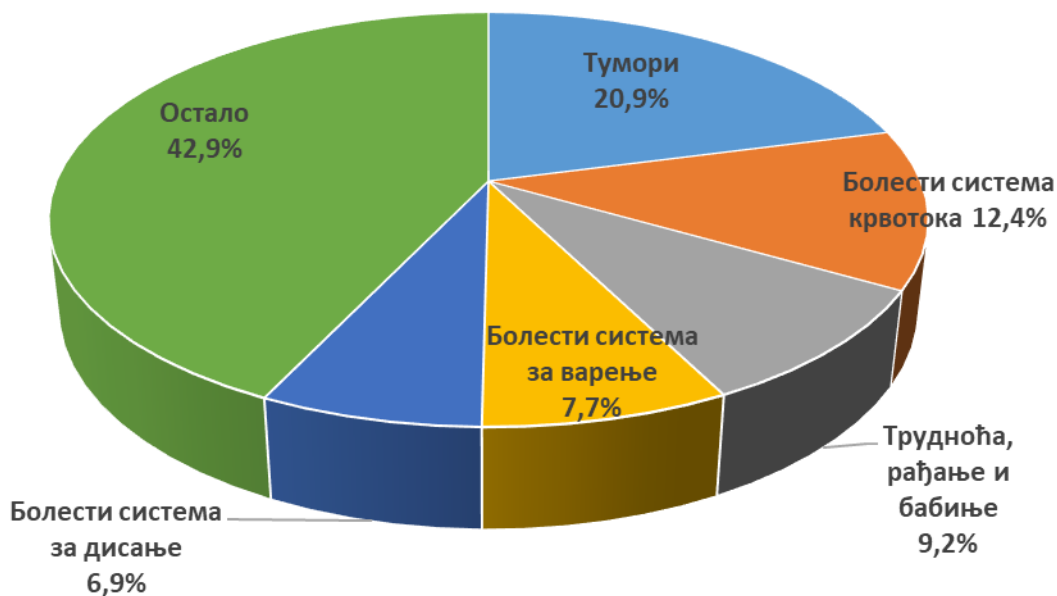
2.2. БОЛНИЧКИ МОРБИДИТЕТ

Подаци о болничком морбидитету се односе на морбидитет који се региструје приликом стационарног лечење пацијената, а који не укључује рад дневних болница, у здравственим установама са територије Јужнобачког округа (Клинички центар Војводине, Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине, Институт за кардиоваскуларне болести Војводине, Институт за плућне болести Војводине, Институт за онкологију Војводине, Општа болница Врбас и Специјална болница за реуматске болести Нови Сад).

Према подацима из 2016. године најзаступљеније групе обољења су: тумори (20,9%), следе болести система крвотока (12,4%), трудноћа, рађање и бабиње (9,2%), болести система за варење (7,7%) и болести система за дисање (6,9%) (графикон бр. 7, табела бр. 35).

У поређењу са 2012. годином, сада се у водећим групама болести налази XV група (трудноћа, рађање и бабиње), јер се према новој методологији у оквиру Извештаја о хоспитализацији региструје и боравак у болници ради порођаја, што раније није био случај (табела бр. 34, 35).

Графикон бр. 7 Најчешће групе обољења у структури болничког морбидитета у 2016. години

Табела бр. 34 Болнички морбидитет и морталитет у Јужнобачком округу у 2012. години

Група болести	Број случајева	Удео %	Ранг	Број дана лечења	Дужина лечења	Број умрлих	Болнички леталитет
I Заразне и паразитарне болести	2.125	2,48	12	23.382	11,0	64	3,01
II Тумори	21.290	24,81	1	151.938	7,1	529	2,48
III Болести крви, крвотворних органа и поремећаји имунитета	2.019	2,35	13	8.541	4,2	17	0,84
IV Болести жлезда са унутрашњим лечењем, исхране и метаболизма	3.732	4,35	8	18.910	5,1	74	1,98
V Душевни поремећаји и поремећаји понашања	2.587	3,01	10	58.803	22,7	6	0,23
VI Болести нервног система	2.362	2,75	11	21.191	9,0	28	1,19
VII Болести ока и припојака ока	1.532	1,79	16	4.438	2,9	0	0,00
VIII Болести ува и мастоидног наставка	773	0,90	19	4.323	5,6	0	0,00
IX Болести система крвотока	11.656	13,58	2	106.924	9,2	1.032	8,85
X Болести система за дисање	6.197	7,22	5	59.867	9,7	271	4,37
XI Болести система за варење	6.826	7,95	3	45.401	6,7	207	3,03
XII Болести коже и поткожног ткива	1.182	1,38	17	7.907	6,7	2	0,17
XIII Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	4.433	5,17	6	47.983	10,8	11	0,25
XIV Болести мокраћно-полног система	6.214	7,24	4	31.791	5,1	88	1,42
XV Трудноћа, рађање и бабиње	1.664	1,94	15	3.946	2,4	1	0,06
XVI Стања у порођајном периоду	654	0,76	20	11.759	18,0	42	6,42
XVII Урођене наказности, деформације и хромозомске ненормалности	1.126	1,31	18	6.377	5,7	5	0,44
XVIII Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	1.700	1,98	14	9.949	5,9	40	2,35
XIX Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора	3.682	4,29	9	26.697	7,3	86	2,34
XXI Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом	4.057	4,73	7	19.985	4,9	3	0,07
УКУПНО	85.811	100,00		670.112	7,8	2.506	2,92

Табела бр.35

Болнички морбидитет и морталитет у Јужнобачком округу у 2016. год.

Група болести	Број случајева	Удео %	Ранг	Број дана лечења	Дужина лечења	Број умрлих	Болнички леталитет
I Заразне и паразитарне болести	2.048	2,20	13	21.598	10,5	98	4,79
II Тумори	19.429	20,87	1	155909	8,0	559	2,88
III Болести крви и имунитета	1.136	1,22	17	8.800	7,7	21	1,85
IV Болести жлезда са унутрашњим лучењем	2.860	3,07	10	18.936	6,6	57	1,99
V Душевни поремећаји и поремећаји понашања	2.480	2,66	12	57.427	23,2	11	0,44
VI Болести нервног система	1.985	2,13	14	24.784	12,5	36	1,81
VII Болести ока и припојака ока	2.575	2,77	11	8.277	3,2	0	0,00
VIII Болести ува и мастоидног наставка	688	0,74	20	3.954	5,7	0	0,00
IX Болести система крвотока	11.576	12,43	2	106.113	9,2	901	7,78
X Болести система за дисање	6.447	6,92	5	63.604	9,9	359	5,57
XI Болести система за варење	7.219	7,75	4	44.336	6,1	176	2,44
XII Болести коже и поткожног ткива	1.055	1,13	18	8.465	8,0	5	0,47
XIII Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	6.208	6,67	7	60.092	9,7	5	0,08
XIV Болести мокраћно-полног система	6.287	6,75	6	31.281	5,0	76	1,21
XV Трудноћа, рађање и бабиње	8.575	9,21	3	34.943	4,1	0	0,00
XVI Стања у порођајном периоду	1.888	2,03	15	17.577	9,3	29	1,54
XVII Урођене наказности	874	0,94	19	5.306	6,1	5	0,57
XVIII Симптоми и знаци	1.827	1,96	16	13.176	7,2	92	5,04
XIX Повреде и тровања	3.910	4,20	9	31.772	8,1	74	1,89
XXI Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом	4.041	4,34	8	35.804	8,9	8	0,20
УКУПНО	93.108	100,00		752.154	8,0	2.512	2,69

Просечна дужина лечења је била највећа код пацијената који су лечени од душевних поремећаја и поремећаја понашања (23,2 дана), болести нервног система (12,5 дана), заразних и паразитарних болести (10,5 дана), следе болести система за дисање (9,9 дана), док је најкраћа просечна дужина лечења била код болести ока и припојака ока (3,2 дана), код трудноће, рађања и бабиња (4,1 дан) и болести мокраћно полног система (5 дана).

Просечна дужина лечења у 2016. години се променила за одређене групе болести у односу на 2012. годину. Значајније промене се уочавају код стања у порођајном периоду, где је дошло до смањења за 8,7 дана (са 18,0 на 9,3 дана у 2016. години). Просечна дужина лечења се повећала код групе фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом за 4 дана (са 4,9 на 8,9 дана), а за 3,5 дана код болести крви и имунитета (са 4,2 на 7,7 дана у 2016. години) и болести нервног система (са 9,0 на 12,5 дана у 2016. години). Код осталих група обољења промена дужине лечења углавном је била мања од два дана. У односу на 2015. годину просечна дужина лечења се није значајно променила.

Водећи узроци смрти хоспитализованих болесника у 2016. и 2015. години су исти као и у 2012. години. У 2016. години на првом месту су болести система крвотока, које учествују са 35,9% у укупном броју умрлих. Леталитет је такође највећи код

болести система крвотока и износи 7,8%. На другом месту се налазе тумори (22,3% од укупног броја умрлих) са леталитетом од 2,9%. На трећем месту се налазе болести система за дисање (14,3%) са леталитетом од 5,6%.

Најчешћи узроци хоспитализације (уколико се изузму хоспитализације због спонтаног порођаја код једноплодне трудноће и порођај царским резом код једноплодне трудноће) у 2016. години су били: злоћудни тумор дојке, где се број случајева у односу на 2012. годину повећао са 2.315 на 2.650, злоћудни тумори душника и плућа, где се број случајева смањено у односу на 2012. годину са 2.737 на 2.586 и злоћудни тумор дебелог црева, где се број повећао са 1.297 на 1.697 у 2016. години (табеле бр. 36, 37).

Поредећи са 2012. годином осим промена у редоследу дијагноза уочава се да се у 2016. години међу водећим узроцима хоспитализације налазе и повишен крвни притисак непознатог порекла (на 6. месту) и серопозитивна реуматоидна запаљења зглоба (на 9. месту) што није био случај у 2012. Години.

Табела бр. 36 Десет водећих дијагноза болничког морбидитета у Јужнобачком округу у 2012. години - укупно

Шифра и назив болести	Број случајева	Број дана	Просечна дужина лечења
1. С34-Злоћудни тумор душника и плућа	2.737	32.088	11,7
2. С50-Злоћудни тумор дојке	2.315	21.488	9,3
3. I21-Акутан инфаркт миокарда	1.531	11.602	7,6
4. I25-Хронична исхемијска болест срца	1.442	16.424	11,4
5. С18-Злоћудни тумор дебелог црева	1.297	7835	6,0
6. J35-Хронична запаљења крајника	1.258	3.394	2,7
7. J18-Запаљење плућа, микроорганизам неозначен	1.168	16.800	14,4
8. С83- Дифузни не- Hodgkin-ов лимфом, злоћудни тумор лимфног ткива	1.090	2.601	2,4
9. Е10-Шећерна болест, инсулинозависан облик	1.075	6.801	6,3
10. I20-Стезање у грудима, ангина пекторис	1.066	6.321	5,9

Табела бр.37 Десет водећих дијагноза болничког морбидитета у Јужнобачком округу у 2016. години - укупно

Шифра и назив болести	Број случајева	Број дана	Просечна дужина лечења
1. О80-Спонтани порођај код једноплодне трудноће	4.516	17.140	3,8
2. С50-Злоћудни тумор дојке	2.650	17.001	6,4
3. С34-Злоћудни тумори душника и плућа	2.586	35.855	13,9
4. О82-Порођај царским резом код једноплодне трудноће	2.049	11.757	5,7
5. С18-Злоћудни тумор дебелог црева	1.697	8.313	4,9
6. I10-Повишен крвни притисак непознатог порекла	1.552	13.018	8,4
7. I25-Хронична исхемијска болест срца	1.478	15.826	10,7
8. I21-Акутни инфаркт миокарда	1.384	10.011	7,2
9. М05-Серопозитивна реуматоидна запаљења зглоба	1.289	5.028	3,9
10. J18-Запаљење плућа, микроорганизам неозначен	1.257	16.248	12,9

Водећи узрок хоспитализације у болничком морбидитету мушкараца, у 2016. години као и у 2012. години, је злоћудни тумор душника и плућа. На другом месту се налази хронична исхемијска болест срца, а на трећем месту злоћудни тумор дебелог црева. Осим промена у редоследу дијагноза уочава се да се 2016. године у 10 водећих узрока хоспитализације налазе и повишен крвни притисак непознатог порекла, злоћудни тумор кестењаче и злоћудни тумор задњег црева, дијагнозе које се нису налазиле међу 10 основних узрока хоспитализације у 2012. години (табеле бр. 38, 39).

Табела бр. 38 Десет водећих дијагноза болничког морбидитета у Јужнобачком округу у 2012. години - мушкарци

Шифра и назив болести	Број случајева	Број дана	Просечна дужина лечења
1. С34-Злоћудни тумор душника и плућа	1.994	23.383	11,7
2. I25-Хронична исхемијска болест срца	1.027	11.602	11,3
3. I21-Акутан инфаркт миокарда	971	7.204	7,4
4. К40-Препонска кила	786	2.883	3,7
5. С18-Злоћудни тумор дебелог црева	759	4.375	5,8
6. I20-Стезање у грудима,ангина пекторис чен	724	4.050	5,6
7. J18-Запаљење плућа,микроорганизам неозна	695	9.655	13,9
8. С83-Дифузни не- Hodgkin-ов лимфом,злоћудни тумор лимфног ткива	649	1.420	2,2
9. J35- Хроничне болести крајника и трећег крајника	636	1.700	2,7
10. I63-Инфаркт мозга	584	7.998	13,7

Табела бр. 39 Десет водећих дијагноза болничког морбидитета у Јужнобачком округу у 2016. години – мушкарци

Шифра и назив болести	Број случајева	Број дана	Просечна дужина лечења
1. С34-Злоћудни тумори душника и плућа	1.773	24.532	13,8
2. I25-Хронична исхемијска болест срца	1.061	11.365	10,7
3. С18-Злоћудни тумор дебелог црева	979	4.552	4,6
4. I21-Акутни инфаркт миокарда	863	6.057	7,0
5. I10-Повишен крвни притисак непознатог порекла	860	7.215	8,4
6. С61-Злоћудни тумор кестењаче	842	4.922	5,8
7. К40-Препонска кила	757	2.692	3,6
8. J18-Запаљење плућа микроорганизам неозначен	735	9.485	12,9
9. J35-Хроничне болести крајника и трећег крајника	654	1.552	2,4
10. С20-Злоћудни тумор задњег црева	638	3.736	5,9

У болничком морбидитету жена (уколико се изузму хоспитализације због спонтаног порођаја код једнопложне трудноће и порођаја царским резом код једнопложне трудноће) најчешћи узрок хоспитализације у 2016. години је као и у 2012. години злоћудни тумор дојке, чији се број хоспитализација повећао посматрајући у односу на 2012. годину (са 2.297 на 2.639) и у односу на 2015. годину (са 2.567 на 2.639). Следи, серопозитивна реуматоидна запаљења зглоба, дијагноза која се није налазила у 10 водећих узрока хоспитализације у 2012. години, а чији се број повећао у односу на претходну годину за 224 (са 901 у 2015. години на 1.125 у 2016. години). У 2016. години у најчешће узроке хоспитализације спадају и злоћудни тумор дебелог црева, повишен крвни притисак непознатог порекла, каменци у бубрегу и мокраћоводу бубрега и обољења сочива ока, дијагнозе који се нису налазиле међу десет водећих узрока хоспитализације у 2012. години (табеле бр. 40, 41).

Табела бр. 40 Десет водећих дијагноза болничког морбидитета у Јужнобачком округу у 2012. години - жене

Шифра и назив болести	Број случајева	Број дана	Просечна дужина лечења
1. C50-Злоћудни тумор дојке	2.297	21.356	9,3
2. Z31-Унапређење репродукције	815	2.786	3,4
3. Z34-Контрола нормалне трудноће	792	1.920	2,4
4. C34-Злоћудни тумор душника и плућа	743	8.705	11,7
5. J35-Хронична запаљења крајника	622	1.694	2,7
6. N97-Неплодност жене	575	404	0,7
7. E10-Шећерна болест,инсулинозависан облик	573	3.571	6,2
8. K81-Запаљење жучне кесе	573	2.282	4,0
9. I21-Акутан инфаркт срца	560	4.398	7,9
10. C56-Злоћудни тумор јајника	548	2.581	4,7

Табела бр. 41 Десет водећих дијагноза болничког морбидитета у Јужнобачком округу у 2016. години – жене

Шифра и назив болести	Број случајева	Број дана	Просечна дужина лечења
1. O80-Спонтани порођај код једнопложне трудноће	4.516	17.140	3,8
2. C50-Злоћудни тумор дојке	2.639	16.831	6,4
3. O82-Порођај царским резом код једнопложне трудноће	2.049	11.757	5,7
4. M05-Серопозитивна реуматоидна запаљења зглоба	1.125	4.160	3,7
5. C34-Злоћудни тумори душника и плућа	813	11.323	13,9
6. N97-Неплодност жене	778	1.711	2,2
7. C18-Злоћудни тумор дебелог црева	718	3.761	5,2
8. I10-Повишен крвни притисак непознатог порекла	692	5.803	8,4
9. N20-Каменци у бубрегу и мокраћоводу бубрега	636	1.225	1,9
10. H25-Обољења сочива ока	619	1.653	2,7

2.3 ХРОНИЧНЕ НЕЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

Сагледавање епидемиолошке ситуације хроничних незаразних обољења од већег јавноздравственог значаја (шећерна болест, акутни коронарни синдром и малигне болести) обезбеђују популациони регистри и подаци витално-демографске статистике. Подаци о броју новооболелих и стопама инциденције су добијени из регистра обољења, док су број умрлих и стопе морталитета анализирани на основу података Републичког завода за статистику.

2.3.1 Шећерна болест

У Јужнобачком округу је у 2016. години регистровано 26 новооболелих од шећерне болести типа 1 узраста 0-29 година, при чему је стопа инциденције (број новооболелих на 100000 становника) износила 12,6 и значајно је виша у односу на инциденцију која је регистрована пре пет година (9,8). Стопа инциденције је у 2016. години била виша за особе женског пола (15,9/100000) него код мушкараца (9,5/100000) (табела бр. 42).

У истој години је регистрован 1661 случај типа 2 шећерне болести. Стопа инциденције за тип 2 шећерне болести је била 269,1/100000 становника, што је нешто више у односу на стопу регистровану 2012. године (236,3/100000). За разлику од типа 1, стопа инциденције за тип 2 шећерне болести је била виша код мушкараца (280,5/100000) него код жена (258,4/100000) (табела бр. 42).

Табела бр. 42 Стопе инциденције за тип 1 и тип 2 шећерне болести на 100000 становника у периоду 2012-2016. година, према полу

Година	Стопа инциденције за тип 1 шећерне болести на 100000 становника (0-29 година)		Стопа инциденције за тип 2 шећерне болести на 100000 становника (сви узрасти)	
	мушки пол	женски пол	мушки пол	женски пол
2012.	10,1	9,5	247,1	226,3
2013.	13,9	10,6	267,1	262,5
2014.	5,6	17,6	277,4	285,0
2015.	13,3	17,7	264,1	244,8
2016.	9,5	15,9	280,5	258,4

Извор података: Институт за јавно здравље Србије. Инциденција и морталитет од дијабетеса у Србији. Београд: Институт за јавно здравље Србије, 2012-2016. година

Према подацима Републичког завода за статистику, у Јужнобачком округу је у 2016. години умрло 90 особа од шећерне болести типа 1 и 73 особе од шећерне болести типа 2. Стопа морталитета (број умрлих на 100000 становника) за шећерну болест типа 1 је износила 14,6 (11,1 за мушкарце и 17,8 за жене), а за тип 2 је била 11,8 (8,7 за мушкарце и 14,7 за жене) (табела бр. 43).

Табела бр. 43

Стопе морталитета за тип 1 и тип 2 шећерне болести на 100000 становника у периоду од 2012. до 2016. године, према полу

Година	Стопа морталитета за тип 1 шећерне болести на 100000 становника		Стопа морталитета за тип 2 шећерне болести на 100000 становника	
	мушки пол	женски пол	мушки пол	женски пол
2012.	10,1	12,9	10,5	17,2
2013.	11,5	13,2	12,1	11,9
2014.	13,1	15,0	9,1	14,4
2015.	13,1	17,2	11,4	18,2
2016.	11,1	17,8	8,7	14,7

Извор података: Институт за јавно здравље Србије. Инциденција и морталитет од дијабетеса у Србији. Београд: Институт за јавно здравље Србије, 2012-2016. година

2.3.2 Акутни коронарни синдром

Акутни коронарни синдром обухвата клиничка стања која настају као последица акутне исхемије или некрозе миокарда и може да се испољи као: нестабилна ангина пекторис, акутни инфаркт миокарда са и без елевације СТ сегмента и изненадна срчана смрт.

У 2016. години је регистровано 1426 случајева акутног коронарног синдрома, у већем броју код мушкараца (61,9%). Према врсти клиничког стања најчешће регистровани вид акутног коронарног синдрома је био акутни инфаркт миокарда који је чинио 92,9% свих регистрованих случајева акутног коронарног синдрома, док је нестабилна ангина пекторис регистрована код 101 особе (7,1%). Стопа инциденције за акутни коронарни синдром је износила 231,0 на 100000 становника и била је виша код мушкараца (296,7) него код жена (169,9). У последњих пет година број новооболелих и стопе инциденције за акутни коронарни синдром су више код мушкараца него код жена (табела бр.44).

Табела бр. 44

Број новооболелих особа и стопа инциденције за акутни коронарни синдром у периоду од 2012. до 2016. године, према полу

Година	Број новооболелих особа од акутног коронарног синдрома		Стопа инциденције за акутни коронарни синдром на 100000 становника	
	мушки пол	женски пол	мушки пол	женски пол
2012.	911	543	307,2	170,2
2013.	938	505	315,9	158,2
2014.	944	535	317,8	167,5
2015.	940	570	316,2	178,4
2016.	883	543	296,7	169,9

Извор података: Институт за јавно здравље Србије. Инциденција и морталитет од акутног коронарног синдрома у Србији. Београд: Институт за јавно здравље Србије, 2012-2016. година

У 2016. години у Јужнобачком округу су умрле 294 особе због акутног коронарног синдрома, а стопа морталитета је износила 47,6 на 100000 становника. Стопе морталитета су биле значајно више код мушкараца (61,8/100000 становника) него код жена (34,4/100000 становника). Код оба пола је дошло до опадања броја умрлих особа и стопа морталитета у односу на 2012. годину (**табела бр. 45**)

Табела бр. 45 Број умрлих особа и стопа морталитета за акутни коронарни синдром у периоду од 2012. до 2016. године, према полу

Година	Број умрлих особа од акутног коронарног синдрома		Стопа морталитета за акутни коронарни синдром на 100000 становника	
	мушки пол	женски пол	мушки пол	женски пол
2012.	271	190	91,4	59,6
2013.	253	134	85,2	42,0
2014.	223	121	75,1	37,9
2015.	217	147	73,0	46,0
2016.	184	110	61,8	34,4

Извор података: Институт за јавно здравље Србије. Инциденција и морталитет од акутног коронарног синдрома у Србији. Београд: Институт за јавно здравље Србије, 2012-2016. година

2.3.3 Малигне болести

Према подацима Регистра за рак Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ у Јужнобачком округу је у 2015. години регистровано 2618 особа оболелих од малигнух тумора. Стопа инциденције на 100000 становника је била виша код мушкараца (473,8) него код жена (438,4). У односу на 2011. годину (3798 оболелих особа) регистрован је мање број оболелих, што може бити последица мањег пријављивања.

Најчешћа локализација малигнух тумора код мушкараца су била плућа и душник и ови тумори су чинили скоро четвртину свих регистрованих тумора (23,3%). Следећи по учесталости су били малигни тумори коже (без малигног меланома) (13,6%), простате (8,5%) и дебелог црева (7,7%) (**табела бр. 46**).

Табела бр. 46 Водеће локализације малигнух тумора код мушкараца у Јужнобачком округу у 2015. години

Локализација малигне неоплазме	Број новооболелих	%	Стопа инциденције на 100000 становника
Плућа и душник (C34)	311	23,3	110,5
Кожа (C44)	182	13,6	64,6
Простата (C61)	113	8,5	40,1
Дебело црево (C18)	103	7,7	36,6
Мокраћна бешика (C67)	64	4,8	22,7
Желудац (C16)	60	4,5	21,3
Ректум (C20)	51	3,8	18,1
Панкреас (C25)	41	3,1	14,6
Гркљан (C32)	32	2,4	11,4
Малигни меланом (C43)	20	2,1	9,9
Друге локализације	349	26,2	-
Укупно	1334	100,0	473,8

Извор: Регистар за рак Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“

Најчешћи малигни тумори код жена су били малигни тумори дојке који су чинили четвртину свих регистрованих малигнух тумора (25,4%). Следећи по учесталости су били малигни тумори коже (без малигног меланом) (12,2%), плућа и душник (9,7%) и малигни тумори дебелог црева (8,4%) (табела бр. 47).

Табела бр. 47 Водеће локализације малигнух тумора код жена у Јужнобачком округу у 2015. години

Локализација малигне неоплазме	Број новооболелих	%	Стопа инциденције на 100000 становника
Дојка (C50)	326	25,4	111,3
Кожа (C44)	157	12,2	53,6
Плућа и душник (C34)	125	9,7	42,7
Дебело црево (C18)	108	8,4	36,9
Грлић материце (C53)	76	5,9	25,9
Материца - тело (C54)	49	3,8	16,7
Ректум (C20)	34	2,6	11,6
Панкреас (C25)	34	2,6	11,6
Малигни меланом (C43)	27	2,1	9,2
Јајник (C56)	27	2,1	9,2
Друге локализације	321	25,0	-
Укупно	1284	100,0	438,4

Извор: Регистар за рак Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“

Подаци о морталитету од малигнух болести су приказани у поглављу 1.4. Морталитет.

3. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗДРАВСТВЕНЕ СЛУЖБЕ

Према Уредби о плану мреже здравствених установа („Службени гласник Републике Србије“ бр. 42/06, 119/07, 84/08, 71/09, 85/09, 24/10, 6/12, 37/12, 8/14 и 92/15) на територији Јужнобачког округа има 28 самосталних здравствених установа.

Мрежу примарне здравствене заштите чине 11 домова здравља, 2 апотеке и 3 завода (Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад, Завод за здравствену заштиту радника Нови Сад и Завод за хитну медицинску помоћ Нови Сад).

Здравствену заштиту на секундарном нивоу обезбеђује једна општа болница (Врбас), Специјална болница за реуматске болести Нови Сад и Војномедицински центар Нови Сад са 60 постеља који је од јануара 2012. године укључен у План мреже здравствених установа. Подаци који се односе на рад Војномедицинског центра Нови Сад нису укључени у анализу с обзиром да ова установа нема обавезу достављања података.

Установе које обављају здравствену делатност на терцијарном нивоу у Округу су Клинички центар Војводине, Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине, Клиника за стоматологију Војводине и институти у Сремској Каменици: Институт за онкологију Војводине, Институт за плућне болести Војводине и Институт за кардиоваскуларне болести Војводине.

Здравствене установе које обављају делатност на више нивоа у Јужнобачком округу су: Институт за јавно здравље Војводине, Завод за антирабичну заштиту „Луј Пастер“ Нови Сад и Завод за трансфузију крви Војводине.

Здравствену заштиту становништва Јужнобачког округа у 2016. години обезбеђивало је укупно 9.459 радника. Укупан број запослених радника у односу на 2015. годину се смањило за 419 радника (4,3%), а у односу на 2012. годину за 784 радника (7,6%). Од укупног броја запослених у 2016. години 77,1% су здравствени радници. Сваки трећи здравствени радник има високу стручну спрему. У Јужнобачком округу у 2016. години било је запослено 1.891 лекар, од тога 73,8% су лекари специјалисти. У односу на 2012. годину укупан број лекара се смањило за 65 (3,4%). У здравственим установама у Округу је било запослено укупно 172 доктора стоматологије и 156 фармацеута. У односу на 2012. годину укупан број запослених доктора стоматологије се смањило за 28 (14,0%), док се број фармацеута повећао за 11 (6,6%) (табеле бр. 48, 49). Треба напоменути да је број запослених на Институтима у Сремској Каменици у 2016. години приказан без административно/техничких радника који су посебно приказани у Установи заједничких послова Института у Сремској Каменици.

Табела бр. 48 Кадрови у здравственим установама Јужнобачког округа на дан 31.12.2012. године

Установа	Укупан број радника	Здравствени радници укупно	Здравствени радници										Немедицински			
			Висока стручна спрема							Зубни лекари	Фармацеути	Остали		Виша СС	Сред. СС	Нижа СС
			Висока СС укупно	Лекари												
				Општа мед.	На спец.	Специјалисти										
КЛ. ЗА АБДОМИНАЛНУ И ТРАНСПЛАНТАЦ. ХИРУРГИЈУ	70	65	19	2	3	14	0	0	0	6	40	0	5			
КЛ. ВАСКУЛАРНУ И ТРАНСПЛАНТАЦ. ХИРУРГИЈУ	38	37	11	1	3	7	0	0	0	3	23	0	1			
КЛ. ЗА ОРТОПЕДСКУ ХИРУРГИЈУ И ТРАУМАТОЛОГИЈУ	72	71	20	0	2	18	0	0	0	11	40	0	1			
КЛ. ЗА УРОЛОГИЈУ	49	49	16	1	1	14	0	0	0	5	28	0	0			
КЛ. ЗА ПЛАСТИЧНУ И РЕКОНСТРУКТИВНУ ХИРУРГИЈУ	29	27	9	1	1	7	0	0	0	3	15	0	2			
КЛИНИКА ЗА НЕУРОХИРУРГИЈУ	37	36	8	1	1	6	0	0	0	1	27	0	1			
КЛИНИКА ЗА МАКСИЛОФАЦИЈАЛНУ И ОРАЛНУ ХИРУРГИЈУ	22	22	8	0	2	6	0	0	0	2	12	0	0			
КЛИНИКА ЗА АНЕСТЕЗИЈУ И ИНТЕНЗИВНУ ТЕРАПИЈУ	93	90	33	5	10	18	0	0	0	15	42	0	3			
КЛИНИКА ЗА НЕФРОЛОГИЈУ И КЛИНИЧКУ ИМУНОЛОГИЈУ	74	74	17	0	2	15	0	0	0	5	52	0	0			
КЛИНИКА ЗА ЕНДОКРИНОЛОГИЈУ, ДИЈАБЕТЕС И БОЛЕСТИ МЕТАБОЛИЗМА	41	41	14	1	3	10	0	0	0	5	22	0	0			
КЛИНИКА ЗА ГАСТРОЕНТЕРОЛОГИЈУ И ХЕПАТОЛОГИЈУ	45	45	14	1	2	11	0	0	0	5	26	0	0			
КЛИНИКА ЗА ХЕМАТОЛОГИЈУ	54	54	13	1	1	11	0	0	0	3	38	0	0			
КЛИНИКА ЗА НЕУРОЛОГИЈУ	120	102	35	0	3	28	0	0	4	7	60	0	18			
КЛИНИКА ЗА ПСИХИЈАТРИЈУ	154	121	50	2	8	27	0	0	13	16	55	0	33			
КЛИНИКА ЗА ИНФЕКТИВНЕ БОЛЕСТИ	109	84	23	3	1	19	0	0	0	10	51	0	25			
КЛ. ЗА КОЖНО-ВЕНЕРИЧНЕ БОЛЕСТИ	49	40	20	1	1	18	0	0	0	4	16	0	9			
ИНСТ. ЗА БОЛ. УХА, ГРЛА И НОСА	83	72	27	1	1	21	0	0	4	9	36	0	11			
КЛИНИКА ЗА ОЧНЕ БОЛЕСТИ	79	66	23	0	2	20	0	0	1	6	37	0	13			
КЛИН. ЗА ГИНЕКОЛОГ. И АКУШЕР.	387	336	86	1	9	68	0	0	8	18	232	0	51			
КЛИН. ЗА МЕДИЦ. РЕХАБИЛИТАЦИЈУ	97	79	17	1	4	10	0	0	2	28	34	0	18			
ЦЕНТАР ЗА ЛАБОРАТОРИЈСКУ МЕДИЦИНУ	119	100	34	2	7	14	0	0	11	10	56	0	19			

Установа	Здравствени радници												Немедицински
	Укупан број радника	Здравствени радници укупно	Висока стручна спрема							Виша СС	Сред. СС	Нижа СС	
			Висока СС укупно	Лекари			Зубни лекари	Фармацеути	Остали				
				Општа мед.	На спец.	Специјалисти							
ЦЕНТАР ЗА РАДИОЛОГИЈУ	82	66	32	0	15	17	0	0	0	34	0	0	16
ЦЕНТАР ЗА СУДСКУ МЕДИЦИНУ, ТОКСИКОЛОГИЈУ И МОЛЕКУЛ. ГЕН.	29	25	17	0	1	11	0	0	5	2	6	0	4
ЦЕНТАР ЗА ПАТОЛОГИЈУ И ХИСТОЛОГИЈУ	32	26	11	0	3	8	0	0	0	1	14	0	6
УРГЕНТНИ ЦЕНТАР	351	323	59	5	23	28	0	1	2	34	230	0	28
СЛУЖБА ОПЕРАЦИОНИХ САЛА	53	37	1	0	0	1	0	0	0	10	26	0	16
ПОЛИКЛИНИКА	33	5	2	0	0	2	0	0	0	2	1	0	28
СЛУЖБА ЗА ПРАВНЕ И ОПШТЕ ПОСЛОВЕ	59	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	58
СЛУЖБА ЗА ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКЕ ПОСЛОВЕ	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45
СЛУЖБА ЗА ТЕХНИЧКО-УСЛУЖНЕ ДЕЛАТНОСТИ	220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	220
УПРАВА КЛИНИЧКОГ ЦЕНТРА	50	11	8	1	0	6	0	1	0	3	0	0	39
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ И ИНФОРМАТИКУ	95	5	0	0	0	0	0	0	0	2	3	0	90
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ –ИНТЕРНО	59	4	1	0	0	0	0	0	1	0	3	0	55
ЦЕНТАР ЗА МЕДИЦИНСКО СНАБДЕВАЊЕ – БОЛНИЧКА АПОТЕКА	15	11	3	0	0	0	0	3	0	1	7	0	4
1. Клинички центар Војводине укупно	2944	2125	631	31	109	435	0	5	51	261	1233	0	819
2. ДОМ ЗДРАВЉА НОВИ САД	1442	1224	484	73	17	268	92	2	32	137	603	0	218
3. АПОТЕКА НОВИ САД	239	188	104	0	0	0	2	100	2	0	84	0	51
4. ЗАВОД ЗА ЗДРАВ. ЗАШТ. РАДНИКА НОВИ САД	45	35	24	0	3	13	0	0	8	1	10	0	10
5. ЗАВОД ЗА ЗДР. ЗАШТ. СТУДЕНАТА НОВИ САД	69	57	26	2	2	17	3	0	2	7	24	0	12
6. СПЕЦИЈАЛНА БОЛНИЦА ЗА РЕУМАТСКЕ БОЛЕСТИ НОВИ САД	96	75	14	1	0	13	0	0	0	25	34	2	21
7. ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ ВОЈВОДИНЕ	249	169	67	4	4	40	0	1	18	17	81	4	80
8. ЗАВОД ЗА АНТИРАБИЧНУ ЗАШТИТУ "ЛУЈ ПАСТЕР" НОВИ САД	19	14	9	0	0	4	0	0	5	0	2	3	5
9. КЛИНИКА ЗА СТОМАТОЛОГИЈУ	64	56	30	0	0	0	30	0	0	0	26	0	8

Установа	Здравствени радници												Немедицински
	Укупан број радника	Здравствени радници укупно	Висока стручна спрема							Виша СС	Сред. СС	Нижа СС	
			Висока СС укупно	Лекари			Зубни лекари	Фармацеути	Остали				
				Општа мед.	На спец.	Специјалисти							
ВОЈВОДИНЕ													
10. ИНСТИТУТ ЗА ОНКОЛОГИЈУ ВОЈВОДИНЕ	614	415	132	9	13	86	0	2	22	46	237	0	199
11. ИНСТИТУТ ЗА ПЛУЋНЕ БОЛЕСТИ ВОЈВОДИНЕ	648	422	105	0	6	92	0	4	3	75	242	0	226
12. ИНСТ. ЗА КАРДИОВАСКУЛАРНЕ БОЛЕСТИ ВОЈВОДИНЕ	637	389	90	3	15	67	0	2	3	174	125	0	248
13. ИНСТ. ЗА ЗАШТ. ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ ВОЈВОДИНЕ	727	554	161	5	12	111	0	2	31	48	345	0	173
14. ЗАВОД ЗА ТРАНСФУЗИЈУ КРВИ	94	66	23	0	0	22	0	1	0	2	41	0	28
15. ЗАВОД ЗА ХИТНУ МЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ НОВИ САД	231	139	59	16	12	31	0	0	0	4	76	0	92
Нови Сад укупно	8118	5928	1959	144	193	1199	127	119	177	797	3163	9	2190
16. ДЗ Врбас	288	184	68	14	2	31	17	2	2	4	112	0	104
17. Општа болница Врбас	505	364	96	7	17	65	1	4	2	18	250	0	141
18. Апотека Врбас	31	24	11	0	0	0	0	11	0	0	13	0	7
ВРБАС УКУПНО	824	572	175	21	19	96	18	17	4	22	375	0	252
19. ДЗ Бач	90	65	22	8	3	6	3	2	0	3	40	0	25
20. ДЗ Бачка Паланка	350	269	95	46	3	27	12	7	0	7	167	0	81
21. ДЗ Бачки Петровац	73	58	21	7	1	8	3	2	0	2	35	0	15
22. ДЗ Беочин	90	71	26	10	0	11	4	1	0	3	42	0	19
23. ДЗ Бечеј	237	186	69	22	5	25	10	6	1	7	110	0	51
24. ДЗ Жабаљ	145	117	45	17	3	13	7	5	0	4	68	0	28
25. ДЗ Србобран	95	73	30	9	3	8	6	3	1	2	41	0	22
26. ДЗ Темерин	135	109	42	15	3	12	7	4	1	4	63	0	26
27. ДЗ Тител	86	62	23	13	3	3	3	1	0	2	37	0	24
ЈУЖНОБАЧКИ ОКРУГ:	10243	7510	2507	312	236	1408	200	167	184	853	4141	9	2733

Табела бр. 49 Кадрови у здравственим установама Јужнобачког округа на дан 31.12.2016. године

Установа	Укупан број радника	Здравствени радници											Немедицински	
		Здравствени радници укупно	Висока стручна спрема								Виша СС	Сред. СС		Ниска СС
			Висока СС укупно	Лекари			Зубни лекари	Фармацеути	Остали					
				Општа медицина	На специјализац.	Специјалисти								
КЛ. ЗА АБДОМИНАЛНУ И ТРАНСПЛАНТАЦ. ХИРУРГИЈУ	62	58	17	0	3	14	0	0	0	5	36	0	4	
КЛ. ЗА ВАСКУЛАРНУ И ТРАНСПЛАНТАЦИОНУ ХИРУРГИЈУ	30	30	10	0	2	8	0	0	0	1	19	0	0	
КЛ. ЗА ОРТОПЕДСКУ ХИРУРГИЈУ И ТРАУМАТОЛОГИЈУ	72	72	18	0	2	16	0	0	0	5	49	0	0	
КЛ. ЗА УРОЛОГИЈУ	54	54	17	0	2	15	0	0	0	3	34	0	0	
КЛ. ЗА ПЛАСТИЧНУ И РЕКОНСТРУКТИВНУ ХИРУРГИЈУ	28	27	9	0	2	7	0	0	0	3	15	0	1	
КЛИНИКА ЗА НЕУРОХИРУРГИЈУ	35	34	9	0	4	5	0	0	0	1	24	0	1	
КЛИНИКА ЗА МАКСИЛОФАЦИЈАЛНУ И ОРАЛНУ ХИРУРГИЈУ	22	22	8	0	1	7	0	0	0	2	12	0	0	
КЛИНИКА ЗА АНЕСТЕЗИЈУ И ИНТЕНЗ. ТЕРАПИЈУ	97	95	35	0	12	23	0	0	0	3	57	0	2	
КЛИНИКА ЗА НЕФРОЛОГИЈУ И КЛИНИЧКУ ИМУНОЛОГИЈУ	66	66	16	0	3	13	0	0	0	5	45	0	0	
КЛИНИКА ЗА ЕНДОКРИНОЛОГИЈУ, ДИЈАБЕТЕС И БОЛЕСТИ МЕТАБОЛИЗМА	40	40	15	0	5	10	0	0	0	1	24	0	0	
КЛИНИКА ЗА ГАСТРОЕНТЕРОЛОГИЈУ И ХЕПАТОЛОГИЈУ	50	50	15	0	4	11	0	0	0	2	33	0	0	
КЛИНИКА ЗА ХЕМАТОЛОГИЈУ	55	55	13	0	3	10	0	0	0	1	41	0	0	
КЛИНИКА ЗА НЕУРОЛОГИЈУ	113	105	31	0	1	26	0	0	4	6	68	0	8	
КЛИНИКА ЗА ПСИХИЈАТРИЈУ	134	118	45	1	4	28	0	0	12	9	64	0	16	
КЛИНИКА ЗА ИНФЕКТИВНЕ БОЛЕСТИ	96	84	27	0	7	20	0	0	0	9	48	0	12	
КЛ. ЗА КОЖНО-ВЕНЕРИЧНЕ БОЛЕСТИ	42	38	18	0	1	17	0	0	0	1	19	0	4	
ИНСТ. ЗА БОЛ. УХА, ГРЛА И НОСА	79	72	28	0	2	21	0	0	5	6	38	0	7	
КЛИНИКА ЗА ОЧНЕ БОЛЕСТИ	70	63	22	0	0	21	0	0	1	5	36	0	7	
КЛИН. ЗА ГИНЕКОЛОГ. И АКУШЕР.	375	342	83	0	9	68	0	0	6	16	243	0	33	
КЛИН. ЗА МЕДИЦ. РЕХАБИЛИТАЦИЈУ	85	79	15	0	2	11	0	0	2	28	36	0	6	
ЦЕНТАР ЗА ЛАБОРАТОРИЈСКУ МЕДИЦИНУ	107	98	34	0	6	19	0	0	9	5	59	0	9	
ЦЕНТАР ЗА РАДИОЛОГИЈУ	78	73	31	0	5	25	0	0	1	27	15	0	5	
ЦЕНТАР ЗА СУДСКУ МЕДИЦИНУ, ТОКСИКОЛОГИЈУ И МОЛЕКУЛ. ГЕН.	27	25	16	0	0	11	0	0	5	0	9	0	2	
ЦЕНТАР ЗА ПАТОЛОГИЈУ И ХИСТОЛОГИЈУ	28	26	10	0	3	7	0	0	0	0	16	0	2	
УРГЕНТНИ ЦЕНТАР	321	301	57	0	16	39	0	1	1	32	212	0	20	
СЛУЖБА ОПЕРАЦИОНИХ САЛА	58	44	1	0	0	1	0	0	0	4	39	0	14	
ПОЛИКЛИНИКА	18	7	3	0	0	3	0	0	0	1	3	0	11	

Установа	Укупан број радника	Здравствени радници											Немедицински	
		Здравствени радници укупно	Висока стручна спрема								Виша СС	Сред. СС		Ниска СС
			Висока СС укупно	Лекари			Зубни лекари	Фармацеути	Остали					
				Општа медицина	На специјализац.	Специјалисти								
СЛУЖБА ЗА ПРАВНЕ И ОПШТЕ ПОСЛОВЕ	50	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	49
СЛУЖБА ЗА ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКЕ ПОСЛОВЕ	79	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	78
СЛУЖБА ЗА ТЕХНИЧКО-УСЛУЖНЕ ДЕЛАТНОСТИ	173	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	173
УПРАВА КЛИНИЧКОГ ЦЕНТРА	26	8	6	0	0	6	0	0	0	0	2	0	0	18
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ И ИНФОРМАТИКУ	47	7	1	0	0	0	0	1	0	2	4	0	0	40
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ -ИНТЕРНО	29	8	3	0	0	2	0	0	1	2	3	0	0	21
ЦЕНТАР ЗА МЕДИЦИНСКО СНАБДЕВАЊЕ – БОЛНИЧКА АПОТЕКА	17	15	5	0	0	0	0	5	0	0	10	0	0	2
1. Клинички центар Војводине укупно	2663	2118	619	1	99	464	0	8	47	188	1311	0	0	545
2. ДОМ ЗДРАВЉА НОВИ САД	1313	1114	445	69	28	237	80	2	29	148	521	0	0	199
3. АПОТЕКА НОВИ САД	201	157	87	0	0	0	1	84	2	0	70	0	0	44
4. ЗАВОД ЗА ЗДРАВ. ЗАШТ. РАДНИКА НОВИ САД	38	28	19	1	0	11	0	1	6	1	8	0	0	10
5. ЗАВОД ЗА ЗДР. ЗАШТ. СТУДЕНАТА НОВИ САД	67	56	26	2	3	16	4	0	1	7	23	0	0	11
6. СПЕЦИЈАЛНА БОЛНИЦА ЗА РЕУМАТСКЕ БОЛЕСТИ НОВИ САД	93	74	16	0	1	14	0	1	0	21	35	2	0	19
7. ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ ВОЈВОДИНЕ	233	165	61	1	6	35	0	2	17	14	81	9	0	68
8. ЗАВОД ЗА АНТИРАБИЧНУ ЗАШТИТУ "ЛУЈ ПАСТЕР" НОВИ САД	19	12	9	1	0	3	0	0	5	0	3	0	0	7
9. КЛИНИКА ЗА СТОМАТОЛОГИЈУ ВОЈВОДИНЕ	60	53	29	0	0	0	29	0	0	1	23	0	0	7
10. ИНСТИТУТ ЗА ОНКОЛОГИЈУ ВОЈВОДИНЕ	515	425	140	2	24	85	0	2	27	63	222	0	0	90
11. ИНСТИТУТ ЗА ПЛУЋНЕ БОЛЕСТИ ВОЈВОДИНЕ	538	426	114	0	15	90	1	5	3	63	249	0	0	112
12. ИНСТ. ЗА КАРДИОВАСКУЛАРНЕ БОЛЕСТИ ВОЈВОДИНЕ	556	435	106	0	31	66	0	3	6	28	301	0	0	121
13. ИНСТ. ЗА ЗАШТ. ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ ВОЈВОДИНЕ	724	572	162	0	22	109	0	2	29	68	342	0	0	152
14. ЗАВОД ЗА ТРАНСФУЗИЈУ КРВИ	87	59	19	0	0	18	0	1	0	2	38	0	0	28
15. ЗАВОД ЗА ХИТНУ МЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ НОВИ САД	230	139	57	7	12	38	0	0	0	8	74	0	0	91
16. УСТАНОВА ЗАЈЕДНИЧКИХ ПОСЛОВА ИНСТ. У СР. КАМЕНИЦИ	264	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	264
Нови Сад укупно	7601	5833	1909	84	241	1186	115	111	172	612	3301	11	0	1768
17. ДЗ Врбас	205	157	59	9	3	32	12	2	1	6	92	0	0	48
18. Општа болница Врбас	489	379	99	1	22	68	1	4	3	32	248	0	0	110
19. Апотека Врбас	33	28	17	0	0	0	0	17	0	0	11	0	0	5
ВРБАС УКУПНО	727	564	175	10	25	100	13	23	4	38	351	0	0	163
20. ДЗ Бач	70	53	16	7	0	7	2	0	0	2	35	0	0	17
21. ДЗ Бачка Паланка	293	233	76	35	6	21	10	4	0	9	148	0	0	60

Установа	Укупан број радника	Здравствени радници											Немедицински
		Здравствени радници укупно	Висока стручна спрема							Виша СС	Сред. СС	Ниска СС	
			Висока СС укупно	Лекари			Зубни лекари	Фармацеути	Остали				
				Општа медицина	На специјализацији	Специјалисти							
22. ДЗ Бачки Петровац	67	54	22	8	2	7	3	2	0	2	30	0	13
23. ДЗ Беочин	79	63	24	9	1	9	3	2	0	2	37	0	16
24. ДЗ Бечеј	209	170	62	13	8	28	8	4	1	6	102	0	39
25. ДЗ Жабалъ	131	107	37	14	0	14	6	3	0	4	66	0	24
26. ДЗ Србобран	81	64	24	9	0	8	3	3	1	2	38	0	17
27. ДЗ Темерин	126	101	35	7	6	12	6	4	0	6	60	0	25
28. ДЗ Тител	75	55	17	8	2	4	3	0	0	2	36	0	20
ЈУЖНОБАЧКИ ОКРУГ:	9459	7297	2397	204	291	1396	172	156	178	685	4204	11	2162

3.3.1 Приватне здравствене установе и приватна пракса на територији Јужнобачког округа

На територији Јужнобачког округа у 2016. години здравствену заштиту становништву је поред здравствених установа из Плана мреже (здравствене установе у државној својини) пружало и 316 приватних здравствених установа односно приватне праксе, од којих 12 ординација опште медицине, 1 дом здравља, 27 апотека, 153 стоматолошке ординације, 70 специјалистичких ординација, 12 лабораторија, 2 лабораторије за зубну технику, 6 специјалистичких ординација за РТГ и УЗ, 21 поликлиника, 9 болница и 2 остале установе приватне праксе (табела бр. 50).

У овим установама запослено је укупно 1.193 радника од којих 309 лекара, 272 стоматолога, 107 фармацеута и 503 радника са средњом и вишом стручном спремом. Просечан број запослених по једном правном лицу је износио 3,8 радника, а у односу на укупан број запослених у здравству који је на дан 31.12.2016. године износио 10.520, запослени у приватним здравственим установама, односно приватној пракси чинили су 11,3%. Важно је напоменути да су подаци о приватним здравственим установама још увек непотпуни због непридржавања обавезе извештавања.

Табела бр. 50 Запослени према врсти приватне здравствене установе и приватне праксе на територији Јужнобачког округа у 2016. години

Врста приватне праксе	Број регистрованих приватних здравствених установа и приватне праксе	Укупан број запослених	Број лекара	Број стоматолога	Број фармацеута	Број радника са вишом и средњом стручном спремом
Ординације опште медицине	12	13	13	-	-	-
Специјалистичке ординације - укупно	70	195	107	-	-	88
Стоматолошке ординације	153	353	-	272	-	81
Домови здравља	1	38	26	-	-	12
Поликлинике	21	153	86	-	-	67
Болнице	9	131	44	-	-	85
РТГ и УЗ	6	22	12	-	-	10
Лабораторије	12	90	20	-	10	60
Лабораторије за зубну технику	2	3	-	-	-	3
Стоматолошки РТГ кабинет	1	2	-	-	-	2
Апотеке	27	187	1	-	97	89
Друга приватна пракса здравствених радника	2	6	-	-	-	6
УКУПНО ЈУЖНОБАЧКИ ОКРУГ	316	1193	309	272	107	503

4. КОРИШЋЕЊЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

4.1. КОРИШЋЕЊЕ ВАНБОЛНИЧКЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Према Уредби о Плану мреже здравствених установа („Сл. гласник РС“, број 42/06, 119/07, 84/08, 71/09, 85/09, 24/10, 6/12, 37/12, 8/14 и 92/15), на територији Јужнобачког округа ванболничку здравствену заштиту становништва обезбеђује 11 домова здравља, 3 завода (Завод за здравствену заштиту радника, Завод за здравствену заштиту студената и Завод за хитну медицинску помоћ) и 2 апотеке (Апотека Нови Сад и Апотека Врбас).

4.1.1. СЛУЖБА ОПШТЕ МЕДИЦИНЕ

Током 2016. године у службама опште медицине у Јужнобачком округу било је запослено 262 лекара и 337 здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом. Однос лекар/сестра у службама опште медицине у Јужнобачком округу у 2016. години је износио 1:1,3, што је према *Правилнику о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе („Службени гласник Републике Србије” бр. 43/2006, 112/2009, 50/2010, 79/2011, 10/2012, 119/2012, 22/2013)* у даљем тексту Правилник, у границама кадровске обезбеђености за ниво примарне здравствене заштите. Укупан број лекара запослених у служби опште медицине 2016. године је 262 и мањи је за 10,0% у односу на њихов број у 2015. години (291) и за 15,2% у односу на 2012. годину (309).

Број становника којима се у 2016. години обезбеђивала здравствена заштита у овој служби је износио 497.348, при чему је број становника на једног лекара просечно износио 1.898, што представља недостатак кадра у односу на Правилник. Број становника на једног лекара у 2016. години се кретао у распону од 881 (Тител) до 2.312 (Нови Сад), а Правилник предвиђа једног лекара на 1.600 становника.

Просечан број посета по становнику је био 4,2 у 2016. години, а од укупног броја посета једна трећина су биле прве посете.

Просечан број посета код лекара у току дана на нивоу Округа износио је 38 посета, за 4 посете мање у односу на 2015. годину (34), а за 8 посета дневно више у односу на 2012. годину, што је нешто више од норматива предвиђеног Правилником (35 посета на дан). Највећа оптерећеност лекара у 2016. години се бележи у Бачкој Паланци (48 посета), док је најмања у Тителу (20 посета) (табела бр. 52).

У односу на 2012. годину број становника којима је у 2016. години пружана здравствена заштита, увећан је за 11.114 становника, док се број лекара смањио за 15,2%, што је допринело повећању оптерећености лекара у овој служби (табеле бр. 51, 52).

Табела бр. 51 Кадрови и посете у служби опште медицине Јужнобачког округа у 2012. години

Општина	Популација	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 особу	Број становника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	11656	11	14	63941	496	0	63445	21802	21586	5,5	1060	1,3	28	1,9
Б.Паланка	45106	33	37	256562	2959	0	253603	108077	85280	5,7	1367	1,1	37	1,4
Б. Петровац	11157	9	13	53871	0	0	53871	16454	19643	4,8	1240	1,4	29	2,3
Беоцин	12317	9	13	34220	697	0	33523	13822	23991	2,8	1369	1,4	18	1,5
Бечеј	30003	20	33	117004	0	0	117004	28021	60237	3,9	1500	1,7	28	3,2
Врбас	33714	24	38	184653	0	0	184653	41385	72854	5,5	1405	1,6	37	3,5
Жабалъ	20133	16	22	90265	672	0	89593	31926	39045	4,5	1258	1,4	27	1,8
Нови Сад	266791	150	204	871163	14127	0	857036	293020	180349	3,3	1779	1,4	28	2,0
Србобран	12934	6	14	47394	0	0	47394	16723	24133	3,7	2156	2,3	38	1,8
Темерин	22489	12	18	123547	1174	596	121777	30323	44633	5,5	1874	1,5	49	3,1
Тител	12754	15	23	55585	484	0	55101	13107	20209	4,4	850	1,5	18	3,2
Ср. Карловци	7180	4	4	28083	391	0	27692	6798	6669	3,9	1795	1,0	33	3,1
ОКРУГ	486234	309	433	1926288	21000	596	1904692	621458	598629	4,0	1574	1,4	30	2,1

* Рачунато на 210 радних дана у току године

Табела бр. 52 Кадрови и посете у служби опште медицине у Јужнобачком округу у 2016. години

Општина	Популација	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских и периодичних прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 особу	Број становника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	11253	10	15	63706	703	0	63003	22051	31653	5,7	1125	1,5	30	1,9
Б.Паланка	43498	25	31	251713	1619	0	250094	94151	89206	5,8	1740	1,2	48	1,7
Б. Петровац	10580	7	10	61674	0	0	61674	18459	22685	5,8	1511	1,4	42	2,3
Беоцин	12263	8	13	35157	650	290	34217	14970	20272	2,9	1533	1,6	21	1,3
Бечеј	28781	16	24	130395	0	0	130395	28518	61958	4,5	1799	1,5	39	3,6
Врбас	32287	22	36	192120	0	0	192120	49284	119931	6,0	1468	1,6	42	2,9
Жабалъ	19889	13	18	112733	608	0	112125	37849	47964	5,7	1530	1,4	41	2,0
Нови Сад	284389	123	134	954215	14755	0	939460	295834	210520	3,4	2312	1,1	37	2,2
Србобран	12614	6	13	58521	0	0	58521	20452	45710	4,6	2102	2,2	46	1,9
Темерин	22460	14	18	134394	2401	952	131041	26393	50497	6,0	1604	1,3	46	4,0
Тител	12333	14	21	60214	456	0	59758	12619	28492	4,9	881	1,5	20	3,7
Ср. Карловци	7001	4	4	31478	188	0	31290	9662	7776	4,5	1750	1,0	37	2,2
ОКРУГ	497348	262	337	2086320	21380	1242	2063698	630242	736664	4,2	1898	1,3	38	2,3

* Рачунато на 210 радних дана у току године

4.1.2. СЛУЖБА МЕДИЦИНЕ РАДА

Служба медицине рада организована је у 7 општина Јужнобачког округа и пружа примарну здравствену заштиту радно активном становништву. Према Саопштењу Републичког завода за статистику у Јужнобачком округу је у 2016. години било 195.684 запослена радника, што је за 3,9% више у односу на 2012. годину када је тај број износио 188.258.

У службама медицине рада Јужнобачког округа у 2016. години број запослених здравствених радника био је 116 (53 лекара и 63 здравствена радника са вишом и средњом стручном спремом). У односу на 2015. годину укупан број здравствених радника се смањио за седам лекара (11,7%) и за три здравствена радника са вишом и

средњом стручном спремом (4,5%), док је у односу на 2012. годину број лекара смањен за 22,1%, а број здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом за 12,5%.

Током 2016. године број запослених на једног лекара у Округу је износио 3.692, што представља недостатак лекара у односу на норматив, а кретао се од 2.808 у Новом Саду до 9.716 у Врбасу (Правилник прописује критеријум од 3000 запослених на једног лекара ове службе). Просечан број посета по једном запосленом износио је 1,4, а просечна оптерећеност лекара је износила 24 посете на дан, што је мање у односу на мере извршења за ову службу дате у Правилнику (25 посета на дан). Највише пацијената на дан су прегледали лекари у Бечеју (46 посета), док се најмањи просечан број дневних посета бележи у Врбасу (8 посете) (табела бр. 54).

У анализираном петогодишњем периоду, смањен је број стално запосленог становништва, као и број лекара, док се број запослених на 1 лекара повећао за 33,3%, односно са 2.769 запослених на 1 лекара у 2012. години на 3.692 запослених на 1 лекара у 2016. години. Просечан број посета на једног запосленог у 2012. и 2016. години је био исти и износио је 1,4 посете. (табеле бр. 53, 54).

Табела бр. 53 Кадрови и посете у служби медицине рада у Јужнобачком округу у 2012. години

Општина	Популација	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 особу	Број становника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	2246	1	2	4066	24	0	4042	1189	1160	1,8	2246	2,0	19	2,4
Б.Паланка	12112	3	2	19531	666	132	18733	6465	14128	1,6	4037	0,7	31	2,0
Б.Петровац	2754	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
Беочин	2801	1	2	4792	40	0	4752	2322	2826	1,7	2801	2,0	23	1,1
Бечеј	7459	2	3	14225	2908	670	10647	2378	81	1,9	3730	1,5	34	5,0
Врбас	11920	2	4	2965	0	41	2924	2924	12887	0,2	5960	2,0	7	0,0
Жабалђ	3349	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
Нови Сад	135027	58	58	209818	8543	229	201046	72037	34797	1,6	2328	1,0	17	1,9
Србобран	2239	1	1	284	138	0	146	93	117	0,1	2239	1,0	1	2,1
Темерин	5663	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
Тител	1659	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
Ср. Карловци	1029	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
ОКРУГ	188258	68	72	255681	12319	1072	242290	87408	65996	1,4	2769	1,1	18	1,9

* Рачунато на 210 радних дана у току године

Табела бр. 54 Кадрови и посете у служби медицине рада у Јужнобачком округу у 2016. години

Општина	Популација	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских и периодичних прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 особу	Број становника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	2709	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
Б.Паланка	13476	0	2	2586	2526	60	0	0	7960	0,2	0	0,0	0	0
Б.Петровац	4247	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
Беочин	3055	1	1	4878	0	0	4878	1286	1929	1,6	3055	1,0	23	2,8
Бечеј	8089	2	3	19382	3524	640	15218	3362	9	2,4	4045	1,5	46	3,5
Врбас	9716	1	3	1677	441	23	1213	1213	9373	0,2	9716	3,0	8	0,0
Жабалђ	4146	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
Нови Сад	137611	49	54	239101	10280	74	228747	90232	36663	1,7	2808	1,1	23	1,5
Србобран	2898	0	0	1334	1327	7	0	0	0	0,5	0	0	0	0
Темерин	6289	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
Тител	2014	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
Ср. Карловци	1434	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
ОКРУГ	195684	53	63	268958	18098	804	250056	96093	55934	1,4	3692	1,2	24	1,6

* Рачунато на 210 радних дана у току године

4.1.3. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ СТАРОСТИ 0 - 6 ГОДИНА

Примарну здравствену заштиту деце предшколског узраста обезбеђују домови здравља Јужнобачког округа, с тим што неки домови здравља у Јужнобачком округу имају посебну службу за ову популациону групу, а код неких је заједничка служба за здравствену заштиту деце предшколског узраста, школску децу и омладину.

Посебну службу за ову популациону групу има 7 општина (Бачка Паланка, Бачки Петровац, Беочин, Бечеј, Врбас, Нови Сад, Србобран), док осталих 5 општина Округа има заједничку службу за предшколску и школску децу. За општине Бач, Тител, Жабаљ и Сремски Карловци комплетан кадар из заједничке службе је приказан у овој служби, а за општину Темерин у служби за здравствену заштиту деце школског узраста.

У службама за здравствену заштиту предшколске деце на територији Јужнобачког округа 2016. године радило је 61 лекар и 87 медицинских сестара/техничара са средњом и вишом стручном спремом. У односу на 2015. годину број лекара се повећао за 6 лекара (10,9%), док је број медицинских сестара већи за седам медицинских сестара. У односу на 2012. годину број лекара је повећан за 4 лекара, док је број медицинских сестара повећан за 2 медицинске сестре.

Обезбеђеност лекарима ове популационе групе, посматрајући Округ у целини је повољнија од стандарда, обзиром да на једног лекара у просеку долази 744 деце предшколског узраста (према Правилнику треба обезбедити једног лекара за 850 деце овог узраста). У домовима здравља који имају посебну службу за здравствену заштиту деце предшколског узраста број деце на једног лекара креће се у распону од 689 деце у Врбасу до 1.089 деце на једног лекара у Бачкој Паланци.

Просечан број посета на једно дете у 2016. години износио је 8,1 а кретао се од 7,9 посета по једном детету у Новом Саду до 9,8 посета по једном детету у Србобрану. Просечан број посета код лекара у току дана на нивоу Округа износио је 29, што је мањи број посета од норматива датог у мерама извршења Правилника (30 посета на дан). Оптерећеност лекара по општинама (у домовима здравља код којих је приказан само кадар који покрива децу предшколског узраста) је различита и креће се од 27 посете на дан у Новом Саду до 48 посета на дан у Србобрану (табела бр. 56).

У односу на 2012. годину, у 2016. години дошло је до смањења броја деце за 1,7% и повећања броја лекара за 7,0%, што је проузроковало смањење оптерећености лекара приказано кроз смањење броја деце по једном лекару за 8,1% (са 810 у 2012. години на 744 детета по 1 лекару у 2016. години), као и смањење броја посета на дан за 9,4% (са 32 посете у 2012. години на 29 посета у 2016. години) (табеле бр. 55, 56).

Табела бр. 55 Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту деце старости 0-6 година у Јужнобачком округу у 2012. години

Општина	Број деце 7-18 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 дете	Број деце на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	865	2	2	4884	110	0	4774	3047	2814	5,6	433	1,0	12	0,6
Б.Паланка	3717	4	15	24135	1682	799	21654	12373	3283	6,5	929	3,8	29	1,0
Б. Петровац	866	1	1	7632	315	0	7317	3591	751	8,8	866	1,0	36	1,1
Беочин	1088	1	1	6541	646	36	5859	1885	58	6,0	1088	1,0	31	2,5
Бечеј	2592	4	4	17162	2965	231	13966	8204	1389	6,6	648	1,0	20	1,1
Врбас	3225	4	5	12190	1812	149	10229	7385	1189	3,8	806	1,3	15	0,7
Жабаљ	2016	4	6	28341	2176	371	25794	14045	2508	14,1	504	1,5	34	1,0
Нови Сад	26986	32	45	231473	28789	9789	192895	110056	27072	8,6	843	1,4	34	1,1
Србобран	1090	2	3	7302	169	0	7133	3762	527	6,7	545	1,5	17	0,9
Темерин	2073	0	0	16640	2014	777	13849	8900	1638	8,0	0	0,0	0	0,9
Тител	1061	2	2	7847	781	24	7042	4054	647	7,4	531	1,0	19	0,9
Ср. Карловци	585	1	1	3726	394	92	3240	2108	460	6,4	585	1,0	18	0,8
ОКРУГ	46164	57	85	367873	41853	12268	313752	179410	42336	8,0	810	1,5	31	1,1

* Рачунато на 210 радних дана у току године

Табела бр. 56 Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту деце старости 0 - 6 година у Јужнобачком округу у 2016. години

Општина	Број деце 0-6 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради система-тских прегледа	Посета ради контро-лних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 дете	Број деце на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	776	1	2	5576	134	0	5442	3854	2602	7,2	776	2,0	27	0,4
Б.Паланка	3266	3	13	26395	1101	28	25266	15058	5198	8,1	1089	4,3	42	0,7
Б. Петровац	810	1	2	7693	810	0	6883	4348	1136	9,5	810	2,0	37	0,6
Беочин	947	1	1	7523	1037	120	6366	3359	1657	7,9	947	1,0	36	0,9
Бечеј	2377	3	4	20342	3293	57	16992	8760	5749	8,6	792	1,3	32	0,9
Врбас	2755	4	6	24647	2336	151	22160	15360	2382	8,9	689	1,5	29	0,4
Жабалъ	1936	4	6	15418	2285	58	13075	8536	3068	8,0	484	1,5	18	0,5
Нови Сад	28185	40	47	223846	32903	3094	187849	100119	44908	7,9	705	1,2	27	0,9
Србобран	1026	1	3	10103	142	0	9961	4896	2982	9,8	1026	3,0	48	1,0
Темерин	1829	0	0	15126	1611	794	12721	7333	738	8,3	0	0,0	0	0,7
Тител	926	2	2	7648	754	26	6868	4060	1064	8,3	463	1,0	18	0,7
Ср. Карловци	548	1	1	3177	410	65	2702	1186	867	5,8	548	1,0	15	1,3
ОКРУГ	45381	61	87	367494	46816	4393	316285	176869	72351	8,1	744	1,4	29	0,8

* Рачунато на 210 радних дана у току године

4.1.4. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ

Службе за здравствену заштиту школске деце и омладине организоване су на територији Јужнобачког округа, као самосталне службе у оквиру домова здравља или заједно са службама за здравствену заштиту предшколске деце.

У службама за здравствену заштиту школске деце и омладине током 2016. године било је запослено 48 лекара и 57 медицинских сестара/техничара са средњом и вишом стручном спремом. У 2016. години у односу на 2015. годину, било је 6 лекара и 5 медицинских сестара мање, а у односу на 2012. годину било је 6 лекара више, док се број медицинских сестара смањило за 3 медицинске сестре.

Посматрајући Округ у целини, на једног лекара ове службе у 2016. години, долази 1.554 деце школског узраста, што је више у односу на Правилник (1 лекар на 1500 деце школског узраста). Највећа одступања у односу на Правилник забележена су у Србобрану (2.078) и Беочину (1.010). У Темерину су сви запослени лекари приказани у служби за здравствену заштиту школске деце па се не приказује реална оптерећеност лекара.

У просеку број дневних посета код лекара у 2016. години је износио 32, што је више од норматива предвиђеног Правилником (30 посета на дан), док је у 2015. години дневна оптерећеност износила 27 посета на дан, а у 2012. години 28 посета на дан. Најмање забележених дневних посета по лекару било је у Беочину (16 посета), а највише у Србобрану (51 посета).

Број посета на једно дете школског узраста је 4,3 а креће се у распону од 3,4 посете по детету у Беочину до 5,2 посета по детету у Србобрану (табела бр. 58).

У 2016. години у односу на 2012. годину у Јужнобачком округу повећала се оптерећеност лекара за 9,0% посматрајући просечан број деце на 1 лекара (табеле бр. 57, 58).

Табела бр. 57 Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту школске деце у Јужнобачком округу у 2012. години

Општина	Број деце 7-18 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 дете	Број деце на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	1971	0	0	6676	482	0	6194	3954	1110	3,4	0	0	0	0,7
Б.Паланка	7075	3	3	17578	1683	1092	14803	8583	2772	2,5	2358	1,0	28	1,0
Б. Петровац	1759	1	1	7722	516	0	7206	3829	2188	4,4	1759	1,0	37	1,0
Беочин	2184	2	2	6277	920	0	5357	2049	1608	2,9	1092	1,0	15	2,1
Бечеј	5309	3	6	19025	2217	623	16185	9467	6554	3,6	1770	2,0	30	1,0
Врбас	5863	0	0	13272	1051	0	12221	8397	2919	2,3	0	0	0	0,6
Жабалъ	4037	5	5	28686	1458	115	27113	14947	6326	7,1	807	1,0	27	0,9
Нови Сад	39491	32	36	160727	11119	8347	141261	78740	24707	4,1	1234	1,1	24	1,0
Србобран	2305	1	1	11078	1507	0	9571	4747	2954	4,8	2305	1,0	53	1,3
Темерин	3715	7	6	14842	1023	755	13064	8785	2685	4,0	531	0,9	10	0,7
Тител	2255	0	0	8769	410	0	8359	4658	1202	3,9	0	0	0	0,9
Ср. Карловци	1032	0	0	2576	146	167	2263	1612	360	2,5	0	0	0	0,6
ОКРУГ	76996	54	60	297228	22532	11099	263597	149768	55385	3,9	1426	1,1	26	1,0

* Рачунато на 210 радних дана у току године

Табела бр. 58 Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту школске деце у Јужнобачком округу у 2016. години

Општина	Број деце 7-18 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 дете	Број деце на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	1572	0	0	6606	207	0	6399	4491	1565	4,2	0	0	0	0,4
Б.Паланка	6454	4	6	28739	1335	438	26966	16066	2745	4,5	1614	1,5	34	0,7
Б. Петровац	1562	1	1	7554	182	0	7372	4574	648	4,8	1562	1,0	36	0,6
Беочин	2019	2	2	6865	939	0	5926	3910	1253	3,4	1010	1,0	16	0,5
Бечеј	4753	3	5	21020	1715	330	18975	10087	4897	4,4	1584	1,7	33	0,9
Врбас	5172	4	4	23052	1524	0	21528	15768	4290	4,5	1293	1,0	27	0,4
Жабалъ	3651	0	0	15430	1381	0	14049	8940	2742	4,2	0	0	0	0,6
Нови Сад	40951	28	32	172099	10300	4040	157759	80335	20002	4,2	1463	1,1	29	1,0
Србобран	2078	1	1	10729	721	0	10008	5631	1580	5,2	2078	1,0	51	0,8
Темерин	3541	5	6	14320	989	1349	11982	6936	1000	4,0	708	1,2	14	0,7
Тител	1906	0	0	9472	296	0	9176	5269	1610	5,0	0	0	0	0,7
Ср. Карловци	945	0	0	4371	148	9	4214	1859	509	4,6	0	0	0	1,3
ОКРУГ	74604	48	57	320257	19737	6166	294354	163866	42841	4,3	1554	1,2	32	0,8

* Рачунато на 210 радних дана у току године

4.1.5. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ЖЕНА

Службе за здравствену заштиту жена постоје у свим општинама Јужнобачког округа осим у Сремским Карловцима. У овим службама током 2016. године био је запослен 51 лекар специјалиста гинекологије и акушерства и 69 медицинских сестара/техничара са средњом и вишом стручном спремом. У 2016. години у односу на 2015. годину, било је 7 лекара и 1 медицинска сестра више, а у односу на 2012. годину 7 лекара и 9 медицинских сестара више. Однос лекара и медицинских сестара техничара у 2016. години је био 1:1,4.

Просечно, у Јужнобачком округу у 2016. години, један гинеколог обезбеђује здравствену заштиту за 5.355 жена (Правилник препоручује однос од 6500 жена на једног лекара). У појединим општинама је број жена на једног лекара већи од

критеријума препорученог Правилником (Бачка Паланка 11.725 и Беоцин 6.529 жена на једног лекара).

У Јужнобачком округу у 2016. години, просечан број посета на једну жену износи 0,6. Просечна дневна оптерећеност лекара ових служби на нивоу Округа је 15 посета на дан, што је значајно мање од мера извршења препоручених Правилником (30 посета на дан) и кретала се од 4 посете у Тителу до 25 посета у Врбасу (табела бр. 60).

У односу на стање у 2012. години, у 2016. години дошло је до повећања броја жена старих 14 и више година за 1,2%, док је број лекара повећан за 15,9%, што је проузроковало смањење оптерећености лекара (у 2012. години 6.136 жена на 1 лекара, а у 2016. години 5.355 жена на 1 лекара) (табеле бр. 59, 60).

Табела бр. 59 Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту жена у Јужнобачком округу у 2012. године

Општина	Број жена изнад 14 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради система-тских прегледа	Посета ради контрол-них прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 жену	Број жена на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	6275	1	1	1879	0	0	1879	1318	1196	0,3	6275	1,0	9	0,4
Б.Паланка	24740	1	3	6540	1355	33	5152	2653	1737	0,3	24740	3,0	31	1,5
Б. Петровац	6026	1	1	4123	0	0	4123	2382	1014	0,7	6026	1,0	20	0,7
Беоцин	6692	1	1	2376	905	0	1471	460	80	0,4	6692	1,0	11	4,2
Бечеј	16254	2	2	5519	0	0	5519	2247	2796	0,3	8127	1,0	13	1,5
Врбас	18676	1	4	12925	1829	0	11096	3757	11124	0,7	18676	4,0	62	2,4
Жабалъ	10846	1	1	6210	489	27	5694	1020	1525	0,6	10846	1,0	30	5,1
Нови Сад	150209	31	43	116991	39828	10943	66220	22142	129756	0,8	4845	1,4	18	4,3
Србобран	7149	2	1	3978	0	0	3978	1230	3480	0,6	3575	0,5	9	2,2
Темерин	12367	2	2	8205	1098	689	6418	3165	2353	0,7	6184	1,0	20	1,6
Тител	6865	1	1	1543	115	0	1428	541	1177	0,2	6865	1,0	7	1,9
Ср. Карловци	3895	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
ОКРУГ	269994	44	60	170289	45619	11692	112978	40915	156238	0,6	6136	1,4	18	3,2

* Рачунато на 210 радних дана у току године

Табела бр. 60 Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту жена у Јужнобачком округу у 2016. години

Општина	Број жена изнад 14 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради система-тских прегледа	Посета ради контрол-них прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 жену	Број жена на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	5911	1	1	2007	362	0	1645	1379	1158	0,3	5911	1,0	10	0,2
Б.Паланка	23450	2	4	6227	2425	0	3802	899	1349	0,3	11725	2,0	15	3,2
Б. Петровац	5648	0	1	1720	0	0	1720	1147	166	0,3	0	0	0	0
Беоцин	6529	1	1	1959	578	0	1381	738	8	0,3	6529	1,0	9	0,9
Бечеј	15548	3	3	8466	1334	15	7117	2694	1458	0,5	5183	1,0	13	1,6
Врбас	17627	3	4	15802	3057	0	12745	1666	10082	0,9	5876	1,3	25	6,7
Жабалъ	10631	2	2	4866	653	113	4100	2012	508	0,5	5316	1,0	12	1,0
Нови Сад	158680	34	49	104627	33689	9001	61937	21509	117631	0,7	4667	1,4	15	1,9
Србобран	6797	2	1	5672	8	639	5025	3812	8585	0,8	3399	0,5	14	0,3
Темерин	12089	2	2	5556	1733	1623	2200	382	1432	0,5	6045	1,0	13	4,8
Тител	6411	1	1	922	97	0	825	134	385	0,1	6411	1,0	4	5,2
Ср. Карловци	3779	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
ОКРУГ	273100	51	69	157824	43936	11391	102497	36372	142762	0,6	5355	1,4	15	1,8

** Рачунато на 210 радних дана у току године

4.1.6. СЛУЖБА ЗА ПОЛИВАЛЕНТНУ ПАТРОНАЖУ

У Јужнобачком округу служба за поливалентну патронажу организује патронажне посете у складу са *Програмом здравствене заштите жена, деце, школске деце и студената („Службени гласник Републике Србије” бр.49/95)*, у даљем тексту Програм.

Домови здравља који имају посебно организовану службу поливалентне патронаже остварили су посете свим популационим групама које Програм предвиђа, док остали домови здравља углавном обављају патронажу код одојчади, мале деце и трудница организовањем посета у оквиру одговарајуће службе за здравствену заштиту деце, односно жена.

У поливалентној патронажи, као посебним организационим јединицама, у 2016. години, запослено је 84 медицинске сестре/техничара (53 са вишом стручном спремом и 31 са средњом стручном спремом). У односу на 2015. годину број медицинских сестара/техничара смањен је за 4, док је у односу на 2012. годину увећан за 11 медицинских сестара/техничара.

Број становника на једну сестру поливалентне патронаже у 2016. години био је 7342, док Правилник налаже 1 сестру на 5000 становника. Просечан број посета на једну медицинску сестру/техничара је био 1.566 што је више од мера извршења датих у Правилнику (1435 посета годишње). Разлике се крећу од 781 у Бечеју до 2.594 посете у Врбасу. У односу на 2012. годину у Округу бележимо пад посета по једној патронажној сестри за 40,4% (табеле бр. 61, 62).

Табела бр. 61 Кадрови и посете у служби за поливалентну патронажу у Јужнобачком округу у 2012. години

Општина	Виша стручна спрема	Средња стручна спрема	Укупно посета	Број посета на 1 сестру	Посете женама укупно	Посете трудницама	Посете одојчади	Посете осталој деци	Посете домаћинствима	Посете школама
Бач	1	2	2697	899	523	13	1336	433	402	3
Б.Паланка	0	0	4893	-	3013	401	1575	305	0	0
Б. Петровац	0	0	1072	-	0	0	1036	36	0	0
Беочин	1	2	3731	1244	974	134	1186	71	1486	14
Бечеј	1	5	12484	2081	2575	97	5893	3205	811	0
Врбас	4	0	6770	-	1574	229	3645	1050	501	0
Жабалђ	0	5	11139	2228	3450	270	4277	1330	2082	0
Нови Сад	45	3	128375	2674	34855	2951	51907	25304	16297	12
Србобран	0	2	3220	-	434	75	1758	758	263	7
Темерин	0	0	3140	-	907	8	1413	820	0	0
Тител	0	0	1565	-	320	27	909	336	0	0
Ср. Карловци	2	0	3084	-	858	67	759	509	958	0
ОКРУГ	54	19	186442	2626	49483	4272	75694	34157	22800	36

Табела бр. 62 Кадрови и посете у служби за поливалентну патронажу у Јужнобачком округу у 2016. години

Општина	Виша стручна спрема	Средња стручна спрема	Укупно посета	Број посета на 1 сестру	Посете женама укупно	Посете трудницама	Посете одојчади	Посете осталој деци	Посете домаћинствима	Посете школама
Бач	0	2	2012	1006	555	61	653	148	652	4
Б.Паланка	2	9	11535	1049	3140	214	3047	726	4622	0
Б. Петровац	0	3	3317	1106	1563	116	650	341	745	18
Беочин	0	3	2349	783	643	32	110	94	1450	52
Бечеј	1	5	4688	781	2684	46	750	505	749	0
Врбас	2	0	5188	2594	2086	73	1991	387	724	0
Жабалъ	0	4	5156	1289	1755	213	1341	498	1556	6
Нови Сад	47	0	83851	1784	33450	2772	26392	8488	15505	16
Србобран	0	3	3463	1154	1386	59	875	323	856	23
Темерин	0	0	2258	-	1210	136	1048	0	0	0
Тител	0	2	2134	1067	454	70	594	170	916	0
Ср. Карловци	1	0	1701	1701	574	75	438	108	581	0
ОКРУГ	53	31	131519	1566	49500	3867	37889	11788	28356	119

4.1.7. СЛУЖБА ЗА ЗАШТИТУ И ЛЕЧЕЊЕ УСТА И ЗУБА

У службама за заштиту и лечење уста и зуба на примарном нивоу здравствене заштите на територији Јужнобачког округа у 2016. години било је запослено 183 стоматолога. Од укупног броја стоматолога 77 су специјалисти. Број стоматолошких сестара/зубних техничара је 220. У 2016. години у односу на 2015. годину смањен је број стоматолога за 21 (10,3%), а број зубних техничара смањен је за 37 (14,4%), док је у односу на 2012. годину број стоматолога смањен за 52 (22,1%), а зубних техничара за 71 (24,4%).

Просечно на једног стоматолога у овој служби у 2016. години на територији Јужнобачког округа је долазило 3.370 становника свих популационих категорија. Просечан број посета код стоматолога у току дана у 2016. години износио је 14, док је у 2012. години износио 10 посета. Највише посета стоматологу у току дана забележено је у Жабљу (29), а најмање у Беочину и Врбасу (8).

Најчешћи разлози за посете стоматологу у 2016. години су били пломбирање зуба (113.330) и посете ради хирушких интервенција (60.937) (табела бр. 63).

У односу на 2012. годину, у 2016. години смањен је број стоматолога (са 235 на 183), што је довело до пораста оптерећености у овој служби, као и до пораста броја посета стоматологу у току дана за 40,0% (табела бр. 63, 64).

Табела бр. 63 Кадрови и посете у служби за заштиту и лечење уста и зуба Јужнобачког округа у 2012. години

Општина	Лекари укупно	Зубни лекари	Зубни лекари на специјализацији	Зубни лекари специјалисти	Зубни техничари и асистенти	ПОСЕТЕ			ИЗВРШЕНИ РАДОВИ					Посета код лекара у току дана
						Укупно свих посета	Систематски прегледи (серијске посете)	Укупне посете	Пломбирани зуби	Хируршке интервенције	Протетски радови	Ортодонција	Лечење меких ткива	
Бач	3	2	0	1	5	10045	483	9562	2378	268	253	31	0	16
Б.Паланка	11	10	0	1	18	49821	19461	30360	6625	880	4557	209	0	22
Б.Петровац	3	3	0	0	7	14410	3401	11009	1898	374	157	0	394	23
Беочин	4	4	0	0	5	9168	203	8965	1851	175	0	0	0	11
Бечеј	10	6	0	4	13	30490	3397	27093	6254	666	2400	302	455	15
Врбас	14	8	0	6	23	39387	669	38718	6569	787	4242	451	2874	13
Жабалђ	7	5	0	2	10	22888	4890	17998	2291	102	1260	162	4	16
Нови Сад	165	64	40	61	184	267770	10619	257151	41595	3594	25905	2955	29605	8
Србобран	6	4	0	2	6	25009	11018	13991	1904	316	2108	141	713	20
Темерин	7	6	0	1	14	21803	2902	18901	3480	245	1032	118	1207	15
Тител	3	2	0	1	4	9401	1389	8012	2160	0	0	0	0	15
Ср. Карловци	2	1	0	1	2	5089	89	5000	561	128	20	0	35	12
ОКРУГ	235	115	40	80	291	505281	58521	446760	77566	7535	41934	4369	35287	10

* Рачунато на 210 радних дана у току године

Табела бр. 64 Кадрови и посете у службама за заштиту и лечење уста и зуба у Јужнобачком округу у 2016. години

Општина	Лекари укупно	Зубни лекари	Зубни лекари на специјализацији	Зубни лекари специјалисти	Зубни техничари и асистенти	ПОСЕТЕ			ИЗВРШЕНИ РАДОВИ					Посета код лекара у току дана
						Укупно свих посета	Систематски прегледи (серијске посете)	Укупне посете	Пломбирани зуби	Хируршке интервенције	Протетски радови	Ортодонција	Лечење меких ткива	
Бач	2	2	0	0	4	6394	0	6394	947	1973	229	0	0	15
Б.Паланка	10	9	0	1	16	33165	1920	31245	4775	4958	605	2956	0	16
Б.Петровац	3	3	0	0	3	16130	5457	10673	2183	972	97	0	243	26
Беочин	4	2	2	0	4	6618	122	6496	2822	1417	49	0	0	8
Бечеј	8	6	0	2	11	25799	3359	22440	3898	4386	576	2518	706	15
Врбас	11	5	0	6	14	17438	872	16566	6518	3307	341	2308	5465	8
Жабалђ	6	4	0	2	9	36207	9890	26317	2589	1458	14	2713	56	29
Нови Сад	124	56	7	61	141	340981	35173	305808	75711	36647	5662	28603	48399	13
Србобран	3	2	0	1	3	11935	2579	9356	2720	999	82	0	2407	19
Темерин	8	6	0	2	11	27051	4694	22357	5922	2827	169	3518	1175	16
Тител	3	2	0	1	3	6782	343	6439	3802	1335	0	0	0	11
Ср. Карловци	1	0	0	1	1	5040	74	4966	1443	658	0	0	200	24
ОКРУГ	183	97	9	77	220	533540	64483	469057	113330	60937	7824	42616	58651	14

* Рачунато на 210 радних дана у току године

4.1.8. СЛУЖБА ХИТНЕ МЕДИЦИНСКЕ ПОМОЋИ

У домовима здравља у општинама Бачка Паланка, Бечеј, Врбас и Темерин организована је посебна служба хитне медицинске помоћи, обзиром да је Уредбом о плану мреже („Сл. гласник РС“, број 42/06, 119/07, 84/08, 71/09, 85/09, 24/10, 6/12, 37/12 и 8/14) предвиђено да се служба хитне медицинске помоћи може организовати у општинама са преко 25.000 становника. У граду Новом Саду са општином Сремски Карловци хитну медицинску помоћ становништву пружа Завод за хитну медицинску

помоћ Нови Сад, у којем је рад организован у сменама ангажовањем лекара, медицинских сестара-техничара и возача који чине екипу. У Заводу за ХМП две трећине лекара су специјалисти ургентне медицине. У сваком тренутку на територији коју покрива Завод је ангажовано 8 екипа хитне медицинске помоћи, од тога половина на територији Града, а половина на територији приградских насеља. У домовима здравља Бачка Паланка и Врбас у свакој смени посао обављају по две екипе, док у преостала два дома здравља постоји само једна екипа у смени.

У више од половине домова здравља Јужнобачког округа хитна медицинска помоћ се пружа становништву у оквиру службе опште медицине (Бач, Бачки Петровац, Беочин, Жабаљ, Србобран и Тител), у оквиру редовне делатности изабраног лекара и његових сарадника и радом лекара у приправности или дежурне екипе ноћу, недељом или у дане државних празника.

У службама ХМП домова здравља и у Заводу за ХМП Нови Сад ради укупно 105 лекара, од тога 52 лекара специјалиста. У односу на 2015. годину број лекара је мањи за 1,9%, док је у односу на 2012. годину, број лекара повећан за 2,9%.

У Јужнобачком округу у 2016. години, један лекар хитне медицинске помоћи обезбеђивао је 5.879 становника што је мање у односу на Правилник (Правилник предвиђа 6.000). Најмању оптерећеност су имали лекари у општини Беочин (3.807), а највећу у Бачком Петровцу (6.476).

Током 2016. године у Јужнобачком округу остварено је укупно 151.271 посета код лекара, док је просечан број посета на једног лекара у току дана износио 6,9 (табела бр. 66).

У односу на 2012. годину, повећан је укупан број посета служби ХМП за 2,8%, са 147.124 посете у 2012. години на 151.271 посету у 2016. години. (табеле бр. 65, 66).

Табела бр. 65 Кадрови и посете у служби хитне медицинске помоћи у Јужнобачком округу у 2012. години

Општина	Попула- ција	Лека- ри укупно	Специја- листи ургентне медицине	Виша и средња стручна спрема	Укупно посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Број станов- ника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана
Бач	11656	0	0	0	461	45	-	-	-
Б.Паланка	45106	9	2	12	29146	22311	5012	1,3	16,2
Б. Петровац	11157	0	0	0	3721	3012	-	-	-
Беочин	12317	4	1	4	5005	7180	3079	1,0	6,3
Бечеј	30003	9	2	17	9872	15386	3334	1,9	5,5
Врбас	33714	8	6	15	20546	22230	4214	1,9	12,8
Жабаљ	20133	5	1	6	14700	13052	4027	1,2	14,7
Нови Сад	266791	58	35	81	49340	81379	4600	1,4	4,3
Србобран	12934	4	1	4	6347	5976	3234	1,0	7,9
Темерин	22489	5	1	7	6476	5819	4498	1,4	6,5
Тител	12754	0	0	0	1510	1242	-	-	-
Ср. Карловци	7180	0	0	0	0	0	-	-	-
ОКРУГ	486234	102	49	146	147124	177632	4767	1,4	7,2

У општинама у којима нису приказани кадрови, услуге пружају здравствени радници у служби опште медицине
* Рачунато на 210 радних дана у току године

Табела бр. 66 Кадрови и посете у служби хитне медицинске помоћи у Јужнобачком округу у 2016. години

Општина	Попула- ција	Лека- ри укупно	Специја- листи ургентне медицине	Виша и средња стручна спрема	Укупно посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Број станов- ника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана
Бач	13601	0	0	0	1134	451	-	-	-
Б.Паланка	53218	9	1	11	28548	19936	5913	1,2	15,1
Б. Петровац	12952	2	0	2	4221	3123	6476	1,0	10,1
Беочин	15229	4	1	4	6708	5894	3807	1,0	8,0
Бечеј	35911	9	3	12	9357	9413	3990	1,3	5,0
Врбас	40214	7	6	14	17325	22158	5745	2,0	11,8
Жабалъ	25476	4	1	6	9768	4638	6369	1,5	11,6
Нови Сад	353525	62	38	84	59467	66949	5702	1,4	4,6
Србобран	15718	3	1	4	5423	9217	5239	1,3	8,6
Темерин	27830	5	1	7	7802	7802	5566	1,4	7,4
Тител	15165	0	0	0	1518	1968	-	-	-
Ср. Карловци	8494	0	0	0	0	0	-	-	-
ОКРУГ	617333	105	52	144	151271	151549	5879	1,4	6,9

У општинама у којима нису приказани кадрови, услуге пружају здравствени радници у служби опште медицине
* Рачунато на 210 радних дана у току године

4.2 РАД И КОРИШЋЕЊЕ СТАЦИОНАРА

Стационарна здравствена заштита се остварује у оквиру Клиничког центра Војводине, Института за кардиоваскуларне болести Војводине, Института за онкологију Војводине, Института за плућне болести Војводине, Института за здравствену заштиту деце и омладине Војводине, Опште болнице Врбас и Специјалне болнице за реуматске болести Нови Сад (**табеле бр. 67, 68**).

Уредбом о изменама и допунама Уредбе о Плану мреже здравствених установа (Сл. Гласник РС, број 6/12) од јануара 2012. године, у План мреже здравствених установа је укључен и Војномедицински центар Нови Сад са 60 постеља. Подаци о раду и коришћењу ове установе нису укључени у анализу с обзиром да ова установа нема обавезу достављања података.

Постељни фонд у 2016. години износи 2.881 постеља (без постеља дневних болница), чиме је обезбеђена покривеност од 4,7 постеља на 1.000 становника Јужнобачког округа. Према Уредби о плану мреже здравствених установа укупан број постеља износи 2.908. Потребно је нагласити да ове постељне капацитете користе болесници не само са подручја Округа већ и целе Војводине, због чега се стварна обезбеђеност постељама становништва Јужнобачког округа не може прецизно изказати.

У раду стационара, према подацима за 2016. годину било је ангажовано укупно 3.395 здравствених радника – 886 лекара (26%) и 2.509 здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом (74%). У односу на укупан број лекара, 719 (81,1%) су лекари специјалисти. У посматраном петогодишњем периоду број здравствених радника се смањило за 108 (са 3.503 на 3.395), при чему се број лекара повећао за 19 (са 867 на 886), док се број здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом смањило за 127 (са 2.636 на 2.509). Удео броја специјалиста у укупном броју лекара се повећао, са 78,2% на 81,1%.

У 2016. години, на нивоу Јужнобачког округа, на 100 постеља просечно је обезбеђен 31 лекар и 87 медицинских сестара/техничара, што је без веће промене у односу на 2015. годину, док је 2012. године било обезбеђено 30 лекара и 91 медицинска сестра/техничар на 100 постеља. Обезбеђеност лекарима и медицинским сестрама у болничким установама је различита и произилази из разлика у врсти и броју одељења, односно услуга које пружају болнице. Прецизна анализа кадрове обезбеђености у стационарним установама је међутим, могућа једино по одељењима с обзиром да су и нормативи кадрова тако дефинисани.

У 2016. години, у здравственим установама хоспитализовано је укупно 93.762 болесника и остварено је 741.077 дана лечења. Просечно трајање лечења на нивоу Округа је износило 7,9 дана. На институтима просечно трајање лечења се кретало у распону од 5,3 дана на Институту за онкологију Војводине до 11,5 дана у Институту за плућне болести Војводине. У Клиничком центру Војводине просечно лечење је трајало од 3,2 дана на Клиници за очне болести до 25,3 дана на Клиници за медицинску рехабилитацију. Просечна заузетост постеља на нивоу Округа је износила 70,5%. Највећа заузетост постеља у оквиру Клиничког центра Војводине била на Клиници за хематологију (99,6%), Клиници за психијатрију (99,4%) и Клиници за нефрологију и клиничку имунологију (97,2%). На Институтима, просечна заузетост постеља се кретала од 60,6% (Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине) до 80,6% (Институт за кардиоваскуларне болести Војводине). Као и претходних година, заузетост постеља је била висока и у Специјалној болници за реуматске болести где је износила 97,6%.

У табели бр. 67 и 68 је приказан кадар који је ангажован само у раду стационара, а у табели бр. 48 и 49 кадар ангажован у стационару и специјалистичко – консултативним службама.

Табела бр. 67 Рад и коришћење стационара у 2012. години у Јужнобачком округу

Установа/организациона јединица	Лекари укупно	Специјалисти	Виша и сред. спрема	Постеље*	Дани лечења	Број исписаних болесника	Просечан број дана лечења	Заузетост постеља	Пропусна моћ	Број болесника на 1 лекара	Број болесника на 1 сестру	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Клиника за абдоминалну и ендокринолошку хир.	18	14	197	73 (74)	16.452	2.655	6,2	61,7	36	148	13	25	270
Клиника за пластичну и реконструктивну хир.	9	8	18	19	4.159	844	4,9	60,0	44	94	47	47	95
Клиника за неурохирургију	8	6	28	33	7.737	957	8,1	64,2	29	120	34	24	85
Клиника за максилнофацијалну хирургију	8	6	14	21	2.961	651	4,5	38,6	31	81	47	38	67
Клиника васкуларну и трансплатациону хирургију	11	7	26	29	8.451	1.386	6,1	79,8	48	126	53	38	90
Клиника за ортопедску хирургију и трауматологију	20	18	51	71 (70)	21.206	2.475	8,6	81,8	35	124	49	28	72
Клиника за урологију	16	14	33	47	12.201	2.428	5,0	71,1	52	152	74	34	70
Клиника за анестезију и интензивну терапију	33	18	57	12	1.023	86	11,9	23,4	7	3	2	275	475
Клиника за неурологију	31	28	67	90 (95)	24.457	2.102	11,6	74,5	23	68	31	34	74
Клиника за психијатрију	35	26	71	150 (167)	54.776	2.289	23,9	100,0	15	65	32	23	47
Клиника за психијатрију - дневна болница	-	-	-	30	5.292	231	-	-	-	-	-	-	-
Клиника за очне болести	19	17	36	70	5.826	1.919	3,0	22,8	27	101	53	27	51
Клиника за болести уха, грла и носа	21	19	34	70	9.974	2.287	4,4	39,0	33	109	67	30	49
Клиника за гинекологију и акушерство	73	63	240	230	44.337	12.117	3,7	52,8	53	166	50	32	104
Клиника за инфективне болести	24	19	55	100	24.093	2.243	10,7	66,0	22	93	41	24	55
Клиника за нефрологију и клиничку имунологију	17	14	59	44	15.648	1.273	12,3	97,4	29	75	22	39	134
Клиника за ендокринологију, дијабетес и болести метаболизма	13	10	25	46 (50)	14.560	1.267	11,5	86,7	28	97	51	28	54
Клиника за гастроентерологију и хепатологију	15	12	32	55 (59)	18.919	1.679	11,3	94,2	31	112	52	27	58

Установа/организациона јединица	Лекари укупно	Специјалисти	Виша и сред. спрема	Постеље*	Дани лечења	Број исписаних болесника	Просечан број дана лечења	Заузетост постеља	Пропусна моћ	Број болесника на 1 лекара	Број болесника на 1 сестру	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Клиника за хематологију	12	10	30	39	14.415	1.276	11,3	101,3	33	106	43	31	77
Клиника за ендокринологију - дневна болница	-	-	-	6	1.352	1.352	-	-	-	-	-	-	-
Клиника за хематологију - дневна болница	-	-	-	6	4.883	4.883	-	-	-	-	-	-	-
Клиника за медицинску рехабилитацију	11	6	61	120	35.915	1.402	25,6	82,0	12	127	23	9	51
Клиника за кожно-венеричне болести	20	18	17	47	5.576	887	6,3	32,5	19	44	52	43	36
Ургентни центар	54	26	264	63	5.557	1.127	4,9	24,2	18	21	4	86	419
КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР НОВИ САД	468	359	1415	1429 (1459)	348.243	43.350	8,0	66,8	30	93	31	33	99
Институт за онкологију Војводине Сремска Каменица	62	50	164	239	67.745	10.600	6,4	77,7	44	171	65	26	69
Институт за онкологију - дневна болница	-	-	-	12	5.099	5.099	-	-	-	-	-	-	-
Институт за кардиоваскуларне болести Војводине Сремска Каменица	90	67	316	225	63.093	7.351	8,6	76,8	33	82	23	40	140
Институт за кардиоваскуларне болести - дневна болница	-	-	-	2	179	179	-	-	-	-	-	-	-
Институт за плућне болести Војводине Сремска Каменица	77	61	210	312 (314)	87.625	7.201	12,2	76,9	23	94	34	25	67
Институт за плућне болести - клиника за пулмолошку онкологију дневна болница	-	-	-	17	4.513	4.513	-	-	-	-	-	-	-
Институт за плућне болести - поликлиника за плућне болести дневна болница	-	-	-	10	2.384	2.384	-	-	-	-	-	-	-
Специјална болница за реуматске болести Нови Сад	8	8	30	70	23.674	1.561	15,2	92,7	22	195	52	11	43
Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине Нови Сад	114	101	343	350	92.330	10.885	8,5	72,3	31	95	32	33	98

Установа/организациона јединица	Лекари укупно	Специјалисти	Виша и сред. спрема	Постеље*	Дани лечења	Број исписаних болесника	Просечан број дана лечења	Заузетост постеља	Пропусна моћ	Број болесника на 1 лекара	Број болесника на 1 сестру	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Клиника за дечије болести	66	60	199	226	62.424	6.703	9,3	75,7	30	102	34	29	88
Клиника за дечије болести - дневна болница	-	-	-	15	394	394	-	-	-	-	-	-	-
Клиника за дечију хирургију	39	33	111	82	20.517	3.521	5,8	68,5	43	90	32	48	135
Клиника за дечију хирургију - дневна болница	-	-	-	3	507	507	-	-	-	-	-	-	-
Клиника за дечију хабилитацију и рехабилитацију	9	8	33	42	9.389	661	14,2	61,2	16	73	20	21	79
Клиника за дечију хабилитацију и рехабилитацију - дневна болница	-	-	-	3	629	629	-	-	-	-	-	-	-
Општа болница Врбас	48	32	158	270	61.618	7.640	8,1	62,5	28	159	48	18	59
Општа болница Врбас - дневна болница	-	-	-	25	9.934	9.934	-	-	-	-	-	-	-
ЈУЖНОБАЧКИ ОКРУГ	867	678	2.636	2895 (2927)	744.328	88.588	8,4	70,4	31	102	34	30	91

*() – постојећи број коришћених постеља

Табела бр. 68 Рад и коришћење стационара у 2016. години у Јужнобачком округу

Установа/организациона јединица	Лекар и укупно	Специј а-листи	Виша и сред- спрема	Број постеља према Уредби*	Број постеља према збирном извештају	Дани лечења	Број исписаних болесника	Прос. број дана лечења	Заузето ст постеља	Број исписаних болесника по лекару специј алисти	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Хирургија - укупно	123	95	317	...	305	75.946	12.420	6,1	68,2	131	40	103
Клиника за абдоминалну и ендокринолошку хир.	18	15	88	...	74	17.297	2.594	6,7	64,9	173	25	121
Клиника за пластичну и реконструктивну хир.	8	6	18	...	19	3.460	750	4,6	49,9	125	42	95
Клиника за неурохирургију	9	5	26	...	33	8.421	909	9,3	69,9	182	27	79
Клиника за максилофацијалну хирургију	8	7	14	...	21	3.954	768	5,1	51,6	110	38	67
Клиника васкуларну и трансплатациону хирургију	10	8	20	...	29	7.798	1.352	5,8	73,7	169	34	69
Клиника за ортопедску хирургију и трауматологију	18	16	54	...	70	20.751	2.776	7,5	80,1	174	25	76
Клиника за урологију	17	15	37	...	47	13.037	3.204	4,1	76,0	214	36	79
Клиника за анестезију и интензивну терапију	35	23	60	...	12	1.228	67	18,3	28,0	3	292	500
Интерно -укупно	59	44	153	...	192	62.901	5.872	10,7	89,8	133	31	80
Клиника за нефрологију и клиничку имунологију	16	13	50	...	44	15.604	1.517	10,3	97,2	117	36	114
Клиника за ендокринологију, дијабетес и болести метаболизма	15	10	26	...	50	14.426	1.125	12,8	85,9	113	33	57
Клиника за гастроентерологију и хепатологију	15	11	35	...	59	18.691	2.141	8,7	93,1	195	27	64
Клиника за хематологију	13	10	42	...	39	14.180	1.089	13,0	99,6	109	33	108
Клиника за ендокринологију - дневна болница	-	-	-	...	6	1.785	1.785	-	-	-	-	-
Клиника за хематологију - дневна болница	-	-	-	...	6	4.641	4.641	-	-	-	-	-
Клиника за неврологију	27	26	68	...	95	25.827	1.746	14,8	78,6	67	30	76
Клиника за психијатрију	33	28	73	...	167	54.399	2.240	24,3	99,4	80	22	49
Клиника за психијатрију - дневна болница	-	-	-	...	30	2.239	21	-	-	-	-	-
Клиника за инфективне болести	27	20	57	...	100	23.555	2.145	11,0	64,5	107	27	57
Клиника за кожно-венеричне болести	18	17	20	...	47	5.155	862	6,0	30,0	51	38	43
Клиника за болести уха, грла и носа	23	21	45	...	70	11.171	2.351	4,8	43,7	112	33	64
Клиника за очне болести	21	21	41	...	70	8.728	2.711	3,2	34,2	129	30	59

Установа/организациона јединица	Лекар и укупно	Специј а-листи	Виша и сред- спрема	Број постеља према Уредби*	Број постеља према збирном извештају	Дани лечења	Број исписаних болесника	Прос. број дана лечења	Заузето ст постеља	Број исписаних болесника по лекару специј алисти	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Клиника за гинекологију и акушерство	77	68	259	...	230	45.770	12.010	3,8	54,5	177	33	113
Клиника за медицинску рехабилитацију	13	10	60	...	120	38.704	1.531	25,3	88,4	153	11	50
Ургентни центар	56	40	244	...	63	5.634	1.163	4,8	31,5	29	114	498
КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР НОВИ САД	477	390	1.337	1.370	1.459	357.790	45.051	7,9	69,3	116	34	94
Специјална болница за реуматске болести Нови Сад	10	9	25	...	305	24.939	1.158	21,5	97,6	129	14	36
Специјална болница за реуматске болести Нови Сад -дневна болница	-	-	-	...	74	1.399	1.399	-	-	-	-	-
Институт за онкологију Војводине Сремска Каменица	74	57	148	...	19	64.102	12.178	5,3	73,5	214	31	62
Клиника за интерну онкологију	21	15	44	...	33	20.320	6.503	3,1	77,3	434	29	61
Клиника за оперативну онкологију	35	27	70	...	21	18.842	4.371	4,3	61,5	162	42	83
Завод за радиолошку терапију	12	10	26	...	29	24.551	1.202	20,4	83,0	120	15	32
Завод за нуклеарну медицину	6	5	8	...	70	389	102	3,8	53,3	20	300	400
Институт за онкологију - дневна болница	-	-	-	...	47	9.922	9.922	-	-	-	-	-
Институт за плућне болести Војводине Сремска Каменица	74	63	201	...	12	91.711	7.962	11,5	80,5	126	24	64
Клиника за општу пулмологију - I Клиника	11	11	29	...	192	22.934	1.632	14,1	84,9	148	15	39
Клиника за туберкулозу и грануломатозне болести - II Клиника	8	7	20	...	44	19.662	1.285	15,3	86,9	184	13	32
Клиника за ургентну пулмологију - III Клиника	20	15	53	...	50	10.677	1.207	8,8	66,5	80	45	120
Клиника за пулмолошку онкологију - IV Клиника	16	13	43	...	59	25.037	2.227	11,2	95,3	171	22	60
Клиника за грудну хирургију - V Клиника	19	17	56	...	39	13.401	1.611	8,3	61,2	95	32	93
Клиника за пулмолошку онкологију - дневна болница	-	-	-	...	6	3.634	3.634	-	-	-	-	-

Установа/организациона јединица	Лекар и укупно	Специј а-листи	Виша и сред- спрема	Број постеља према Уредби*	Број постеља према збирном извештају	Дани лечења	Број исписаних болесника	Прос. број дана лечења	Заузето ст постеља	Број исписаних болесника по лекару специј алисти	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Поликлиника за плућне болести - дневна болница	-	-	-	...	6	4.654	4.654	-	-	-	-	-
Институт за кардиоваскуларне болести Војводине Сремска Каменица	101	71	306	...	95	66.178	7.482	8,8	80,6	105	45	136
Клиника за кардиологију	68	48	178	...	167	47.520	6.205	7,7	89,8	129	47	123
Клиника за кардиоваскуларну хирургију	33	23	128	...	30	18.658	1.277	14,6	63,9	56	41	160
Институт за кардиоваскуларне болести - дневна болница	-	-	-	...	2	774	774	-	-	-	-	-
Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине Нови Сад	120	99	339	350	350	77.367	11.627	6,7	60,6	117	34	97
Клиника за дечије болести	66	57	196	...	226	52.419	7.296	7,2	63,5	128	29	87
Клиника за дечије болести - дневна болница	-	-	-	...	15	530	530	-	-	-	-	-
Клиника за дечију хирургију	45	34	103	...	82	14.927	3.564	4,2	49,9	105	55	126
Клиника за дечију хирургију - дневна болница	-	-	-	...	3	505	505	-	-	-	-	-
Клиника за дечију хабилитацију и рехабилитацију	9	8	40	...	42	10.021	767	13,1	65,4	96	21	95
Клиника за дечију хабилитацију и рехабилитацију - дневна болница	-	-	-	...	3	866	866	-	-	-	-	-
Општа болница Врбас	30	30	153	270	270	58.990	8.304	7,1	59,9	277	11	57
Општа болница Врбас - дневна болница	-	-	-	...	25	11.884	11.884	-	-	-	-	-
ЈУЖНОБАЧКИ ОКРУГ	886	719	2.509	2.908	2.925	741.077	93.762	7,9	70,5	130	31	87

Напомене:

* Уредба о Плану мреже здравствених установа („Сл. гласник РС“, бр. 42/06, 119/07, 84/08, 71/09, 85/09, 24/10, 6/12, 37/12 и 8/14)

Укупни подаци коришћења болничких капацитета не укључују рад дневних болница.

Извор података је Извештај о хоспитализацији - не може се реално приказати заузетост постеља на Клиници за анестезију и интензивну терапију и Ургентном центру Клиничког центра Војводине

5. ОСТВАРИВАЊЕ ПРЕВЕНТИВНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

У оквиру праћења остваривања превентивне здравствене заштите у Јужнобачком округу прати се остваривање превентивних прегледа одојчади, предшколске и школске деце, жена и одраслог становништва.

Чланом 47. став 1. Закона о здравственом осигурању („Сл. гласник РС“, број 107/05, 109/05-исправка, 57/11, 110/12-одлука УС, 119/12, 99/14, 123/14, 126/14-одлука УС, 106/2015, 10/2016), прописано је да Републички фонд за здравствено осигурање за сваку календарску годину доноси општи акт којим уређује садржај, обим и стандард права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања.

На основу наведеног законског овлашћења, Републички фонд за здравствено осигурање је донео, *Правилник о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања и о партиципацији за 2016. годину* („Сл. гласник РС“, 12/2016, 45/2016 и 57/2016), којим се регулишу поступци и методи дијагностике, лечења и рехабилитације ради спречавања, сузбијања, раног откривања и лечења болести, повреда и других поремећаја здравља, а који су обухваћени обавезним здравственим осигурањем.

У складу са тим, одабрани су параметри за евалуацију остваривања превентивне здравствене заштите и анализирано је остваривање превентивних услуга у Јужнобачком округу у 2016. години у односу на стандарде дате у Правилнику као и у односу на 2012. годину (табела бр. 69-71).

Патронажним посетама један пут у току трудноће обухваћено је 54,1% трудница. Породилђи и новорођеном детету остварено је по 4,7 посета, а одојчету 1,4 посете што је нешто мање од норматива Правилника (5 посета породилђи и новорођенчету и 2 посете патронажне сестре одојчету). У 2016. години у односу на 2012. годину регистрован је пад обухвата патронажним посетама (од 6 до 16%) код све три посматране категорије становништва (табела 69,70).

Када су у питању превентивни прегледи педијатра, у 2016. години свако одојче је имало просечно 4,2 превентивна прегледа (норматив - 6 прегледа одојчади). Превентивни прегледи деце у 2. години живота реализовани су са обухватом од 78,6%, у 4. години живота са 59,9%, а у 6. години са 97,4%, што је мање у односу на 2012. годину када је био остварен потпуни обухват ових популационих категорија (100%) (табела 69,70).

Превентивним прегледима у 2016. години обухваћено је 58,4% ученика основне школе, 37,5% ученика средње школе и 39,2% студената што је мање од обухвата прописаног Правилником и за 5-8% мање од обухвата оствареног у 2012. години (табела 69,70).

У 2016. години, свака трудница је имала просечно 6,6 лекарска прегледа и 3,2 ултразвучна прегледа током трудноће (норматив - 5 прегледа трудница и 4 ултразвучна прегледа). После порођаја заинтересованост жена за контролу здравља опада те је обухват прегледима 6 недеља после порођаја (37,4%), као и 6 месеци после порођаја (3,3%) недовољан. Превентивним гинеколошким прегледом у 2016. години, као и у 2012. години обухваћена је свака десета жена старија од 15 година (табела 62,63).

Обухват превентивним прегледима становништва старости 19-34 године износио је 1,7% (норматив - 20%), а становништва старијег од 35 година 3,6% (норматив - 50%) и значајно је мањи од прописаног Правилником, а за око 0,5% мањи од обухвата оствареног у 2012. години (табела бр. 69, 70).

Табела бр. 69 Остваривање превентивне здравствене заштите у 2012. години у Јужнобачком округу

Назив услуге	Групација становништва	Број посета по становнику према садржају и обиму превентивних мера у ПЗЗ	Остварење		
			Број услуга	Број посета по становнику	Обухват (%)
Патронажне посете	трудници	1	4486	0,6	67,7
	породиљи и новорођеном детету	5	66886	5,1	100,0
	одојчету	2	11604	1,7	87,9
Превентивни преглед	новорођенчета	1	5513	0,8	83,5
Превентивни преглед	одојчад (III, VI, IX и XII месецу)	4	28971	4,4	100,0
Превентивни преглед	мала и предшколска деца у 2, 4. и 6. години (пред упис у школу)	1	20012	1,0	100,0
Превентивни прегледи	ученика I, III, V и VII разреда основне школе	1	15662	0,6	63,3
	ученика I и III разреда средње школе	1	5682	0,4	42,5
	студената I и III године студија	1	7092	0,5	47,4
Преглед	трудница	5	34404	5,2	100,0
Гинеколошки преглед	жене после порођаја	2	3157	0,47	47,8
Превентивни гинеколошки прегледи	жене 15 и више година	1 у 3 године	28413	0,1	10,5
Превентивни прегледи	одрасло становништво (19-34 година)	1 у 5 година	3670	0,02	2,4
	одрасло становништво (35 и више година)	1 у 2 године	13830	0,04	4,0

Табела бр. 70 Остваривање превентивне здравствене заштите у 2016. години у Јужнобачком округу

Назив услуге	Групација становништва	Број одговарајуће групације становништва	Број посета по становнику према садржају и обиму превентивних мера у ПЗЗ	Остварење		
				Број услуга	Број посета по становнику	Обухват (%)
Патронажне посете групацијама становништва	трудница	6506	1	3517	0,5	54,1
	породиља и новорођено дете	6506	5	30592	4,7	94,0
	одојче	6506	2	9363	1,4	71,9
Превентивни преглед	одојче	6506	6	27572	4,2	70,6
	2. година живота	6562	2	10321	1,6	78,6
	4. година живота	6319	1	3785	0,6	59,9
	6/7 година живота, пред полазак у школу	6279	1	6117	0,97	97,4
Превентивни преглед	ученика I, III, V и VII разреда основне школе	24850	1	14513	0,6	58,4
	ученика I и III разреда средње школе	12847	1	4821	0,4	37,5
	студената I и III године студија	14130	1	5536	0,4	39,2
Превентивни преглед	трудница	6506	5	43077	6,6	100,0
Ултразвучни преглед	трудница	6506	4	21001	3,2	80,7
Превентивни преглед	жена после порођаја (након 6 недеља)	6506	1	2434	0,4	37,4
	жена после порођаја (након 6 месеци)	6506	1	215	0,03	3,3
Превентивни гинеколошки преглед	жена 15 и више година	273294	1	29582	0,1	10,8
Превентивни преглед одраслог становништва	19 - 34 године	137396	1 у 5 година	2292	0,02	1,7
	35 и више година	359092	1 у 2 године	12920	0,04	3,6

У оквиру превентивне здравствене заштите, обављају се скрининг прегледи на: карцином грлића материце, карцином дојке, карцином дебелог црева, депресију, дијабетес тип 2 и на кардиоваскуларне болести.

Скрининг је превентивна процедура раног откривања болести, односно проналажење потенцијално оболелих у што ранијој фази, која је најчешће без симптома, са циљем благовременог лечења и спречавања даљег развоја болести.

У току 2016. године обухват скрининг прегледима је био значајно мањи у односу на Правилник за све предвиђене категорије становништва (табела бр. 71).

Табела бр. 71

Обухват скрининга на карцином и хронична обољења у односу на планирани обухват, Јужнобачки округ 2016. година

Назив услуге	Групација становништва	Број одговарајуће групације становништва	Планирани обухват*	Остварење		
				Број услуга	Број посета по становнику	Остварени обухват (%)
Скрининг на карцином грлића материце	жене 25-64 година	180945	33,3%	8759	0,05	4,8
Скрининг на карцином дојке	жене 50-69 година	86828	50,0%	33236	0,4	38,3
Скрининг на карцином дебелог црева	одрасло становништво 50-74 године	186758	50,0%	4012	0,02	2,1
Скрининг на дијабетес тип 2	одрасло становништво 35 и више година	359092	33,3%	8813	0,02	2,5
Скрининг на депресију	одрасло становништво 19 и више година	496488	100,0%	11614	0,02	2,3
Скрининг на кардиоваскуларни ризик	одрасло становништво 35-69 године	248929	20%	2080	0,008	0,8

*Планирани обухват према „Правилнику о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања и о партиципацији за 2016. годину“ (Сл. Гласник РС, бр. 12/2016, 45/2106 и 57/2016).

ЗАКЉУЧЦИ

- ❖ У службама за здравствену заштиту одраслог становништва Јужнобачког округа у 2016. години, уочава се доминација кардиоваскуларних болести које учествују са 17,4% у укупном морбидитету службе опште медицине и са 11,9% у укупном морбидитету службе медицине рада. Водећа дијагноза регистрована у оквиру групе кардиоваскуларних болести у служби опште медицине је есенцијална артеријска хипертензија (10,8%). Значајно место имају и болести мишићно-коштаног система и везивног ткива регистрованих са 9,5% у служби опште медицине и 11,6% у служби медицине рада. У односу на 2012. годину редослед водећих група болести у службама за здравствену заштиту одраслог становништва се није мењао, осим што су у 2016. години болести мокраћно-полног система замениле душевне поремећаје и поремећаје понашања који су се у 2012. години налазили на петом месту.
- ❖ У ванболничком морбидитету деце предшколског и школског узраста доминирају акутне болести органа за дисање које су кратког тока, добре прогнозе, те су без већег социјално-медицинског значаја. У ванболничком морбидитету деце школског узраста, посебан значај имају повреде и тровања, пре свега због последица које могу да оставе код повређеног, али и због чињенице да су превентабилне, а чија се дијагноза друге специфичне и неспецифичне вишеструке повреде налази на шестом месту водећих дијагноза ове службе (4,6%). У односу на 2012. годину редослед водећих група болести у службама за здравствену заштиту деце предшколског и школског узраста се није мењао.
- ❖ Посебан социјално медицински значај у служби за здравствену заштиту жена имају тумори (4,0%), који се налазе на четвртом месту водећих група болести у овој служби, као и у 2012. години (2,8%).
- ❖ У регистрованом болничком морбидитету најзаступљеније групе обољења су: тумори (20,9%), следе болести система крвотока (12,9%), трудноћа, рађање и бабиње (9,2%), болести система за варење (7,7%) и болести система за дисање (6,9%). У поређењу са 2012. годином, сада се у водећим групама болести налази XV група (трудноћа, рађање и бабиње), јер се према новој методологији у оквиру Извештаја о хоспитализацији региструје и боравак у болници ради порођаја, што раније није био случај.
- ❖ Водећи узроци смртности становништва Јужнобачког округа су хроничне незаразне болести (кардиоваскуларне болести, малигне болести и болести система за дисање) које заједно чине преко 80% укупног морталитета.
- ❖ Најчешћи узроци хоспитализације (*уколико се изузму хоспитализације због спонтаног порођаја код једноплодне трудноће и порођај царским резом код једноплодне трудноће*) у 2016. години су били: злоћудни тумор дојке, где се број случајева у односу на 2012. годину повећао са 2.315 на 2.650, злоћудни тумори душника и плућа, где се број случајева смањио у односу на 2012. годину са 2.737 на 2.586 и злоћудни тумор дебелог црева, где се број повећао са 1.297 на 1.697 у 2016. години. Поредеша са 2012. годином осим промена у редоследу дијагноза уочава се да се у 2016. години међу водећим узроцима хоспитализације налазе и повишен крвни притисак непознатог порекла (на б.

месту) и серопозитивна реуматоидна запаљења зглоба (на 9. месту) што није био случај у 2012. години.

- ❖ Водећи узроци смрти хоспитализованих болесника у 2016. години су непромењени у односу на 2012. годину, а то су болести система крвотока, тумори, болести система за дисање и болести система за варење.
- ❖ На територији Јужнобачког округа здравствену заштиту становништву обезбеђује 28 здравствених установа: 11 домова здравља, 2 апотеке и 3 завода (Завод за здравствену заштиту радника, студената, хитну медицинску помоћ), 1 општа болница, 1 специјална болница, Војномедицински центар Нови Сад, Клинички центар Војводине, Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине и институти у Сремској Каменици: Институт за онкологију Војводине, Институт за кардиоваскуларне болести Војводине, Институт за плућне болести Војводине, Клиника за стоматологију Војводине, Институт за јавно здравље Војводине, Завод за антирабичну заштиту Нови Сад, Завод за трансфузију крви Војводине.
- ❖ На територији Јужнобачког округа у 2016. години здравствену заштиту становништву је обезбеђивало укупно 9.459 радника, од чега 7.297 здравствених и 2.162 нездравствених радника. Запослених лекара је било 1.891, доктора стоматологије 172, а фармацеута 156.
- ❖ Кадровска обезбеђеност становништва здравственим радницима у ванболничкој здравственој заштити показује недостатак кадра у служби за здравствену заштиту одраслог становништва, радника и поливалентне патронаже, док се у службама за здравствену заштиту жена и деце недостатак кадра уочава у појединим општинама.
- ❖ Болнички постељни капацитети износе 2.881 постеља (без постеља дневних болница), док према Уредби о плану мреже здравствених установа, укупан број постеља износи 2.908. Постељни фонд обезбеђује покривеност од 4,7 постеља на 1.000 становника Округа, при чему с обзиром да ове капацитете користе болесници са територије целе Војводине, стварна обезбеђеност постељама становништва Јужнобачког округа се не може прецизно изказати.
- ❖ У стационарима Округа лечено је 93.762 болесника уз просечно задржавање од 7,9 дана и заузетост постеља од 70,5%. У односу на укупан број лекара, 719 (81,1%) су лекари специјалисти. У посматраном петогодишњем периоду број здравствених радника се смањио за 108 (са 3.503 на 3.395), при чему се број лекара повећао за 19 (са 867 на 886), док се број здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом смањио за 127 (са 2.636 на 2.509). Удео броја специјалиста у укупном броју лекара се повећао, са 78,2% на 81,1%.
- ❖ На нивоу Јужнобачког округа, на 100 постеља просечно је обезбеђен 31 лекар и 87 медицинских сестара/техничара. У односу на 2012. годину, обезбеђеност лекарима је већа (30 лекара на 100 постеља), док је обезбеђеност медицинским сестрама мања (91 медицинска сестра на 100 постеља). Прецизнија процена кадровске обезбеђености захтева детаљну анализу кадрова у складу са нормативима за болничку здравствену заштиту по областима медицине и параметрима рада.

- ❖ У ванболничкој здравственој заштити обухват превентивним прегледима трудница и деце у 6 години пред полазак у школу је одговарајући, док је остварење превентивних прегледа код одојачди, мале деце, ученика основних и средњих школа, студената, одраслог становништва и жена мање од потребног.

ПРЕДЛОГ МЕРА

- У водеће узроке оболевања и умирања становништва Јужнобачког округа спадају масовне незаразне болести (МНБ). У основи ових болести су ризична понашања и штетне навике (неправилна исхрана, физичка неактивност, пушење, гојазност, хипертензија и др.) који се могу ставити под контролу интензивирањем промотивно-превентивних мера и активности и јасним делегирањем задатака за спровођење стратегија са нагласком на мултисекторску сарадњу.
- Како би се одржао и даље унапређивао квалитет здравствене заштите потребно је кадровски ојачати службе у окрузима у којима је број запослених мањи од норматива прописаног законом. Такође, неопходно је радити на ојачању свих ресурса, почевши од едукације кадрова, обезбеђивања нове и замене дотрајале опреме, па до увођења нових здравствених технологија. Такође, неопходно је ојачати и подстицати партнерство унутар свих нивоа здравствене заштите, као и са локалном заједницом
- Службу за поливалентну патронажу као посебно значајну у превентивном раду са свим вулнерабилним категоријама потребно је кадровски ојачати.
- Неопходно је повећати одазив становништва на систематске прегледе као значајне мере у откривању болести и поремећаја у здрављу свих категорија становништва интензивирањем превентивног рада изабраног лекара, едукацијом едукатора (породице, васпитачи предшколских установа, наставници и др) и јачањем интерсекторских и мултидисциплинарних активности.
- Укупни болнички постељни капацитети у стационарним установама Јужнобачког округа се највећим делом могу сматрати задовољавајућим.
- У складу са савременим трендовима болничке здравствене заштите, оријентацијом на амбулатни рад и дневне болнице, неопходне су промене у структури и прерасподела постојећих постељних капацитета у установама и на одељењима које немају оптималну заузетост постеља. Ове промене морају бити усклађене са одговарајућом организационом и кадровском структуром, као и опремљеношћу установа, а у циљу даљег унапређења квалитета здравствене заштите и повећања ефикасности.
- Обезбеђење функционалне повезаности и сарадње болничких установа са другим установама система здравствене заштите а пре свега примарне здравствене заштите је такође неопходно за ефикасно функционисање система здравствене заштите као и за унапређење квалитета здравствене заштите.

6. РЕЗУЛТАТИ СПРОВОЂЕЊА ЕПИДЕМИОЛОШКОГ НАДЗОРА НАД ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2016. ГОДИНИ

6.1. ЕПИДЕМИОЛОШКИ НАДЗОР НАД ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА

Епидемиолошки надзор над заразним болестима на територији Јужнобачког округа спроводи Центар за контролу и превенцију болести Института за јавно здравље Војводине у сарадњи са домовима здравља на надлежној територији, епидемиолошким службама Дома здравља Бачка Паланка и Дома здравља Врбас, Клиником за инфективне болести Клиничког центра Војводине, Институтом за заштиту здравља деце и омладине Војводине, Институтом за плућне болести Војводине, Заводом за заштиту здравља студената Нови Сад као и осталим здравственим установама и инспекцијским службама.

Спровођење епидемиолошког надзора над заразним болестима у нашој земљи је регулисано законским прописима. Законом о заштити становништва од заразних болести из 2005. године обавезном пријављивању је подлегао већи број клиничких дијагноза што је имало за резултат само велики број пријављених оболелих особа без етиолошке дијагнозе и могућности сагледавања епидемиолошке ситуације и спровођења превентивних и противепидемијских мера.

Нов Закон, који је донет 2016. године, одредио је заразне болести над којима се спроводи епидемиолошки надзор и које подлежу обавезном пријављивању према критеријумима који важе у земљама са успостављеним квалитетним надзором, укључујући и земље Европске уније.

У смислу овог Закона, епидемиолошким надзором над заразним болестима подразумева се стално систематско прикупљање података о заразним болестима, инфекцијама удруженим са здравственом заштитом, антимикробном резистенцијом, факторима који доприносе њиховом настанку и преношењу, ефектима мера за њихово спречавање и сузбијање, обраду, анализу и тумачење прикупљених података, као и упућивање повратне информације учесницима у прикупљању података, информисање стручне и друге јавности, а у циљу спречавања појаве, као и сузбијања заразних болести, инфекција удружених са здравственом заштитом и антимикробне резистенције.

На квалитет надзора над заразним болестима кључни утицај имају доктори из домова здравља који у највећем броју случајева постављају индикацију за узорковање болесничког материјала, утврђују дијагнозу и пријављују обољења.

Пошто ће до краја године бити донети подзаконски акти, циљ овог извештаја је да анализира спровођење законских обавеза у појединим домовима здравља на територији Јужнобачког округа у циљу унапређења надзора над заразним болестима, добијањем потпуних и валидних информација о болестима које подлежу обавезном пријављивању, узрочницима тих болести и оболелим особама.

6.2. ИНЦИДЕНЦИЈА И МОРТАЛИТЕТ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2016. ГОДИНИ

У 2016. години на подручју Јужнобачког округа пријављене су 16.834 особе оболеле од заразних болести које подлежу обавезном пријављивању (без грипа). Код 15 болесника ова обољења су проузроковала смртни исход. Регистроване стопе инциденције (2.735,6/100.000) и морталитета (2,4/100.000) у 2016. години задржале су ниже вредности у односу на прве три године посматраног периода (табела бр.72).

Табела бр. 72 Кретање заразних болести у Јужнобачком округу у периоду 2012 – 2016. година

Година	Број оболелих	Инц/100.000	Број умрлих	Мт/100.000
2012.	21.658	3.519,5	50	8,1
2013.	27.146	4.411,3	21	3,4
2014.	18.552	3.014,8	27	4,4
2015.	16.107	2.617,4	11	1,8
2016.	16.834	2.735,6	15	2,4

У односу на стопу инциденције заразних болести на подручју АП Војводине (3.492,4/100.000), инциденција заразних болести у Јужнобачком округу је нижа за 21,7%. Стопа инциденције заразних болести у појединим окрузима се налази у распону 1:5 (табела бр. 73).

Табела бр. 73 Заразне болести по окрузима АП Војводине у 2016. години

Округ	Број оболелих	Инц/100.000	Број умрлих	Мт/100.000
Западнобачки	15.648	8.319,6	1	0,5
Сремски	15.405	4.933,1	2	0,6
Јужнобанатски	9.643	3.282,9	11	3,7
Јужнобачки	16.834	2.735,6	15	2,4
Севернобанатски	3.271	2.213,6	6	4,1
Севернобачки	3.569	1.909,5	2	1,1
Средњобанатски	3.097	1.650,3	5	2,7
АП Војводина	67.467	3.492,4	42	2,2

У Јужнобачком округу, постоје велике разлике у стопама инциденције које су регистроване у појединим општинама и налазе се у распону 1:11. Највиша инциденција је регистрована у општини Тител (5.833,0/100.000) а најнижа у општини Бачки Петровац (521,7/100.000), (табела бр. 74). Ове разлике нису условљене актуелном епидемиолошком ситуацијом, него су последица неуједначених критеријума пријављивања заразних болести у појединим домовима здравља.

Табела бр. 73 Заразне болести по општинама Јужнобачког округа у 2016. години

Општина	Број оболелих	Инц/100.000	Број умрлих	Мт/100.000
Тител	918	5.833,0	1	6,4
Темерин	1.528	5.401,8	1	3,5
Бечеј	1.630	4.364,0	1	2,7
Жабалъ	1.076	4.117,2	1	3,8
Врбас	1.656	3.934,2	0	0,0
Беочин	510	3.243,0	0	0,0
Србобран	518	3.174,6	0	0,0
Бач	427	2.964,2	1	6,9
Нови Сад	7.682	2.496,1	7	2,0
Бачка Паланка	740	1.332,7	2	3,6
Сремски Карловци	79	902,9	1	11,4
Бачки Петровац	70	521,7	0	0,0
Укупно	16.834	2.735,6	15	2,4

Заразне болести су данас ретко непосредни узрок смртног исхода. Стопа морталитета заразних болести у 2016. години у Јужнобачком округу износи 2,4/100.000 и налази се на нивоу регистрованог морталитета у АП Војводини (2,1/100.000). Водећи узрок смртног исхода била је сепса. Највећи број оболелих и умрлих од сепсе су болесници који су хоспитализовани због неке друге болести, а на неповољан исход је утицала и тежина основног обољења. Код три болесника је смртни исход последица *Tuberculosis*, а код два *Morbus HIV* (табела бр. 74).

Табела бр. 74 Број умрлих по дијагнозама заразних болести у Јужнобачком округу у 2016. години

Заразна болест	Број умрлих
Septicaemia	10
<i>Tuberculosis</i>	3
Morbus HIV	2

6.3. СТРУКТУРА ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2016. ГОДИНИ

У структури заразних болести доминирају респираторне инфекције са укупно 13.222 пријављена случаја и учешћем од 78,5%. Цревне заразне болести су заступљене са 10,9%, паразитарне болести са 6,5%, остале заразне болести са 2,3%, полно преносиве болести са 1,4%, а учешће векторских болести и зооноза је <1% (табела бр. 75).

Табела бр. 75 Структура заразних болести у Јужнобачком округу у 2016. години

Група заразних болести	Број оболелих	% учешћа
Респираторне заразне болести	13222	78,5
Цревне заразне болести	1839	10,9
Паразитарне заразне болести	1088	6,5
Остале заразне болести	394	2,3
Сексуално преносиве заразне болести	234	1,4
Зоонозе	35	0,2
Векторске заразне болести	22	0,1

6.3.1. Респираторне заразне болести

У 2016. години респираторне заразне болести су пријављене под 10 дијагноза (без грипа), од којих четири дијагнозе остају и у новом Закону (табела бр. 76).

Табела бр. 76 Структура респираторних заразних болести у Јужнобачком округу у 2016. години

Обољење	Број оболелих	Инц./100.000
Pharyngitis et tonsillitis streptococcica	6.687	1.086,7
Varicella	4.381	711,9
Pneumonia bacterialis	1.251	203,3
Scarlatina	342	55,6
Pneumonia viralis	195	31,7
Mononucleosis infectiva	173	28,1
Pertussis	117	19,0
Tuberculosis	56	9,1
Meningitis bacterialis	14	2,3
Parotitis epidemica	5	0,8
Meningitis meningococcica	1	0,2

Стрептококне инфекције су постала најчешће регистрована респираторна обољења након промене законских прописа и увођења збирног пријављивања ових дијагноза. У 2016. години стрептококни тонзилофарингитиси се налазе на првом месту са 6.687 пријављених оболелих особа и инциденцијом од 1.086,7/100.000, а скарлатина је на четвртном месту са 342 оболелих особа и инциденцијом од 55,6/100.000. Пријављивање ових убиквитарних обољења је изразито неуједначено. Стопа инциденције стрептококних тонзилофарингитиса се налази у распону 1:661 и креће се од 7,5/100.000 (Бачки Петровац) до 4.956,2 /100.000 (Тител). Највише стопе инциденције скарлатине су регистроване у општини Србобран (141,0/100.000) и у Граду Новом Саду (77,3/100.000). У општинама Бачки Петровац и Беочин, скарлатина није регистрована, а у општини Тител, упркос изразито високој инциденцији стрептококних тонзилофарингитиса, регистрован је само један случај скарлатине.

Варичела се у Јужнобачком округу, као и у читавој Покрајини одржава ендемоепидемијски. Мада се епидемијско ширење варичеле не дешава истовремено истим интензитетом на подручју читавог Округа, распон инциденције од 45,7/100.000 (Сремски Карловци) до 2.077,6/100.000 (Србобран) је последица изразите субрегистрације ове дијагнозе у неким општинама.

Услед непостојања јасних дефиниција случаја, пнеумонија се веома неуједначено региструје у Јужнобачком округу. У општини Бачки Петровац, у 2016. години ово обољење није пријављено, а стопа инциденције у осталим општинама се налази у распону од 1:46 и креће се од 31,8/100.000 (Тител и Беочин) до 1.454,0/100.000 (Врбас). Током 2016. године у Јужнобачком округу је укупно пријављено 1.446 оболелих особа. У преко 99% пнеумонија етиолошки узрочник није познат, а дијагноза је постављена клинички/радиолошки. Пријављени су под дијагнозом бактеријских (1.251 болесник) и вирусних (195 болесника) пнеумонија, најчешће без лабораторијски утврђеног узрочника. Само код пет оболелих особа је постављена етиолошка дијагноза, а узрочник пнеумоније је била бактерија *Streptococcus pneumoniae*.

Током 2016. године пријављена су 173 случаја инфективне мононуклеозе. Појединачни случајеви овог обољења су регистровани у више општина, а већи број оболелих и више стопе инциденције су регистроване само у општинама Врбас (57,0/100.000) и Бачка Паланка (27,0/100.000) и у Граду Новом Саду (33,4/100.000).

Стопа инциденције туберкулозе у Јужнобачком округу (9,1/100.000) је на нивоу инциденције овог обољења у Војводини (9,4/100.000). За разлику од већине других обољења ове групе, регистрована инциденција је показатељ реалне епидемиолошке, а не квалитета надзора. Ово обољење је регистровано у свим општинама, али је инциденција туберкулозе у општинама Сремски Карловци (34,3/100.000) и Србобран (30,6/100.000) око три пута виша у односу на инциденцију овог обољења у Округу.

Мада су спровођењем програма обавезних имунизација постигнути значајни резултати у спречавању и сузбијању заразних болести, последњих година долазило је до импортовања и ограниченог епидемијског ширења неких обољења из ове групе (морбили, епидемијски паротитис).

Пертусис је једино обољење ове групе, које је упркос вишедеценијској имунизацији задржало ендемски карактер. У 2016. години је пријављено 117 оболелих особа, од којих је 97 пријавио Дом здравља Нови Сад, у коме је успостављен квалитетан надзор над пертусисом. Појединачни случајеви пертусиса су регистровани у општинама Беочин, Врбас, Бачки Петровац, Бачка Паланка, Србобран, Темерин и Сремски Карловци.

У 2016. години је пријављено и 14 случајева бактеријских менингитиса, пет појединачних, епидемиолошки неповезаних случајева мумпса и један случај менингоконе болести.

6.3.2. Цревне заразне болести

Цревне заразне болести су у 2016. години пријављене под 10 дијагноза, од којих се пет дијагноза налазе и у новом Закону (табела бр. 77).

Табела бр. 77 Структура цревних заразних болести у Јужнобачком округу у 2016. години

Обољење	Број оболелих	Инц./100.000
Infectio intestinalis bacterialis/Diarrhoea	1.165	189,3
Enteritis per clostr. difficile	344	55,9
Enteritis salmonellosa	154	25,0
Enteritis campylobacterialis	117	19,0
Intoxicatio alimentaria bacterialis specificata et non specificata	20	3,3
Hepatitis A	19	3,1
Meningitis enteroviralis	11	1,8
Lambliasis	7	1,1
Enteritis yersiniosa enterocolitica	1	0,2
Amoebiasis	1	0,2

Најчешћа цревна заразна обољења су заразни проливи у оквиру којих се пријављују бактеријске цревне инфекције неутврђеног узрочника, дијареја и гастроентеритиси вероватно инфективне етиологије. Под овим дијагнозама је пријављено 1.165 оболелих особа, са инциденцијом од 189,3/100.000. Иако се ове дијагнозе постављају на основу клиничке слике и спадају међу најчешће заразне болести, присутне су енормне разлике у инциденцији у појединим општинама. Стопа инциденције се налази у распону 1:24 и креће се од 50/100.000 (Врбас) до 1.194,0 (Бач).

Ентеритис изазван бактеријом *Clostridium difficile* представља све већи здравствени проблем, како код хоспитализованих, тако и код амбулантно лечених пацијената, као последица некритичне употребе антибиотика. Значај ових инфекција код нас се сагледава тек развојем дијагностичких могућности. Први случајеви овог обољења на територији Јужнобачког округа су пријављени 2007. године. У 2016. години су пријављене 344 оболеле особе. Ово обољење је регистровано у свим општинама а стопа инциденције се налази у распону 1:5,6, а креће се од 13,9/100.000 (Бач) до 77,3/100.000 (Нови Сад).

Због примарне контаминације салмонелама намирница животињског порекла, кулинарских навика, начина припреме и заступљености ових намирница у исхрани, салмонелозе представљају значајан епидемиолошки проблем. Током 2016. године пријављене су 154 оболеле особе и регистрована је инциденција од 25,0/100.000. Обољење је дијагностиковано у свим општинама Јужнобачког округа. Инциденција се налази у распону 1:7,3, а креће се од <7/100.000 (општине Бач, Србобран, Тител) до 44,5/100.000 (Беочин). Поред пријаве обољења, које достављају домови здравља, пријаве бактериолошки изолованих салмонела достављају и лабораторије. Мада се ове две врсте пријава не могу директно поредити (због поновљених бактериолошких испитивања, контроле клицоноштва), податак да број пријављених салмонелоза (154) представља само 59% укупног броја пријављених изолата салмонела (258) показује да велики број оболелих са потврђеном дијагнозом салмонелоза није пријављен.

Иако је у земљама са развијеном лабораторијском дијагностиком бактерија *Campylobacter jejuni/coli* чешћи узрочник тровања храном у односу на *Salmonellae*, у Јужнобачком округу се кампилобактериоза много ређе региструје. Основни проблем надзора над кампилобактериозом није инсуфицијентност лабораторијске дијагностике

већ непријављивање лабораторијски потврђених случајева овог обољења. У 2016. години је регистровано 117 оболелих особа код којих је као узрочник ентеритиса лабораторијски доказана бактерија *Campylobacter jejuni/coli*. У 2016. години ово обољење није регистровано само у општини Сремски Карловци. У осталим општинама стопа инциденције се налази у распону 1:4 и креће се од 7,2/100.000 (Бачка Паланка) до 31,8/100.000 (Беочин). Поређење података из лабораторијских пријава изолованих узрочника и пријава обољења из домова здравља показује да је број изолата за 55% већи (181) у односу на број пријављених оболелих особа (117).

У 2016. години у Јужнобачком округу је пријављено 20 оболелих особа са дијагнозом *Intoxicatio alimentaria bacterialis*, од којих је 10 регистровано у епидемији у Новом Саду која је узрокована токсинима *Staphylococcus aureus* и *Bacillus cereus*. Остали случајеви су пријављени под клиничком дијагнозом, без утврђеног узрочника, из четири дома здравља (Бач, Бачка Паланка, Бечеј и Нови Сад).

У 2016. години је пријављено 19 оболелих особа од хепатитиса А, сви са територије Града Нови Сад. Сви случајеви су пријављени као поједначани, без епидемиолошке повезаности.

Након веће епидемије вирусног менингитиса 2010. године, када су на територији Јужнобачког округа оболеле 142 особе, у 2016. години су регистровани појединачни случајеви (11) без утврђене епидемиолошке повезаности. Обољење је регистровано на територији четири општине (Нови Сад, Темерин, Бачка Паланка и Бачки Петровац).

Надзор над цревним инфестацијама изазваним протозоама започео је 1997. године и од тада се ламблиаза континуирано региструје. Број пријављених случајева ове протозое је последњих пет година вишеструко смањен. У 2016. години на територији Јужнобачког округа је пријављено само седам болесника са дијагнозом *Lambliasis* (Нови Сад, Жабал и Тител).

Повољна епидемиолошка ситуација бациларне дизентерије одржава се на територији читаве АП Војводине. У Јужнобачком округу није регистрован ни један случај овог обољења у 2016. години.

6.3.3. Полно преносиве инфекције

У групу заразних болести које се преносе полним путем, поред класичних полних болести (генитална хламидијаза, сифилис, гонореја и болест ХИВ) сврстана су и обољења која имају више путева преношења, укључујући и полно преношење (вирусни хепатитиси Б и Ц), (табела бр.78). Све ове дијагнозе се налазе и у новом Закону.

Водећу болест у овој групи представљају полне инфекције изазване хламидијама. Већина оболелих је регистрована у Граду Новом Саду (90). Појединачни случајеви су пријављени још у пет општина (Бачка Паланка, Беочин, Бечеј, Србобран и Темерин). Да је генитална хламидијаза много чешће обољење него што се пријављује показује податак да је три пута већи број лабораторијских пријава (297) од броја пријављених оболелих особа (96).

У 2016. години је регистрован пораст броја оболелих од сифилиса и гонореје, а стопе инциденције су око два пута више у односу на стопе које су регистроване у Покрајини (1,5/100.000 за гонореју и 2,7/100.000 за сифилис). Код осам особа је постављена дијагноза *Morbus HIV*, а ово обољење је у 2016. години проузроковало и два смртна исхода. Стопа инциденције од 1,3/100.000 такође је око два пута виша у односу на регистровану стопу у Покрајини (0,7/100.000).

У 2016. години регистроване су више стопе инциденције хроничних у односу на акутне хепатитисе, а као последица неповољније ситуације у претходном периоду. Највећи број оболелих од хроничног хепатитиса Б (21) и хроничног хепатитиса Ц (29) је пријавио Дом здравља Нови Сад.

Табела бр. 78 Структура полно преносивих болести у Јужнобачком округу у 2016. години

Обољење	Број оболелих	Инц/100.000
Infectio sexualis chlamydialis	96	15,6
Syphilis	39	6,3
Hepatitis B chronica	33	5,4
Hepatitis C chronica	32	5,2
Infectio gonococcica	17	2,8
Hepatitis B acuta	9	1,5
Morbus HIV	8	1,3

6.3.4. Зоонозе

Обољења из групе зооноза су у 2016. години пријављена под пет дијагноза, које ће се уз бројне друге зоонозе, пријављивати и по новом Закону (табела бр. 79).

Оболели од ехонококозе су са територије шест општина. Пријављивањем су обухваћени само болесници код којих је извршена хирушка интервенција. Највиша инциденција је регистрована у општинама Бечеј (8,0/100.000) и Бачка Паланка (5,4/100.000).

Појединачни случајеви лептоспирозе су регистровани у пет општина. Пријављивањем су обухваћени само тежи облици болести пошто је код свих болесника дијагноза лептоспирозе постављена у току хоспитализације. Због тога се претпоставља да је број непрепознатих обољења са блажом клиничком сликом већи.

Трихинелоза се у Војводини најчешће региструје у епидемијском облику. У 2016. години у Јужнобачком округу пријављено је пет оболелих особа, од којих су две повезане са епидемијама из других делова Покрајине. За троје оболелих, мада су временски и просторно повезани, на основу добијених података није утврђена заједничка експонираност.

Пошто је токсоплазмоза најчешће блага болест (осим ако се инфекција деси у трудноћи), ретко се дијагностикује. У 2016. години су пријављене четири оболеле особе од токсоплазмозе из три дома здравља (Бачка Паланка, Врбас, Нови Сад).

Хеморагијска грозница са бубрежним синдромом региструје се у АП Војводини у облику појединачних случајева, а највећи број оболелих у протеклих десет година је пријављен са територије Јужнобачког округа. Током 2016. године су пријављене три оболеле особе (Нови Сад, Беочин, Сремски Карловци).

У 2016. години је у овој групи пријављена једна оболела особа од листериозе.

Табела бр. 79 Редослед учесталости појединих заразних болести из групе зооноза у Јужнобачком округу у 2016. години

Обољење	Број оболелих	Инц/100.000
Echinococcosis	15	2,4
Leptospirosis	7	1,1
Trichinelosis	5	0,8
Toxoplasmosis	4	0,7
HGBS	3	0,5
Meningitis listerialis	1	0,2

6.3.5. Векторске болести

Мада су жаришта лајмске болести у Јужнобачком округу широко распрострањена, у 2016. години су пријављене само 22 оболеле особе. Највећи број оболелих је из Града Новог Сада (8) и општине Бачка Паланка (6), а појединачне случајеве је пријавило још шест домова здравља.

Од 2012. године као аутохтона векторска болест у нашој земљи је препозната и грозница западног Нила. У 2016. години у Јужнобачком округу је пријављено пет оболелих особа са неуроинвазивним обликом болести који чине <1% укупног броја инфекција узрокованих вирусом западног Нила (табела бр. 80).

Табела бр. 80 Редослед учесталости појединих векторских заразних болести у Јужнобачком округу у 2016. години

Обољење	Број оболелих	Инц/100.000
Morbus Lyme	22	3,6
West-Nile febris	5	0,8

6.3.6. Паразитарне заразне болести

Од 2005. године у групи паразитарних болести се пријављује само скабиес. У 2016. години у Јужнобачком је пријављено 1088 случајева ове инфестације. Инциденција је незнатно виша у односу на регистровану инциденцију у АП Војводини (159,4/100.000). Скабиес су пријавили сви домови здравља, а стопа инциденције се налази у распону 1:86. Креће се од 7,5/100.000 (Бачки Петровац) до 648,6/100.000 (Врбас).

6.3.7. Остале заразне болести

У 2016. години су пријављене 394 оболеле особе и 10 умрлих особа од сепсе. Стопа инциденције (64,0/100.000) је 2,4 пута виша у односу на регистровану инциденцију у Војводини (27,1/100.000). Резултат је квалитетнијег надзора над овим обољењем, које углавном дијагностикују и пријављују стационарне здравствене установе, пошто већину оболелих чине хоспитализовани болесници. Због тога ће се по новом Закону надзор над овим обољењем спроводити у склопу надзора над болничким инфекцијама (инфекције повезане са здравственом заштитом).

6.4. РЕГИСТРОВАНЕ ЕПИДЕМИЈЕ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2016. ГОДИНИ

У 2016. години на територији Јужнобачког округа је регистровано 30 епидемија заразних болести у којима су оболеле 464 особе, што представља око 2,8% укупног броја пријављених оболелих особа од заразних болести (табела бр. 81).

Табела бр. 81 Епидемије заразних болести у Јужнобачком округу у 2016. години

Тип епидемије	Обољење	Број епидемија	Број оболелих
Алиментарне епидемије	Salmonellosis	3	13
	Diarrhoea et gastroenteritis causa infectionis suspecta	2	5
	Gastroenteritis acuta Norwalk	1	96
	Enteritis campylobacterialis	1	16
	Intoxicacio alimentaria bacterialis specificata	1	10
Контактне епидемије	Scabies	4	22
	Gastroenteritis acuta Norwalk	2	14
	Infectiones intestinalis viralis, non specificata	1	45
Респираторне епидемије	Pertussis	2	14
	Tuberculosis	1	3
Епидемије у здравственим установама за акутне и хроничне поремећаје здравља	Influenza	5	104
	Enterocolitis per Clostridium difficile	5	43
	Sepsis per Klebsiellam pneumoniae	1	4
Епидемије у установама социјалне заштите	Gastroenteritis acuta Norwalk	1	75
Укупно		30	464

Контаминирана храна је била пут преношења у осам епидемија у којима је оболело 140 особа. Контактним путем је настало седам епидемија са 81 оболелом особом. Респираторним путем су се шириле тир епидемије са укупно 17 оболелих особа. У болничким установама је регистровано 11 епидемија са 151 оболелом особом. У установама социјалне заштите је регистрована једна епидемија са 75 оболелих особа.

ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕДЛОГ МЕРА

У 2016. години је на територији Јужнобачког округа пријављено 16.834 оболелих особа од заразних болести које подлежу обавезном пријављивању. Код 15 болесника су ова обољења имала смртни исход.

Од укупног броја регистрованих случајева заразних болести, 95% чине обољења која се пријављују збирним пријавама или само на основу клиничких дијагноза. Велики број пријављених случајева обољења на овај начин ствара само привидни утисак спровођења ове законске обавезе, а не доприноси квалитету надзора над заразним болестима, што је основна сврха пријављивања.

Индикације за лабораторијско испитивање се не постављају према епидемиолошким, већ само према клиничким индикацијама, а и у случајевима када је постављена етиолошка дијагноза, велики број оболелих остаје непријављен.

Због тога се агломерација оболелих открива само у колективима, а број оболелих у епидемијама чини свега око 3% укупног броја пријављених оболелих особа од заразних болести.

Структура епидемија и оболелих у епидемијама показује да су регистроване најчешће епидемије малих размера. Преко 30% епидемија и оболелих у епидемијама чине болничке епидемије међу хоспитализованим болесницима. Све епидемије су регистроване у оквиру породица и мањих колектива, у којима је могуће и у условима инсуфицијентне дијагностике и пријављивања уочити агломерацију оболелих.

За сагледавање реалне епидемиолошке ситуације, укључујући и епидемијско јављање заразних болести у популацији, неопходано је спровођење лабораторијског испитивања према епидемиолошким критеријумима и благовремено и свеобухватно пријављивање етиолошки потврђених дијагноза заразних болести. Због тога се у циљу унапређења епидемиолошког надзора над заразним болестима предлаже:

- Епидемиолошким анкетом тражити податке о слично оболелим особама међу контактима.
- Индикације за микробиолошко испитивање постављати и према епидемиолошким критеријумима (оболели међу контактима, особама експонираним истом извору, пораст броја оболелих са униформном клиничком сликом у колективу/популацији).
- Пријављивати сумњу на морбиле и рубеолу у складу са дефиницијама (Водич за епидемиолошки надзор над малим богињама, рубеолом и конгениталном рубеола инфекцијом/конгениталним рубеола синдромом).
- Постављати сумњу на пертусис у складу са дефиницијама (Унапређен надзор над пертусисом).
- Пријављивати све етиолошке дијагнозе, које подлежу обавезном пријављивању, без обзира да ли је дијагноза постављена у току хоспитализације или амбулантног лечења.
- Пратити актуелну епидемиолошку ситуацију на основу периодичних извештаја (седмодневни и месечни извештаји о кретању заразних болести у АП Војводини) и Војвођанског епидемиолошког месечника, а у циљу информисања о регистрованим епидемијама и заразним болестима и о актуелним претњама по здравље у окружењу.
- Спроводити стручне консултације са епидемиолозима Центра за контролу и превенцију болести Института за јавно здравље Војводине и епидемиолошким службама при домовима здравља (Бачка Паланка, Врбас) у циљу сарадње и помоћи у постављању индикација за микробиолошка испитивања.

6.5. РЕЗУЛТАТИ СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА ОБАВЕЗНИХ ИМУНИЗАЦИЈА У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2016. ГОДИНИ

6.5.1. Обухват обавезним имунизацијама лица одређеног узраста

Проблеми узроковани нередовним испорукама и недовољним количинама вакцина, који су почели још током 2012. године, одразили су се на спровођење програма обавезних имунизација на територији Јужнобачког округа током наредних година, па и током 2016. године. Планирање имунизације и потребних количина вакцина као и надокнаду пропуштених имунизација из претходне године отежавала је испорука вакцина којом нису надокнађене све дозе вакцина предвиђене за дистрибуцију током претходних година, осипање обвезника и све интензивнија антиимунизациона кампања. Ови проблеми одразили су се на правовременост имунизације и остварени обухват. Међутим, иако је само обухват БЦГ вакцином традиционално висок, жељени обухват (95%) регистрован је и за ДТП/ДтаП, односно ОПВ/ИПВ и Хиб вакцине. У односу на претходну годину, обухвати обавезним вакцинама су мањи за ММР и ХБ вакцину у 12. години живота, док је обухват ХБ вакцином у узрасту одојчета у нивоу прошлогодишњег (табела бр. 82).

Табела бр. 82 Обухват лица обавезним имунизацијама на територији Јужнобачког округа у 2016. години (вакцинација)

Вакцина	Број обвезника	% вакцинисаних
ДТП/ДтаП	6543	95,3
ОПВ/ИПВ	6367	95,3
БЦГ	6272	97,7
ММР	6653	82,4
ХБ у узрасту одојчета	6566	89,8
ХБ у 12. години	9799	34,5
Хиб	6542	95,3

Разлози који су довели да пада обухвата вакцинацијама, негативно су се одразили и на обухват ревакцинама на вакциналним пунктовима широм Јужнобачког округа. Обухват изнад 95% достигнут је само за ДТ ревакцину. Осим утицаја антивакциналне кампање, чије се негативне последице одражавају првенствено на обухват ММР вакцином, ранија дисконтинуирана и некомплетна испорука претходно планираних количина вакцина за систематску имунизацију, директно је утицала на овакву ситуацију на терену. Осим наведених разлога, одлагање започињања имунизације ПЕНТАКСИМ вакцином у првој години живота од стране родитеља и појединих лекара допринело је померању имунизације ревакцинама ПЕНТАКСИМ вакцином у другој години живота и мањем обухвату ДтаП/ИПВ (79%). Упркос напорима за прерасподелом, како на нивоу општина, тако и међуокружном расподелом посредством Института за јавно здравље Србије, резултати нису задовољавајући. Ситуацију додатно усложњавају и вишемесечни недостаци ОПВ на вакциналним пунктовима, чија је употреба, према још увек важећем Правилнику, предвиђена за спровођење ревакцинације деце пред полазак у школу и у завршним разредима основне школе. Иако су и даље испод жељених обухвата, у односу на претходну годину, током 2016 . године, напорима здравствене службе и свих у ланцу који се баве пословима имунизације, повећан је обухват ДТ, дТ и ММР ревакцинама за 6% до 11% (табела бр. 83).

Табела бр. 83 Обухват лица обавезним имунизацијама на територији Јужнобачког округа у 2016. години (ревакцинација)

Вакцина	Број обвезника	% ревакцинисаних
ДТП/ДТаП	6545	79,0
ДТ	6517	96,5
дТ	6971	86,6
ОПВ/ИПВ ¹	6516	79,3
ОПВ/ИПВ ²	6328	83,7
ОПВ/ИПВ ³	7034	75,2
ММР	8510	83,3

6.5.2. Обухват обавезним имунизацијама лица одређеног узраста по општинама

Из напред наведених разлога, током 2016. године, обухват имунизацијом изнад 95% у свим општина регистрован је једино за БЦГ вакцину, чија доступност није довођена у питање. Обухват имунизацијом испод 95% за ОПВ/ИПВ, ДТП/ДТаП и Хиб вакцину регистрован је у три општине Јужнобачког округа. Обухват испод 95% ХБ вакцином у узрасту одојчета, забележен је у четири општине, а испод 90% у три општине Јужнобачког округа, док је жељени обухват (изнад 95%) ХБ вакцином у шестом разреду основне школе регистрован на нивоу само три општине округа. Због недостатка вакцине, иминизација против хепатитиса Б у 12. години је испод 50% на територији шест општине Јужнобачког округа. Као резултат ранијих нередовних испорука ММР вакцине и све израженије антивакциналне кампање, обухват ММР вакцином је испод жељеног на територијама чак девет општине округа (табела бр. 84).

Табела бр. 84 Обухват (%) обавезним имунизацијама лица одређеног узраста по општинама на територији Јужнобачког округа у 2016. години (вакцинација)

Општина	БЦГ	ОПВ/ИПВ	ДТП/ДТаП	Хиб	ХБ узраст одојчета	ХБ 12. година	ММР
Бач	98,1	95,1	95,1	95,1	96,4	0,0	91,9
Бачка Паланка	97,2	96,0	95,8	96,0	95,3	91,5	87,1
Бачки Петровац	98,9	80,9	80,9	80,9	85,5	21,7	97,7
Бечеј	96,3	99,4	99,4	99,4	51,5	97,1	98,8
Беочин	100,0	89,1	89,1	89,1	90,6	95,3	75,5
Нови Сад	97,5	95,8	95,8	95,8	91,2	25,1	79,2
Србобран	99,2	95,4	95,4	95,4	88,8	42,7	79,1
Темерин	100,0	100,0	100,0	100,0	98,7	42,8	90,8
Тител	95,2	85,0	85,0	85,0	92,5	9,2	70,8
Врбас	98,1	91,5	91,5	91,5	90,5	77,4	88,9
Жабаљ	98,6	95,8	95,8	95,8	97,8	96,9	87,7

У **другој години** живота обухват испод 95% ДТП/ДТаП и ОПВ/ИПВ¹ ревакцинама је испод жељеног на територији шест општине.

Због прерасподела вакцина ка мањим вакциналним пунктовима округа, а у недостатку довољних количина ДТ и ОПВ, обухват ОПВ/ИПВ² и ДТ ревакцинама у **седмој години** живота је испод 95% на територији општине Бач, Нови Сад, Тител и Врбас (ОПВ/ИПВ²), односно општине Бач и Врбас (ДТ).

Низак обухват дТ ревакцином у **14. години** живота регистрован је на територији три општине, а најнижи се бележи на територији општине Србобран

(25,5%). Недостатак ОПВ вакцине узроковао је да је остварени обухват овом ревакцином код ученика завршног разреда основне школе испод 95% на територији четири општине (Бачка Паланка, Нови Сад, Србобран и Врбас) Јужнобачког округа.

Висина обухвата другом дозом ММР вакцине је у распону од 76,4% (Нови Сад) до 100,0% (Бачки Петровац, Беочин и Темерин), (табела бр. 85).

У недостатку ММР вакцине у претходном периоду, давана је предност примоимунизацији, а новим набавкама ММР вакцине у 2016. години тежило се што већем обухвату невакцинисане деце пред упис у школу. Због тога је обухват ММР ревакцином у 2016. години повећан на територији четири општине Јужнобачког округа. У односу на 2015. годину, током 2016. године, обухват ММР ревакцином је повећан за 7% (Тител), за 10% (Нови Сад), за 11% (Врбас) и за чак 33% на територији општине Бачка Паланка.

Табела бр. 85 Обухват (%) обавезним имунизацијама лица одређеног узраста по општинама на територији Јужнобачког округа у 2016. години (ревакцинација)

Општина	ДТП/ДТа П	ДТ	дТ	ОПВ/ИПВ 1	ОПВ/ИПВ 2	ОПВ/ИПВ 3	ММР
Бач	98,2	76,1	95,3	98,2	76,1	95,0	97,8
Бачка Паланка	90,1	98,6	51,0	88,6	97,9	54,8	97,7
Бачки Петровац	95,2	100,0	98,3	95,2	100,0	98,3	100,0
Бечеј	97,8	99,2	97,6	98,2	98,1	97,6	99,3
Беочин	92,6	100,0	100,0	92,6	100,0	100,0	100,0
Нови Сад	71,9	97,4	95,1	71,9	76,4	71,9	76,4
Србобран	82,6	98,7	25,5	82,6	98,7	33,7	98,7
Темерин	96,7	100,0	100,0	96,7	100,0	100,0	100,0
Тител	75,8	97,5	96,3	75,8	93,8	93,5	90,7
Врбас	86,9	84,6	54,1	86,9	84,6	64,4	83,3
Жабалђ	96,2	97,7	96,4	96,5	98,5	92,2	98,9

6.5.3. Обухват обавезним имунизацијама лица одређеног узраста по вакцинама

Имунизација против туберкулозе: Остварени обухват БЦГ вакцином у 2016. години у Јужнобачком округу је висок и износи 97,7%. Висок обухват достигнут је у свим домовима здравља, а налази се у распону од 95,2%-100%. Високом обухвату БЦГ вакцином свакако је допринела и континуирана доступност ове вакцине на вакциналним пунктовима у Јужнобачком округу.

Имунизација против дечије парализе: Још је током 2012. године домовима здравља на територији Јужнобачког округа испоручено око 20% мање ОПВ од планираних доза, због чега су током наредне четири године сви домови здравља, поред текуће имунизације, имали обавезу и да надокнаде пропуштене вакцинације/ревакцинације из претходне године. Најизраженији утицај недостатка ОПВ види се у обухвату ревакцинацијом у 14. години, где је у општинама Србобран и Бачка Паланка, током 2016. године, ревакцинисано 33,7%, односно 54,8% деце осмог разреда.

Имунизација против дифтерије, тетануса и пертусиса: Остварени обухват у Јужнобачком округу у 2016. години ДТП вакцином је 95,3%, ДТП ревакцином 79% и ДТ/дТ ревакцинама (96,5% и 86,6%). Посматрано по општинама, обухват ДТП вакцином је у распону од 85% (Тител) до 100% (Темерин), док је обухват ДТП ревакцином мањи од 80% регистрован на територији две општине (Нови Сад и Тител). Жељени обухват ДТ ревакцинама није остварен у општинама Бач и Врбас, а

дТ ревакцинама у три општине Јужнобачког округа (Бачка Паланка, Србобран и Врбас).

Имунизација против морбила, рубеле и паротитиса: Прекид у дистрибуцији и недостатак ММР вакцине, који су почели још у 2012. години довео је до тога да је само мали број домова здравља успео да извакцинише децу ММР вакцином, односно овај проблем пропуштених обвезника постоји и данас. У ситуацији недовољних количина вакцине, неизвесног датума следеће испоруке вакцине и недостатка информација колико доза вакцина ће бити испоручено, приоритет је била примоимунизација деце са навршених 12 месеци живота. Међутим, упркос давања предности вакцинацији првом дозом ММР вакцине, због одбијања имунизације ММР вакцином у другој години живота од стране родитеља, али и због одлагања вакцинације („док дете не успостави одређену вербалну комуникацију“), како од стране родитеља, тако и од стране појединих извођача имунизације, обухват првом дозом ММР вакцине је само 82,4%. Иако је обухват првом и другом дозом ММР вакцине испод 85%, обухват другом дозом ММР вакцине у односу на претходну годину већи је за 11%.

Имунизација против хепатитиса Б: Нередовно снабдевање хепатитис Б вакцином и пропуштене дозе вакцине из претходних година (2013-2015) одразили су се и на остварени обухват у 2016. години. Имунизација са три дозе хепатитис Б вакцине спроведена је обухватом у нивоу прошлогодишњег, а имунизација школске деце са три дозе хепатитис Б вакцине спроведена је код само 34,5%.

Имунизација против обољења изазваних бактеријом хемофилус инфлуенце тип б: Током 2015. и 2016. године, спровођена је углавном применом комбиноване ПЕНТАКСИМ вакцине у првој и другој години живота.

6.5.4.Разлози неимунизовања обвезника

У 2016. години на територији Јужнобачког округа у 17.559 случајева није извршена апликација одређене дозе вакцине/ревакцине.

У 79,9% случајева разлози су немедицинске природе, а сваки пети обвезник је неимунизован неком од вакцина/ревакцина из медицинских разлога (табела бр. 86).

Табела бр. 86 Разлози неимунизовања обвезника на територији Јужнобачког округа у 2016. години

Разлози неимунизовања	Неимунизована лица	
	Број	%
Немедицински	14031	79,9
Медицински	3528	20,1
Укупно	17559	100,0

Као и током претходне године и током 2016. године, најчешћи немедицински разлог пропуштених имунизација је био недостатак вакцине са 62,8% учешћа у укупним немедицинским разлозима неимунизовања. Неодазивање на вакцинацију је било разлогом пропуштених имунизација у 28,7% случајева. Учешће одбијања вакцинације у укупним немедицинским разлозима неимунизовања је у односу на 2015. годину смањено за 4%, док је 339 деце (2,4%) неимунизовано због промене пребивалишта (табела бр. 87).

Табела бр. 87 Немедицински разлози неимунизовања обвезника на територији Јужнобачког округа у 2016. години

Разлози неимунизовања	Неимунизована лица	
	Број	%
Недостатак вакцине	8808	62,8
Неодазивање	4027	28,7
Одбијање вакцинације	857	6,1
Миграције	339	2,4
Укупно	14031	100,0

Медицинске контраиндикације учествују са 20,1% у укупном броју неимунизованих. Од укупног броја постављених медицинских контраиндикација, код 9,6% обвезника постављене су контраиндикације које нису биле у складу са важећим Правилником о имунизацији и начину заштите лековима (табела бр. 88).

Табела бр. 88 Медицински разлози неимунизовања обвезника на територији Јужнобачког округа у 2016. години

Разлози неимунизовања	Неимунизована лица	
	Број	%
Према Правилнику	3190	90,4
Нису у складу са Правилником	338	9,6
Укупно	3528	100,0

6.5.5. Имунизација по епидемиолошким индикацијама

Постекспозициона антитетанусна заштита

Упркос свим проблемима у снабдевању тетанус токсид вакцином, на територији читавог Јужнобачког округа су континуирано биле на располагању одређене количине вакцина за постекспозициону заштиту. За ове потребе у 2016. години је дато 33.300 доза вакцине и 10.116 доза хуманог антитетанусног имуноглобулина (ХТИг), (табела бр. 89).

Заштита против тетануса на територији Јужнобачког округа је спроведена код 24.067 особа. Примена једне дозе вакцине и хиперимуног гамаглобулина била је индикована код 12.852 особе. Потпуна пасивно-активна заштита била је индикована код 6.347 особа.

Табела бр. 89 Имунизација против тетануса повређених лица на територији Јужнобачког округа у 2016. години

Категорија пацијената	Број
Повређена лица	24067
Повређена лица која су потпуно вакцинисана/ревакцинисана а код којих је прошло више од 10 год.од последње примљене дозе вакцине (1 доза вакцине + ХТИг)	12852
Повређена лица која нису вакцинисана која су непотпуно вакцинисана или немају доказе о вакцинацији	11215
Лица којима су апликоване 3 дозе вакцине + ХТИг	6347
Лица која су ревакцинисана	6046
Лица којима је апликован ХТИг	10116

Имунизација против грипа

Дистрибуција вакцине против грипа за сезону 2016/2017. година извршена је у складу са плановима здравствених установа на територији Јужнобачког округа. Укупно је дистрибуирано 18.000 доза, што представља готово исти број планираних доза, као и за претходну сезону.

До краја 2016. године је потрошено 17.290 (96%) дозе вакцине против грипа.

Мања заинтересованост за имунизацију против грипа је једним делом последица и контрадикторних ставова о моновалентној вакцини која је коришћења у пандемијској сезони, али и јављања клинички блажих епидемија грипа у послепандемијском периоду.

Највећи број вакцинисаних у 2016. години су особе старије од 65 година и особе са клиничким индикацијама са заједничким учешћем од 85,6% у укупном броју вакцинисаних против грипа. За разлику од 2015. године, када је само 508 особа запослених у здравственим установама вакцинисано против грипа, током 2016. године, активном промоцијом имунизације од стране епидемиолога Института за јавно здравље Војводине међу здравственим радницима, број вакцинисаних је повећан два пута. Учешће вакцинисаних против грипа у јавним службама, установама социјалне заштите и геронтолошким центрима је 8% у укупном броју вакцинисаних против грипа (табела бр. 90).

Табела бр. 90 Имунизација против грипа на територији Јужнобачког округа у 2016. години

Индикација	Број вакцинисаних	%
Старији од 65 год.	8804	50,9
Клиничке индикације	6015	34,7
Здравствене установе	1107	6,4
Јавне службе	513	3,0
Установе социјалне заштите	511	3,0
Геронтолошки центри	340	2,0
Укупно вакцинисаних	17290	100,0

Имунизација против хепатитиса Б

У 2016. години на територији Јужнобачког округа против хепатитиса Б имунизовано је 843 експониране особе, што је за два пута више вакцинисаних него у 2015. години (табела бр. 91). У свим општинама највећи број имунизованих припада професионално експонираним особама или пацијентима на хемодијализи. Упркос свим проблемима у снабдевању хепатитис Б вакцином током претходних година, на територији читавог Јужнобачког округа континуирано су биле на располагању одређене количине ове вакцина за потребе постекспозиционе заштите.

Табела бр. 91 Имунизација против хепатитиса Б у 2016. години

Индикација	Број вакцинисаних	%
Здравствени радници	341	40,5
Хемодијализа	208	24,7
Ученици и студенти здравствене струке	171	20,3
Штићеници установа социјалне заштите	69	8,2
Новорођенчад ХБсАг+ мајки	24	2,8
Полни партнери ХБсАг+ особа	20	2,4
Интравенски корисници дрога	9	1,0
Инсулин зависни дијабетичари	1	0,1
Укупно вакцинисаних	843	100,0

6.5.6. Регистроване нежељене реакције после имунизације

Током 2016. године пријављено је 19 нежељених реакција после имунизације из шест домова здравља на територији Јужнобачког округа. Утврђено је девет тежих нежељених реакција након имунизације, а код шесторо деце је утврђена трајна контраиндикација за наставак имунизације. Значајно мањи број достављених пријава нежељених реакција током 2016. године, у односу на претходне године, последица је увођења комбиноване ПЕНТАКСИМ вакцине чиме је потиснут број нежељених реакција које су углавном биле узроковане применом високо реактогене ДТП вакцине (табела бр. 92).

Табела бр. 92 Регистроване нежељене реакције после имунизације по општинама Јужнобачког округа у 2016. години

Општина	Број пријављених реакција	Број утврђених тежих нежељених реакција	Број утврђених трајних контраиндикација
Нови Сад	12	8	2 (DT), 2 (Pentaksim), 1 (HB)
Врбас	2	1	1 (DT)
Жабалђ	2		
Темерин	1		
Бачка Паланка	1		
Бечеј	1		
Укупно	19	9	6

6.6.7. Дистрибуција и утрошак вакцина и имунобиолошких препарата

Током 2016. године, за редовно извештавање је планирано 12 извештаја (у сваком кварталу године по 3 извештаја), али је према захтевима Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ израђено и 22 ванредна извештаја о утрошку и залихама вакцина, све у циљу утврђивања стања залиха вакцина на вакциналним пунктовима, како би се спроводиле прерасподеле недостајућих доза вакцине. За територију јужнобачког округа укупно је преузето 172.828 доза вакцине. Због нередовне испоруке готово свакодневно су вршене прерасподеле вакцина како на нивоу округа тако и у међу здравственим установама у Републици Србији. Ова пракса присутна је још од 2013. године. И поред изузетних напора координатора за имунизацију на свим нивоима није било могуће обезбедити довољне количине вакцина за континуирану имунизацију, у периоду 2013-2016. године.

ЗАКЉУЧАК

У условима ниског обухвата имунизацијом, због све чешћег одбијања имунизације под утицајем све интензивније антивакциналне кампање, нередовних и недовољних испорука предвиђених вакцина, постојања неусаглашености одређених Закона у вези са имунизацијом и правима пацијената, мањкавости у спровођењу инспекцијског надзора над применом Закона којим је регулисана област имунизације, али и истовремене агломерације миграторних и тешко доступних популационих група, опасност од импортовања и ширења вакцинама предупредивих заразних болести на територији Јужнобачког округа је велика, која се не може неутралисати досадашњом праксом превазилажења проблема.

Овај проблем мора бити препознат, пре свих, од стране носиоца активности у спровођењу и надзору над имунизацијом и ресорних Министарстава.

7. ЗДРАВСТВЕНА ИСПРАВНОСТ ВОДЕ ЗА ПИЋЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ЈУЖНОБАЧКОГ УПРАВНОГ ОКРУГА ТОКОМ 2016. ГОДИНЕ

У табелама број 93 и 94 приказани су збирни подаци Института за јавно здравље Војводине који се односе на здравствену исправност **пречишћене хлорисане воде за пиће** са територије Јужнобачког управног округа.

Табела бр. 93 Микробиолошка исправност пречишћене хлорисане воде за пиће са територије Јужнобачког управног округа током 2016. године

Насеље	Укупан број узорак	Број исправних узорак	Процент исправних узорак	Број неисправних узорак	Процент неисправних узорак
Град Нови Сад, Петроварадин, Каћ, Ковиљ, Будисава, Ченеј, Кисач, Степановићево, Руменка, Ветерник, Футог, Сремски Карловци, Сремска Каменица, Буковац, Лединци и Стари Лединци	6.588	6.300	95,63	288	4,37
Беоцин-град, Беоцин-село, Раковац и Черевих	48	42	87,50	6	12,50
Бечеј	177	170	96,05	7	3,95
Бачка Паланка	250	242	96,80	8	3,20
Деспотово*	12	11	91,67	1	8,33
Врбас	217	189	87,10	28	12,90
Надаљ**	32	27	84,38	5	15,63
УКУПНО	7.324	6.981	95,32	343	4,68

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 94 Физичко-хемијска исправност пречишћене хлорисане воде за пиће са територије Јужнобачког управног округа током 2016. године

Насеље	Укупан број узорак	Број исправних узорак	Процент исправних узорак	Број неисправних узорак	Процент неисправних узорак
Град Нови Сад, Петроварадин, Каћ, Ковиљ, Будисава, Ченеј, Кисач, Степановићево, Руменка, Ветерник, Футог, Сремски Карловци, Сремска Каменица, Буковац, Лединци и Стари Лединци	6.588	6.458	98,03	130	1,97
Беоцин-град, Беоцин-село, Раковац и Черевих	48	43	89,58	5	10,42
Бечеј	177	176	99,44	1	0,56
Бачка Паланка	250	250	100,00	0	0,00
Деспотово*	12	11	91,67	1	8,33
Врбас	217	210	96,77	7	3,23
Надаљ**	32	26	81,25	6	18,75
УКУПНО	7.324	7.174	97,95	150	2,05

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

* Од јула 2016. године ради постројење за пречишћавање воде за пиће у Деспотову (у оквиру ЈКП Комуналпројект из Бачке Паланке), као мали водовод капацитета мањег од 5000 ЕС

** Од априла 2016. године ради постројење за пречишћавање воде за пиће у Надаљу (у оквиру ЈКП Градитељ из Србобрана), као мали водовод капацитета мањег од 5000 ЕС

У табелама број 95 и 96 приказани су збирни подаци Института за јавно здравље Војводине који се односе на здравствену исправност **непречишћене хлорисане воде за пиће** из комуналних водовода са територије Јужнобачког управног округа.

Табела бр. 95 Микробиолошка исправност непречишћене хлорисане воде за пиће из комуналних водовода са територије Јужнобачког управног округа током 2016. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
Темерин	75	73	97,33	2	2,67
Бачки Јарак	72	71	98,61	1	1,39
Сириг	48	48	100,00	0	0,00
Челарево	57	53	92,98	4	7,02
Товаришево	11	5	45,45	6	54,55
Бач	47	14	29,79	33	70,21
Селенча	42	18	42,86	24	57,14
Вајска	33	8	24,24	25	75,76
Бођани	36	10	27,78	26	72,22
Плавна	25	15	60,00	10	40,00
Бачко Ново Село	23	21	91,30	2	8,70
Шајкаш	24	9	37,50	15	62,50
Бачки Маглић	25	11	44,00	14	56,00
Жабалъ	72	62	86,11	10	13,89
Кулпин	24	18	75,00	6	25,00
Бачки Петровац	25	19	76,00	6	24,00
Бегеч	30	14	46,67	16	53,33
Гложан	24	20	83,33	4	16,67
Мошорин	23	19	82,61	4	17,39
Гајдобра	6	2	33,33	4	66,67
Чуруг	72	65	90,28	7	9,72
Баноштор	3	2	66,67	1	33,33
Сусек	19	15	78,95	4	21,05
Нова Гајдобра	17	7	41,18	10	58,82
Змајево	24	24	100,00	0	0,00
Ђурђево	72	71	98,61	1	1,39
Куцура	24	22	91,67	2	8,33
Савино Село	24	12	50,00	12	50,00
Равно Село	24	16	66,67	8	33,33
Бачко Добро Поље	25	25	100,00	0	0,00
Гардиновци	12	7	58,33	5	41,67
Вилово	22	15	68,18	7	31,82
Лок	12	6	50,00	6	50,00
Визић	13	12	92,31	1	7,69
Нештин	24	23	95,83	1	4,17
Свилош	24	22	91,67	2	8,33
Грабово	19	11	57,89	8	42,11
Госпођинци	41	30	73,17	11	26,83
Радичевић	12	12	100,00	0	0,00
Пољаница	12	11	91,67	1	8,33
Бачко Градиште	12	12	100,00	0	0,00
Милешево	12	11	91,67	1	8,33
Србобран	72	64	88,89	8	11,11
Турија	37	34	91,89	3	8,11
УКУПНО	1.350	1.039	76,96	311	23,04

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 96 Физичко-хемијска исправност непречишћене хлорисане воде за пиће из комуналних водовода са територије Јужнобачког управног округа током 2016. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
Темерин	53	0	0,00	53	100,00
Бачки Јарак	50	0	0,00	50	100,00
Сириг	37	8	21,62	29	78,38
Челарево	57	0	0,00	57	100,00
Товаришево	11	0	0,00	11	100,00
Бач	12	0	0,00	12	100,00
Селенча	14	0	0,00	14	100,00
Вајска	12	0	0,00	12	100,00
Бођани	12	0	0,00	12	100,00
Плавна	12	0	0,00	12	100,00
Бачко Ново Село	11	0	0,00	11	100,00
Шајкаш	24	11	45,83	13	54,17
Бачки Маглић	12	0	0,00	12	100,00
Жабалъ	72	0	0,00	72	100,00
Кулпин	24	0	0,00	24	100,00
Бачки Петровац	25	0	0,00	25	100,00
Бегеч	30	8	26,67	22	73,33
Гложан	24	0	0,00	24	100,00
Мошорин	23	19	82,61	4	17,39
Гајдобра	6	0	0,00	6	100,00
Чуруг	72	0	0,00	72	100,00
Баноштор	-	-	-	-	-
Сусек	19	0	0,00	19	100,00
Нова Гајдобра	17	0	0,00	17	100,00
Змајево	24	0	0,00	24	100,00
Ђурђево	72	0	0,00	72	100,00
Куцура	24	1	4,17	23	95,83
Савино Село	24	0	0,00	24	100,00
Равно Село	24	0	0,00	24	100,00
Бачко Добро Поље	25	0	0,00	25	100,00
Гардиновци	12	0	0,00	12	100,00
Вилово	22	22	100,00	0	0,00
Лок	12	0	0,00	12	100,00
Визић	13	3	23,08	10	76,92
Нештин	24	23	95,83	1	4,17
Свилош	24	16	66,67	8	33,33
Грабово	19	4	21,05	15	78,95
Госпођинци	38	0	0,00	38	100,00
Радичевић	12	0	0,00	12	100,00
Пољаница	12	1	8,33	11	91,67
Бачко Градиште	12	0	0,00	12	100,00
Милешево	12	0	0,00	12	100,00
Србобран	72	7	9,72	65	90,28
Турија	37	0	0,00	37	100,00
УКУПНО	1.143	123	10,76	1.020	89,24

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

У табелама број 97 и 98 приказани су подаци Института за јавно здравље Војводине који се односе на здравствену исправност **непречишћене воде за пиће** из комуналних водовода, са изворишта, водозахвата, црпних станица и у насељима која имају централне водоводе, али се вода нити пречишћава нити редовно дезинфикује са територије Јужнобачког управног округа током 2016. године.

Табела бр. 97 Микробиолошка исправност непречишћене воде за пиће из комуналних водовода, са изворишта, водозахвата, црпних станица и у насељима која имају централне водоводе, али се вода нити пречишћава нити редовно дезинфикује са територије Јужнобачког управног округа током 2016. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
Бачко Петрово Село	24	10	41,67	14	58,33
Бачко Градиште	13	11	84,62	2	15,38
Пољаница	12	10	83,33	2	16,67
Радичевић	12	12	100,00	0	0,00
Милешево	12	11	91,67	1	8,33
Беочин (бунар, извориште, фабрика воде)	1	1	100,00	0	0,00
Бачка Паланка (водозахвати, фабрика воде)	49	48	97,96	1	2,04
Врбас (водозахвати, фабрика воде)	36	23	63,89	13	36,11
Силбаш	25	3	12,00	22	88,00
Параге	22	4	18,18	18	81,82
Пивнице	25	5	20,00	20	80,00
Челарево	6	6	100,00	0	0,00
Товаришево	13	7	53,85	6	46,15
Обровац	17	14	82,35	3	17,65
Младеново	24	23	95,83	1	4,17
Бачки Маглић	2	2	100,00	0	0,00
Гајдобра	31	18	58,06	13	41,94
Баноштор	3	3	100,00	0	0,00
Сусек	15	14	93,33	1	6,67
Нова Гајдобра	7	6	85,71	1	14,29
Змајево	12	9	75,00	3	25,00
Куцура	12	12	100,00	0	0,00
Савино Село	13	13	100,00	0	0,00
Равно Село	12	6	50,00	6	50,00
Бачко Добро Поље	13	13	100,00	0	0,00
УКУПНО	408	25	6,13	383	93,87

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 98 Физичко-хемијска исправност непречишћене воде за пиће из комуналних водовода, са изворишта, водозавата, црпних станица и у насељима која имају централне водоводе, али се вода нити пречишћава нити редовно дезинфикује са територије Јужнобачког управног округа током 2016. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
Бачко Петрово Село	24	0	0,00	24	100,00
Бачко Градиште	12	1	8,33	11	91,67
Пољаница	12	0	0,00	12	100,00
Радичевић	12	0	0,00	12	100,00
Милешево	12	0	0,00	12	100,00
Беочин (бунар, извориште, фабрика воде)	1	0	0,00	1	100,00
Бачка Паланка (водозавати, фабрика воде)	49	8	16,33	41	83,67
Врбас (водозавати, фабрика воде)	36	10	27,78	26	72,22
Силбаш	25	0	0,00	25	100,00
Параге	22	0	0,00	22	100,00
Пивнице	25	0	0,00	25	100,00
Челарево	6	0	0,00	6	100,00
Товаришево	13	0	0,00	13	100,00
Обровац	17	0	0,00	17	100,00
Младеново	24	1	4,17	23	95,83
Бачки Маглић	-	-	-	-	-
Гајдобра	31	0	0,00	31	100,00
Баноштор	3	3	100,00	0	0,00
Сусек	15	0	0,00	15	100,00
Нова Гајдобра	7	0	0,00	7	100,00
Змајево	12	0	0,00	12	100,00
Куцура	12	5	41,67	7	58,33
Савино Село	13	0	0,00	13	100,00
Равно Село	12	0	0,00	12	100,00
Бачко Добро Поље	13	0	0,00	13	100,00
УКУПНО	408	28	6,86	380	93,14

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

У табелама број 99 и 100 приказани су подаци Института за јавно здравље Војводине који се односе на здравствену исправност **непречишћене воде за пиће** са јавних бунара, извора и каптажа (појединачних водних извора који нису на водоводној мрежи) са територије Јужнобачког управног округа током 2016. године.

Табела бр. 99 Микробиолошка исправност непречишћене воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа (појединачних водних извора који нису на водоводној мрежи) са територије Јужнобачког управног округа током 2016. године

Насеље	Укупан број узорача	Број исправних узорача	Процент исправних узорача	Број неисправних узорача	Процент неисправних узорача
Визић, јавна чесма, изворска вода	12	12	100,00	0	0,00
Темерин - "извор код Каде"	12	12	100,00	0	0,00
Бечеј - артешки бунар на Петровоселском путу	5	3	60,00	2	40,00
Бечеј - артешки бунар у Уроша Предића	1	1	100,00	0	0,00
Бечеј - артешки бунар на Тргу ослобођења	5	1	20,00	4	80,00
Бечеј - артешки бунар на углу Главне и Републиканске	2	1	50,00	1	50,00
Србобран - "Жути бунар"	1	1	100,00	0	0,00
Бегеч - артешки бунар у центру	2	2	100,00	0	0,00
Бунар на Лиману IV, Улица 1300 каплара бб, Нови Сад	12	12	100,00	0	0,00
Бунар на углу Народног фронта и Шекспирове улице, Лиман III, Нови Сад	12	12	100,00	0	0,00
Бунар код СПЕНС-а, Булевар цара Лазара бб, Нови Сад	11	0	0,00	11	100,00
Бунар "Снежна Марија" (код Текија), путни правац Петроварадин - Сремски Карловци	12	4	33,33	8	66,67
Бунар на Рибарском Острву, код ресторана	4	1	25,00	3	75,00
Бунар на Рибарском Острву "испред удружења риболоваца", код споменика "Хигијенски завод и удружење риболоваца", Нови Сад	12	0	0,00	12	100,00
Бунар у Улици Алберта Томе бб, Нови Сад	10	10	100,00	0	0,00
Бунар у Улици Јожефа Марчока бб, Нови Сад	12	11	91,67	1	8,33
Бунар у Балзаковој улици (испред броја 62), Нови Сад	12	12	100,00	0	0,00
Каптирани извор "Кумпула" (у шуми), Буковац	7	5	71,43	2	28,57
Извор у Изворској улици, Буковац	12	3	25,00	9	75,00
Извор "Вилина вода" у шуми, Буковац	7	1	14,29	6	85,71
Преливна чесма у Улици кнеза Михаила (испред броја 22) (Бивша Улица 7-ог јула), Сремска Каменица	12	5	41,67	7	58,33
Бунар "Ружин венац", Улица Ружин венац, Парагово, Сремска Каменица	12	5	41,67	7	58,33
Каптирани извор испод моста "Слободе", Сремска Каменица	11	1	9,09	10	90,91
Јавна чесма код Месне заједнице, Стари Лединци, Улица Вука Караџића, преко пута броја 98	12	0	0,00	12	100,00
Јавна чесма код Цркве, Стари Лединци, Улица Вука Караџића бб	12	0	0,00	12	100,00
Јавна чесма у Улици Лукијана Мушицког бб, Стари Лединци	12	0	0,00	12	100,00
Извор "Звечан", Стари Лединци (у шуми)	12	8	66,67	4	33,33
Артешки бунар "Логор" (Света Петка), Лединци	12	12	100,00	0	0,00
УКУПНО	258	135	52,33	123	47,67

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 100 Физичко-хемијска исправност непречишћене воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа (појединачних водних извора који нису на водоводној мрежи) са територије Јужнобачког управног округа током 2016. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
Визић, јавна чесма, изворска вода	12	12	100,00	0	0,00
Темерин - "извор код Каде"	5	0	0,00	5	100,00
Бечеј - артешки бунар на Петровоселском путу	-	-	-	-	-
Бечеј - артешки бунар у Уроша Предића	-	-	-	-	-
Бечеј - артешки бунар на Тргу ослобођења	-	-	-	-	-
Бечеј - артешки бунар на углу Главне и Републиканске	-	-	-	-	-
Србобран - "Жути бунар"	1	0	0,00	1	100,00
Бегеч - артешки бунар у центру	2	0	0,00	2	100,00
Бунар на Лиману IV, Улица 1300 каплара бб, Нови Сад	12	0	0,00	12	100,00
Бунар на углу Народног фронта и Шекспирове улице, Лиман III, Нови Сад	12	0	0,00	12	100,00
Бунар код СПЕНС-а, Булевар цара Лазара бб, Нови Сад	11	0	0,00	11	100,00
Бунар "Снежна Марија" (код Текија), путни правац Петроварадин - Сремски Карловци	12	3	25,00	9	75,00
Бунар на Рибарском Острву, код ресторана	4	0	0,00	4	100,00
Бунар на Рибарском Острву "испред удружења риболоваца", код споменика "Хигијенски завод и удружење риболоваца", Нови Сад	12	0	0,00	12	100,00
Бунар у Улици Алберта Томе бб, Нови Сад	10	0	0,00	10	100,00
Бунар у Улици Јожефа Марчока бб, Нови Сад	12	0	0,00	12	100,00
Бунар у Балзаковој улици (испред броја 62), Нови Сад	12	0	0,00	12	100,00
Каптирани извор "Кумпула" (у шуми), Буковац	7	7	100,00	0	0,00
Извор у Изворској улици, Буковац	12	1	8,33	11	91,67
Извор "Вилина вода" у шуми, Буковац	7	7	100,00	0	0,00
Преливна чесма у Улици кнеза Михаила (испред броја 22) (Бивша Улица 7-ог јула), Сремска Каменица	12	11	91,67	1	8,33
Бунар "Ружин венац", Улица Ружин венац, Парагово, Сремска Каменица	12	11	91,67	1	8,33
Каптирани извор испод моста "Слободе", Сремска Каменица	11	6	54,55	5	45,45
Јавна чесма код Месне заједнице, Стари Лединци, Улица Вука Караџића, преко пута броја 98	12	12	100,00	0	0,00
Јавна чесма код Цркве, Стари Лединци, Улица Вука Караџића бб	12	12	100,00	0	0,00
Јавна чесма у Улици Лукијана Мушицког бб, Стари Лединци	12	12	100,00	0	0,00
Извор "Звечан", Стари Лединци (у шуми)	12	12	100,00	0	0,00
Артешки бунар "Логор" (Света Петка), Лединци	12	1	8,33	11	91,67
УКУПНО	238	107	44,96	131	55,04

У табелама број 101 и 102 приказани су подаци Института за јавно здравље Војводине који се односе на здравствену исправност **воде за пиће из "еко-чесми"** са територије Јужнобачког управног округа током 2016. године.

Табела бр. 101 Микробиолошка исправност непречишћене воде за пиће из "еко-чесми" са територије Јужнобачког управног округа током 2016. године

Насеље	Укупан број узорак	Број исправних узорак	Процент исправних узорак	Број неисправних узорак	Процент неисправних узорак
Надаљ, еко-чесма	1	1	100,00	0	0,00
Силбаш, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Обровац / Дунавска бб	2	2	100,00	0	0,00
Обровац / Вељка Влаховића бб	2	2	100,00	0	0,00
Пивнице, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Параге, еко-чесма	11	11	100,00	0	0,00
Бачко Добро Поље, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Змајево, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Равно Село, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Равно Село, "нова еко-чесма" 2, Лоле Рибара бб	4	3	75,00	1	25,00
Савино Село, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Куцура, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Бачки Маглић / Еко-чесма 1	12	12	100,00	0	0,00
Кулпин, еко-чесма	13	9	69,23	4	30,77
Младеново, Еко-чесма у ОШ "Бранко Ћопић"	7	5	71,43	2	28,57
Младеново / Еко-чесма у Улици Младена Стојановића	12	12	100,00	0	0,00
Бачки Петровац / еко-чесма на пијаци	12	11	91,67	1	8,33
Бачки Петровац / еко-чесма број 2	11	10	90,91	1	9,09
Товаришево, еко-чесма, Маршала Тита бб	4	4	100,00	0	0,00
Карађорђево, еко-чесма	1	1	100,00	0	0,00
УКУПНО	176	162	92,05	14	7,95

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 102 Физичко-хемијска исправност непречишћене воде за пиће из "еко-чесми" са територије Јужнобачког управног округа током 2016. године

Насеље	Укупан број узорак	Број исправних узорак	Процент исправних узорак	Број неисправних узорак	Процент неисправних узорак
Надаљ, еко-чесма	1	1	100,00	0	0,00
Силбаш, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Обровац / Дунавска бб	2	2	100,00	0	0,00
Обровац / Вељка Влаховића бб	2	2	100,00	0	0,00
Пивнице, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Параге, еко-чесма	11	11	100,00	0	0,00
Бачко Добро Поље, еко-чесма	12	8	66,67	4	33,33
Змајево, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Равно Село, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Равно Село, "нова еко-чесма" 2, Лоле Рибара бб	4	4	100,00	0	0,00
Савино Село, еко-чесма	14	11	78,57	3	21,43
Куцура, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Бачки Маглић / Еко-чесма 1	12	12	100,00	0	0,00
Кулпин, еко-чесма	13	10	76,92	3	23,08
Младеново, Еко-чесма у ОШ "Бранко Ћопић"	7	7	100,00	0	0,00
Младеново / Еко-чесма у Улици Младена Стојановића	12	1	8,33	11	91,67
Бачки Петровац / еко-чесма на пијаци	12	4	33,33	8	66,67
Бачки Петровац / еко-чесма број 2	11	7	63,64	4	36,36
Товаришево, еко-чесма, Маршала Тита бб	4	4	100,00	0	0,00
Карађорђево, еко-чесма	1	1	100,00	0	0,00
УКУПНО	178	143	80,34	35	19,66

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

У табелама број 103 и 104 приказани су микробиолошка и физичко-хемијска исправност узорака воде за пиће у Јужнобачком управном округу током 2016. године, доступних крајњем потрошачу, разврстана према томе да ли је вода доступна крајњем потрошачу пречишћена и дезинфикована, дезинфикована без пречишћавања или је потрошач користи без било каквог претходног третмана.

Табела бр. 103 Микробиолошка исправност узорака воде за пиће у Јужнобачком управном округу током 2016. године

Вода за пиће	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
Пречишћена хлорисана вода	7.324	7.119	97,20	205	2,80
Непречишћена хлорисана вода	1.350	1.039	76,96	311	23,04
Непречишћена вода	411	284	69,10	127	30,90
Јавни бунари / извори / каптаже	258	135	52,33	123	47,67
Еко-чесме	176	162	92,05	14	7,95
УКУПНО	9.519	8.739	91,81	780	8,19

Табела бр. 104 Физичко-хемијска исправност узорака воде за пиће у Јужнобачком управном округу током 2016. године

Вода за пиће	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
Пречишћена хлорисана вода	7.324	7.174	97,95	150	2,05
Непречишћена хлорисана вода	1.143	123	10,76	1.020	89,24
Непречишћена вода	408	28	6,86	380	93,14
Јавни бунари / извори / каптаже	238	107	44,96	131	55,04
Еко-чесме	178	143	80,34	35	19,66
УКУПНО	9.291	7.575	81,53	1.716	18,47

У табелама 105-112 приказани су микробиолошка и физичко-хемијска исправност узорка воде за пиће у Јужнобачком управном округу током периода 2012-2016. године, доступних крајњем потрошачу, разврстана према томе да ли је вода доступна крајњем потрошачу пречишћена и дезинфикована, дезинфикована без пречишћавања, непречишћена без третмана, да ли је из јавног бунара / извора / каптаже који није на водоводној мрежи или је из "еко-чесме".

Табела бр. 105 Микробиолошка исправност пречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2012-2016. године

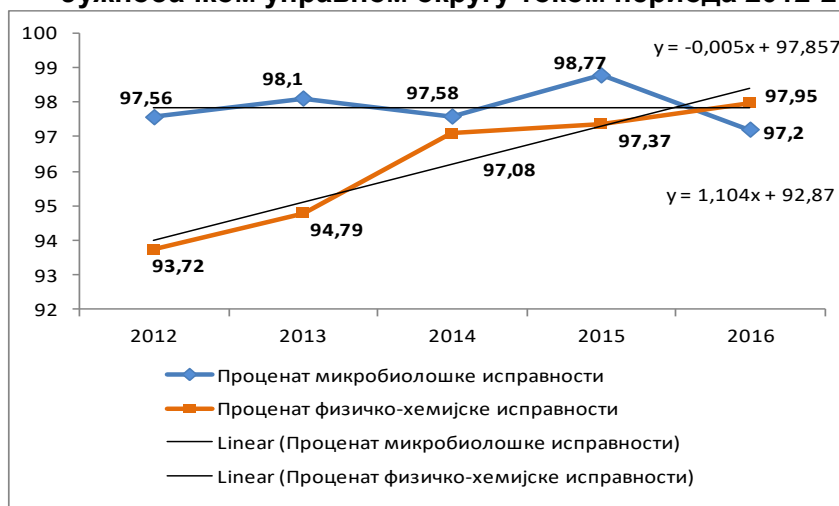
Пречишћена хлорисана вода за пиће	Укупан број узорка	Број исправних узорка	Процент исправних узорка	Број неисправних узорка	Процент неисправних узорка
2012	7.090	6.917	97,56	173	2,44
2013	7.259	7.121	98,10	138	1,90
2014	7.237	7.062	97,58	175	2,42
2015	7.297	7.207	98,77	90	1,23
2016	7.324	7.119	97,20	205	2,80
УКУПНО	36.207	35.426	97,84	781	2,16

Табела бр. 106 Физичко-хемијска исправност пречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2012-2016. године

Пречишћена хлорисана вода за пиће	Укупан број узорка	Број исправних узорка	Процент исправних узорка	Број неисправних узорка	Процент неисправних узорка
2012	7.091	6.646	93,72	445	6,28
2013	7.260	6.882	94,79	378	5,21
2014	7.237	7.026	97,08	211	2,92
2015	7.295	7.103	97,37	192	2,63
2016	7.324	7.174	97,95	150	2,05
УКУПНО	36.207	34.831	96,20	1.376	3,80

На основу података током петогодишњег периода 2012-2016. године, линеарни тренд показује пад процента микробиолошке и пораст физичко-хемијске исправности узорка пречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу (графикон бр. 8)

Графикон бр. 8 Линеарни тренд микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорка пречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током периода 2012-2016. године

Табела бр. 107 Микробиолошка исправност непречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2012-2016. године

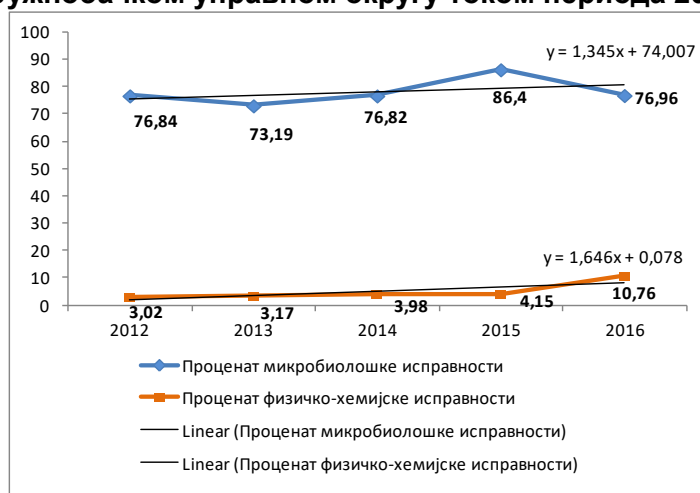
Непречишћена хлорисана вода за пиће	Укупан број узорка	Број исправних узорка	Процент исправних узорка	Број неисправних узорка	Процент неисправних узорка
2012	1.166	896	76,84	270	23,16
2013	1.384	1.013	73,19	371	26,81
2014	1.152	885	76,82	267	23,18
2015	1.243	1.074	86,40	169	13,60
2016	1.350	1.039	76,96	311	23,04
УКУПНО	6.295	4.907	77,95	1.388	22,05

Табела бр. 108 Физичко-хемијска исправност непречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2012-2016. године

Непречишћена хлорисана вода за пиће	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2012	729	22	3,02	707	96,98
2013	1.105	35	3,17	1070	96,83
2014	880	35	3,98	845	96,02
2015	987	41	4,15	946	95,85
2016	1.143	123	10,76	1.020	89,24
УКУПНО	4.844	256	5,28	4.588	94,72

На основу података током петогодишњег периода 2012-2016. године, линерани тренд показује пораст процента микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорака непречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу (графикон бр. 9)

Графикон бр. 9 Линерани тренд микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорака непречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током периода 2012-2016. године

**Табела бр. 109 Микробиолошка исправност непречишћене воде за пиће у
Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2012-
2016. године**

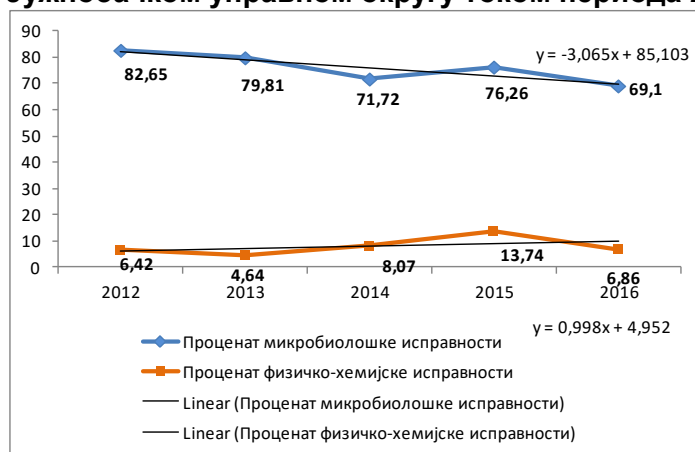
Непречишћена вода за пиће	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2012	317	262	82,65	55	17,35
2013	312	249	79,81	63	20,19
2014	488	350	71,72	138	28,28
2015	535	408	76,26	127	23,74
2016	411	284	69,10	127	30,90
УКУПНО	2.063	1.553	75,28	510	24,72

**Табела бр. 110 Физичко-хемијска исправност непречишћене воде за пиће у
Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2012-
2016. године**

Непречишћена вода за пиће	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2012	358	23	6,42	335	93,58
2013	302	14	4,64	288	95,36
2014	483	39	8,07	444	91,93
2015	524	72	13,74	452	86,26
2016	408	28	6,86	380	93,14
УКУПНО	2.075	176	8,48	1.899	91,52

На основу података током петогодишњег периода 2012-2016. године, линерани тренд показује пад процента микробиолошке и пораст процента физичко-хемијске исправности узорака непречишћене воде за пиће у Јужнобачком управном округу (графикон бр 10)

Графикон бр. 10 Линерани тренд микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорка непречишћене воде за пиће у Јужнобачком управном округу током периода 2012-2016. године

Табела бр. 111 Микробиолошка исправност воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2012-2016. године

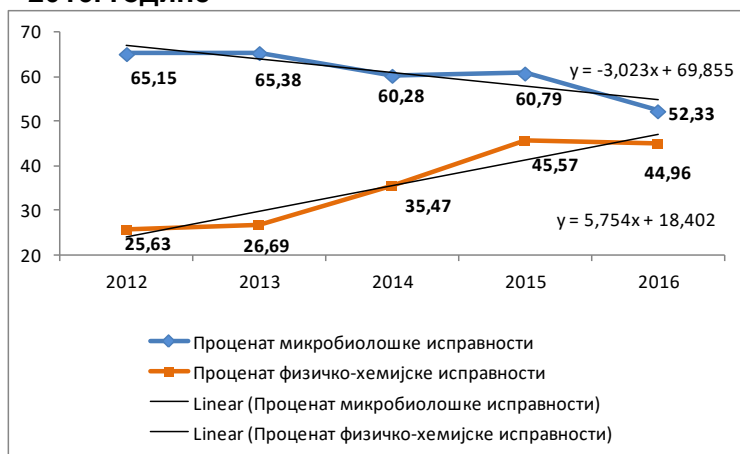
Јавни бунари / извори / каптаже	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2012	330	215	65,15	115	34,85
2013	260	170	65,38	90	34,62
2014	282	170	60,28	112	39,72
2015	278	169	60,79	109	39,21
2016	258	135	52,33	123	47,67
УКУПНО	1.408	859	61,01	549	38,99

Табела бр. 112 Физичко-хемијска исправност воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2012-2016. године

Јавни бунари / извори / каптаже	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2012	277	71	25,63	206	74,37
2013	236	63	26,69	173	73,31
2014	234	83	35,47	151	64,53
2015	237	108	45,57	129	54,43
2016	238	107	44,96	131	55,04
УКУПНО	1.222	432	35,35	790	64,65

На основу података током петогодишњег периода 2012-2016. године, линерани тренд показује пад процента микробиолошке и пораст процента физичко-хемијске исправности узорака воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа у Јужнобачком управном округу (графикон бр. 11)

Графикон бр. 11 Линерани тренд микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорака воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа у Јужнобачком управном округу током периода 2012-2016. године

Табела бр. 113 Микробиолошка исправност воде за пиће са еко-чесми у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2012-2016. године

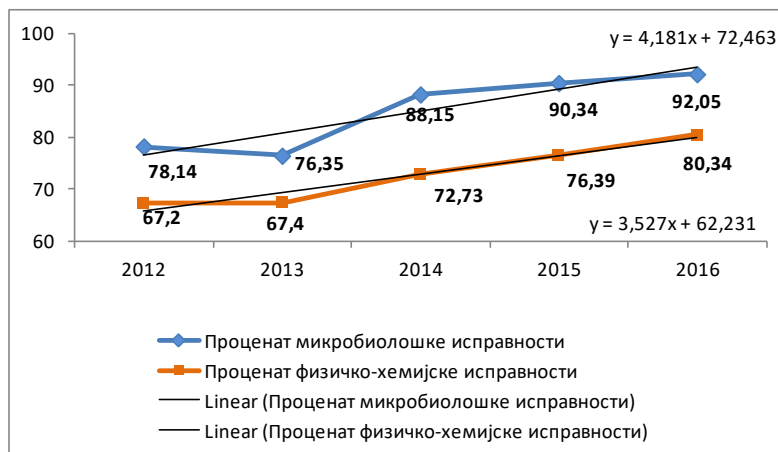
Еко-чесме	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2012	215	168	78,14	47	21,86
2013	203	155	76,35	48	23,65
2014	211	186	88,15	25	11,85
2015	145	131	90,34	14	9,66
2016	176	162	92,05	14	7,95
УКУПНО	950	802	84,42	148	15,58

Табела бр. 114 Физичко-хемијска исправност воде за пиће са еко-чесми у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2012-2016. године

Еко-чесме	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2012	189	127	67,20	62	32,80
2013	181	122	67,40	59	32,60
2014	198	144	72,73	54	27,27
2015	144	110	76,39	34	23,61
2016	178	143	80,34	35	19,66
УКУПНО	890	646	72,58	244	27,42

На основу података током петогодишњег периода 2012-2016. године, линерани тренд показује пораст процента микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорака воде за пиће са еко-чесми у Јужнобачком управном округу (графикон бр. 12)

Графикон бр. 12 Линерани тренд микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорака воде за пиће са еко-чесми у Јужнобачком управном округу током периода 2012-2016. године

8. КОНТРОЛА ЗДРАВСТВЕНЕ ИСПРАВНОСТИ НАМИРНИЦА НАМЕЊЕНИХ ЈАВНОЈ ПОТРОШЊИ

Контрола здравствене исправности намирница при увозу, у домаћој производњи и промету обавља се у складу са одредбама Закона о безбедности хране, Сл. гласник РС број 41/09. У складу са одредбама наведеног закона, у надлежности министарства задуженог за послове здравља је контрола безбедности дијететских производа, као што су почетне и прелазне формуле за одојчад, храна за одојчад и малу децу, храна за особе на дијети за мршављење, храна за посебне медицинске намене, храна за особе интолерантне на глутен, замене за со за људску исхрану и додаци исхрани (дијететски суплементи).

У периоду од 2012. до 2016. године, Министарство здравља Републике Србије није обезбедило буџетска средства за реализацију програма мониторинга безбедности хране и предмета опште употребе из своје надлежности.

У овај извештај укључени су резултати лабораторијских анализа Института за јавно здравље Војводине добијени у оквиру контроле хране и предмета опште употребе при увозу од стране Граничне санитарне инспекције Министарства здравља, као и резултати контроле хране из надлежности министарства надлежног за послове здравља и предмета опште употребе које су субјекти у пословању храном и предметима опште употребе доставили на анализу у оквиру самоконтроле. Резултати других лабораторија овлашћених од стране Министарства здравља Републике Србије да обављају контролу здравствене исправности горе наведених група намирница нису укључени у овај извештај. У овај извештај такође нису укључени резултати контроле безбедности оних намирница чији надзор обавља Министарство пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде Републике Србије преко овлашћених лабораторија.

8.1 РЕЗУЛТАТИ МИКРОБИОЛОШКЕ И ФИЗИЧКО-ХЕМИЈСКЕ КОНТРОЛЕ УЗОРАКА НАМИРНИЦА

Током 2016. године микробиолошка исправност намирница контролисана је у 208 узорака хране из домаћег промета и 81 узорака хране узетих приликом контроле увоза. Добијени резултати су показали да су 23 (11,1%) узорака хране пореклом из домаћег промета било неисправно, док је само 1 (1,2%) узорак хране пореклом из увоза био микробиолошки неисправан. Најчешћи разлози микробиолошке неисправности узорака хране су били утврђен повећан број аеробних мезофилних микроорганизама који формирају колоније, као и присуство плесни и квасаца.

Хемијски параметри контроле здравствене исправности проверени су у 222 узорка хране пореклом из домаћег промета, односно у 207 узорака хране који су контролисани приликом увоза. Добијени резултати су показали да је хемијска неисправност утврђена у 14 (6,3%) узорака хране пореклом из домаћег промета, односно у 1 (0,5%) узорака хране који су контролисани приликом увоза. Најчешћи разлог физичко-хемијске неисправности хране било је утврђено присуство олова, живе, арсена, кадмијума и измењеног састава у односу на декларисане вредности.

Током 2016. године контролисана је микробиолошка и физичко-хемијска исправност 12 узорака флашираних вода домаћег порекла и 3 узорка флашираних вода из увоза. Утврђена је микробиолошка неисправност једног узорка флаширане воде домаћег порекла услед утврђеног присуства микроорганизама *Pseudomonas aeruginosa* и измењених сензорских особина.

Током 2016. године обављена је контрола микробиолошке исправности 111 узорака предмета опште употребе домаћег порекла и 98 узорака ПОУ из увоза. Добијени резултати су показали да је микробиолошка неисправност утврђена у укупно 7 (6,3%)

узорака ПОУ домаћег порекла, док у узорцима ПОУ из увоза није утврђена микробиолошка неисправност. Најчешћи разлог микробиолошке неисправности предмета опште употребе домаћег порекла је било утврђено присуство повећаног укупног броја аеробних мезофилних микроорганизама.

Током 2016. године обављена је контрола физичко-хемијске исправности 246 узорка предмета опште употребе домаћег порекла и 312 узорка ПОУ из увоза. Добијени резултати су показали да је физичко-хемијска неисправност утврђена у укупно 24 (9,8%) ПОУ домаћег порекла и 15 (4,8%) узорака ПОУ из увоза. Најчешћи разлози физичко-хемијске неисправности предмета опште употребе били су утврђено присуство повећане концентрације метала и неметала, повећана миграција, измењене сензорске карактеристике и неусклађеност декларација.

Приказ броја узорака током петогодишњег периода (2012-2016. година) дат је у табелама бр. 115, 116 и 117.

Табела бр. 115 Микробиолошка и физичко-хемијска исправност узорака хране у Јужнобачком округу у периоду 2012- 2016. година

Година	Микробиолошка исправност				Физичко-хемијска исправност			
	Домаћи промет		Увоз		Домаћи промет		Увоз	
	Укупан број узорака	Број (%) неисправних узорака	Укупан број узорака	Број (%) неисправних узорака	Укупан број узорака	Број (%) неисправних узорака	Укупан број узорака	Број (%) неисправних узорака
	2012	245	2 (0,8)	364	14 (3,8)	268	17 (6,3)	423
2013	232	12 (5,2)	87	4 (4,6)	252	14 (5,6)	177	1 (0,6)
2014	62	9 (14,5)	108	17 (15,7)	89	15 (16,9)	162	1 (0,6)
2015	88	7 (8,0)	145	3 (2,1)	127	8 (6,3)	214	1 (0,5)
2016	208	23 (11,1)	81	1 (1,2)	221	14 (6,3)	207	1 (0,5)

Табела бр. 116 Микробиолошка и физичко-хемијска исправност узорака флаширане воде у Јужнобачком округу у периоду 2012- 2016. година

Година	Микробиолошка исправност				Физичко-хемијска исправност			
	Домаћи промет		Увоз		Домаћи промет		Увоз	
	Укупан број узорака	Број (%) неисправних	Укупан број узорака	Број (%) неисправних	Укупан број узорака	Број (%) неисправних	Укупан број узорака	Број (%) неисправних
	2012.	24	0 (0)	0	0 (0)	23	0 (0)	5
2013.	37	2 (5,4)	0	0 (0)	39	1 (2,6)	0	0 (0)
2014.	69	4 (5,8)	0	0 (0)	36	8 (22,2)	0	0 (0)
2015.	0	0 (0)	0	0 (0)	0	0 (0,0)	0	0 (0)
2016.	12	1 (8,3)	3	0 (0)	12	1 (8,3)	3	0 (0)

Табела бр. 117 Микробиолошка и физичко-хемијска исправност узорака предмета опште употребе округу у периоду 2012- 2016. година

Година	Микробиолошка исправност				Физичко-хемијска исправност			
	Домаћи промет		Увоз		Домаћи промет		Увоз	
	Укупан број узорака	Број (%) неисправних	Укупан број узорака	Број (%) неисправних	Укупан број узорака	Број (%) неисправних	Укупан број узорака	Број (%) неисправних
	2012.	114	11 (9,6)	58	8 (13,8)	331	25 (7,6)	292
2013.	136	6 (4,4)	61	0 (0)	270	16 (5,9)	328	18 (5,5)
2014.	100	11 (11,0)	105	2 (1,9)	291	15 (5,2)	532	23 (4,3)
2015.	156	10 (6,4)	89	2 (2,2)	296	23 (7,8)	371	11 (3,0)
2016.	111	7 (6,3)	98	0 (0)	246	24 (9,8)	312	15 (4,8)

ЗАКЉУЧЦИ

1. Подаци који се односе на здравствену исправност узорака воде за пиће на територији Јужнобачког округа (на основу микробиолошке и физичко-хемијске исправности) из 2016. године упућују на следеће закључке:

- ❖ *пречишћена хлорисана вода за пиће*, доступна крајњем кориснику, у односу на националне нормативе је *микробиолошки исправна* у 97% узорака, односно *физичко-хемијски* у 98% узорака;
- ❖ *непречишћена хлорисана вода за пиће* из комуналних водовода, доступна крајњем кориснику, у односу на националне нормативе је *микробиолошки исправна* у 77% узорака, односно *физичко-хемијски* у 11% узорака;
- ❖ *непречишћена вода за пиће* из комуналних водовода, са изворишта, водозахвата, црпних станица и у насељима која имају централне водоводе, али се вода нити пречишћава нити редовно дезинфикује, доступна крајњем кориснику, у односу на националне нормативе је *микробиолошки исправна* у 69% узорака, односно *физичко-хемијски* у 7% узорака;
- ❖ *вода за пиће са јавних бунара, извора и каптажа* (појединачних водних извора који нису на водоводној мрежи), доступна крајњем кориснику, у односу на националне нормативе је *микробиолошки исправна* у 45% узорака, односно *физичко-хемијски* у 77% узорака;
- ❖ *вода за пиће са "еко-чесми"*, доступна крајњем кориснику, у односу на националне нормативе је *микробиолошки исправна* у 92% узорака, односно *физичко-хемијски* у 80% узорака;
- ❖ Укупно у Јужнобачком округу током 2016. године доступно крајњем потрошачу, у односу на националне нормативе, микробиолошки је исправно 92% узорака воде за пиће, а физичко–хемијски је исправно 82% узорака воде за пиће;
- ❖ На основу анализе петогодишњих података за период 2012-2016. године, линеарни тренд показује пад процента микробиолошке исправности: узорака пречишћене хлорисане воде за пиће; узорака непречишћене воде за пиће; узорака воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа.

2. У извештај су укључени само резултати лабораторијских анализа Института за јавно здравље Војводине. Резултати других лабораторија овлашћених од стране Министарства здравља да спроводе контролу здравствене исправности горе наведених група намирница на територији Јужнобачког округа нису укључени у овај извештај, као ни резултати контроле безбедности оних намирница чији надзор обавља Министарство пољопривреде и заштите животне средине Републике Србије преко овлашћених лабораторија. Наведени подаци показују да се у овом извештају обрађени подаци не могу сматрати репрезентативним за процену ризика од изложености становништва Јужнобачког округа поједним биолошким и хемијским чиниоцима који се могу наћи у храни.

Лабораторијска контрола микробиолошких и хемијских параметара здравствене исправности намирница обављена од стране Института за јавно здравље Војводине пореклом из домаћег промета, односно узорака намирница који су контролисани приликом увоза показује да су се добијене вредности контролисаних параметара у највећем броју узорака били усклађени са важећом законском основом Републике Србије.

9. ПРОМОЦИЈА ЗДРАВЉА И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

На територији Јужнобачког округа у 2016. години активности промоције здравља и здравственог васпитања спроводиле су се у оквиру Програма од општег интереса Министарства здравља Републике Србије и Промотивно-превентивних програма јавноздравствене заштите, као и у оквиру различитих пројеката.

У оквиру Програма од општег интереса у 2016. години реализован је Програм под називом „Организација и спровођење активности промоције здравља посебно усмерена на вулнерабилне групације (труднице, мала и предшколска деца, школска деца, стари преко 65 година живота и особе са инвалидитетом) чији је циљ јачање капацитета примарне здравствене заштите за унапређење здравља становништва и повећање обима информисаности становништва у вези са здравим стиливима живота. Оперативни циљеви програма су:

1. Унапређење информисаности и знања становништва за примену здравих стилова живота са посебним акцентом на вулнерабилне групе становништва
2. Едукација едукатора и становништва за спровођење здравствено промотивних активности
3. Спровођење здравствено промотивних кампања у складу са Календаром здравља
4. Извештај о реализацији програма промоције здравља

Програм се састоји из седам целина:

1. Координација здравствено-промотивних активности здравствених установа
2. Покретање свих видова партнерства у области васпитања за здравље
3. Едукација едукатора и становништва за промоцију здравља
4. Активности на унапређењу здравља вулнерабилних групација
5. Анализа реализације здравственог васпитања у оквиру Програма за спречавање и сузбијање заразних болести
6. Спровођење националних кампања за промоцију здравља
7. Континуирани рад са мас медијима

Координација здравствено-промотивних активности здравствених установа

Праћење и анализу промотивно-превентивних активности за подручје Јужнобачког округа спроводи Центар за промоцију здравља и Центар за анализу, планирање и организацију здравствене заштите Института за јавно здравље Војводине на основу података из извештаја здравствених установа и партнера у спровођењу активности. Институт за јавно здравље Војводине, као референтна установа, координира и пружа стручно методолошку помоћ здравственим и образовним установама на територији Јужнобачког округа у планирању, имплементацији и евалуацији активности промоције здравља, иницира и организује кампање обележавања значајних датума из Календара здравља, припрема и дистрибуира здравствено-васпитна средства, организује едукације за здравствени и нездравствени сектор, организује и учествује у јавним манифестацијама и трибинама и континуирано сарађује са медијима.

Стручно методолошка помоћ здравственим и образовним установама у планирању, имплементацији и евалуацији спроведених активности промоције здравља огледа се у припреми радног и едукативног материјала, креативних радионица за рад са децом предшколског и основношколског узраста, организовање стручних и организационих састанака са координаторима промоције здравља и учесницима активности.

Обезбеђен је едукативни материјал и креативне радионице са здравствено-васпитним садржајима који одговарају здравствено-васпитним потребама појединих популационих група, као што су деца, студенти, жене репродуктивног доба, радно активно становништво, стари, особе са инвалидитетом и др.

У току 2016. године у 12 установа примарне здравствене заштите (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад) спроведено је 124.162 индивидуалне здравствено-васпитне активности и 20.046 групне здравствено-васпитне активности. Остварено је укупно 93.518 посета поливалентне патронажне службе здравом и оболелом становништву.

Покретање свих видова партнерства у области васпитања за здравље

У 2016. години Институт за јавно здравље Војводине на територији Јужнобачког округа спровео је активности промоције здравља са 280 институција/ организација и то:

- 12 установа примарне здравствене заштите са територије Јужнобачког округа;
- 19 здравствених установа (КЦВ, Институт за кардиоваскуларне болести Војводине, Институт за плућне болести Војводине, Институт за кардиологију Војводине, ВМЦ, Завод за здравствену заштиту радника Нови Сад, Клиника за реуматске болести Нови Сад, Завод за трансфузију крви Војводине, Општа болница Врбас, Клиника за стоматологију, 9 општих болница у АПВ (породилишта));
- 1 апотекарска установа;
- 4 високошколске установе - Медицински факултет, Факултет спорта и физичког васпитања, Факултет техничких наука и Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду;
- 88 основних школа;
- 32 средње школе;
- 11 предшколских установа;
- 10 приватних вртића;
- 5 органа управе (Покрајински секретаријат за здравство, социјалну политику и демографију АП Војводине, Покрајински секретаријат за спорт и омладину АП Војводине, Градска управа за здравство Града Новог Сада, Градска управа за социјалну и дечију заштиту Града Новог Сада, Градска управа за заштиту животне средине Града Новог Сада);
- 1 јавно предузеће (Градско зеленило Нови Сад)
- 1 установа социјалног старања (Центар за социјални рад Града Новог Сада);
- 4 комисије/стручна тела (Републичка стручна комисија за контролу употребе дувана МЗРС, Републичка стручна комисија за превенцију хроничних незаразних болести, Комисија за превенцију злоупотребе психоактивних супстанци Града Новог Сада, Радна група за репродуктивно здравље Секретаријата за спорт и омладину АП Војводине);
- 15 геронтолошких центара и домова за старе са територије Војводине;
- 4 студентске асоцијације (*PSANS* – удружење студената фармације УНС, Савез студената медицинског факултета у Новом Саду, Клуб студената стоматологије Стоматолошког факултета у Новом Саду, Међународна организација студената медицине у Новом Саду - *YuMSIC-IFMSA Serbia*)
- 1 установа културе (Позориште младих Нови Сад);
- 1 саветовалиште (Психолошко саветовалиште "Ђанковић");
- Удружења:

- 2 струковне асоцијације (ДЛВ СЛД, ЛКС, СЗРВ);
- 2 хуманитарне организације (Црвени крст Војводине, Градска организација Црвеног крста Новог Сада);
- 5 НВО („Baby exit“, Омладина ЈАЗАС-а, Лични развој, „Los otros“, Мамино време);
- 12 удружења (Удружење за истраживање и третман бола Србије – УИТБС, Удружење грађана „Субурб“, Удружење „Живот и здравље“ Београд, Удружење „Земља живих“, Удружење „Мама новосађанке“, Удружење „Патрија“, Чуруг, Удружење Убунту, Удружење „Психоверзум“, Удружење МНРО града Новог Сада, Удружење младих за Друштвени Активизам, Удружење грађана „Мамарију“ Нови Сад, Удружење „Црвена Линија“);
- 2 друштва (Друштво психолога Србије, подружница за Јужнобачки округ, Друштво за подршку особама са аутизмом Града Новог Сада,);
- 12 центара (Центар за подршку раном развоју и породичним односима ХАРМОНИЈА, Центар за производњу знања и вештина, Центар за развој потенцијала деце и младих „Play“, ТИМ Центар, Новосадски хуманитарни центар, Психолошки центар Теменос, Центар СРЦЕ, Центар за едукацију и одвикавање од коцкања *HERC TIME*, Центар за развој вештина ОД ЛЈУБАВИ СЕ РАСТЕ, ОЛИ центар за интегративну психодинамску психотерапију, саветовање и коучинг, Психолошки центар СЕЛФ, Центар за психосоцијалну рехабилитацију и ресоцијализацију оболелих од болести зависности "ЗЕМЉА ЖИВИХ");
- 1 асоцијација (Асоцијација за унапређење здравља Нови Сад);
- 1 фондација (Фондација за омладинску културу и стваралаштво «Данило Киш» Суботица);
- 2 дома (Дом за душевно оболела лица "Чуруг", Дом за душевно оболела лица "1. Октобар", Стари Лец);
- 5 привредних субјеката (Тржни центар „Меркатор“ Нови Сад, Тржни центар „Биг“ Нови Сад, „ББ Минаква“ Нови Сад, Нелт група, *Фрувита* компанија);
- 3 фармацеутске компаније (*GlaxoSmithKline – GSK, MSF Pharm, Ewopharma*);
- 15 медија са седиштем/представништвом у Јужнобачком округу.

У 2016. години реализовано је 49 догађаја у области васпитања за здравље:

- Обележавање 31. јануара, Националног дана без дуванског дима
- Обележавање Европске недеље превенције рака грлића материце, 24-30. јануар,
- Обележавање 04. фебруара, Светски дан борбе против рака,
- Обележавање Марта, месеца борбе против рака
- Обележавање 13. марта, Светског дана бубрега,
- Обележавање 22. марта, Светског дана вода
- Обележавање Светске недеље здравих зуба, 23-29. март,
- Обележавање 7. априла, Светског дана здравља,
- Обележавање Националне недеље здравља уста и зуба, 17-23. мај,
- Обележавање 5. маја, Светски дан чистих руку у здравственим установама,
- Обележавање 10. маја, Међународног дана физичке активности,
- Обележавање 31. маја, Светског дана без дуванског дима,
- Обележавање 26. јуна, Међународног дана борбе против злоупотребе и незаконите трговине дрогама,
- Обележавање 10. септембра, Светског дана превенције самоубиства,
- Обележавање 29. септембра, Светског дана срца,
- Обележавање Недеље промоције дојења,

- Обележавање Октобра месеца борбе против рака дојке,
- Обележавање Октобра, месеца правилне исхране и 16. октобра, Светског дана хране,
- Обележавање 1. октобра, Светског дана старих,
- Обележавање 10. октобра, Светског дана менталног здравља,
- Обележавање Новембра месеца борбе против болести зависности,
- Обележавање 14. новембра, Светског дана борбе против шећерне болести,
- Обележавање 1. децембра, Светског дана борбе против ХИВ/АИДС,
- Рад ДПСТ саветовалишта,
- Учешће у организацији и спровођењу серијала квиз-такмичења „Шта знаш о здрављу?“ у организацији Градске организације Црвеног крста Новог Сада,
- Сарадња са СЛД ДЛВ,
- Сарадња са Патронажном секцијом Савеза здравствених радника Војводине
- Активности Комисије за борбу против дрога Града Новог Сада,
- Учешће у раду Републичке стручне комисије за контролу употребе дувана Министарства здравља РС,
- Учешће у раду Републичке стручне комисије за превенцију хроничних незаразних болести Министарства здравља РС,
- Активности Радне групе за репродуктивно здравље Секретаријата за спорт и омладину АП Војводине,
- Активности Радне групе за израду Стратегије јавног здравља у РС,
- Пројекат „Здравствено стање становништва Новог Сада“,
- Пројекат „Здравствено стање становништва Војводине“,
- Пројекат „Едукативни календар за децу за 2017. годину“,
- Пројекат „Јачи него икад 2 – превенција злоупотребе психоактивних супстанци“,
- Пројекат „ПАС нису за нас“,
- Пројекат „Ни 1 ни 2 а никако 5“,
- Пројекат „Здрави градови“,
- Пројекат „31. мај, Светски дан без дуванског дима“,
- Пројекат „Октобар, месец правилне исхране 2016. године“,
- Пројекат „Унапређење превенције каријеса раног детињства у АП Војводини“,
- Пројекат „Надзирем свој ХПВ профил 2016. година“,
- Пројекат „Сви заједно за боље ментално здравље“,
- Пројекат „Кампања поводом 1. децембра, Светског дана борбе против ХИВ-а за 2016. годину“,
- Пројекат „Контрола садржаја соли у оброцима организоване друштвене исхране деце и студената у Граду Новом Саду у 2016. години“,
- Пројекат „Стицање основних знања о хигијени хране и личној хигијени запослених у објектима друштвене исхране на територији града Новог Сада у 2016. години“,
- Пројекат „Мала школа правилне исхране и испитивање стања исхрањености и ризика по здравље школске деце IV фаза“,
- Пројекат „Преваленца инфекције хуманим папиломавирусима код девојака средњошколске популације и студената у Новом Саду 2016“.

Едукација едукатора и становништва за промоцију здравља

У току 2016. године у установама примарне здравствене заштите (ПЗЗ) на територији Јужнобачког округа **спроведене су 108.401 индивидуалне и 19.232 групне здравствено-васпитне активности**, искључујући теме о заразним болестима.

У току 2016. године одржано је 53 едукативних семинара.

Едукативни семинари (33) за едукацију едукатора у области промоције здравља на којима је учествовало 1.445 учесника:

- 3 програма континуиране едукације (КЕ) „Унапређење превенције каријеса у раном детињству“ (110 лекара и 60 медицинских сестара-техничара).
- 2 програма КЕ: „Здравствено - промотивне кампање у промоцији здравља“ (100 учесника).
- 1 програм КЕ: „Активности промоције здравља према календару здравља“, ИЗЈЗВ (71 учесник - 17 лекара и 54 медицинске сестре-техничара).
- 1 програм КЕ „Болничка исхрана – искуства у унапређењу болничке исхране“ Институт за КВБ, Ср. Каменица (30 лекара, мед. сестара/техничара, нутрициониста, дијететичара).
- 3 семинара и 2 програма КЕ „Протеини у исхрани: Здравствене користи и ризици“ (5 предавача; 124 учесника).
- 1 семинар и панел-дискусија: „Унапређење менталног здравља у граду: у сусрет Градском плану за јавно здравље“ (16 представника удружења и установа које се баве менталним здрављем).
- 1 едукација едукатора: „Обука студената за одржавање радионица на тему здравља зуба у основним школама за децу нижих разреда“, за студенате здравствене неге Медицинског факултета у Н. Саду (25 студената).
- 1 едукација едукатора ученика 4. разреда Медицинске школе „7. април“ (смер стоматолошка сестра и зубни техничар) за извођење радионица поводом Недеље здравих зуба, деци нижих разреда основних школа у Н. Саду (60 ученика).
- 4 едукације едукатора ученика Средње школе „Светозар Милетић“, Медицинске школе „7. април“ и студената здравствене неге Медицинског факултета у Н. Саду, у оквиру пројекта „Јачи него икада 2 - превенција злоупотребе ПАС код младих“ (71 учесник).
- 1 едукација едукатора у циљу припреме студената психологије и архитектуре за рад са корисницима Геронтолошког центра Н. Сад и организацију завршне манифестације (просторне интервенције), у сарадњи са Факултетом техничких наука - Департман за Архитектуру и Филозофским факултетом - Одсек за психологију (25 студената).
- 1 едукација едукатора: „Дојење здрав почетак“ ученика Медицинске школе „7. април“ (34 ученика).
- 1 едукативни семинар - I део едукације едукатора у оквиру пројекта „Сви заједно за боље ментално здравље у Новом Саду у 2016. години“ (30 студената психологије и архитектуре).
- 1 едукација: „Едукативни календар за децу за 2016. годину“ (19 учесника).
- 1 предавање: „Рад здравствених радника са особама са инвалидитетом“, Медицинска школа „7. април“ (25 ученика).
- 2 едукације: „Стицање знања из области хигијене хране“ (75 учесника).
- 2 стручна састанка: „Епидемиолошка секција“, СЛД-ДЛВ (200 учесника).
- 2 стручна скупа: 1) „Превенција злоупотребе ПАС у основним школама Града Новог Сада“ за наставнике, психологе и педагоге из основних школа Н. Сада (7 предавача; 50 учесника); 2) Секција социјалне медицине – СЛД-ДЛВ (20 учесника);
- 2 конгреса: 1) „Конгрес здравствених радника Србије“, Златибор 11-15.5.2016. године (70 учесника); 2) „Конгрес здравствених радника Црне Горе“, 26-29.5.2016. године (50 учесника).
- 1 симпозијум: „41. Стручни скуп епидемиолога“, 20.5.2016. године, Сремска Митровица (150 учесника).

- 1 конференција: “Здравствене импликације транснационалних миграција људи”, Међународно друштво за здравље и људска права, 24.11.2016. године (30 учесника).

Едукативни семинари (20) за едукацију становништва, са 1.394 учесника:

- 1 квиз - такмичење „Шта знаш о здрављу?“ за ученике основних и средњих школа у Н. Саду (18 ученика из 11 основних и 7 средњих школа).
- 3 радионице „Пубертет или шта ми се то дешава?“, у ОШ „Иво Андрић“, Будисава (22 девојчице и 19 дечака узраста 3. разреда).
- 2 предавања на тему „Добра старна стреса или како смо то психолошки отпорни?“ у Омладинском клубу „Складиште“ (Суботица) и таи-чи-чуан клубу „Сун“ (Нови Сад), у сарадњи са Фондацијом за омладинску културу и стваралаштво „Данило Киш“ (Суботица) и Психолошким центром СЕЛФ (Н. Сад) (90 слушалаца).
- 1 едукација ученика 4. разреда основних школа у Н. Саду: „Здравље је највеће богатство“, у сарадњи са Ц. крстом Н. Сада; организовано међушколско такмичење путем теста (100 ученика).
- 1 трибина: „Интернет и пружање подршке особама у психичкој кризи“ у Културном центру Новог Сада (30 учесника).
- 1 едукација: „Комуникативне вештине“, ученика 4. разреда Медицинске школе „7. април“ (36 ученика).
- 1 едукација на тему „Промоција здравља и кампање по календару јавног здравља“, ванредних ученика Медицинске школе „7. април“ (30 ученика).
- 1 радионица: „Значај дојења за рани развој детета“ за труднице које похађају Школу за труднице ДЗ „Нови Сад“, у сарадњи са Центром „Хармонија“ (17 трудница).
- 2 едукације: „Принципи правилне исхране“ за децу ПУ „Радосно детињство“ и ученике 1. разреда ОШ „Марија Трандафил“ (50 деце).
- 1 едукација о правилној исхрани за децу предшколског и школског узраста, у оквиру свечане приредбе „Октобар месец правилне исхране“ (70 деце).
- 1 едукација становништва: „Промени став – буди здрав“ (50 учесника).
- 1 едукација: „Актуелности у примени прописа и службена контрола у складу са Законом о безбедности хране“, на Факултету техничких наука (30 учесника).
- Организовано добровољно, поверљиво саветовање и тестирање у установама ПЗЗ на територији Јужнобачког округа (100 корисника).
- 1 предавање о ХИВ инфекцији, у склопу школе за вршњачке едукаторе Омладине ЈАЗАС-а, у Омладинском клубу у Н. Саду (20 полазника).
- 1 трибина о ХИВ инфекцији, Гимназија „Ј. Ј. Змај“ (90 ученика; 5 професора).
- 1 едукација: „Значај редовних превентивних прегледа дојки“, приликом посета Одељењу за здравствени надзор, Центра за контролу и превенцију болести ИЗЈЗВ (600 жена).

На 53 едукативна семинара учествовало је 2.839 учесника. Профил учесника из предшколских установа: деца, васпитачи, здравствени радници, педагози и психолози; из основних и средњих школа: учитељи, наставници, педагози и психолози, ученици - едукатори; из здравствених установа: лекари, медицинске сестре и патронажне сестре, студенти медицине, стоматологије, фармације и здравствене неге; волонтери из невладиних организација; из локалне заједнице: представници локалне власти, активисти месних заједница и становништво.

Активности на унапређењу здравља вулнерабилних групација

У току 2016. године здравствено-промотивним активностима обухваћено је 11 установа ПЗЗ, 11 предшколских установа, 88 основних и 36 средњих школа, на територији Јужнобачког округа и 19 приватних вртића из Новог Сада.

У 2016. години, здравствено-промотивни рад сарадника из института обухватио је:

- 2379 ученика основних школа (предавања, креативне радионице, демонстрације различитих вештина, израда ликовних и литерарних радова и друге активности), на следеће теме: превенција пушења, унапређење репродуктивног и оралног здравља, правилна исхрана, унапређење здравља, превенција злоупотребе психоактивних супстанци (ПАС).
- 1062 ученика средњих школа, различитим видовима едукације, на следеће теме: превенција пушења, превенција злоупотребе алкохола и ПАС, унапређење репродуктивног и оралног здравља.
- 1206 деце предшколског узраста (предавања, креативне радионице, демонстрације), на следеће теме: унапређење оралног здравља, физичка активност, лична и општа хигијена, здравље, брига о телу, правилна исхрана, превенција заразних болести.

Здравствено васпитање у оквиру Програма за спречавање и сузбијање заразних болести

У току 2016. године у установама ПЗЗ на територији Јужнобачког округа у вези са превенцијом заразних болести спроведено је 15.761 индивидуалних и 814 групних здравствено-васпитних активности.

Едукативни семинари (5) за едукацију едукатора из области спречавања и сузбијања заразних болести (500 учесника):

- 1 едукативни семинар на тему имунизације, Ц. Гора, 5-8.4.2016. године (50 учесника).
- 1 конгрес, 26. Европски конгрес клиничке микробиологије и инфективних болести (*ECCMID*), Холандија, 9-12.4.2016. године (100 учесника).
- 1 стручни састанак „Епидемиолошка секција“, 26.4.2016. године, Н. Сад (100 учесника).
- 1 симпозијум “41. Стручни скуп епидемиолога”, 20.5.2016. године, Ср. Митровица (150 учесника).
- 1 стручни састанак „Епидемиолошка секција“, 25.11.2016. године, Н. Сад, СЛД-ДЛВ (100 учесника).

Едукативни семинари (4) за едукацију становништва из области спречавања и сузбијања заразних болести на којима је учествовало 710 учесника:

- Центар за контролу и превенцију болести ИЗЈЗВ спровео је индивидуални здравствено-васпитни рад за 500 жена, на тему превенције рака грлића материце. Приликом посета жена Одељењу за здравствени надзор, запослени су делили едукативни материјал и указивали на значај редовних гинеколошких прегледа путем индивидуалних саветовања.
- Организовано је добровољно, поверљиво саветовање и тестирање у установама ПЗЗ на територији Јужнобачког округа (100 корисника).
- Одржано је 1 предавање о ХИВ инфекцији у склопу школе за вршњачке едукаторе на позив омладине ЈАЗАС-а. Предавање је организовано у Омладинском клубу у Новом Саду (20 полазника).
- 1 трибина о ХИВ инфекцији, Гимназија “Јован Јовановић Змај”(90 слушалаца).

Спровођење националних кампања за промоцију здравља

У току 2016. године организовано је укупно 22 кампање и то 10 обавезних кампања из Програма (31. јануар - Национални дан без дуванског дима, Март - национални месец борбе против рака, 22. март - Светски дан вода, 7. април – Светски дан здравља, Национална недеља здравља уста и зуба, 31. мај – Светски дан без дуванског дима, 29. септембар – Светски дан срца, Недеља промоције дојења, Октобар - месец правилне исхране, 1. децембар – Светски дан борбе против ХИВ/АИДС) и 12 додатних (Европска недеља превенције рака грлића материце, Светски дан борбе против рака, 04. фебруар, 13. март, Светски дан бубрега, Светска недеља здравих зуба од 23. до 29. марта, 5. мај, Светски дан чистих руку у здравственим установама 10. мај, Међународни дан физичке активности, 26. јун, Међународни дан против злоупотребе и незаконите трговине дрогама, 10. септембар, Светски дан превенције самоубиства, 1. октобар, Светски дан старих, 10. октобар, Светски дан менталног здравља, 14. новембар, Светски дан борбе против шећерне болести, Новембар месец борбе против болести зависности).

У току 2016. године организована је 21 јавна манифестација у заједници, и то поводом обележавања: Националног дана без дуванског дима, Европске недеље превенције рака грлића материце, Светске недеље здравих зуба, Март месец борбе против рака (2 манифестације), Светског дана здравља (3 манифестације), Међународног дана физичке активности, Светског дана без дуванског дима, Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама, Светског дана превенције самоубиства, Светског дана срца, Октобра месеца правилне исхране и 16. октобра Светског дана хране, Светског дана менталног здравља (2 манифестације), Европске недеље кувања заједно са децом (2 манифестације), Новембра месеца превенције болести зависности (2 манифестације) и Светског дана борбе против ХИВ/АИДС-а.

Укупан број учесника на 21 јавној манифестацији износио је 4.820.

Број штампаног здравствено-васпитног материјала

У периоду I–XII 2016. године укупно је одштампано и дистрибуирано 63.575 примерака здравствено-васпитног материјала (едукативног и промотивног).

У периоду I–XII 2016. године Институт за јавно здравље Војводине укупно је штампао 51.410 примерака здравствено-васпитног и едукативног материјала:

- 5000 примерака летка „Шта је безбедан секс?“
- 1500 календара „Едукативни календар за децу“
- 500 плаката „Азбука осећања“
- 500 плаката „Понашање за очување сексуалног и репродуктивног здравља“
- 4000 брошура за родитеље „Емоционалне авантуре“
- 4000 бојанки „Прича о осећањима“ 4000
- 6500 бојанки „Осмех и здрав зуб награда је за мој труд“
- 350 публикација „Здравствени профил Града Новог Сада и Оквир градског плана за здравље“
- 500 плаката „Припремите се за безлична паковања“
- 3000 бојанки „Здрава деца, здрави људи – цигарета ту не смрди“
- 10000 агитки „Спречите рану појаву каријеса код своје бебе“
- 1000 летака „ПАС нису за нас“
- 1000 подметача за чаше „Ни 1 ни 2 а никако 5“
- 1000 плаката „Протеини у исхрани“

- 3000 агитки „Протеини у исхрани“
- 1000 летака „ПАС нису за нас“
- 1000 плаката „ПАС нису за нас“
- 300 магнета за фрижидер „Јака заједница, здрави људи“
- 60 мајица „Јака заједница, здрави људи“
- 100 мајица у оквиру пројекта „Октобар , месец правилне исхране 2016. године“
- 100 балона са дршком
- 3000 налепница „Контрола садржаја соли у оброцима организоване друштвене исхране деце и студената“.

У периоду I–XII 2016. године укупно је штампано и дистрибуирано 60.575 примерака здравствено-васпитног материјала (едукативног и промотивног) следеће структуре:

- постера:

- 500 плаката „Азбука осећања“
- 500 плаката „Понашање за очување сексуалног и репродуктивног здравља“
- 300 плаката „Свака цигарета смета“
- 100 плаката „Шта можете да урадите за своје здравље“
- 100 плаката „Осмехни се здраво“
- 100 плаката „Мисли на здравље својих бубрега“
- 120 плаката „Промени став буди здрав“
- 500 плаката „Припремите се за безлична паковања“
- 1000 плаката „Протеини у исхрани“.

- лифлета:

- 5000 летака „Шта је безбедан секс?“
- 3600 агитки „Заштитимо вакцином свако дете“
- 3600 агитки „Добровољно и поверљиво саветовање и тестирање на ХИВ“
- 3600 агитки „Дан за здравље – рано откривање рака“
- 3600 агитки „Да ли можемо да утичемо на дужину живота?“
- 1250 агитки „Свака цигарета смета“
- 400 летака „Глобално истраживање употребе дувана“
- 300 агитки „Промени став буди здрав“
- 1000 летака „ПАС нису за нас“
- 3000 агитки „Протеини у исхрани“.

- брошура:

- 4000 брошура за родитеље „Емоционалне авантуре“
- 2400 брошура „Информације о вирусним Хепатитисима“
- 3600 брошура „Репродуктивно здравље младих“
- 365 брошура „Глобално истраживање употребе дувана“.

- осталог здравствено-васпитног и промотивног материјала:

- 1500 календара „Едукативни календар за децу“
- 180 календара „Свака цигарета смета“
- 4000 бојанки „Прича о осећањима“ 4000
- 6500 бојанки „Осмех и здрав зуб награда је за мој труд“
- 3000 бојанки „Здрава деца здрави људи – цигарета ту не смрди“
- 350 публикација „Здравствени профил Града Новог Сада и Оквир градског плана за здравље“
- 1000 подметача за чаше „Ни 1 ни 2 а никако 5“
- 50 мајица са натписом „ПАС нису за нас“
- 300 магнета за фрижидер „Јака заједница, здрави људи“
- 60 мајица „Јака заједница, здрави људи“

- 100 мајица у оквиру пројекта „Октобар , месец правилне исхране 2016. године“
- 100 балона са дршком
- 3000 налепница „Контрола садржаја соли у оброцима организоване друштвене исхране деце и студената“.

Материјал је дистрибуиран у оквиру пројеката: „Едукација за унапређење оралног здравља деце“, „Надзирем свој ХПВ профил“, „Ваннаставна едукација: ‘Здравствено васпитање о репродуктивном здрављу средњошколаца у Војводини’ у школској 2015/2016. години“, „Развијамо животне вештине у 2016. години“, „Едукативни календар за децу за 2016. годину“, „Нови Сад – Здрав град“, „Јачи него икад 2“, „31. мај, Светски дан без дуванског дима“, „Сви заједно за боље ментално здравље у Новом Саду 2016. године“, „Октобар месец правилне исхране“, „Контрола садржаја соли у оброцима организоване друштвене исхране деце и студената у Града Новом Саду у 2016. години“, „ПАС нису за нас“ и кампања: 31. јануар, Национални дан без дуванског дима, Март месец борбе против рака, 13. март, Светски дан бубрега, Светска недеља здравих зуба, 7. април, Светски дан здравља, Национална недеља здравља уста и зуба, 31. мај, Светски дан без дуванског дима, 26. јун, Међународни дан против злоупотребе и незаконите трговине дрогама, 10. октобар, Светски дан менталног здравља, Новембар месец борбе против болести зависности.

У току 2016. године реализована су 3 конкурса за кампање (што је исто у односу на 2015. годину), поводом Националне недеље здравља уста и зуба, Националне недеље дојења и Октобра, месеца правилне исхране. Учествовала су деца из свих 11 предшколских установа и 55 основних школа са територије Јужнобачког округа. Пристигло је укупно 846 литерарних и ликовних радова, а за најуспешније ауторе организоване су и свечаности на којима су додељене награде.

Конференције за медије

У периоду I–XII 2016. године организовано је учешће на укупно 14 конференција за медије, и то 12 редовних и 2 ванредне (поводом Светске недеље здравих зуба и Недеља промоције дојења).

Редовне конференције за медије Института за јавно здравље Војводине одржавају се сваке треће среде у месецу. У периоду I–XII 2016. године на редовним конференцијама представљене су следеће теме: Национални дан без дуванског дима, Европска недеља превенције рака грлића материце, Март – месец борбе против рака, 7. април, Светски дан здравља, Недеља здравља уста и зуба (17-23.5.2016. године), Међународни дан физичке активности, Светски дан без дуванског дима, Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама, Светски дан срца, 1. Октобар, Светски дан старих, Недеља промоције дојења, Октобар месец правилне исхране и 16. октобар Светски дан хране, Светски дан менталног здравља, 14. новембар, Светски дан борбе против шећерне болести, Новембар месец борбе против болести зависности, и Светски дан борбе против ХИВ/АИДС-а, извештаји о епидемиолошкој ситуацији у Новом Саду, извештаји о контроли здравствене исправности воде за пиће на територији Града Новог Сада.

Континуирани рад са медијима

У току 2016. године укупан број презентација у мас медијима био је 212, објављено је 34 чланака у штампи у виду најаве догађаја, саопштења за медије, извештаја са манифестација и акција, популарних чланака и изјава стручњака, објављено је 29 радио и 69 телевизијских прилога, организовано је учешће на укупно 14 конференција

за медије и постављено је 80 прилога на *web* страни Института за јавно здравље Војводине.

Телевизијски прилози (69), теме: Едукативни календар за децу за 2016. годину, Национални дан без дуванског дима, Европска недеља превенције рака грлића материце, Недеља здравих зуба, Национална кампања Март, месец борбе против рака, Светски дан здравља, Недеља здравља уста и зуба, Светски дан без дуванског дима, Међународни дан против злоупотребе и кријумчарења дрога, Светски дан превенције самоубиства, Светски дан срца, Недеља промоције дојења, Октобар месец правилне исхране и 16. октобар Светски дан хране, Светски дан менталног здравља, Новембар месец превенције болести зависности и Светски дан борбе против ХИВ/АИДС-а, контрола квалитета и исправност воде за пиће, јавни бунари, унос соли, пестициди у воћу и поврћу, квалитет ваздуха, имунизација, трихинелоза, моноклеоза, полно преносиве болести, епидемиолошка ситуација заразних болести у АП Војводини, вирус западног Нила, тровања, грип.

Прилоге су објавили: РТВ Војводине, ТВ Панонија, Новосадска ТВ, ТВ Канал 9, РТВ Делта, ТВ Мозаик, РТВ Црна Гора, РТВ Суботица.

Радио прилози (29), теме: Едукативни календар за децу за 2016. годину, Национални дан без дуванског дима, Европска недеља превенције рака грлића материце, Недеља здравих зуба, Светски дан здравља, Светски дан без дуванског дима, Међународни дан против злоупотребе и кријумчарења дрога, Светски дан превенције самоубиства, Светски дан срца, Недеља промоције дојења, Октобар месец правилне исхране и 16. октобар Светски дан хране, Светски дан менталног здравља, Новембар месец борбе против болести зависности, Светски дан борбе против ХИВ/АИДС-а, Репродуктивно здравље, болести неправилне исхране, утицај прашине на здравље, штетност олова, хигијенски минимум, рад саветовалишта за исхрану, квалитет воде за купање, хигијена у возовима, грип, зика вирус, шуга, хидрична обољења, лајмска болест, лајшманијаза, вирус западног Нила, епидемиолошка ситуација заразних болести у АП Војводини.

Прилоге су објавили: Радио Нови Сад, Радио 021, Радио Сигнал, Омладински Радио, Радио Београд 202.

Штампани новински чланци (34), теме: Европска недеља превенције рака грлића материце, Национални дан без дуванског дима, Недеља здравих зуба, Национална кампања Март, месец борбе против рака, Недеља здравља уста и зуба, Светски дан без дуванског дима, Међународни дан против злоупотребе и кријумчарења дрога, Светски дан превенције самоубиства, Светски дан срца, Недеља промоције дојења, Октобар месец правилне исхране и 16. октобар Светски дан хране, Светски дан менталног здравља, Новембар месец борбе против болести зависности унос шећера, грип, трихинелоза, зика вирус, имунизација, шуга, ХИВ, вирус западног Нила, епидемиолошка ситуација заразних болести у АП Војводини.

Прилоге су објавили: Дневник, Политика, Информер, Курир, Вечерње новости.

Прилози (80) на интернет страни Института за јавно здравље Војводине у вези са активностима промоције здравља: Европска недеља превенције рака грлића материце, 31. јануар - Национални дан без дуванског дима, Пројекат „Здравље за најмлађе – едукативни календар за децу за 2016. годину“, 4. фебруар, Светски дан борбе против рака, Март, месец борбе против рака, Светски дан бубрега, Недеља здравих зуба, Светски дан вода, Светски дан здравља, Национална недеља здравља уста и зуба, Међународни дан физичке активности, Светски дан без дуванског дима, Међународни дан против злоупотребе и кријумчарења дроге, 11. јул, Светски дан становништва, Светски дан превенције самоубиства, Светски дан срца, 1. Октобар,

Светски дан старих, Недеља промоције дојења, Октобар месец правилне исхране и 16. октобар Светски дан хране, Светски дан менталног здравља, 14. новембар, Светски дан борбе против шећерне болести, Новембар месец борбе против болести зависности, и Светски дан борбе против ХИВ/АИДС-а, зика грозница, трихинелоза, шуга, хигијена руку, вирус западног Нила.

Поред овога, током целог периода постављани су дневни и месечни извештаји о епидемиолошкој ситуацији у граду и Војводини и контроли здравствене исправности воде за пиће на територији Града Новог Сада.

Поред овога, током целог периода постављани су дневни и месечни извештаји о контроли здравствене исправности воде за пиће, контроли ваздуха, резултати контроле нивоа комуналне буке и здравствене исправности воде за пиће на територији Града Новог Сада.

Табела бр. 118 Индекс остварених активности промоције здравља на територији Јужнобачког округа (2012. и 2015. година = 100%)

Активности промоције здравља на територији ЈБО	2016/2015	2016/2012
	%	%
Индивидуалне здравствено-васпитне активности у установама примарне здравствене заштите	146	141,7
Групне здравствено-васпитне активности у установама примарне здравствене заштите	92,9	118,2
Посете поливалентне патронажне службе у установама примарне здравствене заштите	91	93,5
Остварена партнерства Института за јавно здравље Војводине у области васпитања за здравље (ИЗЈЗВ)	115,7	115,7
Догађаји у области васпитања за здравље (спроведени пројекти и кампање)	111,3	116,6
Едукативни семинари за едукацију едукатора у области промоције здравља и спречавања и сузбијања заразних болести (учесници)	69,1 (50,4)	100,0 (98,5)
Едукативни семинари за едукацију становништва у области промоције здравља и спречавања и сузбијања заразних болести (учесници)	96 (83,4)	46,2 (34,4)
Обухват ученика основних школа здравствено-промотивним активностима ИЗЈЗВ	109,5	54,3
Обухват ученика средњих школа здравствено-промотивним активностима ИЗЈЗВ	221,5	46,0
Обухват деце предшколског узраста здравствено-промотивним активностима ИЗЈЗВ	102,5	54,8
Спроведене националне кампање за промоцију здравља	100,0	115,8
Штампани и дистрибуирани здравствено-васпитни материјал	18,9*	303,3
Одржане конференције за медије	100,0	93,3
Остварени медијски наступи	141,3	100,1
Прилози постављени на интернет страницу Института	173,9	114,3

*НАПОМЕНА: Значајно већа количина здравствено-васпитног материјала у 2015. години је последица дистрибуције едукативног и промотивног материјала добијеног од Канцеларије за скрининг ИЗЈЗС „Др Милан Јовановић Батут“.

ОБЕЛЕЖАВАЊА ЗНАЧАЈНИХ ДАТУМА ИЗ КАЛЕНДАРА ЗДРАВЉА У 2016. ГОДИНИ

Здравствено-промотивне кампање на територији Јужнобачког округа имале су за циљ подизање нивоа свести и информисање заједнице о одређеном здравственом проблему, мотивацију и утицај на промену понашања и стицање вештина, унапређење развоја партнерства и стимулисање акција у заједници.

У оквиру обележавања значајних датума из Календара здравља организоване су јавне манифестације, медијски прилози и гостовања релевантних стручњака, припремљена су и дистрибуирана здравствено-васпитна средства, спроведене едукације, иновирање знања и стицање практичних вештина здравствених и просветних радника у здравствено-васпитним раду са одређеним популационим

групама, едукације и стицање вештина очувања и унапређења здравља деце у предшколским и школским установама, као и покретање активности у локалној заједници.

У току 2016. године спроведене су 22 здравствено-промотивне кампање, 10 обавезних:

1. 31. јануар, Национални дан без дуванског дима,
2. Март, месец борбе против рака,
3. 22. март, Светски дан вода,
4. 7. април, Светски дан здравља,
5. Национална недеља здравља уста и зуба, 19-25. мај
6. 31. мај, Светски дан без дуванског дима,
7. 29. септембар, Светски дан срца,
8. Недеља промоције дојења,
9. Октобар - месец правилне исхране,
10. 1. децембар – Светски дан борбе против ХИВ/АИДС.

и 12 додатних:

1. Европска недеља превенције рака грлића материце,
2. Светски дан борбе против рака, 04. фебруар
3. 13. март, Светски дан бубрега,
4. Светска недеља здравих зуба од 23. до 29. марта,
5. 5. мај, Светски дан чистих руку у здравственим установама
6. 10. мај, Међународни дан физичке активности
7. 26. јун, Међународни дан против злоупотребе и незаконите трговине дрогама
8. 10. септембар, Светски дан превенције самоубиства
9. 1. октобар, Светски дан старих
10. 10. октобар, Светски дан менталног здравља
11. 14. новембар, Светски дан борбе против шећерне болести
12. Новембар месец борбе против болести зависности.

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЕВРОПСКЕ НЕДЕЉЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ РАКА ГРЛИЋА МАТЕРИЦЕ

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру обележавања ЕВРОПСКЕ НЕДЕЉЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ РАКА ГРЛИЋА МАТЕРИЦЕ, 24-30.1.2016. године спровео је следеће активности:

- Састављено и послато обавештење за 11 домова здравља Јужнобачког округа и 333 студената Нови Сад са предлогом активности и радним материјалом;
- Центар за контролу и превенцију болести ИЗЈЗВ спровео је индивидуални здравствено васпитни рад у Одељењу за здравствени надзор. Приликом здравствених прегледа одређених категорија становника које подлежу здравственом надзору, у Одељењу и на терену вођени су разговори у којима је објашњена важност одласка жена на гинеколошки преглед (500 жена);
- У сарадњи са Савезом студената Медицинског факултета „ЕМСА“ и ДЗ „Нови Сад“ у централном холу Института одржана је јавна манифестација која је имала за циљ подизање нивоа свести жена о значају превенције рака грлића материце (анкета), информисање о превенцији и раном откривању и мотивацију за превентивне прегледе и демонстрација самопрегледа дојки на моделу (обухват - 150 жена; подељено 430 лифлета: „Дан за здравље - рано откривање рака“, „Превенција карцинома грлића материце“, „Да ли можемо да утичемо на дужину живота“, „Едукација о самопрегледу дојки“, „Кретањем за здравље“ и 100 брошура „Превенција ХПВ инфекција“).

- Састављено је саопштење за медије и достављено свим релевантним медијима Јужнобачког округа;
- На редовној конференцији ИЗЈЗВ представљена кампања (Новосадска ТВ, Дневник и Радио Нови Сад).
- Опремљена интернет страница Института.

Активности поводом Европске недеље превенције рака грлића материце у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 6 домова здравља. Кратак опис активности:

- **Дом здравља Беочин**

Одржана 2 организациона састанка, 2 предавања (175 посетилаца). Превентивним прегледима на рак грлића материце и индивидуалним саветовањем обухваћене 52 жене. Постављена је 1 здравствено васпитна изложба, подељено 105 лифлета „Дан за здравље - рано откривања рака“ и организована 1 трибина за родитеље о значају ХПВ имунизације. Одржано 1 предавање - едукација ромских едукатора ради подизања свести о важности превентивних прегледа међу женама ромске заједнице. Партнери у кампањи: 2 основне школе.

- **Дом здравља Бач**

Одржан 1 организациони састанак, 2 предавања у просторијама КПЦ Бач за жене на тему „Превенција рака грлића материце“ и у просторијама основне школе на тему „ХПВ инфекција, карцином грлића материце и ХПВ вакцина“ (50 посетилаца) и подељено 50 лифлета „Ко ти може помоћи да избегнеш рак“. Партнери у кампањи: Ц. Крст Бача и основна школа. Дат је интервју за 1 радио станицу.

- **Дом здравља Бачка Паланка**

Одржана 3 организациона састанка, 3 предавања у основној школи (45 ученика). Превентивним прегледима на рак грлића материце прегледано 70 жена, организован индивидуални здравствено васпитни рад са 250 жена. Постављено 7 здравствено васпитних изложби и подељено 250 лифлета „Дан за здравље“, „Србија против рака“ и „Превенција ХПВ инфекција“. Партнери у кампањи: Локална заједница и основна школа. Остварена 4 писана прилога у локалним штампаним медијима.

- **Дом здравља Бечеј**

Превентивним прегледима на рак грлића материце прегледано је 90 жена на рак грлића материце и организован индивидуални здравствено-васпитни рад са 20 жена. Остварен 1 писани прилог.

- **Дом здравља Нови Сад**

Центар за превентивне здравствене услуге одржао 2 организациона састанка, 2 предавања у месним заједницама „Бистрица“ и „Кисач“ (60 учесника). Организована 1 здравствено-васпитна изложба и подељено 100 лифлета „Дан за здравље-рано откривања рака“. Остварена 4 наступа на телевизији, опремљена интернет страница дома здравља и фејсбук страница „Мрежа без дима“ информацијама у вези са превенцијом фактора ризика и подизањем свести о важности превентивних прегледа.

- **Дом здравља Тител**

Одржана 3 организациона састанка, 2 предавања (100 учесника). Превентивним прегледима на рак грлића материце прегледано 20 жена, организован индивидуални

здравствено васпитни рад са 50 жена. Одржана јавна манифестација (100 посетилаца) и подељено 120 лифлета „Дан за здравље-рано откривања рака“. Партнери у кампањи: Локална заједница и основна школа. Остварена 2 наступа на локалном радију, 2 писана прилога за локалне новине и опрељен сајт дома здравља са најважнијим информацијама о значају доступних превентивних прегледа и мерама превенције у нашој земљи (гинеколошки прегледи, ПАП тест и имунизација против ХПВ вируса).

Табела бр. 119 Реализација активности поводом обележавања Европске недеље превенције рака грлића материце 24. – 30. јануара 2016. године у ЈБО

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТИ/ ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	БОЛНИЧКЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
Организациони састанак	2	9	-	11
Предавање-број	-	11	-	11
Предавање-број учесника	650	430	-	1080
Број медијских наступа (укупно)	3	5	-	8
Број наступа на ТВ	2	2	-	4
Број наступа на радију	1	2	-	3
Број писаних медија	2	3	-	5
Сајт	1	2	-	3
Остале активност укупно - „Едукација ромских едукатора“	-	1	-	1
Превентивни прегледи на рак грлића материце	-	212	-	212
Индивидуални здравствено васпитни рад	500	380	-	830
Групни здравствено васпитни рад	-	1	-	1
Јавне манифестације	1	-	-	1
Процена броја учесника на јавној манифестацији	150	-	-	150
Здравствено васпитне изложбе	1	9	-	10
Трибине за родитеље о значају ХПВ имунизације	-	1	-	1
Конференције за новинаре	1	-	-	1
Број дистрибуираних лифлета: - Дан за здравље рано откривање рака - Превенција карцинома грлића материце - Да ли можемо да утичемо на дужину живота? - Едукација о самопрегледу дојки - Кретањем за здравље - Дан за здравље- рано откривање рака - Ко ти може помоћи да избегнеш рак? - Србија против рака	150 100 50 70 60	625 50 50	-	1055
Број дистрибуираних осталих промотивних и едукативних материјала: „Превенција ХПВ инфекција“	100	100	-	200
Број партнера укључених у активности (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета...) - Дом здравља „Нови Сад“, „Емса“ - ОШ у Беочину (2), Бачу, Б. Паланци, Тителу - КПЦ Бач - Месне заједнице „Бистрица“ и „Кисач - Општина Б. Паланка и Тител	2	10 5 1 2 2	-	12

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 31. ЈАНУАРА, НАЦИОНАЛНОГ ДАНА БЕЗ ДУВАНСКОГ ДИМА

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру обележавања 31. јануара, Националног дана без дуванског дима спровео је следеће активности:

- Допис са предлогом активности и слоганом („Свака цигарета смета“) достављен свим установама ПЗЗ Јужнобачког округа (12);
- Дистрибуиран је плакат добијен од ИЗЈЗС „Др М. Ј. Батут“ у све установе ПЗЗ Јужнобачког округа (90 примерака);
- Организација јавне манифестације, у сарадњи са превентивним центром ДЗ „Нови Сад“ и МШ „Доситеј Обрадовић“, у ТЦ „Меркатор“. Током манифестације организовано је мерење шећера у крви и крвног притиска, израчунавање индекса телесне тежине, концентрације угљен монооксида у издаху, дељен здравствено-васпитни материјал и пружани се савети о штетности пушења и изложености дуванском диму (200 посетилаца).
- Медијска промоција кампање:
 - Опремљена интернет страница ИЗЈЗВ информацијама о штетностима и изложености дуванском диму као и препорукама за одвикавање од пушења. У електронском облику постављена су документа: брошура „Остани непушач“, постер „Свака цигарета смета“, резултати истраживања о ефектима и ставовима у вези са Законом о заштити становништа од изложености дуванском диму и Приручник „Васпитање за здравље кроз животне вештине“;
 - 1 радио гостовање на РТВ;
 - На редовној конференцији Института представљена је кампања (Новосадска ТВ, Дневник и Радио Нови Сад).

Обележавање кампање у Јужнобачког округу

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 6 домова здравља. Кратак опис активности:

- **Дом здравља Беочин:** Одржано је 5 организационих састанка и 2 предавања о штетности пушења за одрасло становништво (120 посетилаца). Спроведена су индивидуална саветовања за 18 особа и 1 групна здравствено-васпитна активност којом је обухваћен 31 посетилац. Одржана су 3 улична перформанса са 350 посетилаца. Партнери у кампањи: основна школа, Црвени крст Беочин и Удружење младих.
- **Дом здравља Бачка Паланка:** Одржана су 4 организациона састанка и 4 предавања са 80 учесника. Спроведено је 350 индивидуалних и 4 групне здравствено-васпитне активности за 100 особа. Предавања о штетностима дуванског дима и протективним факторима одржале су патронажне сестре у дому здравља и у школама. Постављено је 10 здравствено-васпитних изложби. Дистрибуирано је 10 постера „Свака цигарета смета“ предшколкој установи и основним школама и подељено 250 лифлета „Свака цигарета смета“ ђацима основних школа, 100 лифлета „Да ли можемо да утичемо на дужину живота?“ посетиоцима у амбуланти опште медицине и диспанзеру за плућне болести. Остварена су 2 писана прилога за локалне новине. Партнери у кампањи: 2 основне школе.
- **Дом здравља Жабал:** Одржана су 4 организациона састанка и 6 предавања у основним школама у Чуругу и Госпођинцима на тему „Штетност дуванског дима на активне и пасивне пушаче“ за 201 учесника. Дистрибуирано је 5 постера „Свака

цигарета смета“. Спроведене су индивидуално здравствено-васпитне активности за 32 особе. Партнери у кампањи: 2 основне школе.

- **Дом здравља Бачки Петровац:** Одржан је 1 организациони састанак и 4 групне здравствено-васпитне активности за 56 лица. Организован је индивидуални здравствено васпитни рад са 6 особа и постављене 2 здравствено-васпитне изложбе. Партнери у кампањи: 2 основне школе у Бачком Петровцу. Остварен 1 радио наступ на *Радио Бачки Петровац* и 1 наступ на *ТВ Бачки Петровац*.
- **Дом здравља Тител:** Одржан је 1 организациони састанак, спроведено 12 индивидуалних и 1 групна здравствено-васпитна активност за 65 особа. Постављена је 1 здравствено-васпитна изложба. Подељено је 65 лифлета „Да ли можемо да утичемо на дужину живота?“ и дистрибуирано 4 постера „Остани непушач“.
- **Дом здравља Нови Сад:** у организацији Саветовалишта за младе и Центра за превентивне здравствене услуге: 11 организационих састанака, 17 предавања у 2 основне и 2 средње школе, за 480 учесника. Индивидуалним здравствено-васпитним радом обухваћено је 53 учесника. Спроведено 5 групних здравствено васпитних активности и радионица на тему „Петодневни програм одвикавања од пушења“ (21 учесник). Постављено је 6 здравствено васпитних изложби и дистрибуирано 6 постера „Свака цигарета смета“. Организована је 1 јавна манифестација у тржном центру „Меркатор“. Током јавне манифестације посетиоцима је *Smokelyser-om* испитивана концентрација угљен монооксида у издаху и подељен здравствено-васпитни материјал. Јавној манифестацији је присуствовало око 200 посетилаца у оквиру које је подељено 920 лифлета. Партнери у кампањи: ИЗЈЗВ, МШ „Доситеј Обрадовић“, 2 основне школе и 2 средње стручне школе. Објављено је 4 прилога.

**Табела бр. 120 РЕАЛИЗАЦИЈА АКТИВНОСТИ ПОВОДОМ ОБЕЛЕЖАВАЊА
„31. јануара – Националног дана без дуванског дима“ 2016. године**

АКТИВНОСТИ	БРОЈ АКТИВНОСТИ ПО МЕСТИМА ОРГАНИЗОВАЊА					
	ИНСТИТУТИ /ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОПШТА БОЛНИЦА	ШКОЛЕ	ОСТАЛО	УКУПНО У ОКРУГУ
1. Организациони састанаци	2	26	-	-	-	28
2. Предавања	-	30	-	-	-	30
3. Учесници на предавањима	-	946	-	-	-	946
4. Наступи на ТВ ТВ Б.Петровац	-	1	-	-	-	1
5. Наступи на радију	1	2	-	-	-	3
6. Писани прилози за медије	-	2	-	-	-	2
7. Сајтови на интернету на којима су стављени прилози	1	4	-	-	-	5
8. Прилози на сајтовима на интернету - Постер, Приручник, Брошура	4	4	-	-	-	8
9. Индивидуални здравствено васпитни рад - број обухваћених лица	-	471	-	-	-	471
10. Групни здравствено васпитни рад - број радионица	-	14	-	-	-	14
11. Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица	-	208	-	-	-	208
12. Здравствено васпитне изложбе	1	18	-	-	-	19
13. Трибине, округли сто	-	-	-	-	-	-
14. Конференције за новинаре	1	-	-	-	-	1
15. Улични перформанси	-	3	-	-	-	3
16. Базари здравља	-	-	-	-	-	-
17. Акције у тржним центрима	1	-	-	-	-	1
18. Концерти	-	-	-	-	-	-
19. Тираж дистрибуираних постера, овде навести коме: Основне школе Предшколске установе	90	25	-	-	-	115
20. Тираж дистрибуирани осталих промотивних и едукативних материјала (лифлети)	-	1235 100	-	-	-	1335
21. Остале активности - назив и обухват са процењеним учесницима	-	-	-	-	-	-
22. Партнери укључени у активности	2	14	-	-	-	16

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ 12. МАРТА, СВЕТСКОГ ДАНА БУБРЕГА

Институт за јавно здравље Војводине је поводом обележавања Светског дана бубрега – 12. март 2016. године спровео следеће активности:

- Одржан је организациони састанак Центра за промоцију здравља;
- Састављено је и послато обавештење за 11 домова здравља Јужнобачког округа и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад са предлогом активности и радним материјалом;
- Опремљена је интернет страница Института са информацијама о значају бубрега, његовим оболењима као и препорукама за смањење ризика за развој болести бубрега. (3 прилога).

Активности поводом 12. МАРТА, СВЕТСКОГ ДАНА БУБРЕГА у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 4 дома здравља.

Кратак опис активности:

- **Дом здравља Бачка Паланка:** Одржана су 2 организациона састанка и 2 предавања за 45 учесника а индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 95 посетилаца. Јавна манифестација је организована у холу дома здравља на којој се посетиоцима указивало на здраве стилове живота а посетиоци манифестације су имали и могућност да провере свој крвни притисак и измере ниво шећера у крви. Манифестацију је посетило око 100 људи. У холовима дома здравља постављено је 7 здравствено - васпитних изложби а на видна места у чекаоницама постављена су штампана здравствено васпитна средства у виду лифлета („Фактори ризика за болести бубрега“). Остварена су 2 медијска наступа (1 прилог на локалном радију и 1 чланак у локалним новинама).
- **Дом здравља Бечеј:** Одржан је 1 организациони састанак, организовано 13 радионица за 286 учесника и одржане 54 индивидуално здравствено - васпитне активности. Постављено је 6 здравствено васпитних изложби.
- **Дом здравља Жабаљ:** Одржана је 1 радионица за 5 учесника и организовано 64 здравствено - васпитне активности. Објављено 4 прилога на сајту (дома здравља Жабаљ, ОШ Ђурђево, ОШ Жабаљ, општина Жабаљ).
- **Дом здравља Тител:** Организовано је 1 предавање на тему „Болести бубрега код деце – спречимо на време“ за 40 учесника и одржано 10 индивидуално здравствено - васпитних активности.

Табела бр. 121 Реализација активности поводом обележавања Светски дан бубрега – 10 март 2016. године

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
Организациони састанак	1	4	-	5
Број медијских наступа		2		2
- на ТВ-у	-	1	-	-
- на радију	-	1	-	-
- у штампи	-	-	-	-
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		5		
- 1 ppt ДЗ Б. Паланка	-	1	-	5
- ОШ у Ђурђеви и Жабљу	-	2	-	
ДЗ Жабаљ	-	1	-	
- Општина Жабаљ	-	1	-	
Остале активности (број) *	-	-	-	-
Предавање - број	-	4	-	4
Предавање - број учесника	-	85	-	85
Индивидуални здравствено васпитни рад	-	223	-	223
Групни здравствено васпитни рад (радионице)	-	14	-	14
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица	-	291	-	291
Јавне манифестације (број)	-	1	-	1
Врсте јавних манифестација	-	-	-	-
Процена броја учесника на јавној манифестацији	-	150	-	150
Здравствено васпитне изложбе	-	13	-	13
Трибине, округли сто	-	-	-	-
Конференције за новинаре	-	-	-	-
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала				
- Постер „Мање соли“	-	15	-	135
- Лифлет „Мање ризика за болести бубрега“	-	120	-	
Број партнера укључених у активности				
- основна школа	2	-	-	3
- Општина Жабаљ	1	-	-	

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ СВЕТСКОГ ДАНА ПРОТИВ ТБЦ

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру обележавања 24. марта, Светског дана против туберкулозе, спровео је следеће активности:

- опремљена интернет страница информацијама о значају раног откривања туберкулозе, правовременог лечења и истрајности у придржавању терапијског режима у циљу успешног завршетка лечења;
- обавештење о кампањи под слоганом „Заједно против туберкулозе“, са предлогом активности и достављено установама ПЗЗ Јужнобачког округа;
- Свим здравственим установама ЈБО послато саопштење са препорукама о бољем препознавању сумње на ТБЦ, бољег дијагностиковања, лечења, разумевања болести и неосуђивања оболелих.

Обележавање кампање у Јужнобачком округу

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 3 дома здравља. Кратак опис активности:

- **Дом здравља Бач:** 1 организациони састанак и 1 предавање у основној школи на тему „Превенција туберкулозе“ (50 ученика). Постављен је 1 постер „Контрола туберкулозе у Србији“ и подељено 50 брошура. Партнери у кампањи: основна школа у Бачу и Црвени крст. 1 радио наступ на *Радио Бач*.
- **Дом здравља Беочин:** 3 организациона састанка и 2 предавања (63 посетилаца). Спроведена су индивидуална саветовања за 27 особа и организована 1 јавна манифестација (80 посетилаца). Том приликом подељено је 80 лифлета. Партнери у кампањи: основна школа у Беочину и Канцеларија за младе. 1 радио наступ на *Радио Беочин*.
- **Дом здравља Бечеј:** 1 организациони састанак и спроведено 35 индивидуалних здравствено-васпитних активности. Постављено је 6 здравствено васпитних изложби у чекаоницама дома здравља.

Табела бр. 122 Реализација активности поводом обележавања Светског дана борбе против туберкулозе – 24. март 2016. године

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
Организациони састанак	1	5	-	6
Број медијских наступа (на радију)	-	2	-	2
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)	3	-	-	3
Остале активности (број)	-	-	-	
Предавање (број)	-	3	-	3
Предавање - број учесника	-	113	-	113
Индивидуални здравствено васпитни рад	-	62	-	62
Групни здравствено васпитни рад (радионице)	-	-	-	
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица	-	-	-	
Јавне манифестације (број)	-	1	-	1
Врсте јавних манифестација	-	-	-	
Процена броја учесника на јавној манифестацији	-	-	-	
Здравствено васпитне изложбе (ДЗ Бечеј)	-	6	-	6
Трибине, округли сто	-	-	-	
Конференције за новинаре	-	-	-	
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	131			131
- Постер „Контрола ТБЦ у Србији“	1	-	-	
- Лифлет	80			
- Приручник/брошура	50			
Број партнера укључених у активности (2 ОШ у Бачу и Беочину; Црвени крст Бач; Канцеларија за младе Беочин)	-	4	-	4

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ НЕДЕЉЕ ЗДРАВЉА УСТА И ЗУБА

Институт за јавно здравље Војводине на подручју Града Новог Сада обележио је „Светску недељу здравих зуба“ од 21. до 27. марта на иницијативу Црвеног крста Новог Сада у сарадњи са партнерима као и мрежом основних школа у Новом Саду. Активности су спроведене под слоганом „У ЗДРАВОМ ТЕЛУ - ЗДРАВ ЗУБ“.

Здравствено – промотивна капања на територији Града Новог Сада реализована је у марту месецу по календару СЗО, а на територији Јужнобачког округа активности су спроведене од 17. до 23. маја 2016. године.

Активности Института за јавно здравље Војводине у Новом Саду у оквиру Светске недеље недеље здравих зуба:

- Одржана су 2 организациона састанка са партнерима у спровођењу активности: Црвеним крстом Новог Сада, Клиником за стоматологију Нови Сад, Клубом студената стоматологије, Домом здравља „Нови Сад“, Медицинском школом „7. април“ Нови Сад, Предшколском установом „Радосно детињство“ Нови Сад, Музејом Града Новог Сада, Музејом Војводине, Покрајинским заводом за заштиту природе, на којима су договорени садржај и динамика активности партнера, садржај и динамика едукација деце предшколске и школске деце у Новом Саду и садржај едукативних материјала.
- Припремљено здравствено – васпитно средство, вежбанка у електронској форми намењена деци узраста 6 – 10 година. Приказ средства постављен на интернет страници Института.
- Центар за промоцију здравља ИЗЈЗВ одржао је 2 едукације едукатора:
 - ученика Медицинске школе „7. април“, смер стоматолошка сестра – техничар за вођење креативне радионице за рад са децом основношколског узраста на тему унапређења оралног здравља. Едукацији присуствовало 60 ученика и 2 професора;
 - студената Медицинског факултета Универзитета у Новом Саду са студијског програма здравствене неге, обука студената за одржавање радионица на тему здравих зуба у основним школама за децу нижих разреда. Обуку прошло 25 студената.
- Свим основним школама и ПУ „Радосно детињство“ поред обавештења о кампањи достављен је позив за организовање вршњачке едукације од стране ученика Медицинске школе „7. април“ Нови Сад.
- Обучени едукатори одржали су 35 креативних радионица уз демонстрацију правилног прања зуба деци нижих разреда 11 основних школа којима је присуствовало 1100 деце, а у 11 вртића ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад креативним радионицама присуствовало 200 деце.
- У сарадњи са ученицима медицинске школе „7. април“ организоване су радионице у Музеју Града Новог Сада и Музеју Војводине за децу нижих разреда основних школа и ПУ „Радосно детињство“ на тему оралног здравља и као се развијало кроз епохе. Креативним радионицама обухваћено 576 деце.
- Ученици завршних разреда СТ 4 и ЛТ 4 медицинске школе „7. април“, организовали су едукацију о оралној хигијени у школи за основно и средње образовање „Милан Петровић“ за 34 ученика а у Удружењу за подршку особама са Даун синдромом за 31 ученика.
- Клуб студената стоматологије организовао је радионице у 5 вртића ПУ „Радосно детињство“ на тему оралног здравља и његовог утицаја на квалитете живота деце. Радионичарским радом обухваћено је 530 малишана.

- У оквиру 2 квиз такмичења посебан сегмент био је посвећен оралном здрављу. Организована су школска, међушколска и завршна квиз такмичења за ниже разреде основних школа у Новом Саду и за више разреде основних и средњих школа у Новом Саду. Укупно је било обухваћено 1000 ученика основних и 500 ученика средњих школа.
- Медијска промоција кампање:
 - На интернет страници Института за јавно здравље Војводине постављен едукативни материјал о оралној хигијени и креативне радионице за рад са децом.
 - Свим релевантним медијима достављено обавештење о кампањи, епидемиолошким подацима о болестима уста и зуба (КЕП индекс) за подручје Новог Сада и Јужнобачког округа, препорукама о важности редовних стоматолошких прегледа и информацијама о значају оралне хигијене као и препаратима који садрже флуор.
 - Заједничка конференција за медије одржана 28. марта 2016. године у просторијама градске организације Црвеног крста Нови Сад. Конференцији присуствовали партнери у кампањи. Са коференције известили: ТВ Канал 9, ТВ Дневник, Новосадска ТВ.
 - Чланови Клуба студената стоматологије извели су представу под називом „У здравом телу – здрав зуб“ 30. марта у позоришној сали Гимназије „Лаза Костић“. Представа је присуствовало 250 малишана из 4 вртића ПУ „Радосно детињство“. Након завршетка представе деци су подељене четкице за зубе, које је обезбедио Црвени крст Новог Сада из донације. Афирмацију ове здравствено-промотивне кампање и овог пута подржали су и својим присуством увеличали проф. др Золтан Хорват, члан Градског већа за здравство и мр сц. Мед. Мила Уверић – Радовић, Начелница Градске управе за здравство.

Активности Института за јавно здравље Војводине у Јужнобачком округу у оквиру XXV недеље здравља уста и зуба

- Свим домовима здравља Јужнобачког округа достављено обавештење о кампањи са предлогом активности и едукативним материјалом
- Свим основним школама (88 школа) и 11 предшколских установа Јужнобачког округа послато обавештење о кампањи уз предлог активности, едукативни материјал о оралном здрављу, креативне радионице за рад са децом и обавештење о ликовном и литерарном курсу.
- На конкурс за ликовне и литерарне радове пристигло укупно 183 рада, и то 157 ликовна и 26 литерарна из 13 основних и 7 предшколских установа са територије Јужнобачког округа.
- На интернет страници Института постављена презентација о кампањи, едукативни материјал о оралној хигијени, креативне радионице за рад са децом и епидемиолошки подаци о болестима уста и зуба за подручје Јужнобачког округа.

Активности у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 6 установа:

- **Дом здравља Бачки Петровац:** Одржан је 1 организациони састанак. Стоматолошка и патронажна служба реализовала је 11 предавања којима је присуствовало 225 деце. Постављене су 3 здравствено-васпитне изложбе са дечијим радовима и промотивним материјалом. Партнери у кампањи: предшколска установа.
- **Дом здравља Бачка Паланка:** Одржано је 18 организационих састанака. У кампањи су учествовале све основне школе (10), ПУ „Младост“, Приватни вртић „Различак“, ОШ „Херој Пинки“ – за децу са посебним потребама, на територији општине Бачка Паланка. Носилац активности је Стоматолошка служба Дома здравља „Др Младен Стојановић“. У свим вртићима и основним школама, за децу до 4. разреда као и њиховим родитељима, одржане радионице, предавања, животне демонстрације, рад у малим групама о важности правилне исхране и правилној техници прања зуба. Иста техника демонстрација вештина спроведена је у школи за децу са посебним потребама. Стоматолошка служба Дома здравља Бачка Паланка спровела је поред превентивних прегледа уклањање меких наслага, заливање фисура као и флуор профилаксу. Јавна манифестација одржана је на платоу у центру Бачке Паланке 18.05.2016.године уз помоћ активиста Општинске организације Црвеног крста Бачка Паланка. На манифестацији су изложени ликовни радови деце из предшколске установе. Учествовало је 150 деце и 200 посетилаца. Посебно су се истакла деца са инвалидитетом својом представом о здравјој исхрани. Начелник Стоматолошке службе гостовао је на локалним медијима (ТВ и Радио БАП), промовишући значај здравља уста и зуба и примену метода за његово очување и унапређење. Постављене су 2 видео пројекције, постављено 10 здравствено-васпитних изложби. Остварено 6 медиских наступа (1 ТВ Оџаци, 2 радио наступа, 1 писани медији и 2 објаве на сајту БП дешавања). Партнери у акцији: ПУ „Младост“, Приватни вртић „Различак“, ОШ „Херој Пинки“ уз помоћ активиста Општинске организације Црвеног крста Бачка Паланка, АД „Подунавље“ Бачка Паланка и „Делта-аграр“ доо Челарево.
- **Дом здравља Жабал:** Служба дечије стоматолошке заштите обележила Недељу здравља уста и зуба у школама, предшколским установама, спровођењем конкурса за ликовне и литерарне радове и изложбом најуспешнијих радова. Одржано 6 организационих састанака. Са децом предшколског и школског узраста, ученицима, васпитачима, учитељима, наставницима и стручним сарадницима спроведено 83 предавања којима је обухваћено 1883 учесника из 3 основне школе и 3 предшколске установе територије Општине Жабал (Жабал, Чуруг, Ђурђево, Госпођинци). Организовано је 43 групно здравствено васпитних активности којима је обухваћено 860 учесника. Партнери у кампањи: локална заједница, основна школа, предшколска установа. Спроведен конкурс за ликовне и литерарне радове на тему „Здрави зуби – здрав живот“. Најуспешнији радови изложени су на школским паноима а најуспешнији радови прослеђени су даље такмичење на републичком нивоу. У оквиру недеље остварена су 2 гостовања на локалном радију, где је становништво информисано о значају недеље као и превенцији и терапији оралних обољења. Прилог емитован у току недеље, 2 пута дневно. Остварен 1 медијски наступ (радио).
- **Дом здравља Србобран:** Стоматолошка служба Дома здравља одржала 5 организационих састанака. Реализовано 65 индивидуалних здравствено васпитних активности и 1 предавање којим је обухваћено 18 учесника.

Реализована 3 групно здравствено васпитна рада којима је обухваћено 50 учесника. Постављене 2 здравствено васпитне изложбе. Опремљена интернет страница Дома здравља презентацијом о мерама превенције болести уста и зуба.

- **Дом здравља Бечеј:** Одржано 18 организационих састанака и 6 предавања којима је присуствовало 196 учесника. Индивидуалним здравствено васпитним радом обуваћено је 16 учесника а групним здравствено васпитним активностима 222 посетиоца. Постављено је 5 здравствено васпитних изложби. У оквиру Националне недеље дистрибуирано је 200 лифлета, постављено 5 постера „Како спречити настанак каријеса у раном детињству“ и 200 штампаних слагалица основним школама. Партнери у кампањи: основне школе и прешколска установа.
- **Дом здравља Нови Сад:** Стоматолошка служба Дома здравља и ове године активно се укључила у обележавање Светске недеље здравих зуба и XXVI недеље Здравља уста и зуба. Стоматолози су са студентима Стоматолошког факултета обилазили вртиће ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад и школе на територији Града Новог Сада где су са децом спровели креативне радионице посвећене оралном здрављу и указали на његов значај. Укупним активностима Службе стоматолошке здравствене заштите било је обухваћено 7000 деце. Обуку о правилном прању зуба прошло је 300 малишана који су посетили манифестацију „Baby exit“. За децу из Предшколске установе „Радосно детињство“ Нови Сад организоване су посете стоматолошким амбулантама. Циљ посета је едукација деце о важности редовног одласка код стоматолога, упознавање са инструментима и материјалима који се користе у стоматологији. У сарадњи са Центром за превентивне здравствене услуге Дома здравља „Нови Сад“ организована је јавна манифестација 23. марта 2016. године у објекту супермаркета „Универекспорт“ на СПЕНС –у. Постављени су штандови са едукативним материјалом, а посетиоцима манифестације дељени су флајери о превентивној стоматолошкој заштити деце и трудница. Старији посетиоци могли су да измере вредности шећера у крви као и крвни притисак. Кратку едукацију о правилном прању зуба прошло је 70 посетилаца Партнери у акцији: Црвеним крст Нови Сад, Клиника за стоматологију Нови Сад, Институт за јавно здравље Војводине, Клуб студената стоматологије, Медицинска школа „7. април“ Нови Сад, Предшколска установа „Радосно детињство“ Нови Сад, Музеј Града Новог Сада, Покрајински завод за заштиту природе. Остварено је 10 телевизијских наступа (РТ Војводина, Канал 9, ТВ Дневник) , 4 радијска наступа (радио Нови Сад) и 2 писана медија (Дневник).

Табела бр. 123 Реализација активности поводом обележавања Недеље здравља уста и зуба

АКТИВНОСТИ	БРОЈ АКТИВНОСТИ ПО МЕСТИМА ОРГАНИЗОВАЊА					
	ИНСТИТУТИ / ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОПШТА БОЛНИЦА	ШКОЛЕ	ОСТАЛО	УКУПНО У ОКРУГУ
1. Организациони састанаци	2	48	-	-	-	50
2. Предавања	-	122	-	-	-	122
3. Учесници на предавањима	-	2822	-	-	-	2822
4. Наступи на ТВ (ТВ НС)	1	11	-	-	-	12
5. Наступи на радију (Радио НС)	1	7	-	-	-	8
6. Писани прилози за медије (Новосадска ТВ и Дневник)	2	3	-	-	-	6
7. Сајтови на интернету на којима су стављени прилози (ИЗЈЗВ, ДЗ Србобран и Б. Паланка)	1	2	-	-	-	-
8. Прилози на сајтовима на интернету (ИЗЈЗВ, ДЗ Србобран, Б. Паланка)	8	3	-	-	-	11
9. Индивидуални здравствено васпитни рад - број обухваћених лица	-	751	-	-	-	751
10. Групни здравствено васпитни рад - број радионица	36	293	-	35	-	364
11. Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица	1300	9310	-	2406	-	13016
12. Здравствено васпитне изложбе (ИЗЈЗВ, ДЗ, 159 ПУ, 90 ОШ)	1	20	-	249	-	270
13. Трибине, окр. сто, 21. Билборди и 22. Спорт. такм.	-	-	-	-	-	-
14. Конференције за новинаре	1	-	-	-	-	1
15. Улични перформанси (ДЗ Б. Паланка и ДЗ Н. Сад)	-	2	-	-	-	2
16. Базари здравља	-	-	-	-	-	-
17. Акције у тржним центрима (ДЗ Н. Сад)	-	1	-	-	-	1
18. Квиз такмичења (ИЗЈЗВ, ЦК Н. Сада)	2	-	-	-	1	3
19. Конкурси за најбоље уметничко остварење (183 ликовна и литерарна рада): ИЗЈЗВ - Основне школе - Предшколске установе	2 2	5	-	13 7	-	13 ОШ 7 ПУ 183 рада
20. Видео пројекције (ДЗ Б.Паланка)	-	2	-	-	-	2
23. Концерти (представа за децу)	1	-	-	-	-	1
24. Тираж дистрибуираних постера и осталог промотивног и едукативног материјал: - Ел. вежбања - Плакат у ел. и штампаној форми: „Како спречити настанак зубног каријеса у раном детињству?“ - “Здраву храну изабери, па зубе опери“ - Плакат „Како спречити настанак зубног каријеса“ - Сликовнице + „Пасош за моје зубиће“ - Правилно прање зуба - Правилна исхрана	432 2 200 200 30	760 240 + 50 240 230	- - -	- - -	- - -	1192
25. Остале активности - назив и обухват са процењеним учесницима - Едукат. представа за децу - Едукација едукатора, студенти - Едукација едукатора, ученици	335 250 25 60	-	-	-	-	335
26. Партнери укључени у активности: - Основне школе - Предшколске установе - Домови здравља + Други	119 88 11 11+9	5 5	- -	- -	- -	124
27. Именовати најуспешнију организацију - партнера у обележавању уз образложење активности - Ц. крст Н. Сада и МШ „7. април“ - ПУ Б. Паланка	2 2	2 2	- -	- -	- -	4
28. Именовати најуспешнијег појединца у активностима у обележавању - Драган Лазих (Ц. Крст Н. Сад), др Ана Хархаји и др Сузана Пајовић МШ „7. април“;	3 1 2	-	-	-	-	3

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ 7. АПРИЛА, СВЕТСКОГ ДАНА ЗДРАВЉА

Поводом обележавања 7. априла, Светског дана здравља под слоганом „Победимо дијабетес“, Институт за јавно здравље Војводине спровео је следеће активности:

- Организована су 3 састанка уз учешће представника студената здравствене неге Медицинског факултета, Центра за хигијену и хуману екологију и Центра за промоцију здравља ИЗЈЗВ где је усвојен акциони план, договорена организација одржавања и координација запослених на пунктовима на којима се обележава јавна манифестација;
- Припремљено је обавештење о обележавању Светског дана здравља са предлогом активности и достављено установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад);
- Састављено је саопштење за медије и достављено свим релевантним медијима Јужнобачког округа;
- Одржане су 3 јавне манифестације - у холу Института за јавно здравље Војводине, Централном кампусу Универзитета у Новом Саду и спортско – пословном центру СПЕНС. Том приликом подељено је 250 брошура и 100 агитки. Процењен број посетилаца је укупно 500. На јавној манифестацији посетиоцима је мерена телесна тежина, телесна висина, индекс телесне ухрањености (*BMI*), крвни притисак, вредности шећера у крви и пружани савет од стране лекара из Саветовалишта за исхрану.
- У чекаоницама Института и свим шалтерима постављена су штампана здравствено васпитна средства и здравствено васпитна изложба;
- На Интернет страници Института постављен је текст о 7. априлу, Светском дану здравља са најважнијим информацијама о дијабетесу (сви типови), *ppt* презентација „Светски дан здравља – шећерна болест“.

Активности поводом обележавања Светског дана здравља у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 8 установа:

- **Дом здравља Бачка Паланка:** Одржано је 10 организационих састанака. Реализовано је 12 предавања којима је обухваћено 140 учесника . Спроведено је 200 индивидуалних и 5 групних здравствено васпитних активности којима је обухваћено 70 ученика једне основне школе. Обележена је 1 јавна манифестација под слоганом „Базар здравља – дан отворених врата“ чију су организацију потпомогле фармацеутске куће и 2 компаније. Спроведен је ликовни конкурс на којем је пристигло 93 рада на тему здравља из свих основних школа са територије општине Бачка Паланка. На свечаној академији најуспешнији ученици и ликовни педагог награђени су пригодним књигама. Постављено је 10 здравствено-васпитних изложби. У чекаоницама је постављена на видео биму *ppt* презентација, где су пацијенти могли да се информишу о дијабетесу. Дистрибуирано је 400 лифлета „Дан за здравље“, „Да ли можемо да утичемо на дужину живота“, „Масти у исхрани“, „Победимо дијабетес“, „Исхрана дијабетичара“, „Превенција ТБЦ“, „Физичка активност у превенцији болести“, „Физичка активност старијих особа“, „Буди донор“, „Болести бубрега“, „ДПСТ на ХИВ и хепатитисе“. За грађане је организовано бесплатно мерење шећера у крви и крвног притиска као и

савети лекара. Партнери у кампањи: компанија „*Medinic*“, компанија „*Fructus*“, предшколска установа, 9 основних школа, 2 средње школе, Црвени крст, 18 фармацеутских кућа. Објављена су 2 прилога на сајт-у установе. Остварено је 10 медијских наступа (2 ТВ, 4 радио и 4 у локалним дневним новинама).

- **Дом здравља Бечеј:** Одржано је 8 групних здравствено васпитних активности којима је обухваћено 87 учесника. Сprovedено је 87 индивидуалних здравствено васпитних активности. Обележена је 1 јавна манифестација под слоганом „Здрављу у сусрет“ Постављено је 6 здравствено васпитних изложби. Дистрибуирана су 2 постера и 30 приручника и брошура „Медиј“ и „Водич за режим инсулинске терапије дијабетеса тип 1 и тип 2“. Партнери у кампањи: предшколска установа, 5 основних школа, 3 средње школе, Друштво дијабетичара Бечеј. Остварена су 3 медијска наступа (2 на радију, 1 у локалним новинама).
- **Дом здравља Бач:** Одржан је 1 организациони састанак и организована је 1 јавна манифестација (базар здравља). Том приликом посетиоци манифестације имали су прилику да измере своју телесну тежину, крвини притисак, измере *BMI*, шећер у крви. Постављена је 1 здравствено васпитна изложба. Дистрибуирано је 30 брошура „Правилна исхрана“ и 30 лифлета „Физичка активност и њен значај“. Партнери у кампањи: локална заједница, Црвени крст. Остварен је 1 медијски наступ на радију.
- **Дом здравља Беочин:** Одржана су 4 организациона састанка и 4 предавања којима је обухваћено 126 учесника. Сprovedено је 31 индивидуалних здравствено васпитних активности. Организована је 1 јавна манифестација којом је обухваћено 140 учесника. Постављене су 2 здравствено васпитне изложбе. Партнери у кампањи: локална заједница, предшколска установа, 1 основна школа, 1 средња школа, Црвени крст Беочин, Удружење грађана. Остварена су 2 медијска наступа (1 радио наступ и 1 ТВ наступ).
- **Дом здравља Тител:** Одржана су 2 организациона састанка и 3 предавања којима је обухваћено 39 посетилаца. Предавања је организовала Служба поливалентне патронаже у ПУ у Шајкашу и ПУ у Тителу на теме: „Лична хигијена“, „Важност правилне исхране, „Имунизација деце“. Том приликом подељено је 20 брошура и постављене су 2 здравствено васпитне изложбе . Партнери у манифестацији: предшколска установа.
- **Дом здравља Жабалј:** Одржана су 2 организациона састанка и 4 предавања којима је обухваћено 70 учесника. Сprovedено је 155 индивидуалних здравствено васпитних активности. Служба поливалентне патронаже одржала је предавања у Удружењу пензионера на тему „Победи дијабетес“, са акцентом на повећање свести о спречавању настанка **DM II** уз релативно мале промене у стилу живота као и о факторима ризика за настајање болести. Том приликом подељено је 200 лифлета „Кретање за здраље“ и „Победимо дијабетес“. Партнери у кампањи: локална заједница.
- **Дом здравља Врбас:** Одржано је 5 организационих састанака и 5 базара здравља којима је обухваћено је 100 посетилаца. Подељено је 700 лифлета. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћена су 92 посетиоца. Партнери у кампањи: 5 основних школа са територије општине Врбас.

- **Дом здравља Нови Сад:** Одржано је 10 организационих састанака. Организовано је 1 предавања којим је обухваћено 23 посетилаца. Спроведено је 150 индивидуалних здравствено васпитних активности и 3 групне здравствено васпитне активности којима је обухваћено 35 учесника. Организована је 1 јавна манифестација којом је обухваћено 400 учесника. Том приликом посетиоци су имали прилику да провере крвни притисак, вредности шећера и триглицерида у крви, и да добију савете о здравој исхрани и исхрани код повишеног шећера у крви. Ученици из СШ „Светозар Милетић“, смер - кулинарски техничар, делили су рецепте за здрав и јефтин оброк. НВО „Плаво срце“ заинтересоване посетиоце обучавали су о правилној употреби пенкала за апликацију инсулина. Саветовалиште за младе реализовало је радионицу о здравим намирницама са ученицима једне основне школе. Служба патронаже посебну пажњу посветила је саветима у вези исхране пацијената оболелих од шећерне болести. Дистрибуирано је 500 лифлета: „Правилна исхрана“, „Савети за дијабетичаре“, „Додир за миран сан“, „Рецепти за правилну исхрану“ и 5 постера „Пирамида исхране“. Постављено је 5 здравствено васпитних изложби. На интернет страници Дома здравља и *Facebook* страници објављена су 2 прилога. Партнери у акцији: Саветовалиште за младе, Служба патронаже, 1 основна школа, 2 средње стручне школе, Црвени крст Града Новог Сада, НВО „Плаво срце“, Институт за јавно здравље Војводине, „Универекспорт“. Остварена су 2 медијска наступа (1 радио наступ и 1 ТВ наступ).

Табела бр. 123 Реализација активности поводом обележавања
Светског дана здравља, 7.априла 2016. године

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВ. УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
1. Организациони састанак	3	34	-	37
2. Број медијских наступа		18		18
- на ТВ-у	-	4	-	
- на радију	-	8	-	
- у штампу	-	6	-	
3. Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)	2	2		
- ИЗЈЗВ	2		-	4
- Општина Б. Паланка и ДЗ Н. Сад		2		
4. Остале активности (број) * (Facebook ДЗ Н. Сад)	-	1	-	1
5. Предавање (број)	-	24	-	24
6. Предавање - број учесника	-	398	-	398
7. Индивидуални здравствено васпитни рад	500	1065	-	1565
8. Групни здравствено васпитни рад (радионице)	-	16	-	16
9. Групни здравствено васпитни рад-број обухваћених лица	-	192	-	192
10. Јавне манифестације (број)	3	4		
- Хол ИЗЈЗВ, Кампус Универзитета, ЈП „СПЕНС“	3		-	7
11. Врсте јавних манифестација (Базар здравља)	3	9	-	12
12. Процена броја учесника на јавној манифестацији	350	2231	-	2581
13. Здравствено васпитне изложбе	3	19	-	22
14. Трибине, окр. сто + 15. Конференције за новинаре	-	-	-	-
16. Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	103	1538		1641
- Постери: „Пирамида исхране“, „Соли у исхрани“, „Мање шећера-више здравља“	3	8		11
- Лифлет „Масти у исхрани“ и „Кретање за здравље“	100			1630
Лифлети: Дан за здравље“, „Да ли можемо да утичемо на дужину живота?“, „Масти у исхрани“, „Победимо дијабетес“, „Исхрана дијабетичара“, „Превенција ТБЦ“, „Физичка активност у превенцији болести“, „Физичка активност старијих особа“, „Буди донор“, „Болести бубрега“, „ДПСТ на ХИВ и хепатитисе“, „Кретање за здравље“, „Правилна исхрана“		1530	-	
- Приручник/брошура: „Медиј“ и „Водич за режим ДМ I и II“				
- Остало („Рецепти за правилну исхрану“)		300		300
Број партнера укључених у активности	1	39		40
- Локална заједница		1		
- Предшколска установа		3		
Основна школа		20		
- Средња школа		7		
- Црвени крст		3		
- НВО/удружење грађана		3		
- Остало	1	2		
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности	*Компанија „ <i>Medinic</i> “ *Компанија „ <i>Fructus</i> “ *Друштво дијабетичара Бечеј			
Именовати најуспешнијег појединца (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности	*Ивановић Радослав, председник Друштва дијабетичара Бечеј *Универекспорт			

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ 10. МАЈА, МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ

Поводом обележавања 10. маја, Међународног дана физичке активности под слоганом „Вежбајмо за здравље“, Институт за јавно здравље Војводине спровео је следеће активности:

- Израђен акциони план за обележавање 10. маја, Међународног дана физичке активности;
- Организован 1 састанак на коме су учествовали партнери: Завода за здравствену заштиту студената Нови Сад, Дом здравља Нови Сад, Атлетски клуб „Војводина“ Нови Сад, Соколско друштво Нови Сад, фолклорни ансамбл „Сплет“ Нови Сад, школа орјенталног плеса „Изида“ Нови Сад, бициклически савез Војводине, бициклически клуб „Елит“, капуера академија Нови Сад, плесни клуб „Magic reople“ Нови Сад, јога студио „Хипократ“, Хаос аниматори „Fee tim“ Нови Сад, Систем самоодбране „Krav Maga Global“, мачевалачки клуб „Мачеви и маске“ Нови Сад, ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад, балетска школа Добриле Новков „La Syphide“ Нови Сад, Нинџицу клуб борилачких вештина Нови Сад, „Break dance MBM klub“ Футог, КУД „Светозар Марковић“, фолклорна рекреација.
- Због лоших временских прилика јавна манифестација на купалишту Шtrand је отказана пред сам почетак;
- Обавештење о кампањи са предлогом активности достављено установама ПЗЗ ЈБО (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад)
- Обавештење о кампањи са предлогом активности достављено основним школама на територији ЈБО (83 школе) и предшколским установа (7 ПУ).
- Опремљена интернет страница Института текстом о 10. мају, Међународном дану физичке активности са информацијама и смерницама о важности физичке активности као вида превенције масовних незаразних болести као и заблуда у вези физичке активности и креативним радионицама за рад са децом на тему физичке активности, а један писани медиј је најавио јавну манифестацију;
- Учешће као партнери на 1 јавној манифестацији у организацији Завода за здравствену заштиту студената. Том приликом подељено је 200 агитки о физичкој активности. Програм јавне манифестације детаљније описан у извештају Завода за здравствену заштиту студената.

Активности поводом обележавања Светског дана физичке активности у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 8 установа :

- **Дом здрава Беочин:** Одржана 3 организациона састанка са представницима 2 основне школе и локалне заједнице. Организована 2 јавне манифестације у виду традиционалне трке под слоганом „Трка здравља“ која је обухватила 855 ученика свих узраста. Поливалентне патронажне сестре одржале су 3 предавања за 120 слушалаца. Постављене су 2 здравствено васпитне изложбе. Остварено је 1 гостовање на локалној радио станици.

- **Дом здравља Бачка Паланка:** Одржано 5 организационих састанака са партнерима из локалне заједнице. Реализовано 10 предавања којима је обухваћено 250 учесника. Спроведено 250 индивидуалних активности. Организована 1 јавна манифестација у виду јавног часа физичке активности на Градском спортком терену

на којем су вежбала деца ПУ из Бачке Паланке. Дистрибуирано 200 лифлета „Кретањем до здравља“ код деце и 50 лифлета о физичкој активности одраслих, као и 10 постера „Пирамида физичке активности“. Остварено 4 медијска наступа (2 у локалним дневним новинама и 1 радио и 2 прилога на сајту ДЗ).

- **Дом здравља Бачки Петровац:** Одржан је 1 организациони састанак у вези са 2 предавања за 75 ученика основних школа са територије Бачког Петровца. Организована је и 1 здравствено васпитна изложба коју је видело око 300 ученика. Подељено је 50 лифлета на тему физичке активности

- **Дом здравља Бечеј:** Здравствено васпитним активностима обухваћено је 87 деце. Организовано је 5 здравствено васпитних изложби у холу оновних школа на територији Општине Бечеј. Групни здравствено васпитни рад уприличен је за 126 радно активних становника једне месне заједнице.

- **Дом здравља Тител:** У Дому здравља Тител одржан је један организациони састанак са представницима ОШ у Тителу где су уприличена 4 предавања за 120 ученика на тему Физичке активности као превенције гојазности код деце школског узраста.

- **Дом здравља Нови Сад:** Организована су 2 састанка са партнерима око организације предавања у ОШ „Јован Дучић“ у Петроварадину где су запослени у Саветовалишту за младе ДЗ одржали 4 предавања. На предавањима је било укупно 104 деце првих и трећих разреда. Превентивни центар је у Граској организацији слепих и слабовидих у Новом Саду уприличио предавање под називом „Правилна исхрана и утицај физичке активности на здравље. Предавању је присуствовало 30 чланова удружења. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 30 корисника услуга Превентивног центра и уприличена су 4 групне здравствено васпитне активности којима је било обухваћено 104 лица. На сајту ДЗ постављен је 1 прилог о овом дану. Подељена су 2 примерка плаката “Пирамида исхране“;

- **Дом здравља Жабал:** Одржан је један организациони састанак везан за организацију 3 предавања у ОШ у Госпођинцима на којем је било укупно присутно 68 ученика 7. разреда. Индивидуално здравствено васпитним радом било је обухваћено 55 деце;

- **Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад:** Организована су 2 састанка са партнерима везано за организовање јавне манифестације на којој су узели учешће разни спортско-рекреативни центари и клубови. Јавна манифестација је организована на простору испред студентских домова „С. Бајић“ и „В. Влаховић“. На манифестацији је учествовало око 100 учесника који су демонстрирали разне облике вежби и приказали своје спортске дисциплине, представили традиционалне игре и плесове присутним посетиоцима којих је било око 400. Подељено је око 200 примерака едукативног материјала (лифллета). 2 ТВ куће су известиле са манифестације и 1 писани медиј. Опремљена је интернет страница 333 студената са 2 прилога колико је било прилога и на Facebook страници 333С.

Табела бр. 124 Реализација активности поводом обележавања 10. мај 2016,
МЕЂУНАРОДНИ ДАН ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТ И/ ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	БОЛНИЧКЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
1. Организациони састанак	1	17	-	18
2. Предавање-број	-	23	-	23
3. Предавање-број учесника	-	647	-	647
4. Број медијских наступа (укупно)	2	8	-	10
5. Број наступа на ТВ	-	2	-	2
6. Број наступа на радију	-	2	-	2
7. Број писаних медија	1	2	-	3
8. Сајт	1	6	-	6
9. Индивидуални здравствено васпитни рад	-	506	-	506
10. Групни здравствено васпитни рад	-	35	-	35
11. Јавне манифестације	1	4	-	5
12. Процена броја учесника на јавној манифестацији	400	1005	-	1405
13. Здравствено васпитне изложбе	1	21	-	21
14. Трибине, округли сто + 15. Конференције за новинаре	-	-	-	-
16. Број дистрибуираних постера	-	17	-	17
17. Број дистрибуираних лифлета	200	450	-	650
18. Број партнера укључених у активности	16	30	-	46

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ 31. МАЈА, МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА БЕЗ ДУВАНСКОГ ДИМА

Поводом обележавања 31. маја, Светског дана без дуванског дима, под слоганом „Припремимо се за безлична (стандардизована) паковања дуванских производа“, Институт за јавно здравље Војводине спровео је следеће активности:

- Израђен акциони план за обележавање 31. маја, Светског дана без дуванског дима;
- Припремљено обавештење о обележавању 31. маја, Светског дана без дуванског дима, са предлогом активности и достављено установама ПЗЗ Јужнобачког округа (11 домова здравља и ЗЗЗ студената Н. Сад);
- Организован је 1 састанак уз учешће представника, ЗЗЗ Н. Сад, и Института на којем је усвојен и донет програм активности;
- У чекаоницама Института и свим шалтерима постављена су штампана здравствено-васпитна средства и здравствено-васпитна изложба;
- Учешће у раду Републичке стручне комисије за контролу дувана Министарства здравља РС (разматрање превода слогана, саопштења за медије и организације обележавања);
- На интернет страници Института постављено је обавештење, са најважнијим информацијама о штетности од изложености дуванском диму и електронске форме плаката „Припремимо се за безлична паковања“, плаката и агитке „Промени став - буди здрав“ и бојанке „Здрава деца, здрави људи – цигарета ту не смрди“;
- Подела здравствено-промотивног материјала добијеног од ИЗЈЗС „Др М. Ј. Батут“: 120 примерака плаката „Промени став буди здрав“ и 300 примерака агитке „Промени став буди здрав“;
- штампање здравствено-васпитних средстава: плакат СЗО „Припремимо се за безлична паковања“ (са сликом бебе; 500 примерака) и бојанка „Здрава деца,

здрави људи - цигарета ту не смрди“ (3000 примерака) која је намењена деци предшколског и млађег основношколског узраста 6-10 година оквиру пројекта „31. мај – Светски дан без дуванског дима“;

- Удружење грађана „Субурд“ поставили су на сајт удружења у електронској форми плакат и агитку „Промени став буди здрав“, плакат „Припремите се за безлична паковања“ и обавештење за медије и тако узели су учешће у обележавању овог важног дана из Календара здравља;
- 1 јавна манифестација на Тргу слободе у Н. Саду; подељено 100 агитки „Промени став буди здрав“, 50 бојанки „Здрава деца, здрави људи – цигарета ту не смрди“ и 50 брошура „Правилна исхрана“. Посетиоци на штанду ДЗ „Нови Сад“ (контрола крвног притиска, телесне тежине, да одреде БМИ и добију савете како очувати и унапредити своје здравље. Учесници су имали прилику да апаратом *Smokerlyser*-ом утврде постојање угљен монооксида у издаху и тако почну одговорније да се понашају према себи и околини. Саветовалиште за одвикавање од пушења ДЗ „Нови Сад“ на лицу места правило је групе за предстојеће полазнике групе за одвикавање.
- *Медијске активности*: 1 гостовање у јутарњем програму РТВ Н. Сад, 1 писани прилог за медије (Блиц), са јавне манифестације известила 1 медијска кућа (*Дневник*).

Активности поводом обележавања Светског дана без дуванског дима у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило 7 установа :

- **Дом здравља Бач:** Одржан је 1 организациони састанак и остварен је један медијски наступ на локалном радију.
- **Дом здравља Бечеј:** Одржан је 1 организациони састанак. Спроведено је 64 индивидуалних и 5 групних здравствено-васпитних активности којима су обухваћена 102 учесника. Постављено је 7 здравствено-васпитних изложби и организован конкурс за најбоље уметничко оставрење у основној школи. Дистрибуирано је 35 брошура.
- **Дом здравља Беочин:** Одржана су 3 организациона састанка и 15 предавања о штетном утицају дуванског дима и болестима које изазива пасивно пушење којима је присуствовало 379 учесника. Групним здравствено васпитним радом обухваћено је 425 учесника и постављене 3 здравствено васпитне изложбе у основној школи и дому здравља на тему „Свака цигарета смета“. Партнери у кампањи: општина Беочин, месна заједница, 4 удружења, 2 основне школе, Културни центар Беочин, ПУ Беочин.
- **Дом здравља Бачка Паланка:** Одржана су 3 организациони састанка. Реализовано је 5 предавања којима је обухваћено 80 учесника. Спроведено је 300 индивидуалних и 5 групно здравствено васпитних активности (60 учесника). Постављено је 10 здравствено-васпитних изложби и 2 видео пројекције у ДЗ Б.Паланка. Дистрибуирано 10 постера „Свака цигарета смета“ амбулантама и ПУ „Младост, 200 агитки „Промени став буди здрав“, 50 агитки „Карцином плућа“, и 50 агитки „Никад нећу пропушити“, организован је семинар за одвикавање од пушења у сарадњи са Удружењем грађана „Живот и здравље“. Партнер - Удружење грађана „Живот и здравље“. Остварена су 4 писана прилога у локалним новинама и 2 објаве на сајту.
- **Дом здравља Жабал:** Одржана су 2 организациона састанка. Реализована су 3 предавања у 1 основној школи (59 учесника). Индивидуалним здравствено васпитним радом патронажне службе (103 учесника).
- **Дом здравља Тител:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 групно здравствено васпитна активност којом је обухваћено 20 учесника на теме „Штетност дуванског

дима“и „Пушење на јавним местима“. Дистрибуирано је 20 брошура.

- **Дом здравља Нови Сад:** Одржано је 10 организационих састанака. Реализовано 1 предавање (50 учесника); 150 индивидуалних и 4 групне здравствено-васпитне активности (105 учесника); 1 јавна манифестација на тргу Слободе у Н. Саду (мерење крвног притиска, саветовање о здравим стиливима живота, мерење количине угљен монооксида у издаху); перформанс НВО „Смех јога“ о значају правилног дисања након остављања пушења. Подељено 500 агитки „31.мај – Светски дан без дуванског дима“. Партнери у кампањи: ИЗЈЗВ, ЗЗЗС, МШ „Доситеј Обрадовић“, МШ „7. април“, Фармац. факултет, НВО „Рехабил. центар Дуга“, НВО „Смех Јога“, компанија „Минаква“; 2 медијска наступа (1 ТВ и 1 радио гостовање), 2 прилога на сајтовима и 5 прилога за медије.

Табела бр. 125 Реализација активности на територији Јужнобачког округа поводом обележавања 31. маја, Светског дана без дуванског дима

АКТИВНОСТИ	БРОЈ АКТИВНОСТИ ПО МЕСТИМА ОРГАНИЗОВАЊА			
	ИНСТИТУТИ /ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОПШТА БОЛНИЦА	УКУПНО У ОКРУГУ
1. Организациони састанаци - ИЗЈЗВ РСК за контролу дувана - Домови здравља	3 1 2	23 23	-	26
2. Предавања	-	25	-	25
3. Учесници на предавањима	-	538	-	538
4. Наступи на ТВ (РТВ Нови Сад)	1	1	-	2
5. Наступи на радију (Бач, Беочин, Н. Сад, Канал 9, Панонија, Војводина, Длта, Новосадска)	-	9	-	9
6. Писаних прилози за медије (Блиц) Дневник (4) Локал. новине Бачка П.	1	5 5	-	6
7. Сајтови на интернету на којима су стављени прилози (ИЗЈЗВ) - Дом здравља Нови Сад - Facebook страница „Мрежа без дима“	1	2 1 1	-	3
8. Прилози на сајтовима на интернету	7	2	-	9
9. Индивидуални здрав. васпитни рад - бр. обухваћених лица	-	553	-	553
10. Групни здравствено васпитни рад - број радионица	-	19	-	19
11. Групни здравствено васпитни рад - бр. обухваћених лица	-	590	-	590
12. Здравствено васпитне изложбе	1	15	-	16
13. Трибине, окр. сто.+14. Конф. за нов.+16. Базари здравља	-	-	-	-
15. Улични перформанси	1	1	-	2
17. Акције у тржним центрима + 18. Квиз такмичења	-	-	-	-
19. Конкурси за најбоље уметничко. остварење: - ДЗ Бечеј	-	1	-	1
19. Видео пројекције (ДЗ Б. Паланка)	-	2	-	2
20. Билборди+21. Спортско такмичење+22. Концерти+25. Остало	-	-	-	-
23. Дистрибуирани постери: - „Промени став буди здрав“	100	10	-	110
24. Дистрибуирани осталих промотивни и едукативни материјала у ДЗ ЈБО - агитка „Промени став буди здрав“ - брошура „Правилна исхрана“ - бојанка „Здрава деца, здрављи људи – цигарета ту не смрди“ - агитка „Карцином плућа“ - агитка „Никад нећу пропуштити“ - агитка „Болести плућа“	200 100 50 50	350 200 50 50 50	-	550
26. Партнери укључени у активности - Удружење грађана „Субурд“, ДЗ Н. Сад, ЗЗЗ студената Н. Сад - Општина Беочин, МЗ, 9 НВО, ПУ Беочин, 2 медицинске школе, Фармацеутски факултет, здравствене установе, „Минаква“	3 3	19 19	-	22
27. Именовати најуспешнију организацију - партнера	Удружење грађана „Живот и здравље“			
28. Именовати најуспешнијег појединца у активностима	Весна Имброњев, ДЗ Н. Сад			

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ 26. ЈУНА, МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА ПРОТИВ ЗЛОУПОТРЕБЕ И НЕЗАКОНИТЕ ТРГОВИНЕ ДРОГАМА

Поводом обележавања 26. јуна, Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама, под слоганом „Прво саслушај“, Институт за јавно здравље Војводине спровео је следеће активности:

- Израђен акциони план за обележавање 26. јуна, Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама;
- Припремљено обавештење о обележавању 26. јуна, Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама, са предлогом активности и достављено установама ПЗЗ Јужнобачког округа (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад);
- Одржана су 3 организациона састанка Центра за промоцију здравља и вршњачких едукатора (25) у вези организације јавне манифестације поводом обележавања 26. јуна, Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама, на којима је донет програм активности, обучени;
- У чекаоницама Института и свим шалтерима постављена су штампана здравствено васпитна средства и здравствено васпитна изложба;
- На интернет страници Института постављено је обавештење о 26. јуну, Међународном дану против злоупотребе и незаконите трговине дрогама, са најважнијим информацијама о штетностима дрога и изложености дуванском диму, као и електронске форме брошуре „Боље спречити него лечити“, летка „ПАС нису за нас“, подметача за чаше „Ни 1 ни 2 а никако 5“, водича за радионице „Превенција злоупотребе психоактивних супстанци“ и ppt презентација „Превенција злоупотребе и упознавање са штетностима ПАС“;
- Институт за јавно здравље Војводине израдио је здравствено-васпитна средства - летак „ПАС нису за нас“ – 1000 примерака, подметач за чаше „Ни 1 ни 2 а никако 5“ – 1000 примерака и мајице са натписом „ПАС нису за нас“ – 50 примерака.
- Осмишљен је садржај и идејно решење апликације „ПАС нису за нас – квиз о алкохолу и дрогама“;
- Направљена је интернет-аликација „ПАС нису за нас – квиз о алкохолу и дрогама“: http://www.izjzv.org.rs/app/pas_nisu_za_nas/
- Направљен је алгоритам за праћење посета апликације;
- Израђена је презентације за обуку вршњачких едукатора на тему „Болести зависности као јавноздравствени проблем“;
- Одржана је јавна манифестација 26. јуна 2016. године, од 18 до 20 часова, у Новом Саду, плажа „Штранд“, поводом обележавања Међународног дана борбе против злоупотребе и кријумчарења дроге. На јавној манифестацији млади 9 претходно обучених вршњачких едукатора организовало је квиз за младе посетиоце плаже помоћу таблет-рачунара; на тај начин је омогућено младима да разговарају и добију одговоре на најчешћа питања у вези са штетном употребом алкохола и злоупотребом дрога. Након завршеног анкетања млади су могли путем апликације да провере свој скор (укупно 13 питања), прочитају више о алкохолу и дрогама, ураде психолошку вежбу и разговарају о ПАС са стручњацима на различитим нивоима здравствене заштите. У оквиру манифестације посетиоцима је омогућено да испробају тзв. „пијане наочаре“, које симулирају већи проценат алкохола у крви, присуство LSD и THC. На овај начин се младима указало на друштвено неприхватљиво и недозвољено понашање. Партнери: Медицинска школа „7. април“, Средња економска школа „Светозар Милетић“, удружење „Земља живих“ (удружење грађана за социјалну рехабилитацију зависника од дрога). Манифестацију је посетило око 500 посетилаца.

Активности поводом обележавања Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставиле 3 установе :

- **Дом здравља Беочин:** Одржана су 2 организациона састанка и 1 предавање којима је присуствовало 90 учесника. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 12 учесника. Партнери у кампањи: локална заједница општине Беочин.
- **Дом здравља Бечеј:** Одржан је 1 организациони састанак. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 25 учесника. Постављене су 2 здравствено васпитне изложбе у дому здравља на тему „Превенција ПАС“. Том приликом подељено је 25 флајера и дистрибуиран 1 постер.
- **Дом здравља Бачка Паланка:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 групна здравствено васпитна активност (радионица) коју је одржала Служба за здравствену заштиту деце којој је присуствовало 12 ученика основне школе у Тителу на тему „Промовисање позитивних животних вредности и стилова живота који могу допринети борби против зависности и злоупотреба дрога“.

Табела бр. 126 Реализоване активности у оквиру 26. јуна- Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТИ/ ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	БОЛНИЧКЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО*
1	2	3	4	5
Организациони састанак	3	4	-	7
Предавање-број **	-	1	-	1
Предавање-број учесника	-	90	-	90
Сајт, друштвене мреже	1		-	1
Остале активност укупно (навести врсту)	-		-	-
Индивидуални здравствено васпитни рад	-	37	-	37
Групни здравствено васпитни рад (искључујући предавања) - Едукације едукатора	3	25	-	3
Јавне манифестације	1		-	1
Процена броја учесника на јавној манифестацији	500		-	500
Здравствено васпитне изложбе	1	2	-	3
Конференције за новинаре	-		-	-
Број дистрибуираних постера	-	1	-	1
Број дистрибуираних лифлета	-	25	-	25
Број дистрибуираног материјала самостално произведеног Летак “ПАС нису за нас” Подметач за чаше „Ни 1 ни 2 а никако 5“	350	-	-	700
Број партнера укључених у активности - МШ „7.април“, СШ „Св. Милетић“ Мед. факултет“ - Удружење „Земља живих“ - Општина Беочин	4	1	-	4
Именовати најуспешнијег партнера обележавању кампање****	Медицинска школа „7.април“ за несебичан допринос у организацији и реализацији јавне манифестације			

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ 10. СЕПТЕМБРА, „СВЕТСКОГ ДАНА ПРЕВЕНЦИЈЕ САМОУБИСТВА“

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру обележавања 10. септембра, Светског дана превенције самоубиства, спровео је следеће активности:

- Одржана су 3 организациона састанка Центра за промоцију здравља;
- Интернет страница Института за јавно здравље Војводине опремљена је информацијама о превенцији и стопи самоубиства као и комплексности овог феномена у свету и Војводини као и приручником (*WHO*) у вези менталног здравља и менталних поремећаја;
- Припремљено обавештење о обележавању 10. септембра, Светског дана превенције самоубиства са предлогом активности и достављено установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад);
- У сарадњи са Центром „Срце“ одржана је улична акција на Тргу слободе. Акцији је присуствовало 200 посетилаца. Поред јавне акције одржана је и трибина у Културном центру „Интернет и пружање подршке особама у психичкој кризи“ и „Улога интернета и електронских медија“ у превенцији самоубиства“. На трибини су говорили волонтери Центра Срце, доц. др Снежана Укропина, спец. социјалне медицине, представница Института за Јавно здравље Војводине, Ина Бореновић, психолог, оснивач и уредник интернет сајта Психоверзум и Станислава Попов, доктор психолошких наука, психотерапеут и аутор текстова на теме самопомоћи на Психоверзуму. На трибини је указан значај нових технологија, као средства пружања помоћи онима који се налазе у психичкој кризи и употреби интернет простора за преношење поруке о значају менталног здравља. Трибини присуствовало 30 посетилаца;
- У оквиру КМЕ одржане су 2 едукације 8. и 9. септембра 2016. године под називом Активности промоције здравља у примарној здравственој заштити у Институту за јавно здравље Војводине, где су 2 теме биле посвећене овом дану из Календара јавног здравља: „Достојанство у менталном здрављу и психолошка прва помоћ“ и „Рад са децом и емоционалне компетенције“. Семинару је присуствовало 100 особа, и то запослених у: ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад, ПУ са територије ЈБО, домови здравља са територије ЈБО, ДЗ „Нови Сад“, медицинска школа 7.април“ Нови Сад и Завод за здравствену заштиту студената.

Обележавање кампање у Јужнобачког округу

Од укупно 12 установа ПЗЗ Јужнобачког округа извештај су доставиле 4 установе:

- **Дом здравља Беочин:** Одржана су 2 организациона састанка и 1 предавање коме је присуствовало 48 посетилаца. Сprovedено 7 индивидуалних и 1 групна здравствено васпитна активност којом је обухваћено 13 особа. Партнери у манифестацији: Организација младих Беочин и Удружење грађана Беочин.
- **Дом здравља Бечеј:** Одржан је 1 организациони састанак. Индивидуалним здравствено- васпитним радом обухваћено 65 посетилаца и постављене 4 здравствено васпитне изложбе.
- **Дом здравља Тител:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 групна здравствено васпитна активност патронажне службе којој је присуствовало 10 посетилаца. Партнер у манифестацији: Удружење пензионера.
- **Дом здравља Бачка Паланка:** Одржан је 1 организациони састанак и 35 индивидуалних здравствено васпитних активности од стране психијатра у ДЗ Бачка Паланка. Одржана је 1 манифестација којој је присуствовало око 200

посетилаца. Том приликом подељено је 170 лифлета „Заједно против депресије“.Објављена су 2 прилога на *site* установе. Остварена су 4 медијска наступа (3 радио и 1 у локалним дневним новинама).

Табела бр. 127 РЕАЛИЗАЦИЈА АКТИВНОСТИ ПОВОДОМ ОБЕЛЕЖАВАЊА 10. септембар 2016. године, Светски дан превенције самоубиства “Повезивање, комуникација, брига”

АКТИВНОСТИ	БРОЈ АКТИВНОСТИ ПО МЕСТИМА ОРГАНИЗОВАЊА					
	ИНСТИТУТ И/ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОПШТА БОЛНИЦА	ШКОЛЕ	ОСТАЛО	УКУПНО У ОКРУГУ
1. Организациони састанаци	3	5				8
2. Предавања	2	1				3
3. Учесници на предавањима	100	48				148
4. Наступи на ТВ						
5. Наступи на радију - Радио Б. Паланка		3				3
6. Писани прилози за медије		1				1
7. Сајтови на интернету на којима су стављени прилози (<i>Site</i> Б. Паланка)	1	1				2
8. Прилози на сајтовима на интернету	6	2				8
9. Индивидуални здравствено васпитни рад - број обухваћених лица		107				107
10. Групни здрав. васпитни рад – бр. радионица	1	2				3
11. Групни здрав. васпитни рад - број лица	30	23				53
12. Здравствено васпитне изложбе	1	4				5
13. Трибине, округли сто	1					1
14. Конференције за новинаре	1					1
15. Улични перформанси	1	1				2
16. Базари здрав.+17. Акције у ТЦ+18. Квизови						
19. Конкурси за најбоље уметничко. остварење (цртеж, песма, филм, представа...) -Лифлет „Заједно против депресије“		170				170
20. Партнери укључени у активности - Центар „Срце“ и Културни центар Н. Сад - Удружење пенз. Тител, УГ, Орг. младих Беочин	2 2	3 3				5
21. Именовати најуспешнију организацију - партнера у обележавању уз образложење активности	1 Центар „Срце“ Волонтери Центра пружају несебичо емотивну подршку особама у кризи или непосредној опасности да одузму себи живот, слушају их, не држе им моралне придики а по потреби упућују их на више инстанце. Услуге центра су бесплатне.					

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ НЕДЕЉЕ ПРОМОЦИЈЕ ДОЈЕЊА 2016. ГОДИНЕ

Институт за јавно здравље Војводине је у оквиру обележавања *Недеље промоције дојења 2016. године* спровео следеће активности:

- Одржана су 4 организациона састанака са партнерима у спровођењу кампање: 2 са Домом здравља „Нови Сад“, Клиником за гинекологију и акушерство Клиничког центра Војводине око организације заједничке конференције за медије; 1 састанак са представницима ПУ и ГУ у вези организације програма на јавној манифестацији; 1

састанак са начелницом Патронажене служне ДЗНС везан за одабир 10 мајки које су похваљене за ексклузивно дојење.

- Састављено је обавештење за 11 домова здравља Јужнобачког округа и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад са предлогом активности за спровођење кампање и теоријским прилогом;
- Састављено је обавештење о кампањи и наградном конкурс у и достављено свим основним школама (88) и предшколским установама (11) са територије Јужнобачког округа;
- Спроведен је наградни конкурс за ликовне и литерарне радове и припремљена здравствено васпитна изложба од пристиглих дечијих радова на конкурс на тему „Дојење: кључ одрживог развоја“. на конкурс је укупно пристигло 178 радова, и то 151 ликовни и 26 литерарних радова из 3 предшколске установе и 7 основних школа;
- Свечана приредба одржана је у Градској кући у Новом Саду 5. октобра 2016. а подразумевала је конференцију за медије са изложбом најуспешнијих радова и наградама за 10 мама које су децу дојиле годину дана и дуже. Програм је употпунио наступ професора и деце из музичке школе и ПУ „Радосно детињство“. На конференцији су говорили представници Клинике за гинекологију и акушерство КЦВ (проф др Тихомир Вејновић), Дома здравља „Нови Сад“ (др Душанка Кркљуш - педијатар, Кристина Недељковић, начелница Поливалентне патронажне службе) и ИЗЈЗВ (доц. др Оља Нићифоровић Шурковић, начелница ЦПЗ). Са конференције известили: РТВ, дневни лист Дневник, Новосадска ТВ, Канал 9, Радио Нови Сад.
- У оквиру програма континуиране медицинске едукације „Септембарски скуп координатора и учесника у промоцији здравља“ који је одржан 08. септембра 2016. године, представљена је тема „Здравствено-промотивна кампања Недеља промоције дојења 2016. године“. Едукацији је присуствовало 100 лекара и медицинских сестара из установа примарне здравствене заштите са територије Јужнобачког округа, Предшколске установе „Радосно детињство“ Нови Сад и Медицинске школе „7. април“ Нови Сад. Курс је акредитован одлуком Здравственог савета Србије.
- Организована је радионица за труднице које похађају школу за труднице дома здравља „Нови Сад“ под називом „Значај дојења за рани развој детета“, коју је одржала дипломирани психолог Јелена Бранковић из Центара „Хармонија“ у ИЗЈЗВ за труднице уз учешће 17 трудница. Том приликом је подељено 17 брошура „Дојење здрав почетак“.

Медијска промоција кампање

- Опремљена је интернет страница Института поводом Националне недеље промоције дојења;
- Састављен позив за медије да присуствују Конференцији за медије и известе са исте;
- Састављено је саопштење за све релевантне медијске куће Јужнобачког округа;
- Са заједничке конференције за медије и радионице известили: РТВ, Дневни лист Дневник, Новосадска ТВ, Канал 9.
- Фоно изјава за Радио Нови Сад.

Обележавање кампање у Јужнобачком округу

Извештаје о спроведеним активностима од укупно 12 установа примарне здравствене заштите у предвиђеном року доставило је 4 Дома здравља.

Кратак опис активности:

- **Дом здравља Бачка Паланка:** Одржана су 2 организациона састанка у оквиру обележавања „Недеље промоције дојења“, 2 групне здравствено васпитне активности за 15 будућих мајки у две амбуланте на територији Општине. Организовано је 6 здравствено-васпитних изложби на тему дојења у чекаоницама

Дома здравља 6 сеоских амбуланти. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 40 трудница у Диспанзеру за жене. Предавање у просторијама Дома здравља на тему "Значај дојења и после истека 6 месеци старости детета" посетило је око 37 жена. Подељено је 50 агитки о правилној исхрани. О кампањи известило 3 медијске куће (2 радија и 1 штампани медиј).

- **Дом здравља Беочин:** У току Националне недеље дојења са слоганом "Дојење - кључ одрживог развоја" одржано је 5 организационих састанака са представницима Месне заједнице, Града Беочина и Удружења грађана у вези организације предавања које је одржано у просторијама Месне заједнице на тему „Подршка дојења бабињари у првих 40 дана старости детета“ којем је присуствовало 85 трудница и жена генеративне доби. Индивидуалним здравствено-васпитним радом у дому здравља и породици обухваћено је 38 породиља. Постављене су 3 здравствено-васпитне изложбе у чекаоницама 3 сеоске амбуланте.
- **Дом здравља Тител:** Национална недеља обележена је кроз активности Поливалентне патронажне службе у посетама породиљама и новорођеној деци. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 11 породиља.
- **Дом здравља Темерин:** У просторијама Дома здравља, Патронажна служба је организовала 4 групна здравствено васпитна рада у школи за труднице. Индивидуалним-здравствено васпитним радом је обухваћено 10 породиља. Организовано је 1 предавање за 27 жена на тему "Дојење као важан елемент за здрав психофизички развој новорођенчета". Посебан осврт је био на технику дојења, негу дојки и важност психофизичког контакта. У току кампање здравствени радници запослени у ДЗ учествовали су у 4 радијске емисије на локалном радију.

Табела бр. 128 Реализација активности поводом обележавања Националне недеље дојења 2016. године

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВ. УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		4	8		12
Број медијских наступа	на радију	1	6		7
	у штампани	1	2		3
	На тв	3			3
	укупно	5	8		13
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		5	1		6
Остале активности (број) *		110			11
Предавање - број		1	6		7
Предавање - број учесника		17	112		129
Индивидуални здравствено васпитни рад			96		205
Групни здравствено васпитни рад (радионице)		1	20		21
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица			108		95
Јавне манифестације (број)			1		1
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)		1			1
Процена броја учесника на јавној манифестацији		70			
Здравствено васпитне изложбе		1	11		12
Трибине, округли сто					
Конференције за новинаре		1	1		2

Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Лифлет		308		308
	Приручник/ брошура	27	108		135
Број партнера укључених у активности	Предшколска установа	11	1		1
	Основна школа	88			
	Средња школа		1		1
	Остало (навести) КЦВ – Кл. за за гинекол. и акуш. ДЗ Н. Сад, 11 ДЗ ЈБО, ИЗЈЗВ	4	1		5
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Медицинска школа „7. април“			
Именовати најуспешнијег појединца (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Служба за поливалентну патронажу			

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ СВЕТСКОГ ДАНА СРЦА

Институт за јавно здравље Војводине је у оквиру обележавања Светског дана срца, 29. септембра који се ове године обележава под слоганом „**Оснажите свој живот**“ спровео следеће активности:

- Свим установама примарне здравствене заштите са територије Јужнобачког округа достављено је обавештење са предлогом активности;
- На Интернет страници Института постављен је текст о 29. септембру Светском дану срца са најважнијим информацијама о смањењу фактора ризика кардиоваскуларних болести, као и на потребу промоције планете здравог срца.
- Одржана су 3 организациона састанка са партнерима у циљу организовања јавних манифестација;
- Организоване су 2 јавне манифестације 29. септембра 2016. године и то у холу ИЗЈЗ од 8,00 до 10,00 часова у партнерству са медицинском школом „7. април“ из Новог Сада. Том приликом посетиоцима је мерена телесна тежина, телесна висина, индекс телесне масе (**BMI**), крвни притисак, вредности шећера у крви и пружани савет од стране лекара из Саветовалишта за исхрану. Јавну манифестацију је посетило 70 посетилаца и подељено око 90 агитки и лифлета о правилној исхрани и здрављу срца и крвних судова. Друга јавна манифестација одржана је од 11,00 до 13,00 часова у кампусу Универзитета Нови Сад у партнерству са Заводом за здравствену заштиту студената. Манифестацији се прикључио велики број омладинских и невладиних организација а цео догађај одржан је под називом „Превентијада“. Процењује се да је манифестацију посетило око 200 посетилаца.
- У чекаоницама Института и свим шалтерима постављена су штампана здравствено васпитна средства и здравствено васпитна изложба;
- У оквиру КМЕ одржане су 2 едукације 8. и 9. септембра 2016. године под називом Активности промоције здравља у примарној здравственој заштити у Институту за јавно здравље Војводине. Семинару је присуствовало 100 особа, и то запослених у: ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад, ПУ са територије ЈБО, домови здравља са територије ЈБО, ДЗ „Нови Сад“, медицинска школа 7.април“ Нови Сад и Завод за здравствену заштиту студената.
- Медијска промоција кампање:

Гостовање на Радио Нови Сад (Доц. др Оља Нићифоровић Шурковић)
Редовна конференција за медије ИЗЈЗВ одржана 21.09.2016. присутно 4 медија (РТ
Војводина, РТВ Делта, Новосадска ТВ и Дневник).

Активности поводом СВЕТСКОГ ДАНА СРЦА у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 7 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад. Кратак опис активности:

Дом здравља Бач: У Дому здравља одржан је 1 организациони састанак са запосленима око реализације јавне манифестације и организовано 1 предавање за 27 учесника. Јавна манифестација је одржана у партнерству са Црвеним крстом Бач, средњом школом и патронажном службом ДЗ Бач. Том приликом посетиоци манифестације имали су прилику да провере крвни притисак, шећер у крви и добију савете у вези исхране и исхране пацијената који имају повишен крвни притисак. Јавну манифестацију је посетило 30 учесника и подељено 50 лифлета и брошура: „Кретањем до здравља“, „Масти у исхрани“, „Повишен крвни притисак“, „Контрола шећера у крви“.

Дом здравља Беочин: Одржана су 4 организациона састанка и 16 предавања којима је присуствовало 320 учесника. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 90 корисника. Постављено је 5 здравствено васпитних изложби на тему „Срце на длану“ у предшколској установи, 2 основне школе, дому здравља и у удружењу особа оболелих од дијабетеса. Остварена су 2 гостовања на локалном радију. Партнери у реализацији активности: Општина Беочин, ПУ Беочин, 2 основне школе.

Дом здравља Бечеј: Одржан је 1 организациони састанак. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 130 посетилаца. Одржана је 1 јавна манифестација под слоганом „Бечејска стаза здравља“ на којој је присуствовало 500 учесника. Постављено је 6 здравствено васпитних изложби. Остварен је 1 ТВ и 1 наступ у штампи. Партнери у реализацији активности: Општина Бечеј, Удружење оболелих од дијабетеса.

Дом здравља Бачки Петровац: Патронажна служба Дома здравља Бачки Петровац поводом обележавања Светског дана срца придружила се одржавању 28. Петровачког маратона и на тај начин указала становништву на важност елиминисања фактора ризика и упражњавања здравих стилова живота. У холу дома здравља постављене су 2 здравствено васпитне изложбе од радова ученика основних школа. На маратону су учествовали ветерани, деца из ПУ Б. Петровац, деца из свих основних школа са територије Бачки Петровац као и средњошолци гимназије „Јан Колар“. Гостицима маратона подељено је 25 лифлета „Кретањем до здравља“. Партнери укључени у активности: ПУ Бачки Петровац, 4 основне школе, 1 средња школа. Том приликом оставрена су 2 медијска наступа (1 ТВ и 1 у штампи).

Дом здравља Тител: У Дому здравља Тител одржан је 1 организациони састанак Службе поливалентне патронаже и 2 групне здравствено васпитне активности којима су обухваћена 32 лица на теме: „Правилна исхрана“, „Престанак пушења“, „Редовна физичка активност и стрес“. Том приликом посетиоцима је подељено 30 брошура

„Правилна исхрана“. Поред предавања заинтересовани су имали прилику да преконтролишу вредности шећера у крви и крвни притисак.

Дом здравља Жабал: Одржан је 1 организациони састанак запослених у дому здравља око активности поводом обележавања Светског дана срца. Патронажна служба спровела је 61 индивидуално саветовање кроз посете на терену. Интернет странице дома здравља и Општине Жабал опремљене су са 4 прилога. Остварен је 1 наступ на локалном радију.

Дом здравља Нови Сад: Одржано је 13 организационих састанака и 2 здравствено васпитне активности на којима је учествовало 52 учесника. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 220 посетилаца. Превентивни центар дома здравља је учествовао у јавној манифестацији која је организована у Новом Саду у ЈП СПЕНС. Том приликом постављена је 1 здравствено васпитна изложба и спроведена ликовна радионица са ученицима других разреда основне школе „Јован Дучић“, где су кроз ликовни изражај показали како виде здраво и болесно срце. Учесницима радионице (56) подељене су бојанке као знак захвалности и ангажовања у реализацији манифестације. На штанду Дома здравља ученици Медицинске школе „Доситеј Обрадовић“ посетиоцима су мерили шећер у крви, крвни притисак, давали савете о правилној исхрани, начину одвикавања од пушења и користима физичке активности, док је Служба кућног лечења ДЗ НС кроз ЕКГ мониторинг обавила контролу стања срца наших суграђана. Подељено је око 500 лифлета колико је било и посетилаца на манифестацији. Партнери укључени у активности: ОШ „Јован Дучић“, МШ „Доситеј Обрадовић“, Компанија „Минаква“. Опремљена је интернет страница дома здравља са 2 прилога.

Завод за здравствену заштиту студената: Одржана су 3 организациона састанка и 1 предавање на којем је учествовало 70 учесника. Одржан је 1 базар здравља под називом „Превентијада“. Манифестацији се прикључио велики број омладинских и невалдиних организација. Допринос дале су медицинске школе са територије града. Циљ манифестације био је промоција физичке активности код младих па је током манифестације одржан јавни час у којем су учешће узели најмлађи посетиоци из предшколске установе „Маштоленд“ и ђаци и студенти. Велики допринос дала је и плесна школа „Еуромена“ која је са својим члановима из школе „Милан Петровић“ отплесала валцер. Манифестацију је посетило 200 учесника и исто толико је подељено здравствено васпитног материјала. Партнери у реализацији активности: локална заједница, предшколска установа, 1 основна школа, 3 средње школе, Црвени крст Нови Сад, Служба ХМП и 11 НВО. Број медијских наступа (3 ТВ, 1 радио наступ и 2 за штампане медије).

Табела бр. 129 Реализација активности поводом обележавања 29. септембар - Светски дан срца 2016 „Оснажите свој живот“

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
Организациони састанак	3	25		28

Број медијских наступа	на ТВ-у	4 РТВ Војводина, РТВ Делта, Новосадска ТВ и Дневник	10 ТВ К9 ТВ Панонија ТВ Војводина ТВ Делта		14
	на радију	1 Радио Нови Сад	7		8
	у штампи	2 Данас Дневник	6 Дневник		8
	укупно	7	23		30
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		10	8		18
Остале активности (број) *					
Предавање - број		1	17		18
Предавање - број учесника		100	390		490
Индивидуални здравствено васпитни рад			501		501
Групни здравствено васпитни рад (радионице)			4		4
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица			84		84
Јавне манифестације (број)		2	3		5
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**		2 Улични перформанс Манифестација у холу ИЗЈЗВ	2 Маратон Базар здравља		4
Процена броја учесника на јавној манифестацији		70	1200		12070
Здравствено васпитне изложбе		1	10		11
Трибине, округли сто					
Конференције за новинаре		1			1
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Постер				
	Лифлет	40 „Промени став буди здрав“ „Остани непушач“	775 „Кретањем до здравља“ „Масти исхрани“ „Повишен крвни притисак- исхрана“ „Контрола шећера у крви-исхрана“		815
	Приручник/ брошура	50 „Правилна исхрана“ „Превенција болести крви и крвних судова“	30 „Правилна исхрана“		80
	Остало (навести врсте)	6 Електронски			6

		облици едукативних средстава: лифлет – 4 постер – 1 презентација - 1			
Број партнера укључених у активности	Локална заједница		3 Општина Беочин Општина Бечеј Град Нови Сад		3
	Предшколска установа		3 ПУ Беочин ПУ Нови Сад ПУ Б. Петровац		3
	Основна школа		8 ОШ Беочин ОШ Нови Сад ОШ Б. Петровац ОШ „Јован Дучић“		8
	Средња школа	1 МШ „7.април“	5 Б. Петровац ОШ „Д.Обрадовић“		6
	Црвени крст		1 Црвени крст Нови Сад		1
	НВО/Удружење грађана		13 Удружење оболелих од дијабетеса Беочин Удружење оболелих од дијабетеса Бечеј		13
	Канцеларија за младе				
	Остало (навести)		1 Ветерани општине Бачки Петровац		1
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности					
Удружење „Превент“ за успешно одржан први сајам превенције под називом „Превентијада“, у оквиру које је обележен Светски дан срца. Успешно су на једном месту успели да окупе преко 20 новосадских					

	удружења за младе, институција и организација цивилног друштва који се баве превенцијом.
Именовати најуспешнијег појединца (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности	Небојша Ђурасовић, председник Удружења „Превент“ на идеји, труду и реализацији ове јавне манифестације која ће, надамо се постати традиционална.

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ 1. ОКТОБРА, МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА СТАРИХ

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру обележавања 1. октобра, Међународног дана старијих особа, спровео је следеће активности:

- Припремљен је акциони план;
- Припрема текста за опремање интернет странице Института и за потребе састављања обавештења за медије и прикупљање података о старосној структури становништва Новог Сада и Војводине;
- Опремљена је интернет страница Института (9 прилога);
- Одржана 3 организациона састанка са партнерима на пројекту „Сви заједно за боље ментално здравље“, доц. др Миљаном Зековић и асистенткињом Вишњом Жугић, наставницима Департмана за архитектуру, Факултета техничких наука и доц. др Вељком Јовановићем, наставником Одсека за психологију, Филозофског факултета у Новом Саду у току априла и маја 2016. године. Циљ сарадње је била организација едукације волонтера - студената психологије и архитектуре и координације њиховог заједничког рада на стварању „просторне интервенције“ (употреба простора за изазивање одређене реакције публике) у циљу унапређења менталног здравља грађана (Геронтолошки центар);
- Одржане 2 едукације едукатора – 25 студената психологије и архитектуре. Циљ едукације је била припрема студената за рад са корисницима Геронтолошког центра и организацију завршне манифестације (просторне интервенције). Едукацију водили: Драгица Јовишевић (ИЗЈЗВ), доц. др Миљана Зековић и асистент Вишња Жугић (Факултет техничких наука, Департман за Архитектуру, Нови Сад) и доц. др Вељко Јовановић (Филозофски факултет, Одсек за психологију);
- Индивидуални сусрети парова студената архитектуре и психологије са корисницима Геронтолошког центра Нови Сад на тему лепих животних сећања и вредности (15 корисника);
- Припремљена је просторна инсталација у трпезарији ГЦНС на тему емпатије и међуљудских односа у Геронтолошком центру
- Одржана интерактивна просторна инсталација и свечаност на тему важних животних сећања и мудрости у трпезарији ГЦНС 16. јуна 2016. године коме је присуствовало 25 студената психологије и архитектуре, оквирно 70 корисника ГЦНС, запослени у ГЦНС као и пројектни тим са сарадницима.
- Припремљено је обавештење о обележавању 1. октобра, Међународног дана старих са предлогом активности и достављено установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад) уз предлог активности;
- Учешће на манифестацији: Градска организација Црвеног крста Новог Сада по тридесет седми пут организовала је акцију „Сунчана јесен живота“, 28. 10. 2016. године. Деца из ПУ „Радосно детињство“ и ученици из 36 основних школа учествовали су на конкурсима ликовних и литерарних радова на тему „Моји баба и

деда“. На конкурс је пристигло 20 литерарна и 165 ликовна рада из новосадских основних школа и 260 рада из 34 објекта ПУ „Радосно детињство“. Црвени крст је организовао свечани пријем за најстарије активисте. Пријему је присуствовало 90 посетилаца. Том приликом подељене су награде за најуспешније радове и награђени су најстарији грађани Новог Сада као и брачни парови који имају највише година проведених у браку. Свечану манифестацију уприличила су деца својом песмом и игром као и чланови разних удружења и организација.

- Гостовање у емисији „Четврто доба“ – Радио Нови Сад (доц. др Оља Нићифоровић Шурковић).

Обележавање кампање у Јужнобачког округу

Од укупно 12 установа ПЗЗ Јужнобачког округа извештај је доставило 5 установа:

- **Дом здравља Бачка Паланка:** Одржан је 1 организациони састанак и 2 предавања којима је присуствовало 33 посетилаца. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 15 посетилаца и постављена је 1 здравствено васпитна изложба у холу основне школе у Гложану, од радова ученика нижих разреда. Одржане су 2 акције у удружењу пензионера у Маглићу и Кулпину. Том приликом посетиоци су имали прилику да провере крвни притисак и шећер у крви. Подељено је 25 лифлета „Да ли можемо да утичемо на дужину живота“ и 5 брошура „Правилна исхрана, чувар нашег здравља“. Партнери: Удружење пензионера Маглић и Удружење пензионера Кулпин.
- **Дом здравља Бечеј:** Спроведено је 58 индивидуално здравствено-васпитних активности и постављено 5 здравствено-васпитних изложби.
- **Дом здравља Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак и спроведено 285 индивидуално здравствено-васпитних активности на терену од стране поливалентне патронажне службе. Групним здравствено васпитним радом обухваћено је 51 посетилаца. Остварен је 1 радио наступ.
- **Дом здравља Тител:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 групни здравствено-васпитни рад са 10 посетилаца. У Дому пензионера патронажна сестра је организовала групни здравствено васпитни рад на тему "Правилна исхрана и физичка активност у складу са старосном доби".
- **Дом здравља Беочин:** Одржана су 4 организациона састанка и 36 предавања за 298 посетилаца. Индивидуалним здравствено-васпитним радом обухваћена су 142 посетиоца и одржана 25 групно здравствено васпитна рада у Удружењу пензионера.

Табела бр. 130 Реализација активности поводом обележавања 1.октобра - Међународног дана старијих особа 2016

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		3	3		6
Број медијских наступа	на ТВ-у				
	на радију	1	1		2
	у штампи				
	укупно				
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		9			9
Остале активности (број) *					
Предавање - број			3		3
Предавање - број учесника			43		43
Индивидуални здравствено васпитни рад			358		358
Групни здравствено васпитни рад (радионице)		10			10
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица		15	51		65
Јавне манифестације (број)					
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**		3 Манифестац ија у организацији Црвеног крста Акција у клубу пензионера Просторна инсталација у ГЦНС	2 Акција у клубу пензионер а		5
Процена броја учесника на јавној манифестацији		120	40		160
Здравствено васпитне изложбе		1	6		7
Трибине, округли сто					
Конференције за новинаре					
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Постер				
	Лифлет		25 „Да ли можемо да утичемо на дужину живота“		25
	Приручник/ брошура		5 „Правилна исхрана, чувар		5

			нашег здравља“		
	Остало (навести врсте)				
Број партнера укључених у активности	Локална заједница				
	Предшколска установа	1 ПУ Нови Сад			1
	Основна школа	36 ОШ Нови Сад	1 ОШ Гложан		37
	Средња школа				
	Црвени крст	1			1
	НВО/Удружење грађана	2 Црвени крст Клуб пензионера	3 Удружење пензионер а Маглић Удружење пензионер а Кулпин Удружење пензионер а Тител		5
	Канцеларија за младе				
	Остало (навести)	1 Геронтолошк и центар Нови Сад			1
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности					
Именовати најуспешнијег појединца (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Црвени крст Новог Сада - Градска организација која током читаве године као хуманитарна организација, кроз разне програме и активности води бригу о старима. Геронтолошки центар Нови Сад, Дом Лиман – за несебично залагање, организацију и извођење интерактивне уметничке изложбе на тему емпатије и међуљудских односа.			

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ 10. ОКТОБРА, СВЕТСКОГ ДАНА МЕНТАЛНОГ ЗДРАВЉА

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру обележавања 10. октобра, Светског дана менталног здравља, спровео је следеће активности:

- Израда акционог плана;
 - Дизајнирана, програмирана и опремљена посебна [интернет презентација](#) кампање поводом обележавања 10. октобра, Светског дана менталног здравља под називом „Јака заједница, здрави људи“;
 - Отворена и ажурирана [Facebook](#) страница кампање (информације о фото конкурс, Базару менталног здравља, објављивање фото прича пристиглих на конкурс, итд).

- Снимљен је и монтиран промо видео на основу материјала прикупљеног током јавне манифестације одржане у Геронтолошком центру Нови Сад у јуну 2016. године. Том приликом, студенти архитектуре и психологије су након недељу дана проведених у дружењу са станарима Геронтолошког центра припремили интерактивну просторну инсталацију на тему животних мудрости и сећања, као и прославу која је одисала духом педесетих година прошлог века. На јавној манифестацији учествовало је оквирно 120 учесника: 25 студената психологије и архитектуре, око 70 корисника ГЦНС, запослени у ГЦНС као и пројектни тим са сарадницима. Филм је могуће консултовати [овде](#);
- Припремљено је **обавештење** о обележавању 10. октобра, Светског дана менталног здравља са предлогом активности и достављено установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад);
- Одржана су 3 организациона састанка Центра за промоцију здравља;
- Одржана су 3 организациона састанка са учесницима Базара менталног здравља;
- Одржана су 2 организациона састанка са водитељима семинара – панел дискусије;
- Организована је **јавна манифестација – Базар менталног здравља** 10. октобра у ЈП Спортски и пословни центар Војводине (СПЕНС), у оквиру кампање „Јака заједница, здрави људи“:
 - Дизајниран је и одштампан промотивни материјал: магнети за фрижидер (300) и мајице (60)
 - Одржан је састанак 03.10.2016. године са студентима архитектуре и психологије и њиховим наставницима поводом организовања заједничке активности на јавној манифестацији, 10. октобра, *Базару менталног здравља*,
 - Дизајниране су и одштампане разгледнице са мислима станара Геронтолошког центра Нови Сад за активност на *Базару менталног здравља*. Припремљене су и поштанске марнице, и кутија, те су посетиоци Базара могли да напишу разгледнице за своје ближње које су након Базара послате,
 - Прикупљене су пријава за учешће партнерских институција и организација на Базару менталног здравља,
 - Свакодневна комуникација путем електронске поште са учесницима *Базара менталног здравља* поводом организовања заједничких активности,
 - Припремљен је детаљан програм Базара менталног здравља,
 - Дизајниран летак са детаљним програмом за *Базар менталног здравља*. Летак прослеђен електронски основним и средњим школама у Новом Саду, здравственим установама, установама социјалне заштите, удружењима грађана и осталим партнерима ИЗЈЗВ,
 - Припремљено је обавештење за медије и упућен позив медијима да најаве јавну манифестацију – Базар менталног здравља, као и да известе јавност о овом догађају,
 - Обавештење о манифестацији постављено на интернет презентацији Института,
 - Ангажовано је и обучено 7 волонтера, ученика Медицинске школе „7 април“ и 4 студента психологије за учешће на јавној манифестацији – Базару,
 - Одржана је јавна манифестација поводом Светског дана менталног здравља – Базар менталног здравља под називом „Јака заједница,

здрави људи“, на 1. спрату СПЕНС-а у трајању од 17 до 20 часова. На манифестацији у организацији Института учествовало је 37 партнерских организација и установа које се баве менталним здрављем (директно или индиректно), као и солидарним активностима. Партнерске установе и организације су на штандовима приказале своје активности и припремиле бројне занимљиве интерактивне садржаје за посетиоце Базара. Поред тога, организован је и централни програм:

Свечано отварање, 17 часова

- Поздравна реч: проф. др Золтан Хорват, члан Градског већа задужен за здравство Града Новог Сада и доц. др Оља Ниђифровић Шурковић, Институт за јавно здравље Војводине
- Музички програм: наступ ученика музичке школе „Исидор Бајић“ из Новог Сада

Додела награда – наградни конкурс за фото-причу „Сусрет који значи“

Филмски програм од 17:30

- Пројекција филма **"Ми смо звезде слободе"**, насталог током припреме и пресељења шесторо корисника Дома за душевно оболела лица "Чуруг" са домског смештаја на услугу - становање уз подршку.
- Презентација **„Упознавање са светом занимања“** о посети ученика осмог разреда ОШ „Ђура Јакшић“ из Чуруга Дому за душевно оболела лица „Чуруг“ приликом чега су се ученици упознавали са професијама које раде са душевно оболелим лицима у Дому.
- Пројекција кратког филма под називом **„Сусрет“**, на којем је приказан заједнички рад студената архитектуре и психологије са станарима Дома Лиман, Геронтолошког центра „Нови Сад“ на тему емпатије, важних животних сећања и вредности.
- Пројекција песме **"Плава птица"** Сање Илића и Балканике, по узору на поетски перформанс младих оштећеног слуха и слем песника, у извођењу корисника дневног боравка Удружења за помоћ МНРО Нови Сад у сарадњи са Црвеним крстом Нови Сад

Радионице

ПОРОДИЧНИ КУТАК

18:15 „Комуникација као кључ добрих породичних односа“, радионица за децу и родитеље Центар за развој потенцијала деце и младих „ПЛАУ“

19:15 „Досадилица – како укротити досаду?“, радионица за родитеље *Maminovreme.org*

КУТАК ЗА ПРОМИШЉАЊЕ МЕЂУЉУДСКИХ ОДНОСА

18:15 Радионица „Поглед, покрет, скица – у правцу повезивања“

Лични развој

19:15 Радионица "Животни стилови"

Удружење "Патрија" Чуруг

Изложбе

- Приказ најуспешнији радова пристиглих на конкурс за **фото причу „Сусрет који значи“** у организацији Института за јавно здравље Војводине

- Изложба **слика** које су осликали чланови **Друштва за подршку особама са аутизмом Града Новог Сада**

- **Фотографије локалног клуба за особе са менталним потешкоћама КОМПАС** који је Удружење "Патрија" основала у Чуругу.

- Изложба **фотографија Драгана Јандрића**, сликара који живи и ствара у Дому „Чуруг“.

- Посетиоци Базара менталног здравља имали су могућност да се пријаве и за похађање 12 бесплатних психолошких радионица које су партнерске организације понудиле, а које су се одржале другој половини октобра месеца. Називи психолошких радионица: 1) Трема - како настаје и како нестаје; 2) Тренинг конструктивног решавања проблема; 3) Како да знам за шта сам ја? 4) Задовољан родитељ -

задовољно дете; 5) Изазови личног развоја - кутак за маме од 0 до 3 године; 6) Досадилица - како укротити досаду? 7) Наша игра - наша осећања; 8) Причај ми о љубави; 9) Како донети одлуку иза које можемо усправно стати? 10) Колико је оно што желим далеко од онога где сам сада? 11) Радионица о емоцијама - емоције као наши савезници; 12) Радионица на тему партнерских односа - "здрава љубав".

- На Базару менталног здравља учествовале су следеће партнерске организације и установе са просечно 4 представника, што је укупно око 150 учесника:
 1. Центар за подршку раном развоју и породичним односима ХАРМОНИЈА
 2. Центар за производњу знања и вештина
 3. Центар за психосоцијалну рехабилитацију и ресоцијализацију оболелих од болести зависности "ЗЕМЉА ЖИВИХ"
 4. Центар за раст и развој људског потенцијала УБУНТУ
 5. Центар за развој потенцијала деце и младих „Play"
 6. Центар за развој вештина ОД ЉУБАВИ СЕ РАСТЕ
 7. Центар за социјални рад Града Новог Сада - Сигурна женска кућа
 8. Центар СРЦЕ
 9. Центар за едукацију и одвикавање од коцкања *HERC TIME*
 10. Дом за душевно оболела лица "Чуруг"
 11. Дом за душевно оболела лица "1. Октобар", Стари Лец
 12. Друштво за подршку особама са аутизмом Града Новог Сада
 13. Фармацеутска студентска асоцијација Новог Сада (ПСАНС)
 14. Геронтолошки центар Нови Сад
 15. Клуб студената психологије "ТРАНСФЕР"
 16. Лични развој
 17. "Los otros"
 18. Мамино време
 19. Медицинска школа "7. април"
 20. Музичка школа "Исидор Бајић"
 21. Неокултурна Иницијатива Ван Оквира (НИВО)
 22. Новосадски хуманитарни центар
 23. ОЛИ центар за интегративну психодинамску психотерапију, саветовање и коучинг
 24. Омладина ЈАЗАС Нови Сад
 25. Основна школа "Ђура Јакшић", Чуруг
 26. Предшколска установа "Бошко Буха", Врбас
 27. Психолошки центар Теменос
 28. Психолошки центар СЕЛФ
 29. Психолошко саветовалиште "Ђанковић"
 30. Психоверзум
 31. Подружница за Јужнобачки округ Друштва психолога Србије
 32. Саветовалиште за младе – Дом здравља Нови Сад
 33. ТИМ Центар
 34. Удружење "Патрија", Чуруг

35. Удружење МНРО Града Новог Сада

36. Удружење младих за Друштвени Активизам

37. Удружење за подршку особама са Даун синдромом Нови Сад

- Са Базара менталног здравља известили су: Новосадска телевизија, Радио телевизија Војводине (Новосадске разгледнице – уживо пренос и Војвођански дневник у 13 часова), Дневни лист Дневник, ТВ канал 9, Портал о инвалидности, Омладински радио, Портал Главне вести, Радио Нови Сад 1, портал Мој Нови Сад.
- Процењен број посетилаца *Базара менталног здравља*: 300.
- У оквиру **КМЕ** одржане су 2 едукације 8. и 9. септембра 2016. године под називом Активности промоције здравља у примарној здравственој заштити у Институту за јавно здравље Војводине, где су 2 теме биле посвећене овом дану из Календара јавног здравља: **„Достојанство у менталном здрављу и психолошка прева помоћ”** и **„Рад са децом и емоционалне компетенције“**. Семинару је присуствовало 100 особа, и то запослених у: ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад, ПУ са територије ЈБО, домови здравља са територије ЈБО, ДЗ „Нови Сад“, медицинска школа 7.април“ Нови Сад и Завод за здравствену заштиту студената.
- Одржан **семинар и панел-дискусија** у под називом „Унапређење менталног здравља у граду: у сусрет Градском плану за јавно здравље” 08.10.2016. године у трајању од 10 до 14 часова у Институту. Програм семинара је обухватао следеће теме:
 - представљање кампање „Јака заједница, здрави људи“, поводом
 - 10. октобра, Светског дана менталног здравља;
 - предавање: „Друго лице заједнице: социјално у приступима менталном здрављу“;
 - рад у мањим групама: „Мапирање проблема и давање смерница за израду Градског плана за здравље – област ментално здравље“;
 - пленум: дискусија и усвајање закључака.

Предавачи и водитељи семинара: Драгица Јовишевић (ИЗЈЗВ), доц. др Вељко Јовановић и Милица Лазић (Одсек за психологију, Филозофски факултет, Нови Сад). На семинару и панел-дискусији учествовало је 16 представника удружења и установа које се баве менталним здрављем.

- Организован је **наградни конкурс за фото причу** под називом „Сусрет који значи“. Пристигли радови су сортирани и припремљени за жирирање. Фото приче су подразумевале фотографију и литерарни опис фотографије у виду поезије или прозе. На конкурс је пристигло 60 фото прича које је послало 40 аутора. Жиру у саставу доц. др Оља Нићифоровић Шурковић, специјалиста социјалне медицине (ИЗЈЗВ), Лука Лајст, фотограф и Бојан Самсон, професор књижевности изабрали су три најуспешније фото приче које су награђене. Такође, направљен је избор успешних фото прича које су изложене на *Базару менталног здравља*.
- **Медијска промоција**: Најаве кампање и извештавање са јавне манифестације: Новосадска ТВ, Портал Мој Нови Сад, Омладински радио, Портал *RTI fm*, Радио телевизија Војводине („Добро јутро Војводино“, „Новосадске разгледнице“ – уживо пренос, Војвођански дневник у 13 часова), Радио Нови Сад 1, Дневни лист Дневник, ТВ канал 9, Портал о инвалидности, Портал Главне вести; гостовање у емисији „Четврто доба“ и „Репортер“, радио Нови Сад (Драгица Јовишевић, дипл. психолог); изјаве за „Новосадске разгледнице“ – уживо пренос, Војвођански дневник у 13 часова – Радио-телевизија Војводине, ТВ канал 9, Новосадска телевизија, Путни дневник – доц. др Оља Нићифоровић Шурковић, Драгица Јовишевић.

Табела бр. 131 Реализација активности поводом обележавања 10. октобра,
Светског дана менталног здравља

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак					
Број медијских наступа	на ТВ-у	5			
	на радију	2			
	у штампи	9			
	укупно	16			
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		6			
Остале активности (број) *					
Предавање - број		3			
Предавање - број учесника		116			
Индивидуални здравствено васпитни рад					
Групни здравствено васпитни рад (радионице)		4			
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица		60			
Јавне манифестације (број)		3			
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**		Просторна инсталација ; наградни конкурс за фото причу; базар менталног здравља.			
Процена броја учесника на јавној манифестацији		460			
Здравствено васпитне изложбе		1			
Трибине, округли сто		1			
Конференције за новинаре					
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Постер				
	Лифлет				
	Приручник/ брошура				
	Остало – магнет за фрижидер	300			
	Остало - мајице	60			
	Локална заједница	9			
	Предшколска установа	1			
	Основна школа	1			

Број партнера укључених у активности	Средња школа	2			
	Црвени крст				
	НВО/Удружење грађана	23			
	Канцеларија за младе				
	Остало (навести)	1			
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности	Дом за душевно оболела лица, Чуруг (излагање путем штанда, филмске пројекције и изложбе на <i>Базару менталног здравља</i>) Центар за развој потенцијала деце и младих „Play“ (излагање путем штанда, организација радионице на Базару и могућност пријаве на 2 додатне радионице за учеснике Базара, које су се одржале у другој половини октобра)				
Именовати најуспешнијег појединца (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности	Јелена Бранковић (Центар ХАРМОНИЈА) и Виолета Поповић (Удружење Даун) - помоћ у концептуланом осмишљавању Базара.				

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ ОКТОБАРА МЕСЕЦА БОРБЕ ПРОТИВ РАКА ДОЈКЕ

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру кампање Октобар месец борбе против рака дојке, спровео је следеће активности:

- Интернет страница Института за јавно здравље Војводине опремљена је информацијама о значају редовних превентивних самопрегледа и прегледа дојки, као и посета лекару;
- Одржана су 2 организациона састанка: 1 организациони састанак са представницима Дома здравља “Нови Сад” и Асоцијације за унапређење здравља Нови Сад и 1 састанак са Центром за контролу и превенцију болести Института за јавно здравље Војводине;
- У оквиру кампање спроведене су индивидуалне здравствено-васпитне активности којима је обухваћено 1100 жена које су посетиле Одељење за санитарне прегледе Центра за контролу и превенцију болести Института за јавно здравље Војводине. Током индивидуалног здравствено-васпитног рада подељен је штампани едукативни материјал (агитка и летак) и пружани савети стручњака о значају превенције, редовном прегледу као и раном откривању рака дојке. Летак који је дистрибуиран сачинили су лекари Центра за промоцију здравља док је агитка „Превенција рака дојке“ (на српском, ромском и мађарском језику) добијена од Канцеларије за скрининг.
- У Институту за јавно здравље Војводине одржана је редовна конференција за медије 19. октобра 2016. године на којој је лекар специјалиста социјалне медицине из Центра за промоцију здравља изнео најзначајније информације и активности поводом кампање Октобар - месец борбе против рака дојке. Са конференције известили: *Новосадска ТВ, дневни лист Дневник и Радио Нови Сад.*
- О спроведеним активностима и значају редовних прегледа и одласку код лекара известили су следећи медији: *Новосадска ТВ, ТВ К9, РТВ Делта, РТВ, новине Дневник и Блиц.*

Спровођење кампање у Јужнобачком округу

Извештаје о спроведеним активностима од укупно 12 установа примарне здравствене заштите у предвиђеном року доставило је 7 домова здравља.

- **Дом здравља Бачка Паланка:** У току месеца октобра запослени у Служби опште медицине и поливалентне патронаже обухватили су индивидуалним здравствено васпитним радом 150 жена са територије Општине Бачка Паланка. У оквиру здравствено васпитног рада подељен је едукативни материјал – лифлет о самопрегледу дојке. У Диспанзеру за здравствену заштиту жена организоване су 2 радионице са учешћем 20 жена у оквиру које је уприличена обука за самопреглед дојке. У Градској библиотеци у Б.Паланци одржано је предавање на тему „Превенција рака дојке“ на којем је било присутно 50 жена, а са којег је информисана јавност са 2 чланка у 2 локална штампана медија, 1 прилогом на локалној ТВ станици 2 прилога на локалном радију.
- **Дом здравља Бачки Петровац:** Одржано је предавање са дискусијом у просторијама Дома здравља на тему „Рано откривање карцинома дојке“ у сарадњи са стручњацима Института за онкологију у Сремској Каменици. На предавању је било око 70 жена из целе општине којима је подељен и здравствено васпитни материјал – лифлет о превенцији рака дојке. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 15 жена. Са предавања известила 1 локална ТВ станица.
- **Дом здравља Бечеј:** У току октобра месеца индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 120 жена у Диспанзеру за жене ДЗ и објављен 1 прилог у локалним новинама.
- **Дом здравља Беочин:** Организовано је 10 предавања у месним заједницама на територији Града на којима је било присутно 245 жена са целе територије Беочина. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 132 жена које су посетиле изабраног лекара на Општој медицини и Служби за здравствену заштиту жена.
- **Дом здравља Нови Сад:** Организовао је 8 предавања на тему превенције рака дојке и едукације жена за самопреглед којима је обухваћено 250 жена. Предавања су одржана у 5 месних заједница, на Пољопривредном факултету, Фармацеутски факултет и на Фестивалу здравља. Едукација жена за самопреглед је одржана и у малопродајном објекту Univerexport (Алба) у виду јавне манифестације где су жене посетиоци могле на моделу женског торза практично да примене правилну технику самопалпације. Дом здравља Нови Сад је организовао и трибину на тему „Живот без рака“. Активности Дома здравља Нови Сад поводом обележавања кампање Октобар месец борбе против рака дојке су и медијски пропраћене. Остварена су 4 медијска наступа на ТВ (*РТВ Панонија, Новосадска ТВ, РТВ Војводина и ТВ Канал 9*), 2 изјаве за Радио (*Радио Футог, Радио Нови Сад*) и објављен 1 чланак у дневном листу *Дневник*.
- **Дом здравља Жабаљ:** У просторијама Дома здравља, патронажна служба је одржала 4 организациона састанка са представницима месне заједнице и ОШ на територији општине у вези организације 3 предавања којима је

присуствовало 79 жена. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 182 жене. О превенцији рака дојке објављен је 1 чланак у локалним новинама.

- **Дом здравља Тител:** У Дз Тител оджана је 1 групна здравствено васпитна активност – радионица на тему превенција рака дојке којој је присуствовало 15 жена. Том приликом подељено је 15 лифлета на ову тему.

**Табела бр. 132 Реализација активности поводом обележавања Октобар,
Међународни месец борбе против рака дојке**

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		2	5		7
Број медијских наступа	на ТВ-у	4	2		6
	на радију	1	3		4
	у штампи	2	4		6
	укупно	7	9		16
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		3	7		10
Остале активности (број) *					
Предавање - број			24		24
Предавање - број учесника			697		697
Индивидуални здравствено васпитни рад		1100	599		1699
Групни здравствено васпитни рад (радионице)			3		3
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица			35		35
Јавне манифестације (број)			1		1
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**			Тржни центар „Универекс порт“		
Процена броја учесника на јавној манифестацији			330		330
Здравствено васпитне изложбе			1		1
Трибине, округли сто			1		1
Конференције за новинаре		1			1
Број дистрибуираних промотивних и	Постер		1		1
	Лифлет	1100	280		1380
	Приручник/				

едукативних материјала	брошура				
	Остало (навести врсте)				
Број партнера укључених у активности	Локална заједница		1		
	Предшколска установа				
	Основна школа		2		
	Средња школа				
	Црвени крст				
	НВО/Удружење грађана		1		
	Канцеларија за младе				
	Остало (навести)				
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности	ДЗ Бачка Паланка				
Именовати најуспешнијег појединца (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности	Служба поливалентне патронаже				

ИЗВЕШТАЈ О НАЦИОНАЛНОЈ КАМПАЊИ „ОКТОБАР, МЕСЕЦ ПРАВИЛНЕ ИСХРАНЕ“ И 16. ОКТОБАР, СВЕТСКИ ДАН ХРАНЕ 2016. ГОДИНЕ

Институт за јавно здравље Војводине је кампању ОКТОБАР, МЕСЕЦ ПРАВИЛНЕ ИСХРАНЕ и 16. октобар, СВЕТСКИ ДАН ХРАНЕ 2016. године усмерио на едукацију становништва о правилној исхрани, као једном од најзначајнијих фактора у превенцији хроничних незаразних болести. Циљ активности у оквиру кампање је био информисање најшире популације, а посебно деце и младих, као и стицање знања, формирање исправних ставова и понашања појединаца у вези са здрављем и правилним навикама у исхрани.

Институт за јавно здравље Војводине је у оквиру кампање спровео следеће активности:

- Одржани су организациони састанци Центра за промоцију здравља и Центра за хигијену и хуману екологију Института за јавно здравље Војводине са партнерима у спровођењу кампање: ПУ „Радосно детињство“ и Градска управа за здравство Града Новог Сада;
- Израђен је акциони план, припремљен радни и едукативни материјал као и *Power Point* презентације за едукативне семинаре;
- Интернет страница Института за јавно здравље Војводине је опремљена информацијама о значају правилне исхране и едукативним материјалом за децу;
- Саопштење за медије је припремљено и дистрибуирано свим електронским и штампаним медијима;

- Одржана је редовна конференција за медије Института за јавно здравље Војводине 19. октобра 2016. године на којој су најављене све планиране активности у оквиру кампање „Октобар месец правилне исхране“. Са конференције су известили 1 ТВ станица (*Новосадска ТВ*), 1 Радио станица (*Радио Нови Сад, редакције на српском и мађарском*) и 1 дневне новине (*Дневник*).
- Свим домовима здравља Јужнобачког округа и Заводу за здравствену заштиту студената Нови Сад достављено је обавештење о Светском дану хране и кампањи „Октобар, месец правилне исхране“ уз предлог активности за његово обележавање;
- Свим предшколским установама и основним школама Јужнобачког округа послато је обавештење о кампањи „Октобар, месец правилне исхране“;
- Стручњаци Центра за промоцију здравља и Центра за хигијену и хуману екологију Института за јавно здравље Војводине под покровитељством Градске управе за здравство Града Новог Сада израдили су здравствено-васпитна средства агитка (3000 примерака) и плакат (1000 примерака) „Протеини у исхрани“. Здравствено-васпитна средства намењена су становништву свих старосних доби, од деце предшколског узраста до старих;
- Прослеђен је конкурс за литерарне и ликовне радове на тему „Здравље на уста улази“ у 11 предшколских установа и 19 приватних вртића и 88 основних школа са територије Јужнобачког округа. На конкурс је пристигло укупно 485 радова (446 ликовних и 39 литерарних), и то 310 ликовних радова деце предшколских установа (23 вртића из 8 предшколских установа) и 39 литерарних радова и 136 ликовних радова из 35 основних школа са територије Јужнобачког округа. Комисију за одабир радова чинили су стручњаци Института, ликовни педагог Ева Феде из Центра за ликовно образовање деце и омладине Војводине и ликовни педагог Јелена Тишма из ПУ „Радосно детињство“. Награђени радови су послати на републичко такмичење у Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“;
- Организована је свечана приредба са изложбом најуспешнијих ликовних радова 26. октобра 2016. године у Свечаној сали Завода за здравствену заштиту студената Нови Сад. Програм приредбе је подразумевао наступ деце из ПУ „Радосно детињство“ из Новог Сада, изложбу радова и доделу награда ауторима најуспешнијих радова. Учеснике је поздравио и награде доделио проф. др Золтан Хорват, члан Градског већа задужен за здравство. Додељено је 5 групних награда – деца предшколског узраста и 6 појединачних награда – деца основношколског узраста за категорију ликовних радова и 3 награде у категорији литерарних радова. Манифестацији присуствовало 70 посетилаца. Са догађаја су известили: *ТВ Канал 9, РТВ Војводина, Новосадска ТВ и дневни лист Дневник*;
- Одржана су три семинара (14. и 21. октобра као и 8. новембра 2016. године): 2 програма континуиране медицинске едукације за лекаре и медицинске сестре/техничаре и 1 едукативни семинар за васпитаче ПУ „Радосно детињство“ и учитеље основних школа у Новом Саду под називом „Протеини у исхрани: Здравствени користи и ризици“ са следећим темама: 1) Протеини у исхрани, подела, улоге, метаболизам - доц. др Милка Поповић; 2) Извори протеина у исхрани и Значај уноса протеина за правилан раст и развој деце - доц. др Јелена Бјелановић; 3) Протеински додаци исхрани (суплементи) – асист. др Радмила Велички; 4) Протеини: митови и заблуде – мр сци. мед. Драгана Балаћ. Семинарима је присуствовало укупно 127 учесника;
- Организоване су 2 јавне манифестације у виду демонстрације припреме оброка по принципима правилне исхране:

- 25. октобра 2016. године у ОШ „Марија Трандафил“ Ветерник, у периоду од 09.00 до 10.30 часова, учествовао 31 ученик.
- 17. новембра 2016. године у ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад у периоду од 09.00 до 10.30 часова, учествовало 20 деце. Са догађаја су известили *ТВ Новосадска* и *дневне новине Дневник*.

Демонстрација припреме оброка по принципима правилне исхране организована је у партнерству са Универзитетом у Новом Саду, Природно-математичким факултетом (Департман за географију, туризам и хотелијерство: Студијски програми за стицање звања менаџер у гастрономији), а подразумевала је следеће активности: 1. Деца су учествовала у креативној радионици о правилној исхрани; 2. студенти – гастрономи ПМФ-а припремили су оброке по принципима правилне исхране а предшколска и школска деца су могла активно да учествују у припреми и конзумирању оброка (фотодокументација у прилогу).

Кампања „Октобар месец правилне исхране и 16. октобар, Светски дан хране“ 2016. године у Јужнобачком округу

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 5 домова здравља.

Кратак опис активности:

- **Дом здравља Бачка Паланка:** У диспанзеру за школску децу одржана су 2 предавања за 40 деце и рад у малој групи (2 радионице) са темом о правилној исхрани и гојазности код деце. Свака посета саветовалишту, као и рад патронажне службе на терену подразумева и саветовање о правилној исхрани током октобра месеца. У 5 основних школа су одржано је 8 кратких предавања о исхрани и гојазности за ученике шестих разреда, а учествовало је око 150 ученика. Спроведено је око 900 индивидуалних здравствено васпитних активности, подељен здравствено-васпитни и промотивни материјала и урађено 35 контролних тестова на гликемију у оквиру Служби опште и интерне медицине. У Градској библиотеци у Бачкој Паланци одржано је предавање о правилној исхрани и здравим стиливима живота за 25 посетилаца.
- **Дом здравља Бачки Петровац:** Одржано је једно предавање у предшколској установи о значају правилне исхране, а присуствовало је 56 деце. Деца су цртала радове на тему правилне исхране и од радова су направљене изложбе у вртићу и дому здравља. Остварен један медијски наступ на радију.
- **Дом здравља Тител:** Одржан је један организациони састанак са представницима основне школе у Тителу. Патронажна сестра је на терену спровела индивидуално здравствено васпитни рад о гојазности и значају правилне исхране. Одржана су два предавања за 25 учесника којима је подељена и брошура о правилној исхрани.
- **Дом здравља Жабалј:** Одржана су 4 организациона састанка и 2 предавања о значају правилне исхране. Индивидуално здравствено васпитни рад је спроведен кроз активности патронажне сестре на терену. Одржана су два предавања о правилној исхрани у основној школи за 91 ученика. Опремљена интернет страница дома здравља и остварен један медијски наступ на радију.

- **Дом здравља Нови Сад:** Службе дома здравља Превентивни центар и Саветовалиште за младе у партнерству са Медицинском школом «Доситеј Обрадовић» Нови Сад организовале су базар здравља у ОШ »Иво Лола Рибар» у Новом Саду и креативне радионице са ученицима другог разреда на тему здравог оброка. У оквиру базара здравља пружани су савети о утицају неправилне исхране на здравље и спроведена антропометријска мерења, контрола шећера из капи крви и мерење крвног притиска. Подељен је здравствено-васпитни материјал, агитке «10 правила за здрав живот» и «Правилна исхрана». Уз подршку дома здравља, ученици средњих школа (економске, хемијско-техничке и пољопривредне школе) обележили су 16. Октобар Светски дан хране низом активности (подела рецепата за здраву ужину, прављење и подела напитака од јогурта, соје и воћа, изложба пољопривредних производа узгајаних на органски начин). Медији који су известили о активностима дома здравља били су 5 ТВ станица (*ТВ Канал 9, ТВ Панонија, РТВ Војводина, ТВ Делта, Новосадска ТВ*), 1 Радио станица (*Радио Нови Сад*) и 1 дневне новине (*Дневник*).

Табела бр. 133 Реализација активности поводом обележавања кампање „Октобар месец правилне исхране и 16. октобар, Светски дан хране“ 2016. године у ЈБО

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
Организациони састанак	5	30		35
Број медијских наступа	на ТВ-у	5		10
	на радију	2	5	7
	у штампи	3	6	9
	укупно	10	16	26
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)	11	8		19
Остале активности (број) * СМУ				
Предавање - број	3	15		18
Предавање - број учесника	127	457		584
Индивидуални здравствено васпитни рад	90	1501		1591
Групни здравствено васпитни рад (радионице)	2	5		7
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица	51	122		173
Јавне манифестације (број)	3	1		4
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**	свечана приредба демонстрација припреме оброка	базар здравља		
Процена броја учесника на јавној	146	150		296

манифестацији					
Здравствено васпитне изложбе		1	10		11
Трибине, округли сто					
Конференције за новинаре		1			1
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Постер	1000	10		1010
	Лифлет	3000	160		3160
	Приручник/ брошура		425		425
	Остало (навести врсте)				
Број партнера укључених у активности	Локална заједница	1			
	Предшколска установа	12	4		16
	Основна школа	35	8		43
	Средња школа	1	4		5
	Црвени крст				
	НВО/Удружење грађана		2		2
	Канцеларија за младе				
	Остало (навести)	ПМФ-гастрономи			
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Друштво за борбу против рака Бачка Паланка			
Именовати најуспешнијег појединца (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности					

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ 14. НОВЕМБРА, СВЕТСКОГ ДАНА БОРБЕ ПРОТИВ ШЕЋЕРНЕ БОЛЕСТИ 2016. ГОДИНЕ

Институт за јавно здравље Војводине је у оквиру обележавања **14. Новембра, светског дана борбе против шећерне болести 2016. године** спровео следеће активности:

- Припремљен је акциони план;
- Припрема текста за опремање интернет странице Института;
- Састављено је обавештење за 11 домова здравља Јужнобачког округа и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад са предлогом активности за спровођење кампање и теоријским прилогом;
- Одржан 1 организациони састанак Центра за промоцију здравља и Центра за хигијену и хуману екологију у вези организације јавне манифестације;
- У оквиру **кампање организована је јавна манифестација, 14. новембра 2016. године** на СПЕНС-у у организацији Савеза друштва за борбу против шећерне болести. Стручњаци из ИЗЈЗВ током јавне манифестације анкетирали су посетиоце, разговарали о превенцији шећерне болести и указивали на факторе ризика. Анкетирано је укупно 35 суграђана – 16 жена и 19 мушкараца, старосне доби од 25 до 81 године у погледу ризика за развој преддијабетеса код одраслог

становништва. Особе са факторима ризика добиле су савет о правилној исхрани и физичкој активности као и обавештење о Саветовалишту за исхрану при Одељењу за исхрану, Центра за хигијену и хуману екологију ИЗЈЗВ. Процењује се да је манифестацију посетило око 60 посетилаца.

- У холу ИЗЈВ постављена је једна здравствено васпитна изложба.
- **Медијска промоција кампање:**
 - Опремљена је интернет страница Института поводом 14. Новембар, светског дана борбе против шећерне болести (5 прилога).

Обележавање кампање у Јужнобачком округу

Извештаје о спроведеним активностима од укупно 12 установа примарне здравствене заштите у предвиђеном року доставила су 2 дома здравља.

- **Дом здравља Бечеј:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање. Спроведена су 62 индивидуална и 10 групно здравствено васпитних активности којима је обухваћено 275 особа. Постављене су 2 здравствено васпитне изложбе. Остварен 1 писани прилог за локалне новине.
- **Дом здравља Нови Сад:** Одржано је 10 организационих састанака. Спроведено је 150 индивидуалног рада и 2 групно –здравствено васпитна рада којима је присуствовало 23 учесника. У ТЦ „Меркатор“ организована је акција где су испред Дома здравља са својим службама (Саветовалиштем за дијабетес, Превентивним центром, Саветовалиштем за младе) и студентима Фармацеутског факултета основних струковних студија посетиоцима акције контролисали вредност шећера из капи крви, вредност крвног притиска, мерили телесну масу и одређивали БМИ. Давани су савети у вези са правилном исхраном и факторима ризика за настанак хроничних незаразних болести (неправилна исхрана, гојазност, повишен ниво шећера и масноћа у крви, физичка неактивност, пушење). Процењује се да је акцију посетило 250 учесника. Остварено 5 ТВ наступа (ТВ К 9,ТВ Панонија,ТВ Војводина,ТВ Делта,ТВ Новосадска), 2 радио наступа (Радио Футог и Радио Нови Сад) и 1 штампани прилог (Дневник). Партнери: Фармацеутски факултет основних струковних студија и ТЦ „Меркатор“.

ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕДЛОГ МЕРА У ВЕЗИ СА ПРОМОЦИЈОМ ЗДРАВЉА, ЗДРАВСТВЕНИМ ВАСПИТАЊЕМ И ЗДРАВСТВЕНИМ ИНФОРМИСАЊЕМ СТАНОВНИШТВА

- ❖ Здравствене установе примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа и Институт за јавно здравље Војводине су 2016. године спровели **22 здравствено-промотивне кампање**. Припремљено је и дистрибуирано **63.575 штампаних и електронских здравствено-васпитних и промотивних средстава**. У организацији Института за јавно здравље Војводине спроведено је **62 едукације за едукаторе из здравственог и нездравственог сектора**. У оквиру програмског здравствено-васпитног рада

установе примарне здравствене заштите реализовале су индивидуалне и групне методе рада, изложбе и едукативне семинаре у углавном одговарајућем обиму.

- ❖ Институт за јавно здравље Војводине током 2016. године континуирано је обавештавао јавност о својим активностима у оквиру редовних и посебних конференција за медије. Реализовано је **212 медијских садржаја** и то у виду: извештаја, интервјуа и саопштења у штампаним медијима, гостовања, фоно укључења и прилога у радијским емисијама, гостовања и прилога у телевизијским емисијама и опремања интернет страница актуелним информацијама. Институт за јавно здравље Војводине, између осталог, на интернет презентацији чини доступним електронске облике здравствено-васпитних средстава, водиче за креативне радионице, презентације за спровођење едукација, као и стручно и популационо адаптиране најактуелније информације о датумима из Календара јавног здравља, према упутству међународних организација и стручних удружења.
- ❖ У циљу очувања и унапређења здравља становништва, развоја здравих окружења и афирмације здравих стилова живота, потребно је даље унапређење активности промоције здравља и здравственог васпитања, нарочито активности које су усмерене на осетљиве популационе групе и здравствене проблеме који највише доприносе оптерећењу болестима становништва Јужнобачког округа. Активности треба реализовати обезбеђењем здравствено-васпитних средстава, едукацијом едукатора, кроз тимски рад, мултисекторски и мултидисциплинарни приступ и партнерске односе са системом образовања, социјалне заштите, локалном заједницом, радним организацијама, средствима информисања и невладиним организацијама. Такође је потребно даље унапређење евалуације програмских здравствено-васпитних садржаја и посебних програма и пројеката у области промоције здравља. Посебан изазов представља одржавање постигнутих резултата као и планирање нових реалистичних циљева у актуелним друштвеним околностима.

САДРЖАЈ

УВОД.....	1
1. ВИТАЛНО-ДЕМОГРАФСКА СИТУАЦИЈА.....	2
1.1 БРОЈ И СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА.....	2
1.2 НАТАЛИТЕТ.....	3
1.3 ФЕРТИЛИТЕТ.....	4
1.4.1. ОПШТА И СПЕЦИФИЧНЕ СТОПЕ МОРТАЛИТЕТА.....	6
1.4.2. СТРУКТУРА УЗРОКА СМРТИ.....	9
1.4.3. СМРТНОСТ ОДОЈЧАДИ.....	14
1.4.4 МАТЕРНАЛНИ МОРТАЛИТЕТ.....	14
1.5. ПРИРОДНИ ПРИРАШТАЈ.....	15

1.6. ЗАКЉУЧЕНИ И РАЗВЕДЕНИ БРАКОВИ	15
ПРЕПОРУКЕ	17
2. МОРБИДИТЕТ (ОБОЛЕВАЊЕ).....	18
2.1. ВАНБОЛНИЧКИ МОРБИДИТЕТ	18
2.1.1. СЛУЖБА ОПШТЕ МЕДИЦИНЕ	18
2.1.2. СЛУЖБА МЕДИЦИНЕ РАДА	20
2.1.3. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ (0-6 ГОДИНА).....	22
2.1.4. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ.....	24
2.1.5. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ЖЕНА	26
2.2. БОЛНИЧКИ МОРБИДИТЕТ	29
2.3 ХРОНИЧНЕ НЕЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ.....	35
2.3.1 ШЕЋЕРНА БОЛЕСТ.....	35
2.3.2 АКУТНИ КОРОНАРНИ СИНДРОМ	36
2.3.3 МАЛИГНЕ БОЛЕСТИ	37
3. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗДРАВСТВЕНЕ СЛУЖБЕ.....	39
3.3.1 ПРИВАТНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ И ПРИВАТНА ПРАКСА НА ТЕРИТОРИЈИ	45
4. КОРИШЋЕЊЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ	47
4.1. КОРИШЋЕЊЕ ВАНБОЛНИЧКЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ.....	47
4.1.1. СЛУЖБА ОПШТЕ МЕДИЦИНЕ	47
4.1.2. СЛУЖБА МЕДИЦИНЕ РАДА	48
4.1.3. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ СТАРОСТИ 0 - 6 ГОДИНА	50
4.1.4. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ.....	51
4.1.5. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ЖЕНА	52
4.1.6. СЛУЖБА ЗА ПОЛИВАЛЕНТНУ ПАТРОНАЖУ	54
4.1.7. СЛУЖБА ЗА ЗАШТИТУ И ЛЕЧЕЊЕ УСТА И ЗУБА	55
4.1.8. СЛУЖБА ХИТНЕ МЕДИЦИНСКЕ ПОМОЋИ.....	56
4.2 РАД И КОРИШЋЕЊЕ СТАЦИОНАРА	58
5. ОСТВАРИВАЊЕ ПРЕВЕНТИВНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ	66
6. РЕЗУЛТАТИ СПРОВОЂЕЊА ЕПИДЕМИОЛОШКОГ НАДЗОРА НАД ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2016. ГОДИНИ	73
6.1. ЕПИДЕМИОЛОШКИ НАДЗОР НАД ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА.....	73
6.2. ИНЦИДЕНЦИЈА И МОРТАЛИТЕТ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2016. ГОДИНИ	74
6.3. СТРУКТУРА ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2016. ГОДИНИ	76
6.3.1. РЕСПИРАТОРНЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ	76
6.3.2. ЦРЕВНЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ	78
6.3.3. ПОЛНО ПРЕНОСИВЕ ИНФЕКЦИЈЕ	79
6.3.4. ЗООНОЗЕ	80
6.3.5. ВЕКТОРСКЕ БОЛЕСТИ	81
6.3.6. ПАРАЗИТАРНЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ	81
6.3.7. ОСТАЛЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ	81
6.4. РЕГИСТРОВАНЕ ЕПИДЕМИЈЕ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2016. ГОДИНИ	82
6.5. РЕЗУЛТАТИ СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА ОБАВЕЗНИХ ИМУНИЗАЦИЈА У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2016. ГОДИНИ	84
6.5.1. ОБУХВАТ ОБАВЕЗНИМ ИМУНИЗАЦИЈАМА ЛИЦА ОДРЕЂЕНОГ УЗРАСТА.....	84
6.5.2. ОБУХВАТ ОБАВЕЗНИМ ИМУНИЗАЦИЈАМА ЛИЦА ОДРЕЂЕНОГ УЗРАСТА ПО ОПШТИНАМА	85
6.5.3. ОБУХВАТ ОБАВЕЗНИМ ИМУНИЗАЦИЈАМА ЛИЦА ОДРЕЂЕНОГ УЗРАСТА ПО ВАКЦИНАМА	86
6.5.4. РАЗЛОЗИ НЕИМУНИЗОВАЊА ОБВЕЗНИКА	87
	180

6.5.5. ИМУНИЗАЦИЈА ПО ЕПИДЕМИОЛОШКИМ ИНДИКАЦИЈАМА	88
6.5.6.РЕГИСТРОВАНЕ НЕЖЕЉЕНЕ РЕАКЦИЈЕ ПОСЛЕ ИМУНИЗАЦИЈЕ.....	90
6.6.7. ДИСТРИБУЦИЈА И УТРОШАК ВАКЦИНА И ИМУНОБИОЛОШКИХ ПРЕПАРАТА	91
7. ЗДРАВСТВЕНА ИСПРАВНОСТ ВОДЕ ЗА ПИЋЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ЈУЖНОБАЧКОГ УПРАВНОГ ОКРУГА ТОКОМ 2016. ГОДИНЕ	92
8. КОНТРОЛА ЗДРАВСТВЕНЕ ИСПРАВНОСТИ НАМИРНИЦА НАМЕЊЕНИХ ЈАВНОЈ ПОТРОШЊИ	111
8.1 РЕЗУЛТАТИ МИКРОБИОЛОШКЕ И ФИЗИЧКО-ХЕМИЈСКЕ КОНТРОЛЕ УЗОРАКА НАМИРНИЦА.....	111
9. ПРОМОЦИЈА ЗДРАВЉА И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	115